

Spis rozdziałów

Rozdział pierwszy	
25 XI 1970	5
1. Piknik w środę po południu	7
Rozdział drugi	
Lipiec 1978	19
1.O szesnastu krokach	21
2.Jej zniknięcie. Zniknięcie zdjęć. Zniknięcie halki	29
Rozdział trzeci	
Wrzesień 1978	35
1.Członek wieloryba. Kobieta o trzech zawodach	37
2.O wyzwoleniu uszu	55
3.O wyzwoleniu uszu ciąg dalszy .	56
Rozdział czwarty	
Przygoda z owcą (I)	61
1.Dziwny mężczyzna. Wstęp	63
2.Dziwny mężczyzna	70
3.Szef	78
4.Liczenie owiec	83
5.Samochód i jego kierowca (1)	87
6.Czym jest wszechświat dżdżownicy?	91

Rozdział piąty	
Listy od Szczura i ich echa	99
1. Pierwszy list od Szczura	101
2. Drugi list od Szczura	107
3. Skończona pieśń	113
4. Ona pije Salty Dog i opowiada o dźwięku fal	126
Rozdział szósty	
Przygoda z owcą (II)	139
1. Dziwna opowieść dziwnego mężczyzny (1) ...	141
2. Dziwna opowieść dziwnego mężczyzny (2) ...	152
3. Samochód i jego kierowca (2)	168
4. Koniec lata i początek jesieni	173
5. 1/5000	177
6. Piknik w niedzielne popołudnie ..	184
7. O mało pomysłowym, ale upartym myśleniu	193
8. Narodziny Szprota	201
Rozdział siódmy	
Przygody w hotelu Pod Delfinem	213
1. Przemieszczanie się zakończone kinem. Hotel Pod Delfinem	215
2. Owczy Profesor wchodzi na scenę	229
3. Owczy Profesor dużo je i dużo mówi	244
4. Pożegnanie z hotelem Pod Delfinem	264

Rozdział ósmy		
Przygoda z owcą (JH)	269	
1.Narodziny, rozkwit i upadek Dwunastu Wodospadów	271	
2.Dalszy upadek Dwunastu Wodospadów i owce	285	
3.Noc w Dwunastu Wodospadach		307
4.Mijamy pechowy zakręt	310	
5.Dziewczyna odchodzi z gór. Uczucie strasznego głodu	337	
6.O tym, co znalazłem w garażu i o czym myślałem na łące	341	
7.Nadchodzi Człowiek-Owca	345	
8.Niezwykły wiatr	356	
9.Rzeczy, które odbijają się w lustrze, i rzeczy, które nie odbijają się w lustrze .	372	
10.1 tak mija czas	381	
11.Mieszkańcy ciemności	383	
12.Szczur nakręca zegar	389	
13.Zielone i czerwone przewody. Zamarznięta mewa	398	
14.Po raz drugi na pechowym zakręcie		400
15.Przyjęcie o dwunastej w południe		403
Epilog	407	

Rozdział
pierwszy
25 XI 1970

1. Piknik w srodę po południu

O jej śmierci powiedział mi przyjaciel, który przypadkowo przeczytał o tym w gazecie. Krótka wzmianka w porannym wydaniu. Przeczytał ją powoli przez telefon. Zwyczajna notatka, jakby napisał ją dla wprawy początkujący dziennikarz świeżo po studiach.

Któregoś tam na jakimś tam rogu ktoś potrafił kogoś ciężarówką. Trwa śledztwo, gdyż istnieje podejrzenie, że była to wina kierowcy.

Brzmiało to trochę jak jeden z tych krótkich wierszy, które drukuje się czasem na okładce pisma.

- Gdzie będzie pogrzeb? - zapytałem.

- Nie mam pojęcia - odpowiedział. - Czy ona w ogóle miała jakąś rodzinę?

Okazało się, że nawet ona miała jakąś rodzinę. Tego samego dnia zadzwoniłem na policję, poprosiłem o adres i numer telefonu jej rodziców, a potem zadzwoniłem do nich i zapytałem o datę pogrzebu. Tak jak ktoś kiedyś powiedział: gdy człowiekowi nie szkoda czasu, to prawie wszystkiego może się dowiedzieć.

Jej rodzice mieszkali w najstarszej dzielnicy Tokio. Otworzyłem plan miasta i zakreśliłem okolice ich domu czerwonym długopisem. Był to jeden z najbardziej typowych zakątków dawnego Tokio. Linie kolejki, metra i trasy autobusów przeplatały się tam jak fragmenty

jakiejś nieregularnej pajęczyny, a liczne kanały i uliczki tworzyły istny labirynt.

W dniu pogrzebu wsiałem do tramwaju w Waseda, a wysiałem dopiero gdzieś niedaleko pętli. Rozłozylem plan, ale w tej okolicy moglbym rownie dobrze posluzyc sie globusem. Zanim w koncu dotarlem do jej domu, musiałem kilka razy kupic papierosy, pytając o droge.

Dom byl stary, drewniany, otoczony plotem z brązowych desek. Za bramą po lewej mały zaniedbany ogródek, na tyle jednak duży, że można by go jakoś wykorzystać.

W rogu porzucony nieprzydatny już ceramiczny piecyk, w którym zebralo sie z piętnaście centymetrów deszczówki. Ziemia w ogrodzie była czarna i bardzo wilgotna.

Moze dlatego, że wyprowadzila sie z domu, mając szesnaście lat, pogrzeb byl cichy, tylko dla rodziny.

Większość żałobników stanowili krewni w podeszłym wieku. Ceremonię prowadził jej trzydziestoparoletni brat, a zresztą moze to byl szwagier.

Ojciec, drobny mężczyzna po pięćdziesiątce, byl ubrany w czarny garnitur z żałobną opaską na rękawie. Stał przy bramie, prawie sie nie poruszając. Skojarzył mi sie z asfaltową drogą zaraz po deszczu.

Wychodząc, uklonilem mu sie w milczeniu, on odpowiedział tym samym.

Poznałem ją jesienią sześćdziesiątego dziewiątego roku.

Miałem wtedy dwadzieścia, a ona siedemnaście lat. Nie-

daleko uniwersytetu znajdowała się mała kawiarnia, w której często umawiałem się ze znajomymi. Nie była to zbyt dobra kawiarnia, ale można się tam było napić wyjątkowo niesmacznej kawy i posłuchać hard rocka.

Zawsze siadała w tym samym miejscu i oparłszy łokcie na stoliku, zatapiała się w lekturze. Nosila okulary przywodzące na myśl aparat do prostowania zgryzu i miała kościste dłonie, ale było w niej coś atrakcyjnego. Zawsze siedziała nad zimną kawą i popielniczką pełną niedopałków. Tylko tytuły książek się zmieniały. Czasami był to Mickey Spillane, czasami Oe Kenzaburo, a czasami zbiór wierszy Ginsberga. To znaczy, że wszystko jej było jedno, co czytała, byle tylko czytać. Studenci przychodzący do kawiarni pożyczali jej książki, a ona czytała je od początku do końca, tak jakby metodycznie obgryzała kolbę kukurydzy. W tamtych czasach ludzie chętnie pożyczali sobie książki, więc książek nigdy jej chyba nie brakowało.

To były też czasy The Doors, The Rolling Stones, Deep Purple i The Moody Blues. W powietrzu było coś wibrującego, wydawało się, że wystarczy jeden mały ruch, a prawie wszystko wokół się rozleci.

Żyliśmy wszyscy z dnia na dzień, pijąc tanią whisky, uprawiając nudny seks, wiodąc nieprowadzące do niczego rozmowy i pożyczając sobie nawzajem książki. I tak te niewydarzone lata sześćdziesiąte próbowały dobiec końca i opuścić ze zgrzytem kurtynę.

Zapomniałem, jak miała na imię.

Mógłbym wyciągnąć ten wycinek z gazety i przypomnieć sobie, ale wydaje mi się, że teraz to już nie ma znaczenia. Zapomniałem, jak miała na imię. To wszystko.

Gdy spotykam się ze znajomymi, czasem przy okazji jakiejś rozmowy ktoś ją wspomina. Oni też nie pamiętają jej imienia. Pamiętacie, była taka dziewczyna, która z każdym szła do łóżka. Jakże ona się nazywała? Zupełnie zapomniałem. Ja też z nią parę razy spałem. Ciekawe, co ona teraz robi. Pewnie głupio by mi było, gdybym spotkał ją przypadkiem na ulicy.

... Dawno temu była dziewczyna, która z każdym szła do łóżka.

Takie teraz jest jej imię.

Oczywiście nie szła do łóżka z każdym spotkanym facetem. Miała na pewno jakieś swoje kryteria.

Ale nawet zakładając, że tak było, faktem jest, że spała prawie ze wszystkimi.

Kiedyś z czystej ciekawości spytałem ją o te kryteria.

- Hm... - zamyśliła się na pół minuty. -

Oczywiście, że nie wszystko jedno z kim. Przecież zdarza się, że ktoś mi się nie podoba. Ale ja chyba po prostu chcę poznać różnych ludzi. Albo sposób, w jaki świat jest urządzony.

- Idąc do łóżka z różnymi facetami?

- Tak.

Teraz ja z kolei się zamyśliłem.

- No i... udało ci się trochę poznać?
- Trochę tak.

Od zimy sześćdziesiątego dziewiątego do
lata roku
siedemdziesiątego prawie jej nie widywałem.
Uniwersytet
był kilka razy okupowany przez studentów
albo zamykany, a ja, jak to ja, miałem
własne prywatne kłopoty.

Kiedy jesienią siedemdziesiątego roku znów
poszedłem
do tej kawiarni, znalazłem tam już zupełnie
inne twarze
- jedyna znajoma była jej. Jak przedtem z
głośników dobiegał hard rock, lecz powietrze
utraciło dawne wibracje.
Tylko ona i niesmaczna kawa były takie
same jak przed rokiem.

Usiadłem naprzeciw niej i popijając kawę,
zaczęliśmy rozmawiać o dawnych
znajomych. Wielu z nich zrezygnowało ze
studiów. Jeden popełnił samobójstwo, drugi
zniknął bez śladu. Tak sobie zwyczajnie
rozmawialiśmy.

- Co robiłeś przez ten rok? - zapytała.
- Różne rzeczy - odpowiedziałem.
- Dużo się nauczyłeś?
- Trochę.

Tej nocy spałem z nią po raz pierwszy.

O jej przeszłości nie wiem prawie nic.
Czasami mam
wrażenie, że ktoś mi o tym opowiadał, a
może to
ona sama coś wspomniała, kiedy poszliśmy
do łóżka.

W pierwszej klasie szkoły średniej strasznie pokłóciła się z ojcem i odeszła z domu (a jednocześnie ze szkoły). Jakaś taka historia. Nikt z nas nie wiedział, gdzie właściwie mieszkała i z czego żyła.

Siedziała cały dzień w tej rockowej kawiarni, piła niezliczone kawy, paliła jednego papierosa za drugim i przewracając kartki książki, czekała na kogoś, kto zapłaci za kawę i papierosy (wtedy nie były to dla nas duże pieniądze). A potem zwykle szła do łóżka z tą osobą.

To wszystko, co o niej wiem.

Od tamtej jesieni do wiosny następnego roku przychodziła raz w tygodniu, we wtorkowe wieczory, do mojego mieszkania w Mitaka. Jadła przygotowaną przeze mnie prostą kolację, wypełniała popielniczkę niedopałkami i kochała się ze mną, słuchając Far East Network*.

W środę rano budziliśmy się i szliśmy na spacer po lesie aż na teren ICU", gdzie w stołówce zjadaliśmy obiad. Po południu wypijaliśmy w holu słabą kawę, a jeśli pogoda była ładna, to leżeliśmy na trawniku i patrzyliśmy w niebo.

Nazywała to środowym piknikiem.

- Zawsze, kiedy tu przychodzimy, wydaje mi się, że jestem na prawdziwym pikniku.

- Na prawdziwym pikniku?

- Tak. Tu jest otwarta przestrzeń, trawniki ciągną się kilometrami, ludzie wyglądają na szczęśliwych...

' Rozgłośnia radiowa dla żołnierzy amerykańskich stagonujących w Japonii

' ICU - Międzynarodowy Uniwersytet Chrześcijański (International Christian University)

Usiadła na trawie i zapaliła papierosa,
marnując przy
tym kilka zapalek.

- Słońce wschodzi i zachodzi. Ludzie
przychodzą
i odchodzą. Czas płynie. Nie wydaje ci się, że
jest jak na
pikniku?

Miałem wtedy dwadzieścia jeden lat i za
parę tygodni
kończyłem dwadzieścia dwa. Nie zapowiadało
się, że szybko
skończę studia, a nie miałem też specjalnego
powodu, by ze
studiów rezygnować. I tak żyłem przez parę
miesięcy w tym
dziwnym pogmatwanym stanie
rozczerowania, nie mogąc
zrobić kroku w żadnym nowym kierunku.

Świat posuwał się naprzód i zdawało się,
że tylko ja
tkwię w miejscu. Jednak jesienią
siedemdziesiątego roku
świat przybrał jakiś smutny wygląd i zaczął
szybko tracić
barwy. Blask słońca, zapach trawy, nawet
cichy dźwięk
deszczu zaczęły mnie denerwować.

Wiele razy śnił mi się nocny pociąg.
Milczący, za-
tłoczony nocny pociąg wypełniony dymem
papierosowym
i zapachem toalety. Tak zatłoczony, że nie
ma gdzie nogi
postawić, a do siedzenia przyklejone są
wyschnięte
wymiociny. Nie mogąc tego znieść, wstaję i
wysiadam na
jakiejś stacji. Jest to dzika okolica i nigdzie
nie widać
świateł domów. Na stacji nie ma nawet
żadnych koleja-
rzy. Nie ma zegara ani rozkładu jazdy, nic.
Zawsze
dokładnie taki sam sen.

Wydaje mi się, że w tym okresie kilka razy
byłem dla
niej niemiły. Nie mogę już sobie dokładnie

przypomnieć,

o co chodziło. Może chciałem być niemiły sam dla siebie.

W każdym razie wyglądało na to, że wcale się tym nie przejmowała. A może wręcz sprawiała jej to przyjemność.

Nie wiem dlaczego. Ona chyba nie łagodności we mnie szukała. Nawet teraz ciągle jeszcze mnie to dziwi. Popadam w smutny nastrój, jakbym nagle dotknął niewidzialnej, unoszącej się w powietrzu ściany.

Nawet teraz dokładnie pamiętam to dziwne popołudnie dwudziestego piątego listopada siedemdziesiątego roku. Liście miłorzębów strącone przez silny deszcz pokrywały leśną ścieżkę, czyniąc ją podobną do żółtego wyschniętego koryta rzeczki. Spacerowaliśmy tą ścieżką z rękami w kieszeniach płaszczy. Słyszeć było tylko szelest deptanych przez nas liści i głośny śpiew ptaków.

- Nad czym tak rozmyślasz? - spytała nagle.

- To nic ważnego - powiedziałem.

Wysunęła się naprzód, usiadła na poboczu ścieżki i zapaliła papierosa. Siadłem obok niej.

- Zawsze masz złe sny?

- Często mam złe sny. Zazwyczaj o tym, że automat nie wydaje mi reszty.

Zaśmiała się i dotknęła mojego kolana.

- Chyba nie chcesz o tym mówić.

- Chyba nie wiem, jak o tym opowiedzieć - rzuciła na ziemię w połowie wypalonego papierosa i dokładnie zgmiotła go tenisówką.

- Zwykle trudno opowiedzieć o tym, o czym naprawdę chce się opowiedzieć. Nie uważasz?

- Nie wiem - powiedziałem.

Dwa ptaki zerwały się z szumem do lotu i zniknęły na bezchmurnym niebie, tak jakby się w nim rozplynęły.

Przez pewien czas w milczeniu wpatrywaliśmy się w miejsce, w którym zniknęły. Potem ona wzięła gałązkę i zaczęła rysować na ziemi niezrozumiałe kształty.

- Jak śpię z tobą, to czasem robi mi się bardzo smutno.

- Przykro mi - powiedziałem.

- To nie twoja wina. I to też nie dlatego, że trzymając mnie w ramionach, myślisz o innej dziewczynie. To mi nie przeszkadza. Ja... - Przerwała nagle i narysowała na ziemi trzy równoległe linie. - A zresztą sama nie wiem.

- Nie staram się zamykać przed tobą - powiedziałem po chwili. - Sam jeszcze dobrze nie wiem, co się stało.

Staram się obiektywnie zrozumieć różne rzeczy. Nie chcę niczego niepotrzebnie wyolbrzymić ani uczynić niepotrzebnie realnym. Ale na to trzeba czasu.

- Ile czasu?

Potrząsnąłem głową.

- Nie wiem. Może rok, a może dziesięć lat.

Rzuciła gałązkę na ziemię, wstała i zdjęła z płaszcza źdźbło suchej trawy.

- Nie wydaje ci się, że dziesięć lat to prawie wieczność?

- Tak - powiedziałem.

Wyszliśmy z lasu, dotarliśmy aż na uniwersytet i tak jak zwykle usiedliśmy w holu, jedząc hot dogi. Była druga po południu i w telewizji bez przerwy pokazywali Yukio Mishirnę*. Dźwięk był uszkodzony i prawie nic nie było słyhać, ale nam i tak było to obojętne. Skończyliśmy hot dogi i wypiliśmy po kawie. Jakiś student wszedł na krzesło i kręcił gałką dźwięku, ale po chwili zrezygnował, zszedł i gdzieś zniknął.

- Pragnę cię - powiedziałem.
- Dobrze - odrzekła i uśmiechnęła się.

Z rękami w kieszeniach powoli ruszyliśmy w stronę mieszkania.

Gdy się obudziłem, cicho płakała. Wątle ramiona drżały pod kocem. Włączyłem piecyk i spojrzałem na zegarek. Druga nad ranem. Pośrodku nieba unosił się biały księżyc. Poczekalem, aż przestanie płakać, potem wstałem, zagotowałem wodę i zaparzyłem herbatę z torebek. Wypiliśmy ją razem. Bez cukru, cytryny ani mleka, zwykłą gorącą herbatę. Potem zapaliłem dwa papierosy i podałem jej jednego. Trzy razy zaciągnęła się i wypuściła dym, potem zakaszła.

- Czy chciałeś kiedyś mnie zabić? - zapytała.
- Ciebie?
- Tak.
- Dlaczego pytasz o coś takiego?

---

* Yukio Mishima - znany pisarz japoński 25 XI 1970 r popełnił rytualne samobójstwo po nieudanym zamachu stanu

Z papierosem w ustach potarła palcem
powiekę.

- Tak sobie pytam, bez powodu.
- Nigdy - odpowiedziałem.
- Naprawdę?
- Naprawdę. Dlaczego miałbym cię zabić?
- Masz rację - przytaknęła znudzona. -

Tylko tak

nagle pomyślałam, że nie byłoby źle, gdyby
mnie ktoś

zabił. Podczas głębokiego snu.

- Ja nie mam morderczych skłonności.
- Nie?
- Chyba nie.

Roześmiała się, zgasiła papierosa w
popielniczce,

dopiła herbatę i zapaliła nowego.

- Dożyję dwudziestu pięciu lat -
powiedziała. - A po-
tem umrę.

Umarła w lipcu siedemdziesiątego ósmego
roku, mając
dwadzieścia sześć lat.

Rozdział
drugi
Lipiec
1978

1. O szesnastu krokach

Słyszac za plecami szysz..., upewniam się,
ze drzwi od
windy się zamknęły i powoli zamykam oczy.
Następnie
zbieram rozsypane fragmenty świadomości i
przechodzę
korytarzem szesnaście kroków do drzwi
mieszkania.
Szesnaście kroków z zamkniętymi oczami,
ni mniej, ni
więcej. Z powodu whisky w głowie mam
mglisty zamęt,
jakby obluzowały się w niej stare, wyrobione
śruby, usta
wypełnia smak smoły z papierosów.

Ale nawet gdy jestem bardzo pijany,
potrafię przejść
tych szesnaście kroków z zamkniętymi
oczami równiutko
jak po sznurku. Jest to rezultat wielu lat
bezsensownego
ćwiczenia. Zawsze gdy wracam pijany,
prostuję plecy,
podnoszę głowę, wciągam w płuca ranne
powietrze
i zapach betonowej podłogi korytarza. Potem
zamykam
oczy i idę szesnaście kroków we mgle
whisky.

W tym świecie szesnastu kroków
posiadam tytuł
„najlepiej wychowanego pijaka”. To proste.
Trzeba tylko
zaakceptować fakt bycia pijanym.

Nie ma wtedy żadnych „ale”, „jednak”,
„wszakże”
i „przecież”.

I tak staję się najlepiej wychowanym
pijakiem. Naj-
wcześniej wstającym szpakiem i wagonem
towarowym
przejeżdżającym jako ostatni przez most
kolejowy.

Pięć, sześć, siedem...

Przy ósmym kroku zatrzymuję się,
otwieram oczy
i oddycham głęboko. Lekko zadzwoniło mi
w uchu. Tak
jakby wiatr nadmorski poruszył zardzewiały
plot z metalo-
wej siatki. A właściwie już dawno nie byłem
nad morzem.

Dwudziesty czwarty lipca,, szósta
trzydzieści rano.
Najlepsza pora roku i najlepsza pora dnia
do patrzenia
na morze. Jeszcze ludzie nie zdążyli
zaśmiecić plaży.
Ślady ptaków na piasku wyglądają jak igły
sosnowe
stracone przez wiatr.

Morze?

Znowu zaczynam iść. Lepiej zapomnieć
o morzu.

Takie rzeczy dawno już zniknęły.

Kiedy po szesnastu krokach otwieram oczy,
znajduję się
jak zawsze dokładnie naprzeciwko swojej
klamki. Wyjmu-
ję ze skrzynki gazety z dwóch dni, dwie
koperty i wkładam
to wszystko pod pachę. Potem wyjmuję klucze
z przypomi-
nającej przepaść kieszeni i na chwilę
przykładam czoło do
zimnych metalowych drzwi. Gdzieś za uszami
słyszę cichy
dźwięk. Alkohol wsiąka w moje ciało jak w
bawełnę. Tylko
świadomość mam stosunkowo jasną.

No, no.

Uchylam drzwi tylko na jedną trzecią,
wślizguję się do
środka i zamykam. W przedpokoju jest
cicho.

I wtedy zauważam czerwone damskie
pantofle. Znam te
czerwone pantofle. Pomiędzy zabłoconymi
tenisówkami
i tanimi sandałami wyglądają jak jakiś
gwiazdkowy prezent
nie w porę. Nad nimi, jak drobny kurz,
unosi się cisza.

Siedziała z głową na stole kuchennym.
Pod głowę
podłożyła ręce. Proste, czarne włosy
zasłaniały twarz.
Między włosami prześwitywała biała
nieopalona szyja.
Miała na sobie wzorzystą sukienkę, której
nie pamiętałem. Widać było kawałek
wąskiego ramiączka
stanika.

Zdjąłem marynarkę, czarny krawat i
zegarek. Ona
nawet nie drgnęła. Patrząc na jej plecy,
zacząłem myśleć
o przeszłości. O czasach, zanim ją
pознаłem.

- Cześć - powiedziałem, ale nie zabrzmiało
to jak mój
głos, tylko jak jakiś głos, który przybył z
bardzo daleka.
Tak jak się spodziewałem, odpowiedzi nie
było.

Wyglądała, jakby spała, płakała albo nie
żyła.

Usiadłem po drugiej stronie stołu i
przycisnąłem
palcami powieki. Jasne światło słońca
podzieliło stół na
części. Ja byłem w świetle, ona w lekkim
cieniu. Cień nie
miał koloru. Na stole stała doniczka z
uschniętą pelargonią. Ktoś za oknem polewał
ulicę wodą. Było słycać
plusk wody wylewanej na asfaltową ulicę i
czuło się zapach asfaltowej ulicy polewanej
wodą.

- Napijesz się kawy?

Milczenie. Upewniwszy się, że nie będzie
odpowiedzi,
wstałem, zmieliłem kawę na dwie filiżanki i
nastawiłem
radio. Po zmieleniu kawy uświadomiłem
sobie, że właściwie miałem ochotę na
herbatę z lodem. Zawsze decyduję się za
późno.

W radiu nadawali odpowiednie na rano,
nieškodliwe, popularne piosenki, jedną za
drugą. Słuchając ich,

pomyślałem, że przez tych dziesięć lat świat się wcale nie zmienił. Tylko nazwiska piosenkarzy i tytuły piosenek są inne. No i ja jestem o dziesięć lat starszy.

Upewniwszy się, że woda w czajniku zawrzała, wyłączyłem gaz i odczekawszy trzydzieści sekund, zalałem wodą zmieloną kawę. Kawa wchłonęła tyle wody, ile mogła, zaczęła powoli pęcznieć i po kuchni rozszedł się ciepły zapach. Na zewnątrz grało już kilka cykad.

- Jesteś tu od wczoraj? - spytałem z czajnikiem w ręce. Włosy na stole lekko się poruszyły, jakby przytakując. - Długo czekałaś.

Nie odpowiedziała.

Z powodu pary unoszącej się z czajnika i silnego słońca w pokoju zaczynało być duszno. Zamknąłem okno nad zlewem, włączyłem klimatyzację i postawiłem na stole dwie filiżanki.

- Wypij - powiedziałem. Mój głos stawał się powoli podobny do siebie.

- Powinnaś wypić.

Po długich trzydziestu sekundach starannie przemysłanym ruchem podniosła głowę ze stołu i zaczęła się obojętnie przyglądać doniczce z uschniętą pelargonią. Kilka włosów przylgnęło do mokrego policzka. Otaczała ją lekka aura wilgotności.

- Nie przejmuj się - powiedziała. - Nie miałam wcale zamiaru płakać.

Podałem jej pudełko z papierowymi chusteczkami.

Wzięła jedną, bezgłośnie wytarła nos i niecierpliwie odgarnęła włosy z policzka.

- Miałam zamiar wyjść, zanim wrócisz.

Nie chciałam się z tobą spotkać.

- Ale zmieniłaś zdanie.

- Nie, tylko nie chciało mi się już nigdzie iść... Ale już idę, nie martw się.

- W każdym razie napij się kawy.

Piłem kawę, słuchając wiadomości drogowych i za

pomocą nożyczek otworzyłem dwa listy. Jeden był

zawiadomieniem ze sklepu meblowego, że jeśli do jakiejś

tam daty kupię meble, to dostanę dwadzieścia procent

zniżki. Drugi okazał się listem, którego nawet nie

chciało mi się czytać, od osoby, której nie chciałem

znać. Zwinąłem oba listy w kulkę, wyrzuciłem do

śmieci i zacząłem jeść resztki krakersów z serem. Ona

trzymała filiżankę w obu dłoniach, jakby próbując się

rozgrzać, i lekko przytknąwszy do niej wargi, wpatrywała

się we mnie.

- W lodówce jest sałatka.

- Sałatka? - podniosłem głowę i spojrzałem na nią.

- Z pomidorów i fasoli. Nie było nic innego. Ogórki zgniły, więc je wyrzuciłam.

- Uhm.

Wyjąłem z lodówki niebieską szklaną salaterkę z Oki-

nawy i wylałem na sałatkę pół centymetra sosu, który

jeszcze został w butelce. Pomidory i fasola były zimne jak

lód. Nie miały żadnego smaku. Krakersy i kawa też były bez smaku. To pewnie z powodu tego porannego światła, które rozkłada wszystko na czynniki pierwsze. Zrezygnowa-
łem z kawy w połowie, wyciągnąłem z kieszeni zgniecione papierosy i zapaliłem jednego zapalkami z nadrukiem jakiejś restauracji, która z niczym mi się nie kojarzyła. Czubek papierosa zasyczał. Potem fioletowy dym zaczął rysować geometryczne wzory w porannym świetle.
- Ryłem na nogr/ebie. Potem poszedłem do baru w Shinjuku* i piłem. Kot pojawił się nagle, ziewnął szeroko i szybko wskoczył jej na kolana Podrapała go za uchem
- Nie musisz się tłumaczyć — powiedziała. — To już mnie nie dotyczy.
- Nie tłumaczę się. Rozmawiam.
Lekko wzruszyła ramionami i wsunęła ramiączko stanika pod sukienkę. Jej twarz była zupełnie bez wyrazu. Przypominała mi oglądane kiedyś zdjęcie miasta zatopionego na dnie morza.
- Ktoś znajomy z dawnych czasów. Nie znałaś.
- Tak?
Kot przeciągnął się na jej kolanach i ze świstem wypuścił powietrze.
W niilczeniu wpaUywałem się w koniec papieiosa.
- Dlaczego umarł?

Shiryiiku - tokijska dzielnica handlnwo-
rozrywkowa

- Wypadek samochodowy. Aż trzynaście złamanych kości.

- Kobieta?

- Tak.

O siódmej skończyły się wiadomości i informacje dla kierowców i znowu zaczęto nadawać lekką muzykę rockową. Odstawiła filiżankę na spodek i spojrzała na mnie

- Czy kiedy ja umrę, też będziesz tak pił?

- Piłem nie z powodu pogrzebu. Tylko pierwszy kieliszek albo dwa były z powodu pogrzebu.

Na dworze zaczynał się nowy dzień. Nowy, gorący dzień. Z okna nad zlewem widać było wieżowce. Lśniły bardziej niż zwykle

- Napijesz się czegoś zimnego?

Pokręciła głową.

Wyjąłem z lodówki dobrze schłodzoną colę i wypilem prosto z puszki

- Ona z każdym szła do łóżka -

powiedziałem. Zupełnie jak nekrolog. Nieboszczka z każdym szła do łóżka

- Dlaczego mi o tym mówisz? - spytała.

Sam nie wiedziałem dlaczego.

- W każdym razie to była dziewczyna, która z każdym szła do łóżka, tak?

- Tak.

- No ale 7 fnha hvln inar7ei?

- ~— -- c ~i~ j

W jej głosie brzmiał jakiś szczególny ton. Podniosłem głowę znad salaterki z sałatką i spojrzałem na nią poprzez uschniętą pelargonię.

- Tak sądzisz?
- Tak mi się jakoś wydaje - powiedziała cicho. - Ty już taki jesteś.
- Taki?
- Jest w tobie coś takiego jak w klepsydrze. Kiedy piasek się przesypie, zawsze ktoś przyjdzie i odwróci.
- Może i masz rację.
Jej wargi rozchyliły się lekko i znów złączyły.
- Przyszłam po resztę rzeczy. Płaszcz zimowy, czapki i tak dalej. Zapakowałam wszystko w kartonowe pudła.
Czy mógłbyś to wysłać, jak będziesz miał wolną chwilę?
- Mogę ci to dostarczyć do domu.
W milczeniu pokręciła głową. - Nie trzeba. Nie chcę, żebyś przychodził. Rozumiesz, prawda?
Miała rację. Często mówię niepotrzebne rzeczy.
- Znasz adres, prawda?
- Znam.
- To wszystko. Przepraszam, że się zasiedziałam.
- Wystarczą ci tamte dokumenty?
- Tak, już wszystko załatwione.
- Bardzo to było proste. Myślałem, że będzie dużo więcej załatwiania.
- Każdy, kto nigdy tego nie robił, tak myśli, a tymczasem to jest naprawdę proste. Jak już wszystko się skończy. - Mówiąc to, jeszcze raz podrapała kota. - Jak się człowiek dwa razy rozwiedzie, to już jest fachowcem.
Kot zamknął oczy, wyciągnął grzbiet i ułożył się z głową w zgięciu jej łokcia. Włożyłem filiżanki po kawie

i salaterkę po sałatce do zlewu i zebrałem okruszki po krakersach w jedno miejsce, używając jakiegoś rachunku.

Oczy bolały mnie od blasku słońca.

- Inne rzeczy wypisałam szczegółowo na kartce na twoim biurku. Gdzie są różne papiery, w które dni wywożą śmieci i tak dalej. Jeśli nie będziesz czegoś wiedział, to zadzwoń.

- Dziękuję.

- Chciałeś mieć dziecko?

- Nie - powiedziałem. - Wcale nie chcę dziecka.

- Ja się bardzo wahałam. No ale skoro tak się miało skończyć, to dobrze się stało. A może gdybyśmy mieli dziecko, tak by się nie skończyło, jak myślisz?

- Dużo małżeństw rozwodzi się, mimo że mają dzieci.

- To prawda - powiedziała i przez chwilę bawiła się moją zapalniczką. - Jeszcze ciągle cię kocham. Ale to pewno nie ma znaczenia. Sama już dobrze to rozumiem.

2. Jej zniknięcie. Zniknięcie zdjęć. Zniknięcie halki

P° J°J wyjsciu wypilem jeszcze jedna colę, wziąłem gorący prysznic i ogoliłem się. Mydło, szampon, krem do golenia - wszystko się kończyło.

Wyszedłem spod prysznic, uczesałem się, natarłem twarz balsamem i wyczyściłem uszy. Poszedłem do kuchni i podgrzałem resztkę kawy. Po drugiej stronie

stołu już nikogo nie było. Kiedy tak
siedziałem i patrzyłem
na puste krzesło, poczułem się jak małe
dziecko z obrazów
Giorgio de Chirico, pozostawione w
nieznanym mieście.
No ale nie byłem już małym dzieckiem.
Powoli, nie
myśląc o niczym, piłem kawę, potem
siedziałem chwilę
bez ruchu i zapaliłem papierosa.

Zważywszy, że nie spałem od dwudziestu
czterech
godzin, o dziwo, wcale nie byłem śpiący.
Moje ciało było
jakieś bezwładne, tylko umysł pływał bez
celu po skom-
plikowanym torze świadomości, jak
oswojone wodne
zwierzę.

Kiedy tak wpatrywałem się w to puste
krzesło, przy-
pomniałem sobie amerykańską powieść,
którą kiedyś
czytałem. Mąż opuszczony przez żonę przez
wiele miesięcy
trzymał na jej krześle w jadalni halkę. Im
dłużej o tym
myślałem, tym lepszy wydawał mi się ten
pomysł. Do
niczego to się nie przyda, ale lepsze jest
od doniczki
z uschniętą pelargonią. Może jak by tu było
coś należą-
cego do niej, to i kot trochę by się uspokoił.

Otworzyłem po kolei jej szuflady w
sypialni, lecz
wszystkie były puste. Pogryziony przez mole
szalik, trzy
wieszaki i paczka naftaliny. Tylko to zostało.
Zabrała
dosłownie wszystko. Porozrzucane w łazience
kosmetyki,
wałki do włosów, szczoteczka do zębów,
suszarka, prze-
różne specyfiki, podpaski, buty - od długich
botków po
sandały i kapcie - pudełko na kapelusze,
biżuteria, której

miała całą szufladę, torebki, torby, walizki,
portmonetki,
zawsze porządnie poukładana bielizna,
skarpetki, listy;

30

nie zostało nic, co miało jej zapach. Wydało mi się, że nawet starła odciski swoich palców. Nie było półki z książkami i zniknęła jedna trzecia płyt. Były to płyty i książki, które albo sama kupiła, albo dostała ode mnie.

Kiedy otworzyłem albumy, okazało się, że zniknęły wszystkie zdjęcia, na których była ona. Ze zdjęć, na których byliśmy razem, wycięła siebie i zostawiła mnie. Te, na których byłem tylko ja, widoki albo zwierzęta, pozostały nienaruszone. W albumach znajdowała się doskonale poprawiona przeszłość. Wszędzie byłem sam, a tylko gdzieś- niegdzie zdjęcia gór, rzek, jeleni i kota. Urodziłem się sam, potem ciągle byłem sam i dalej też będę sam. Zamknąłem albumy i wypaliłem dwa papierosy.

Pomyślałem, że mogła mi zostawić przynajmniej jedną halkę, no ale oczywiście to zależało od niej i ja tu nie miałem nic do powiedzenia. Postanowiła nic nie zostawiać i muszę się z tym pogodzić. Albo, tak jak proponowała, zacząć myśleć, że jej w ogóle nigdy nie było. No a skoro jej nie było, to nie może być i halki.

Włożyłem popielniczkę do wody, wyłączyłem klimatyzację i radio, jeszcze raz pomyślałem o jej halce, a potem poddałem się i położyłem spać.

Minął już miesiąc od czasu, kiedy zgodziłem się na rozwód i ona wyprowadziła się z mieszkania. Ten miesiąc nie miał żadnego znaczenia. Był bezkształtny jak ciepła galareta. Wydawało mi się, że nic przez ten

miesiąc się
nie zdarzyło i naprawdę tak było.

Wstawałem o siódmej, parzyłem kawę,
robiłem grzan-
ki, szedłem do pracy, jadłem w restauracji,
wypijałem
dwa czy trzy kieliszki, wracałem do domu,
mniej więcej
przez godzinę czytałem w łóżku, gasiłem
światło i zasy-
piałem. W soboty i niedziele zamiast iść do
pracy za-
bijałem od rana czas w kinie, oglądając po
kilka filmów.
Potem jak zwykle sam jadłem kolację,
piłem, czytałem
i zasypiałem. I w ten sposób przeżyłem
miesiąc, tak jak
niektórzy dzień po dniu zamalowują na
czarno daty
w kalendarzu.

Wydało mi się, że w pewnym sensie nie
było rady na
to, że odeszła. Co się stało, to się nie
odstanie. I to, jak
dobrze było nam ze sobą przez te cztery lata,
nie miało
już znaczenia. Tak jak zdjęcia z tego
ogłoconego albumu.

Również i to, że przez długi czas
regularnie sypiała
z moim przyjacielem i pewnego dnia
wprowadziła się do
niego, nie miało już znaczenia. Takie rzeczy
mogą się
zdarzyć i naprawdę się zdarzają. Dlatego nie
uważałem,
że w naszym wypadku było to jakieś
wyjątkowe wyda-
rzenie. W końcu to zależało tylko od niej.

- W końcu to zależy tylko od ciebie -
powiedziałem.
Było to niedzielne popołudnie w czerwcu,
gdy powie-
działa, że chce rozwodu, a ja siedziałem,
kręcąc na palcu
kółeczko od puszki piwa.

- To znaczy, że ci wszystko jedno? -
zapytała. Powie-
działa to bardzo powoli.

- Nie jest mi wszystko jedno -

odrzekłem. - Mówię
tylko, że to zależy od ciebie.

32

- Prawdę mówiąc, nie chcę od ciebie
odchodzić

- powiedziała po chwili.

- To nie odchodź.

- Ale z tobą do niczego nie dojdę.

Nic więcej nie powiedziała, lecz wydaje
mi się, że

wiem, o co jej chodziło. Za kilka miesięcy
skończę

trzydzieści lat. Ona skończy dwadzieścia
sześć. I w porów-

naniu z ogromem tego, co było jeszcze przed
nami, to, co

udało nam się zbudować, było naprawdę
bardzo małe.

A może nawet równało się zeru. Te cztery
lata przeżyli-

śmy, przejadając oszczędności.

To była właściwie moja wina. Nie
powinienem był się

z nikim żenić. A przynajmniej ona nie
powinna była

wychodzić za mnie.

Na początku uważała, że nie jest dobrze
przystosowa-

na do życia w społeczeństwie, a ja jestem.
Wypełnialiśmy

te swoje funkcje stosunkowo nieźle. I kiedy
już myśleli-

śmy, że powinno nam się i dalej tak udawać,
coś zaczęło

się psuć. Coś małego, co już nie dawało się
naprawić.

Byliśmy w spokojnej długiej ślepej uliczce. I
to był nasz

koniec. Dla niej byłem już straconym
człowiekiem.

A jeśli nawet jeszcze mnie kochała, nie
miało to już

znaczenia. Za bardzo przywykliśmy nawzajem
do swoich

ról. Nic więcej nie mogłem jej ofiarować.
Czuła to

instynktownie, a ja wiedziałem z
doświadczenia. Nie

było już ratunku.

I w ten sposób zniknęła na zawsze z
mojego życia,

zabierając wszystkie swoje halki. Niektóre

rzeczy się

zapomina, niektóre znikają, a niektóre umierają. I nie ma w tym prawie nic tragicznego.

Dwudziesty czwarty lipca, ósma
dwadzieścia pięć rano.

Sprawdziłem cztery cyfry na zegarku
elektronicznym,
zamknąłem oczy i zasnąłem.

Rozdział
trzeci
Wrzesień
1978

1. Członek wieloryba. Kobieta o trzech zawodach

Można uważać, że spanie z dziewczyną to bardzo ważna sprawa, a można też uważać, że to nic takiego. Czyli istnieje seks jako autoterapia i seks dla zabicia czasu.

Seks może być od początku do końca terapią albo od początku do końca sposobem na zabicie czasu. Zdarza się też, że seks, który zaczyna się jako terapia, pod koniec staje się zabijaniem czasu i na odwrót. Można powiedzieć, że nasze życie płciowe diametralnie różni się od życia płciowego wielorybów.

Nie jesteśmy wielorybami - to jedna z głównych tez mojego życia płciowego.

Kiedy byłem dzieckiem, mieszkałem o trzydzieści minut rowerem od akwarium. Akwarium pogrążone było w chłodnej ciszy typowej dla takich miejsc i tylko od czasu do czasu dochodził skądś plusk wody. Wydawało się, że w głębi ciemnego korytarza czai się Człowiek-Ryba.

Stado tuńczyków pływało w wielkim basenie, jesiotry podróżowały w górę wąskim korytarzem rzeki, piranie wbijały ostre zęby w kawałki mięsa, a węgorze elektryczne słabo świeciły małymi żaróweczkami. Było tam mnóstwo ryb. Różniły się nazwami, łuskami i skrzelami. Zupełnie nie rozumiałem, po co na ziemi żyje tyle różnych gatunków ryb.

W akwarium nie było oczywiście wielorybów. Wielo-

ryby są za duże. Żeby hodować wieloryba,
trzeba by

przekształcić całe akwarium w jeden wielki basen. Akwarium miało tylko członek wieloryba. Niejako w następstwie. Przeżyłem więc te wrażliwe trudne lata dojrzewania, nie widząc prawdziwego wieloryba, tylko wpatrując się w jego członek. Gdy zmęczyło mnie wędrowanie po zimnych korytarzach akwarium, przychodziłem do dużej, cichej sali wystawowej, siadałem na wyściełanej ławce pod wysokim sufitem i spędzałem długie godziny bez ruchu przed członkiem wieloryba.

Czasami przypominał mi uschniętą palmę, czasami wielką kolbę kukurydzy. Gdyby nie tabliczka z napisem „Narząd płciowy wieloryba. Samiec”, nikt na pewno nie zorientowałby się, co to jest. Wyglądał raczej na jakieś wykopalisko z pustyni w środkowej Azji niż na rzecz pochodzącą z mórz Antarktydy. Był zupełnie inny niż mój własny członek i wszystkie, jakie do tej pory widziałem. Było też coś niewypowiedzianie żalnego w fakcie, że został obcięty.

Przypomniałem sobie ten olbrzymi członek wieloryba po tym, jak pierwszy raz miałem stosunek z dziewczyną. Serce ścisnęło mi się na myśl, jakie koleje losu musiał przejść, jaką daleką podróż odbyć, by trafić w akwarium do tej wielkiej sali wystawowej. I wydawało mi się, że nic nie da się już dla niego zrobić. Lecz miałem wówczas tylko siedemnaście lat i to było stanowczo za wcześnie na utratę nadziei. Wtedy właśnie zacząłem

myśleć: nie
jesteśmy wielorybami.

38

Leżąc w łóżku, gładziłem włosy nowej dziewczyny i myślałem o wielorybach.

Pamiętałem to akwarium pod koniec jesieni. Szkło basenów było zimne jak lód, a ja miałem na sobie gruby sweter. Morze, widoczne z okna sali wystawowej, miało kolor ciemnego ołowiu, a niezliczone białe fale przypominały koronkowe kołnierzyki, jakie dziewczyny noszą przy sukienkach.

- O czym myślisz? - zapytała.

- O dawnych czasach - odrzekłem.

Miała dwadzieścia jeden lat, szczupłe piękne ciało i parę czarujących, doskonale uformowanych uszu. Pracowała na pół etatu jako korektorka w małym wydawnictwie, jako modelka pozująca do zdjęć uszu w fotografiach reklamowych i jako call-girl w małym, ekskluzywnym klubie dla ścisłego grona stałych klientów. Nie wiedziałem, które z tych trzech było jej głównym zajęciem. Ona sama też nie wiedziała.

Pracując jako modelka uszu, była najbardziej sobą. Ja tak uważałem i ona się zgadzała. Niestety, pozowanie do zdjęć uszu to bardzo wąska dziedzina, pozycja zawodowa modelki i wynagrodzenie są niezwykle skromne. Większość firm reklamowych, fotografów, charakteryzatorów i redaktorów pism traktowało ją jedynie jako właścicielkę uszu. Reszta jej ciała i osobowości były w całości odrzucane i uśmiercane w milczeniu.

- Ale naprawdę to nie jest tak - mówiła.
- Uszy są
mną, a ja jestem uszami.
Jako korektorka i jako call-girl
absolutnie nigdy,
nawet na chwilę, nie pokazywała nikomu
uszu.
- Dlatego, że tam nie jestem naprawdę
sobą - wy-
jaśniła.

Biuro klubu, w którym pracowała jako call-
girl (zresztą
oficjalnie działającego jako klub poszukujący
młodych
talentów), znajdowało się w Akasaka.
Właścicielka,
zwana przez wszystkich Panią X, była
siwowłosą Angiel-
ką. Mieszkała w Japonii już od trzydziestu
lat, mówiła
płynnie po japońsku i umiała czytać
podstawowe znaki.

Pani X prowadziła szkółkę konwersacji
angielskiej dla
kobiet, która znajdowała się zaledwie pięćset
metrów od
biura klubu. Wybierała spośród uczennic
odpowiednie
dziewczyny i werbowała je do klubu.
Zdarzało się też, że
pracownice uczęszczały na lekcje konwersacji
angielskiej,
oczywiście za obniżoną opłatą. Pani X
zwracała się do
swoich dziewczyn „dear”. W tym „dear” był
ciepły ton
wiosennego popołudnia. Mówiła do nich:
Dear, musisz
włożyć porządną koronkową bieliznę.
Rajstopy się nie
nadają. Albo: Pijesz herbatę z mlekiem,
prawda, dear?
Klienci byli starannie dobierani, większość
stanowili
bogaci biznesmeni po czterdziestce lub
pięćdziesiątce.
Dwie trzecie cudzoziemców, a reszta
Japończyków. Pani X
nie lubiła polityków, starców, zбочeńców i

biedaków.

Moja nowa dziewczyna była najzwyczajszą i najmniej efektowną z tuzina klubowych piękności. Z zakrytymi

usami wydawała się naprawdę przeciętna. Nie wiem, dlaczego wpadła w oko pani X i została zwerbowana. Może w jej zwyczajności pani X dostrzegła jakiś szczególny blask, a może po prostu uznała, że dobrze będzie mieć jedną zwyczajną dziewczynę. Tak czy inaczej, plan pani X się powiódł i dziewczyna miała kilku stałych klientów. W zwyczajnym ubraniu, zwyczajnym makijażu, zwyczajnej bieliźnie i wydzielając zapach zwyczajnego mydła, szła do Hiltona, hoteli Prince albo Okura i raz czy dwa razy w tygodniu, śpiąc z klientem, zarabiała tyle, że wystarczało jej na cały miesiąc.

Przez połowę pozostałych nocy spała ze mną za darmo.

Nie wiem, co robiła przez drugą połowę.

Jej życie jako korektorki w wydawnictwie było bardziej zwyczajne. Trzy razy w tygodniu szła do małego biura na trzecim piętrze gdzieś w Kanda. Pracując od dziewiątej do piątej, poprawiała odbitki szczotkowe, parzyła herbatę, schodziła po schodach (nie było windy) kupić gumkę do ścierania. Była tam jedyną niezamężną kobietą, ale nikt się do niej nie zalecał. Potrafiła jak kameleon, w zależności od miejsca i sytuacji, ukazywać i ukrywać swój blask.

Poznałem ją, a raczej jej uszy, zaraz po rozstaniu z żoną, na początku sierpnia. Pracowałem nad tekstem reklamowym dla firmy produkującej programy komputerowe i wtedy pierwszy raz zetknąłem się z jej uszami.

Dyrektor firmy reklamowej położył na biurku projekt broszury, kilka czarno-białych zdjęć, i poprosił, bym

w ciągu tygodnia napisał do nich trzy teksty. Wszystkie trzy zdjęcia okazały się zbliżeniami uszu. Uszy?

- Dlaczego uszy? - zapytałem.

- Nie wiem. Mają być uszy. Masz przez tydzień wymyślić coś w związku z uszami.

Przeżyłem tydzień, wpatrując się w zdjęcia uszu.

Przykleiłem zdjęcia taśmą do ściany nad biurkiem i wpatrywałem się w nie, paląc, pijąc kawę, jedząc kanapki i obcinając paznokcie.

W ciągu tygodnia jakoś skończyłem pracę, ale zdjęcia

uszu pozostały przyklejone nad moim biurkiem. Z jednej

strony nie chciało mi się ich odklejać, a z drugiej wpat-

rywanie się w uszy weszło mi w zwyczaj. Ale prawdziwa

przyczyna tego, że ich nie odkleiliśmy i nie wsadziłem

głęboko do szuflady, była taka, że te uszy mnie całkowicie

zafascynowały. Były jak sen o uszach. Można powiedzieć

- stuprocentowe uszy. Po raz pierwszy tak silnie przy-

ciągnęła mnie jakaś powiększona część ludzkiego ciała

(uwzględniając oczywiście narządy płciowe).

Przychodziło

mi do głowy, że oto jestem wciągany w jakiś wielki,

przeznaczony mi przez los wir.

Jeden łuk niezwykle odważnie przecinał całość

w poprzek. Inny bardzo precyzyjnie tworzył grupę

małych cieni, a jeszcze inny, jak prehistoryczne rysunki

w jaskiniach, opowiadał o dawnych dziejach.

Gładkość

płatka ucha królowała nad wszystkimi krętymi liniami,

a jego mięstość przewyższała wszelkie

przejawy życia.

42

W parę dni później postanowiłem zadzwonić do fotografa, który zrobił te zdjęcia, i dowiedzieć się o nazwisko i telefon właścicielki uszu.

- Po co ci? - zapytał fotograf.
- Zaciekawiała mnie. Ma śliczne uszy.
- Tak, uszy ma śliczne - powiedział

niewyraźnie - ale dziewczyna nie jest specjalnie ładna. Jak chcesz się umówić z młodą dziewczyną, to przedstawię ci modelkę, którą fotografowałem ostatnio w kostiumie kąpielowym.

- Dziękuję, nie - powiedziałem i zanotowawszy numer, odłożyłem słuchawkę.

Dzwoniłem do niej o drugiej, o szóstej i o dziesiątej, ale nikt nie odbierał. Prawdopodobnie była zajęta swoim własnym życiem. Zostałem ją w końcu następnego dnia o dziesiątej rano. Przedstawiłem się krótko i powiedziałem, że chciałem z nią porozmawiać na temat tamtej pracy i czy nie zjadłaby ze mną kolacji.

- Słyszałam, że ta praca już jest zakończona - powiedziała.

- Owszem, jest zakończona - odparłem.

Była chyba trochę zaskoczona, ale nie pytała o nic więcej. Umówiliśmy się następnego dnia po południu w kawiarni na ulicy Aoyama.

Zamówiłem stół w najlepszej francuskiej restauracji, jaką znałem. Włożyłem nową koszulę, długo dobierałem krawat i zdecydowałem się na marynarkę, którą miałem na sobie tylko dwa razy.

Tak jak uprzedzał fotograf, nie była specjalnie atrakcyjna. Zwyczajnie ubrana, z przeciętną twarzą, wyglądała na członkinię chóru w jakimś drugorzędnym żeńskim college'u. Ale mnie to zupełnie nie przeszkadzało. Poczuję tylko rozczarowanie, widząc, że jej uszy były dokładnie ukryte pod rozpuszczonymi włosami.

- Ukrywasz uszy - rzuciłem od niechcienia.

- Tak - odrzuciła.

Ponieważ przyszliśmy dość wcześnie, byliśmy pierwszymi gośćmi. Przyciemniono światła i jeden z kelnerów zapalał długą zapalką czerwone świece. Główny kelner z miną zde gustowanego śledzia sprawdzał rozłożenie serwetek i zastawy. Dębowa klepka ułożona w jodełkę była pięknie wypolerowana i jego buty przyjemnie skrzypiały. Wyglądały na znacznie droższe niż moje. Kwiaty w bukietach były świeże, a na białej ścianie wisiły nowoczesne obrazy. Już na pierwszy rzut oka widać było, że oryginały.

Przejrzałem kartę win i wybrałem wytrawne białe wino, na zakąskę pasztet z kaczki, terrine z leszcza i wątróbki rybne w śmietanie. Ona przestudiowała uważnie kartę i zamówiła zupę z żółwia morskiego, zieloną sałatę i mus z flądry. Ja zdecydowałem się na zupę z jeżowca, cielęcinę pieczoną z pietruszką i sałatkę z pomidorów. Połowa mojego miesięcznego budżetu żywieniowego właśnie zniknęła.

- Bardzo miła restauracja - powiedziała. - Często tu

bywasz?

- Czasami przychodzę w związku z pracą. Ale jeśli jestem sam, to raczej nie chodzę do restauracji, tylko do

baru i tam piję i jem różne zakąski. To bardziej w moim stylu i tak jest łatwiej. Nie muszę się nad niczym zastanawiać.

- Co zwykle jesz w takim barze?

- Różnie, ale chyba najczęściej omlety i kanapki.

- Omlety i kanapki - powtórzyła. -

Codziennie jesz

w barze omlety i kanapki?

- Niecodziennie. Raz na trzy dni sam gotuję.

- Czyli przez dwa dni z trzech jesz w barze omlety i kanapki.

- Tak - powiedziałem.

- Dlaczego omlety i kanapki?

- W dobrych barach podają smaczne omlety i kanapki.

- Tak? - powiedziała. - Dziwny z siebie człowiek.

- Wcale nie - odparłem.

Nie wiedziałem, jak zacząć, więc siedziałem przez chwilę, milcząc i wpatrując się w niedopałek w popielniczce.

- Mielіśmy rozmawiać o pracy - próbowała mi ułatwić.

- Tak jak wczoraj mówiłem, ta praca jest już zakończona i nie było z nią żadnych problemów, więc nie ma o czym mówić.

Wyjęła z torebki długie mentolowe papierosy, zapaliła jednego firmowymi zapalkami i spojrzała na mnie, jakby mówiąc: „A więc?”.

Właśnie miałem zacząć, gdy do naszego stolika podszedł główny kelner, dumnie skrzypiąc butami. Uśmiechając się szeroko, wyciągnął ku mnie butelkę wina, jakby pokazywał mi zdjęcie jedyne go syna, i zademonstrował etykietę. Kiedy skinąłem głową, odkorkował

butelkę. Korek wyskoczył z przyjemnym pyknięciem.

Kelner nalał trochę wina do obu kieliszków. Smakowało

jak skondensowany budżet żywieniowy.

Kiedy odszedł, pojawili się dwaj inni kelnerzy i ustawili na stole trzy talerze zakąsek i dwa dodatkowe talerze.

- Strasznie chciałem zobaczyć twoje uszy
- powiedziałem szczerze.

Nic nie mówiąc, nałożyła sobie pasztetu i wątróbki, a potem wypła łyk wina.

- Masz coś przeciwko temu?

Uśmiechnęła się lekko.

- Nie mam nic przeciwko smacznej francuskiej kolacji.

- A masz coś przeciwko rozmowie o uszach?

- Nie, to zależy od rodzaju rozmowy.

- Rodzaj będzie taki, jak chcesz.

Pokręciła głową, podnosząc do ust widelec.

- Mów szczerze. To mój ulubiony rodzaj rozmowy.

Przez chwilę w milczeniu popijałem wino i jadłem.

- Skręcam - powiedziałem - i wtedy okazuje się, że ktoś przede mną jest już za następnym rogiem. I nie widzę tego kogoś. Dostrzegam tylko kawałek białego ubrania. I ten kawałek białego ubrania na zawsze pozostaje mi w pamięci. Rozumiesz, o co mi chodzi?

- Myślę, że tak.

- Twoje uszy wywołują we mnie właśnie takie uczucia.

Znowu jedliśmy w milczeniu. Dolałem nam obojgu

wina.

- Nie wyobrażasz tego sobie, tylko czujesz?

- zapytała.

- Tak.
- Czułeś się kiedyś tak przedtem?
Zastanowiłem się chwilę i potrząsnąłem głową.
- Nie.
- I powodują to moje uszy?
  - Nie jestem całkiem pewny. Jak mogę być pewny?
Nigdy nie słyszałem, żeby kształt czyichś uszu wywoływał w kimś zawsze takie same uczucia.
  - Znam kogoś, kto zawsze kicha na widok nosa Farah Fawcett-Majors. Kichanie ma często przyczyny psychologiczne. Jak raz przyczyna połączy się ze skutkiem, to potem trudno je oddzielić.
  - Nic nie wiem o nosie Farah Fawcett-Majors, ale...
  - napiłem się wina i zapomniałem, o czym chciałem dalej mówić.
  - W twoim wypadku jest trochę inaczej, tak? - powiedziała.
  - Tak, trochę inaczej - odparłem. - To, co czuję, jest bardzo niejasne, ale jednocześnie silne. - Rozłożyłem ręce szeroko na metr, a potem zbliżyłem je na pięć centymetrów. - Nie umiem tego dobrze wytłumaczyć.
  - Skoncentrowane zjawisko oparte na niejasnych podstawach.
  - Właśnie tak - powiedziałem. - Jesteś siedem razy mądrzejsza ode mnie.
  - Studiowałam korespondencyjnie.
  - Studiowałeś korespondencyjnie?
  - Tak, psychologię.

Podzieliłiśmy między siebie resztkę pasztetu. Znowu zapomniałem, co chciałem powiedzieć.

- Jeszcze dokładnie nie wiesz, jaki jest związek między moimi uszami a tymi twoimi odczuciami, prawda?

- Tak - powiedziałem. - Nie wiem, czy twoje uszy działają na mnie bezpośrednio, czy też coś innego działa na mnie za pośrednictwem twoich uszu.

Położyła obie dłonie na stole i lekko poruszyła ramionami.

- Czy to, co czujesz, jest przyjemne, czy nieprzyjemne?

- Ani jedno, ani drugie. I jedno, i drugie. Nie wiem.

Ujęła kieliszek w obie dłonie i przez chwilę mi się przyglądała.

- Chyba powinieneś nauczyć się lepiej wyrażać swoje uczucia.

- Nigdy nie umiem niczego opisać - oznajmiłem.

Uśmiechnęła się.

- Ale to nie szkodzi. Mniej więcej zrozumiałam, o co ci chodzi.

- Co powinienem zrobić?

Milczała dłuższą chwilę. Wyglądała, jakby myślała o czymś innym. Na stole stało pięć pustych talerzy.

Wyglądały jak pięć wymarłych planet.

- Wiesz - powiedziała po długim milczeniu - myślę, że powinniśmy zostać przyjaciółmi. Oczywiście jeśli chcesz.

- Oczywiście, że chcę - odpowiedziałem.

- Ale musimy zostać bardzo, bardzo bliskimi przyjaciółmi - rzekła.

Przytaknąłem.

I w ten sposób zostaliśmy bardzo, bardzo bliskimi przyjaciółmi. Od naszego poznania się upłynęło zaledwie pół godziny.

- Chciałbym o coś zapytać jako twój nowy przyjaciel

- powiedziałem.

- Proszę.

- Po pierwsze, dlaczego zakrywasz uszy?

Po drugie,

czy twoje uszy już przedtem podziały

kiedyś na kogoś

ze szczególną siłą?

Nic nie mówiąc, wpatrywała się w swoje leżące na stole dłonie.

- Różnie bywało.

- Różnie bywało?

- Tak. Ale w sumie raczej przywykłam do siebie z zakrytymi uszami.

- To znaczy, że z zakrytymi uszami jesteś inna niż z odkrytymi?

- Tak.

Dwaj kelnerzy zabrali nasze talerze i przynieśli zupę.

- Powiedz mi coś o sobie z odkrytymi uszami.

- To już było tak dawno, że trudno mi opowiedzieć.

Od czasu kiedy skończyłam dwadzieścia lat, ani razu nie odkryłam uszu.

- No ale gdy pracujesz jako modelka, to je odkrywasz.

- Tak - powiedziała - lecz to nie są prawdziwe uszy.

- Nie są prawdziwe?

- To są zamknięte uszy.

Zjadłem dwie łyżki zupy, podniosłem głowę i spoj-
rzałem na nią.

- Możesz mi coś więcej powiedzieć o zamkniętych uszach?

- Zamknięte uszy są martwe. Sama je uśmiercam.

Świadomie blokuję przejście... rozumiesz?

Niezbyt dobrze rozumiałem.

- Spróbuj mi zadać pytanie - powiedziała.

- Uśmiercasz uszy i w rezultacie przestajesz słyszeć?

- Nie. Uszy słyszą, tylko są martwe. Też mógłbyś to zrobić.

Położyła łyżkę do zupy na stole, wyprostowała się, uniosła ramiona o pięć centymetrów, zdecydowanie wysunęła brodę do przodu i tak siedziała przez dziesięć sekund. Potem nagle opuściła ramiona.

- Uszy już są martwe. Sam spróbuj.

Trzy razy powtórzyłem wszystkie jej ruchy, ale nie

miałem uczucia, że coś we mnie umarło. Tylko wino

zaczęło szybciej krążyć w moich żyłach.

- Moje uszy jakoś nie umieją umrzeć - powiedziałem

z rozczarowaniem.

Potrząsnęła głową.

- Nie szkodzi. Jak nie czujesz potrzeby, żeby je uśmiercać, to nie zrobi ci to różnicy.

- Mogę jeszcze o coś zapytać?

- Proszę.

- Jakby podsumować to, co powiedziałeś, to do dwudziestego roku życia pokazywałaś uszy i potem

pewnego dnia je zakryłaś. I do dziś
ani razu nie
odkryłaś uszu. A kiedy absolutnie
musisz odkryć
uszy, blokujesz połączenie między uszami
i świadomością. Tak?
Zaśmiała się.

- Tak.

- Czy coś się stało z twoimi uszami,
kiedy miałaś
dwadzieścia lat?

- Nie spiesz się - rzekła i wyciągając
prawą rękę,
lekko dotknęła palców mojej lewej. -
Proszę.

Rozlałem resztę wina do kieliszków i
powoli opróż-
niłem swój.

- Najpierw chcę się czegoś o tobie
dowiedzieć.

- Czego?

- Wszystkiego. Gdzie się wychowałeś, ile
masz lat,
czym się zajmujesz, takich rzeczy.

- To wszystko jest bardzo zwyczajne. Takie
zwyczajne,
że na pewno zaśniesz przy słuchaniu.

- Lubię zwyczajne historie.

- Moja jest jedną z tych zwyczajnych
historii, które
nie mogą się nikomu podobać.

- Nie szkodzi. Mów. Masz dziesięć minut.

- Urodziłem się dwudziestego
czwartego grudnia
tysiąc dziewięćset czterdziestego ósmego
roku. Wigilia to
niezbyt dobre urodziny, bo dostaje się ten
sam prezent
i na urodziny, i na gwiazdkę. Wszyscy
próbują w ten
sposób zaoszczędzić. Znak Koziorożec, grupa
krwi A. To
połączenie występuje zwykle u
pracowników banków

albo urzędów dzielnicowych. Nie zgadza się ze Strzelcem, Wagą i Wodnikiem. Nie uważasz, że to nudne?

- Bardzo ciekawe.

- Wychowałem się w zwyczajnym mieście i chodziłem do zwyczajnej szkoły. Byłem małomównym dzieckiem i wyrosłem na nudnego nastolatka. Poznałem zwyczajną dziewczynę i zakochałem się zwyczajną pierwszą miłością. Kiedy miałem osiemnaście lat, dostałem się na uniwersytet i przyjechałem do ToMo. Po studiach we dwójkę z przyjacielem założyliśmy małą firmę, która zajmowała się tłumaczeniami, i jakoś z tego żyliśmy. Od trzech lat zaczęliśmy też pracować przy redagowaniu materiałów reklamowych dla firm i to też idzie dość dobrze. Cztery lata temu ożeniłem się z dziewczyną poznaną w firmie i dwa miesiące temu się rozwiódłem. Przyczynę nie tak łatwo wytłumaczyć. Mam jednego starego kota. Palę czterdzieści papierosów dziennie. Zupełnie nie mogę się odzwyczaić. Mam trzy garnitury, sześć krawatów i pięćset niemodnych płyt. Pamiętam wszystkich przestępców z powieści Ellery'ego Queena. Mam też wszystkie tomy *W poszukiwaniu straconego czasu* Prousta, ale przeczytałem tylko połowę. Latem piję piwo, a zimą whisky.

- I przez dwa z każdego trzech dni jesz omlety i kanapki.

- Tak - powiedziałem.

- Bardzo ciekawe życie.

- Do tej pory było nudne i dalej też tak pewnie będzie. Ale to mi wcale nie przeszkadza.

Przecież w końcu
nie ma na to rady.

Spojrzałem na zegarek. Dziewięć minut i dwadzieścia sekund.

- Ale to, co powiedziałeś, to nie jest cała prawda o tobie?

Patrzyłem przez chwilę na swoje leżące na stole dłonie.

- Oczywiście, to nie wszystko. O żadnym, nawet najnudniejszym życiu, nie da się wszystkiego opowiedzieć.

- Czy mogę powiedzieć, co o tym sądzę?

- Proszę.

- Kiedy poznaję kogoś nowego, zawsze proszę, żeby opowiedział mi o sobie w dziesięć minut. I potem myślę

O tej osobie w sposób zupełnie przeciwny, niż mi o sobie

opowiedziała. Myślisz, że to niesłuszne?

- Nie - potrząsnąłem głową - myślę, że postępujesz słusznie.

Jeden kelner ustawił na stoliku talerze, drugi nałożył na nie potrawy, a kelner odpowiedzialny za sos polewał je sosem. Wyglądało to jak double play w baseballu, łącznik podaje do drugiej mety, a druga meta do pierwszej.

- Jeśli tę metodę zastosować do ciebie, wynik jest następujący - powiedziała, zatapiając nóż w musie

z flądry. - Twoje życie wcale nie jest nudne i może tylko

chciałbyś mieć nudne życie. Zgadza się?

- Może i jest tak, jak mówisz. Moje życie nie jest nudne

1 tylko chciałbym mieć nudne życie. Ale rezultat jest taki

sam. Tak czy inaczej, już je mam. Wszyscy starają się uciec

od nudy, a ja do niej dążę. To tak, jakbym jechał pod prąd

w godzinach szczytu. I dlatego wcale nie narzekam, że moje

życie zrobiło się nudne. Tyle że żona ode

mnie uciekła.

- Czy dlatego rozstałeś się z żoną?
- Tak jak mówiłem przed chwilą, trudno to wyjaśnić.
Ale jak powiedział Nietzsche: „Nawet bogowie zwijają sztandary, gdy się nudzą”, czy jakoś tak.
Jedliśmy powoli. Ona dołożyła sobie sosu, a ja zjadłem kawałek chleba. Do końca drugiego dania każde z nas myślało o czym innym. Talerze zostały zabrane, pojawił się sorbet jagodowy i espresso. Zapaliłem papierosa. Dym tylko przez chwilę unosił się w powietrzu, a potem został bezszelestnie wessany przez wentylator. Kilka stolików było zajętych. Z głośników umieszczonych pod sufitem płynął koncert Mozarta.
- Chciałbym usłyszeć więcej o twoich uszach - powiedziałem.
- Chciałbyś zapytać, czy moje uszy mają jakąś szczególną siłę, prawda?
Przytaknąłem.
- Wolałabym, żebyś sam się przekonał. Jeśli nawet ci coś powiem, to do niczego ci się to nie przyda i niczego nie wyjaśni.
Ponownie przytaknąłem.
- Mogę odsłonić uszy - powiedziała, dopijając kawę
- ale naprawdę nie wiem, czy to będzie dla ciebie dobre, czy nie. Może będziesz żałował.
- Dlaczego?
- Bo może twoja nuda nie jest aż taka silna, jak myślisz.
- Nie ma rady - powiedziałem.
Wyciągnęła ręce i położyła na moich dłoniach.

- I jeszcze jedno. Przez pewien czas po tym, przez kilka miesięcy nie opuścisz mnie, dobrze?

- Dobrze.

Wyjęła z torebki czarną opaskę do włosów, przytrzymała ją wargami, obiema rękami odgarnęła włosy do tyłu, zakręciła i szybko związała.

- No i jak?

Nabrałem powietrza i gapiłem się na nią w zaskoczeniu. Zaszło mi w gardle, nie mogłem wydobyć głosu.

Wydało mi się, że biała gipsowa ściana zafalowała.

Odgłosy rozmów i brzęk naczyń w restauracji zlały się i zawisły w powietrzu jak chmura, a po chwili znowu

wróciły do normy. Usłyszałem dźwięk fal i poczułem

zapomniany zapach zmierzchu. Ale to wszystko było tylko niewielką częścią tego, co poczułem w ułamku sekundy.

- Niezwykłe! - wyjąkałem. - Wyglądasz jak ktoś zupełnie inny.

- Sam widzisz - powiedziała.

2. O wyzwoleniu uszu

- Sam widzisz - powiedziała.

Była wręcz nierzeczywiście piękna. Pięknością z rodzaju tych, których nigdy nie widziałem, ani nawet sobie nie wyobrażałem. Nieogarnioną jak wszechświat, a jednocześnie czystą jak wielki lodowiec. Wręcz arogancko

przesadną, a jednocześnie bardzo uproszczoną. Przekraczając wszelkie znane mi pojęcia. Ona i jej uszy stały się jednością i ślizgały się po pochylonej powierzchni czasu jak odwieczny promień światła.

- Jesteś niezwykła - powiedziałem, odzyskując oddech.
- Wiem - odparła. - Tak właśnie wyglądam z wyzwoleńcami.

Kilku gości odwróciło się w naszą stronę. Wpatrywali się jak zaszokowani. Kelner, który przyszedł dolać kawy, jakoś nie mógł jej dolać. Nikt nic nie mówił. Tylko taśma z muzyką nadal się kręciła.

Wyjęła z torebki mentolowego papierosa i włożyła go do ust. Szybko podałem jej ogień.

- Chciałabym iść z tobą do łóżka - powiedziała.

Więc poszliśmy do łóżka.

3. O wyzwoleniu uszu ciąg dalszy

Jednak czas jej wielkości jeszcze nie nadszedł. Potem przez dwa czy trzy dni odkrywała co pewien czas uszy, ale później znowu ukryła te jaśniejące cuda pod włosami i stała się na powrót zwyczajną dziewczyną. To tak, jakby ktoś na początku marca zdjął na chwilę płaszcz.

- Jeszcze było za wcześnie na odkrycie uszu - powiedziała. - Jeszcze sama nie umiem dobrze panować nad własną siłą.

- Nie szkodzi - odrzekłem.

Nawet z zakrytymi uszami wcale nie była zła.

Czasami pokazywała mi uszy, ale zwykle miało to związek z seksem. Kiedy były odkryte, seks nabierał szczególnego charakteru. Gdy padał deszcz, czułem jego zapach. Kiedy ćwierkały ptaki, słyszałem to ćwierkanie bardzo dokładnie. Nie umiem tego dobrze wyjaśnić, ale to było mniej więcej coś takiego.

- Czy nie odkrywasz uszu, kiedy śpisz z innymi mężczyznami? - zapytałem ją pewnego dnia.

- Oczywiście, że nie - odpowiedziała. - Oni nawet pewnie nie wiedzą, że mam uszy.

- Jaki jest seks z zakrytymi uszami?

- Taki z obowiązku. Nic nie czuję, tak jakbym żuła gazetę. Ale to nie szkodzi. Dobrze jest wypełnić obowiązek.

- Ale jest dużo lepiej, kiedy masz odkryte uszy?

- Tak.

- To powinnaś je odkrywać - powiedziałem. - Po co masz się męczyć.

Spojrzała na mnie poważnie i westchnęła.

- Ty naprawdę nic nie rozumiesz.

Myślę, że naprawdę wielu rzeczy nie rozumiałem. Po pierwsze, nie rozumiałem, dlaczego zrobiła dla mnie wyjątek. Nie wydawało mi się, bym czymś przewyższał bądź różnił się od innych. Roześmiała się, kiedy jej to powiedziałem.

- To bardzo proste - rzekła. - Ty mnie odnalazłeś. To jest główny powód.

- A gdyby ktoś inny cię odnalazł?

- Lecz nikt inny mnie nie odnalazł. Poza tym jesteś dużo atrakcyjniejszy, niż myślisz.

- To dlaczego tak nie uważam? - zapytałem.

- Dlatego, że żyjesz tylko połową siebie - powiedziała dobitnie - a druga połowa leży gdzieś beczynnienie.

- Taak?

- W tym sensie jesteśmy nawet do siebie podobni. Ja ukrywam uszy, a ty żyjesz tylko w połowie. Nie sądzisz?

- Nawet jeśli tak jest, moja druga połowa nie jest równie olśniewająca jak twoje uszy.

- Pewnie nie - uśmiechnęła się. - Ty naprawdę nic nie rozumiesz.

Ciągle się uśmiechając, uniosła włosy i rozpięła guziki bluzki.

W pewne wrześniowe popołudnie pod koniec lata zrobiłem sobie urlop. Leżałem w łóżku i gładząc jej włosy, myślałem o członku wieloryba. Morze było koloru ciemnego ołowiu i silny wiatr uderzał w szyby. Sala była wysoka i oprócz mnie nie było tam żywego ducha. Członek wieloryba był na zawsze oddzielony od wieloryba i całkowicie utracił swe znaczenie.

Potem jeszcze raz pomyślałem o halce żony. Ale nie mogłem już nawet sobie przypomnieć, czy ona w ogóle miała jakąś halkę. Ten niejasny, niemający odbicia w rze-

czywistości obraz halki zawieszanej na krześle w kuchni
jakoś utkwił mi w głowie. Nie mogłem sobie przypomnieć,
co to znaczyło. Wydało mi się, że od lat żyję życiem kogoś innego.

- Czy nie nosisz halek? - zapytałem dziewczynę.

Podniosła głowę opartą na moim ramieniu i popatrzyła na mnie nieprzytomnie.

- Nie noszę.

- Aha.

- Ale jeśli wolałbyś, żebym nosiła halkę...

- Nie, nie - powiedziałem pośpiesznie - nie o to mi chodziło.

- Ależ nie krępuj się. Ja w pracy jestem do tego przyzwyczajona i nie ma w tym nic wstydliwego.

- Ale nie trzeba - powiedziałem. -

Wystarczy mi ty i twoje uszy. Nic więcej nie trzeba.

Ze zniechęceniem pokręciła głowę, a potem położyła ją na moim ramieniu.

- Za dziesięć minut będzie ważny telefon.

- Telefon? - spojrzałem na czarny aparat obok łóżka.

- Tak, zadzwoni telefon.

- Wiesz to na pewno.

- Wiem.

Z głową na mojej piersi zapaliła mentolowego papierosa. Po chwili popiół upadł obok mojego pępka, a ona, stuliwszy wargi, zdmuchnęła go poza łóżko. Złapałem ją za ucho. To było wspaniałe uczucie. W głowie mi się zakręciło, różne nieokreślone obrazy ukazały się na chwilę i zniknęły.

- W związku z owcami - powiedziała. -
Dużo owiec
i jedna owca.
- Owca?
- Tak - powiedziała i podała mi w połowie
wypalone-
go papierosa. Zaciągnąłem się raz i zgasilem
go w popiel-
niczce. - I tak zacznie się przygoda -
dodała.

W chwilę później zadzwonił telefon.
Spojrzałem na
nią, ale spała głęboko na mojej piersi.
Oczekałem cztery
dzwonki i podniosłem słuchawkę.
- Czy mógłbyś zaraz tu przyjechać? -
zapytał mój
partner. W jego głosie brzmiało
zdenerwowanie. - To
bardzo ważne.
- Jak ważne?
- Jak przyjedziesz, to sam zrozumiesz -
powiedział.
- Na pewno chodzi o owce - rzuciłem na
próbę. Nie
powinienem być tego mówić. Ze
słuchawki powiało
chłodem.
- Skąd wiesz? - zapytał partner.
I tak zaczęła się przygoda z owcą.

Rozdział
czwarty
Przygoda z owcą
(I)

1. Dziwny mężczyzna. Wstęp

Są różne przyczyny, dla których człowiek zaczyna regularnie pić duże ilości alkoholu. Przyczyny są różne, ale rezultat zwykle taki sam.

W 1973 mój partner był wesołym pijakiem. W 1976 stał się trochę zręcznym pijakiem, a w lecie 1978 już nieporadnie dosięgł klamki drzwi prowadzących do uzależnienia alkoholowego. Tak jak wielu regularnie pijących, on też na trzeźwo był porządnym i sympatycznym człowiekiem, choć może niezbyt bystrym. Wszyscy też uważali go za może niezbyt bystrego, ale porządnego i sympatycznego człowieka. On też za takiego się uważał.

Dlatego pił. Pod wpływem alkoholu nabierał przekonania, że może się zgodzić z opinią, iż jest porządnym, sympatycznym człowiekiem.

Oczywiście na początku szło mu to bardzo dobrze, ale wraz z upływem czasu wzrastała ilość alkoholu i powstały małe pęknięcia. Te małe pęknięcia wkrótce przerodziły się w głęboki rów. Jego porządność i sympatyczność za bardzo wysunęły się do przodu i nie mógł ich dogonić. To się zdarza wielu osobom. Ale ludzie zazwyczaj nie myślą, że to, co się zdarzyło im, zdarza się wielu osobom. A szczególnie ci niezbyt bystrzy. Zaczął błądzić we mgle alkoholowej, próbując ponownie znaleźć to, co zniknęło mu z oczu. I sytuacja jeszcze bardziej się

pogorszyła.

Jak dotąd jeszcze udawało mu się być
porządnym
człowiekiem od rana do zmierzchu. Już od
wielu lat
świadomie unikałem widywania go po
zmierzchu, więc
dla mnie ciągle był porządnym człowiekiem.
Mimo to
wiedziałem, że po zmierzchu przestawał
takim być, i on
sam też dobrze o tym wiedział. Nigdy o tym
nie roz-
mawialiśmy, ale obaj byliśmy świadomi, że
ten drugi
wie. Nasze stosunki dalej układały się dobrze,
jednak nie
byliśmy już takimi przyjaciółmi jak kiedyś.

Mimo że nie rozumieliśmy się w stu
procentach (nie
stawiałbym nawet na siedemdziesiąt), był
moim jedynym
przyjacielem z okresu studiów i bolało mnie
przyglądanie
się, jak ten człowiek na moich oczach
przestaje być po-
rządny. Ale może właśnie w ten sposób
stajemy się doj-
rzalsi.

Kiedy dotarłem do biura, był już po jednej
whisky. Po
jednej był jeszcze ciągle porządny. Ponieważ
jednak pił
stale, pewnego dnia zacznie przed
zmierzchem wypijać
dwie. Wtedy będę musiał odejść z firmy i
poszukać pracy
gdzie indziej.

Stałem pod klimatyzatorem, by
wysuszyć pot, i po-
pijałem zimny napar z jęczmienia,
przyniesiony przez
sekretnikę. Żaden z nas się nie odzywał.
Silne światło
popołudnia pokrywało nierealnym pyłem
leżące na pod-
łodze linoleum. W dole za oknem było
widać zielen
parku i małe figurki ludzi opalających się na

trawnikach.
Partner uderzał długopisem o wnętrze lewej
dłoni.

- Podobno się rozwiodłeś? - odezwał się.

- Już dwa miesiące temu -

powiedziałem, dalej
wyglądając przez okno. Kiedy zdjąłem
okulary słoneczne,
zabolały mnie oczy.

- Dlaczego się rozwiodłeś?

- Z przyczyn osobistych.

- Wiem - powiedział cierpliwie. - Nigdy
nie słyszałem

o rozwodzie z innych przyczyn.

Milczałem. Od wielu lat mieliśmy
niepisane porozu-

mienie, by nie poruszać spraw prywatnych.

- Nie mam zamiaru niepotrzebnie się

wtrącać - wy-

tłumaczył - ale ja też byłem z nią

zaprzyjaźniony i to był

dla mnie mały szok. Poza tym myślałem, że
wszystko

dobrze się między wami układa.

- Wszystko dobrze się układało. Nie

rozstaliśmy się

w gniewie.

Popatrzył na mnie zniechęcony, zamilkł i
dalej uderzał

długopisem w dłoń. Miał nową

ciemnoniebieską koszulę,

czarny krawat i porządnie uczesane włosy.

Zapach wody

kolońskiej i balsamu do włosów były dobrze

dobre. Ja

miałem na sobie podkoszulek ze Snoopym

trzymającym

deskę surfingową, sprane do białości levisy i

zabłocone

tenisówki. Z nas dwóch na pewno on był tym

porządnym.

- Pamiętasz, jak pracowaliśmy razem z nią,
we trójkę?

- Doskonale pamiętam - odrzekłem.

- Wesoło było - powiedział partner.

Odszedłem od klimatyzatora i usiadłem na
miękkiej,

błękitnej szwedzkiej kanapie, stojącej w

środku pokoju.

Wyjąłem z przeznaczonej dla gości
papierośnicy jednego
pali malla z filtrem i zapaliłem, używając
ciężkiej zapal-
niczki stojącej na stole.

- I?

- Wydaje mi się, że chyba za bardzo się
rozrośliśmy.

- Mówisz o reklamach i folderach
reklamowych?

Skinął głową. Uświadomiłem sobie, ile
go musiało

kosztować powiedzenie tego, i zrobiło mi się
go żal.

Zważyłem w ręku zapalniczkę, a potem
wyregulowałem
wysokość płomienia.

- Wiem, o co ci chodzi. - Odstawiłem
zapalniczkę na

stół. - Ale przypomnij sobie. To nie ja
zacząłem przyj-

mować takie zamówienia i nie ja
zdecydowałem, żeby

spróbować sił w tej dziedzinie. To ty przyjąłeś
zamówienia

i ty chciałeś spróbować. Tak czy nie?

- Nie mogłem wtedy odmówić i
mieliśmy akurat

czas...

- I można było zarobić.

- I można było zarobić. Dzięki temu
mogliśmy wyna-

jąc większe biuro, zatrudnić więcej osób.

Mogłem kupić

nowy samochód, mieszkanie, posłać dzieci
do drogiej

prywatnej szkoły. Jak na trzydziestolatka to
jestem raczej

dobrze sytuowany.

- Sam zarobiłeś. Nie ma się czego
wstydzić.

- Nie wstydzę się - powiedział mój
partner. Podniósł

ze stołu porzucony długopis i kilka razy
lekko uderzył

nim o dłoń. - Ale kiedy myślę o dawnych
czasach, to

trudno mi w to wszystko uwierzyć. Jak
zaczynaliśmy

z długami, szukaliśmy tłumaczeń,
rozdawaliśmy przed
dworcem nasze ogłoszenia.

- Jak chcesz, to możemy znów
porozdawać ogłoszenia.

Partner podniósł głowę i spojrzał na
mnie.

- Ja nie żartuję.

- Ja też nie - powiedziałem.

Milczeliśmy przez chwilę.

- Wiele się zmieniło - ciągnął partner. -

Zmieniło się

tempo naszego życia i sposób myślenia. Po
pierwsze sami

nie wiemy, ile teraz zarabiamy. Przychodzi
specjalista od

podatków, przygotowuje jakieś niezrozumiałe
dokumen-

ty, a to jakieś odliczenie, a to amortyzacja, a
to sposoby

obniżania podatku i sam już nie wiem co.

- Wszyscy to robią.

- Wiem. Wiem, że trzeba to robić i
robię to. Ale

dawniej było weselej.

- Im dłużej żyjemy, tym dłuższy cień
rzucają ściany

naszego więzienia - zanuciłem fragment
starego wiersza.

- Co?

- Nic, nic - powiedziałem. - No i?

- No i wydaje mi się teraz, że uprawiamy
wyzysk.

- Wyzysk. - Podniosłem głowę
zdziwiony. Siedział

o' jakieś dwa metry ode mnie na wysokim
krześle i jego

głowa znajdowała się o dwadzieścia
centymetrów wyżej

niż moja. Na ścianie za nim wisiała litografia,
której nigdy

przedtem nie widziałem. Przedstawiała
skrzydlatą rybę.

Ryba nie wyglądała na specjalnie
zadowoloną z faktu

posiadania skrzydeł. Pewnie nie wiedziała, jak się nimi posługiwać. - Wyzysk? - powtórzyłem, tym razem pytając sam siebie.

- Wyzysk.
- Wyzysk kogo?
- Wszystkich po trochu.

Siedząc na błękitnej kanapie, założyłem nogę na nogę i wpatrywałem się w ruch długopisu w jego dłoni, która znajdowała się na wysokości moich oczu.

- W każdym razie nie uważasz, że się zmieniliśmy?
- zapytał.
- Jesteśmy tacy sami. Nikt się nie zmienił i nic się nie zmieniło.

- Naprawdę tak myślisz?
- Naprawdę. Nie ma mowy o żadnym wyzysku. To są wszystko bajki. Przecież nie wierzysz, że te trąbki Armii Zbawienia naprawdę zbawią świat? Za bardzo się przejmujesz.

- No, nieważne, pewnie rzeczywiście za bardzo się przejmuję - powiedział partner. - W zeszłym tygodniu ty, to znaczy my napisaliśmy tekst reklamowy margaryny. To był niezły tekst. I został dobrze przyjęty. Ale czy ty przez te parę lat jadłeś kiedyś margarynę?

- Nie. Nie lubię margaryny.
- Ja też nie. Właśnie o to mi chodzi.

Dawniej przynajmniej robiliśmy to, w co wierzyliśmy, i byliśmy z tego dumni. Teraz już tak nie jest. Żonglujemy tylko niemającymi znaczenia słowami.

- Margaryna jest zdrowa. To tłuszcz roślinny i ma mało cholesterolu. Nie zapada się po niej tak łatwo na choroby wieku starczego. Te nowe gatunki wcale nie są złe. Margaryna jest tania i dobrze się przechowuje.

- No to jedz margarynę!

Zapadłem głębiej w kanapę, powoli wyprostowałem nogi i ramiona.

- Na to samo wychodzi. Czy jemy margarynę, czy nie, wychodzi na to samo. Czy robimy skromne tłumaczenia, czy piszemy nieprawdziwe reklamy, wychodzi w sumie na to samo. Na pewno zonglujemy niemającymi znaczenia słowami, ale gdzie są słowa mające znaczenie? Słyszysz mnie? Nie ma uczciwej pracy. Tak jak nie ma uczciwego oddychania ani siusiania.

- Dawniej byłeś bardziej niewinny.

- Może - powiedziałem i zgasilem papierosa w popielnicze. - Na pewno gdzieś jest niewinne miasteczko, w którym niewinny rzeźnik kroi niewinną pieczoną szynkę. Jeśli myślisz, że niewinnie jest pić od południa, to pij, ile chcesz.

Przez długą chwilę słyhać było tylko dźwięk długopisu toczącego się po biurku.

- Przepraszam - powiedziałem. - Nie chciałem tego powiedzieć.

- Nie szkodzi - odrzekł partner. - Może masz rację.

Pstryknął termostat klimatyzatora. Było straszliwie spokojne popołudnie.

- Nie trać wiary w siebie - powiedziałem.

- Przecież sami własnymi siłami zaszliśmy aż tak daleko. Nikomu

nic nie zawdzięczamy. Różnimy się od tych wszystkich, którzy zadzierają nosa, bo mają poparcie i tytuły.

- Dawniej byliśmy przyjaciółmi - powiedział partner.

- Teraz też jesteśmy - odrzekłem. - Cały ten czas przepracowaliśmy razem. ■

- Nie chciałem, żebyś się rozwodził.

- Wiem - powiedziałem. - Ale czy nie powinniśmy porozmawiać o owcy?

Skinął głową, odłożył długopis i potarł powieki palcami.

- Ten mężczyzna przyszedł dziś rano o jedenastej

- powiedział partner.

2. Dziwny mężczyzna

Ten mężczyzna przyszedł o jedenastej. W firmie na tak małą skalę jak nasza są dwa rodzaje jedenastej rano.

Albo wszyscy są straszliwie zajęci, albo nikt nie ma nic

do roboty. Nie ma nic pośredniego. Czyli o jedenastej

rano albo nie myśląc o niczym, pracujemy jak mrówki,

albo nie myśląc o niczym, śnimy dalszy ciąg snów

z poprzedniej nocy. Prace średnio pilne (jeżeli są takie

prace) można odłożyć na popołudnie.

Ten mężczyzna przyszedł o jedenastej rano tego

drugiego typu, wybitnie sennej jedenastej. W pierwszej

połowie września pracowaliśmy jak wariaci, a potem

nagle nie było co robić. Troje z nas wzięło
spóźnione
urlopy, a reszta została, nie mając do roboty
nic innego
poza temperowaniem ołówków. Partner
wyszedł do
banku wystawić czek, ktoś inny zabijał czas
w pobliskim
sklepie muzycznym, słuchając najnowszych
płyt, a sekre-
tarka siedziała sama w biurze, odbierając
telefony i czyta-
jąc rubrykę *Fryzury na jesień* w czasopiśmie
dla kobiet.

Mężczyzna bezszelestnie otworzył
drzwi do biura
i równie bezszelestnie je zamknął. Jego ciche
zachowanie
nie było świadome. Taki miał nawyk i
przychodziło mu
to naturalnie. Na tyle naturalnie, że
dziewczyna w ogóle
nie zauważyła, że ktoś przyszedł. Kiedy
wreszcie się
zorientowała, mężczyzna stał już przy jej
biurku i spo-
glądał na nią z góry.

- Chciałbym rozmawiać z dyrektorem -
powiedział.

Mówił takim tonem, jakby miał zamiar
przejechać
białą rękawiczką po stole w poszukiwaniu
kurzu.

Sekretarka nie miała pojęcia, o co chodziło.
Podniosła
głowę i przyjrzała mu się. Patrzył zbyt
przenikliwie jak
na klienta, wyglądał za dobrze na inspektora
podatko-
wego i za inteligentnie na policjanta. Inne
zawody nie
przychodziły jej do głowy. Mężczyzna
pojawił się przed
nią nagle, jak jakaś starannie zredagowana
zła wiado-
mość, i nie zniknął.

- Nie ma go w tej chwili - powiedziała,
pospiesznie
zamykając pismo. - Mówił, że wróci za pół

godziny.
- Poczekam - odrzekł mężczyzna bez
wahania, tak
jakby od początku się tego spodziewał.

Zastanawiała się, czy spytać go o nazwisko, ale zrezygnowała i zaprowadziła do pokoju dla gości. Mężczyzna usiadł na błękitnej kanapie, *założył* nogę na nogę i znieruchomiał z wzrokiem wbitym w elektryczny zegar na przeciwległej ścianie. Nie zrobił ani jednego niepotrzebego ruchu. Kiedy później przyniosła mu napar z jęczmienia, ciągle siedział nieporuszony w tej samej pozycji.

- Akurat w tym miejscu, w którym siedzisz - powiedział partner. - I tak przez trzydzieści minut siedział w tej samej pozycji, wpatrując się w zegar. Spojrzałem na kanapę, na zegar naprzeciwko, a potem na partnera.

Jak na drugą połowę września było bardzo gorąco, ale mimo to mężczyzna był niezwykle starannie ubrany. Spod mankietów doskonale skrojonej szarej marynarki wystawało dokładnie półtora centymetra białej koszuli. Krawat był w paski, w subtelnych odcieniach i tak zawiązany, by tylko trochę zachwiana była proporcja między lewą a prawą stroną. Czarne buty z koźlej skóry lśniły.

Mógł mieć od trzydziestu pięciu do czterdziestu lat, metr siedemdziesiąt pięć i ani grama niepotrzebego tłuszczu. Szczupłe dłonie nie miały ani jednej zmarszczki, a dziesięć długich gładkich palców przypominało stado zwierząt, które mimo wielu lat tresury zachowały jakieś

wspomnienia czasów wolności. Paznokcie
były pięknie

72

wypolerowane dużym nakładem sił i czasu. Palce kończyły się dziesięcioma idealnymi owalami. Ręce były naprawdę piękne, ale sprawiały dziwnie nieprzyjemne wrażenie. Wskazywały na wysoką specjalizację w jakiejś dziedzinie, choć nie było dokładnie wiadomo, co to za dziedzina.

Jego twarz wyrażała mniej niż ręce. Rysy miał regularne, ale twarz była monotonna i nic się na niej nie rysowało. Nos o prostej linii i oczy jakby dorobione na końcu. Wargi wąskie i suche. Opalony. Od razu było widać, że ta opalenizna nie pochodzi z jakiejś przypadkowej plaży albo kortu tenisowego. Taką opaleniznę daje nieznane zwykłym ludziom słońce w nieznanym zwykłym ludziom miejscach.

Czas płynął zadziwiająco powoli. Te trzydzieści minut było zimne i twarde jak sworzeń w jakiejś ogromnej, sięgającej nieba maszynie. Kiedy partner powrócił z banku, wydało mu się, że powietrze w pokoju było bardzo ciężkie, jakby wszystko zostało przytwierdzone do podłogi gwoździami.

- Oczywiście, tak mi się tylko wydawało - powiedział partner.

- Oczywiście - odrzekłem.

Sekretarka, która została w firmie, żeby odbierać telefon, była już tym napięciem zupełnie wykończona. Nie wiedząc, o co chodzi, partner wszedł do pokoju i powiedział, że jest właścicielem firmy. Mężczyzna

poruszył się,

wyjął papierosa z kieszeni na piersi, zapalił i z lekką irytacją wypuścił dym. Powietrze wokół stało się odrobinę lżejsze.

- Ponieważ nie ma za dużo czasu, przejdźmy do rzeczy - powiedział spokojnie. Wyjął szybko z portfela wizytówkę, tak ostrą, że łatwo się nią skaleczył, i położył ją na stole. Nienaturalnie biała wizytówka była zrobiona z papieru podobnego do plastiku. Czarnymi literami wydrukowano na niej nazwisko. Brakowało tytułu, adresu i telefonu. Tylko cztery znaki imienia i nazwiska. Od patrzenia bolały oczy. Partner odwrócił wizytówkę, upewnił się, że po drugiej stronie nic nie ma, ponownie przyjrzał się nazwisku, a potem spojrzał na mężczyznę.

- Zna pan to nazwisko, prawda? - powiedział mężczyzna.

- Znam.

Mężczyzna przytaknął, obniżając podbródek o kilka milimetrów. Tylko oczy ani drgnęły.

- Proszę spalić.

- Spalić? - partner wpatrywał się w niego zaskoczony.

- Tę wizytówkę. Proszę od razu spalić - powiedział mężczyzna ostro.

Partner pospiesznie sięgnął po stojącą na stole zapalniczkę i podpalił rożek wizytówki. Trzymał ją w ręku, aż spaliła się do połowy, a potem położył w kryształowej popielniczce i obydwaj wpatrywali się w zamieniającą się w biały popiół wizytówkę. Kiedy został już tylko popiół, pokój wypełnił się ciężkim milczeniem, jakby właśnie

odbyła się w nim masakra.

74

- Przychodzę tu w imieniu tej osoby -
powiedział
mężczyzna po chwili. - Czyli wszystko, co
panu powiem,
proszę rozumieć jako życzenia tej osoby.

- Życzenia? - powtórzył partner.

- Życzenie to ładne słowo oznaczające
podstawowy
stosunek do określonego celu. Oczywiście -
mówił mę-
czyzna - można to też wyrazić inaczej.
Rozumie pan?

Partner spróbował w myślach
przetłumaczyć słowa
mężczyzny na zwykły japoński.

- Rozumiem.

- Ale to nie jest rozmowa o ideach ani o
polityce, tylko

O biznesie. - Mężczyzna poprawnie wymówił
„business”.

Może był Amerykaninem pochodzenia
japońskiego albo
kimś takim.

- Pan jest biznesmenem i ja jestem
biznesmenem.

I mówiąc realnie, między nami nie może
być innej
rozmowy niż rozmowa o biznesie. Niech o
sprawach
nierealnych rozmawiają inni, prawda?

- Tak - powiedział partner.

- Naszym zadaniem jest ubieranie takich
nierealnych
czynników w wyrafinowaną formę i
umieszczanie ich
w dziedzinie realnej. Ludzie często
uciekają w sferę
nierealną. Powodem jest to - mówiąc,
mężczyzna dotknął
palcem pierścionka z zielonym kamieniem,
nałożonego
na środkowy palec lewej ręki - że tak wydaje
się łatwiej.

I często ludzie mają wrażenie, że nierealność
zapanowa-
ła nad realnością. Ale w świecie nierealnym
nie istnieje
biznes. Czyli jesteśmy ludźmi, którzy
ukierunkowują

trudności. I dlatego jeżeli - przerwał na chwilę i jeszcze raz dotknął pierścionka - jeżeli nawet to, co teraz powiem, będzie zapowiadało dla pana jakieś trudności albo wy-
magalo decyzji, proszę o zrozumienie. O to mi właśnie chodzi.

Partner nie bardzo rozumiał, o co właściwie chodzi, i milczał.

- A więc przedstawię życzenia tej osoby.

Po pierwsze, natychmiastowe przerwanie wydawania folderu reklamowego firmy ubezpieczeniowej P.

- Ale...

- Po drugie - mężczyzna przerwał partnerowi - chcę się spotkać z autorem tej strony.

Mężczyzna wyjął z wewnętrznej kieszeni marynarki białą kopertę, a z niej złożoną na cztery kartkę i podał ją partnerowi. Partner wziął kartkę, rozłożył ją i obejrzał. Była to kartka z folderu reklamowego, który nasza firma zaprojektowała dla pewnej firmy ubezpieczeniowej. Zwykle zdjęcie z Hokkaido - chmury, góry, owce, łąka i zapożyczony skądś, nie najlepszy sielankowy wierszyk. To wszystko.

- To są nasze dwa życzenia. Co do pierwszego, to nie jest już właściwie życzenie, tylko fakt dokonany. Ściśle mówiąc, decyzje zgodne z naszymi życzeniami zostały już podjęte. Jeśli ma pan wątpliwości, proszę zadzwonić do kierownika działu reklamy.

- Rozumiem - powiedział partner.

- Ale łatwo mi sobie wyobrazić, że dla firmy tak małej jak wasza straty związane z taką sprawą mogą być bardzo

duże. Na szczęście jednak, jak pan zapewne wie, mamy niemałe wpływy w tym środowisku. I dlatego, jeśli spełnicie nasze drugie życzenie i jeżeli osoba odpowiedzialna za tę stronę dostarczy nam satysfakcjonujących informacji, jesteśmy gotowi nie tylko całkowicie zrekompensować wam poniesione straty, ale możemy zrobić dla was więcej.

W pokoju zapanowało milczenie.

- Jeżeli zaś nie spełnicie naszego życzenia - powiedział mężczyzna - wykończymy was. Nie będziecie mieli czego szukać w świecie reklamy.

Znowu milczenie.

- Czy ma pan jakieś pytania?

- Problem tkwi w tym zdjęciu, tak? -

zapytał niepewnie partner.

- Tak - odpowiedział mężczyzna - starannie dobiera-

jąc słowa, jakby miał ich ograniczony

zasób. - Tak, ale

nic ponadto nie mogę panu powiedzieć. Nie jestem do tego upoważniony.

- Skontaktuję się telefonicznie z osobą, która projek-

towała tę stronę. Myślę, że będzie tu o

trzeciej - powie-

dział partner.

- Dobrze - rzucił mężczyzna, spoglądając na zegarek.

- W takim razie o czwartej przyślę samochód. I jeszcze

jedno. To jest bardzo ważne: absolutnie nikt nie może

o tym wiedzieć. Zgadza się pan, prawda?

I rozstali się w sposób właściwy biznesmenom.

3. Szef

- I to wszystko - oznajmił partner.
- Nic z tego nie rozumiem - powiedziałem z niezapa-
lonym papierosem w ustach. - Po pierwsze
nie wiem, kim
jest ten człowiek z wizytówki. Po drugie nie
wiem, dlaczego
nie podoba mu się zdjęcie owiec. No i nie
wiem też, dla-
czego może wstrzymać wydawanie naszego
folderu.
- Człowiek z wizytówki jest grubą rybą
prawicy.
Ponieważ raczej nie pokazuje się publicznie,
jego twarz
i nazwisko nie są ogólnie znane, ale w
świecie reklamy
nie ma osoby, która by o nim nie słyszała.
Pewnie ty jesteś
jedyny.
- Nie są mi znane sprawy wielkiego
świata - wy-
jaśniłem.
- Powiedziałem „prawica”, ale on nie
należy do tak
zwanej prawicy, on nie należy nawet do
prawicy.
- Coraz mniej rozumiem.
- Tak naprawdę to nikt nie wie, co on
myśli. Nie
wydał dzieł zebranych ani nie wygłasza
publicznie prze-
mówień. Nie zgadza się na wywiady ani na
publikowanie
żadnych zdjęć. Nie wiadomo nawet, czy żyje,
czy umarł.
Pięć lat temu dziennikarz z pewnego
czasopisma próbo-
wał nagłośnić sprawę jego zaangażowania w
nielegalne
inwestycje, ale został od razu uciszony.
- Jesteś świetnie poinformowany.
- Pośrednio znałem tego dziennikarza.

Zapaliłem zapalniczką trzymanego w ustach papierosa.

- Co teraz robi ten dziennikarz?

- Przeniesiono go do działu handlowego i od rana do

wieczora porządkuje rachunki. Świat mass mediów jest

zaskakująco mały i takie załatwienie sprawy to bardzo

dobre ostrzeżenie dla innych. Tak jak czaszki wiszące

przy bramach afrykańskich wiosek.

- O rany - powiedziałem.

- Ale wiadomo co nieco o jego życiu przed wojną.

Urodził się w tysiąc dziewięćset trzynastym na Hokkaido,

skończył tam szkołę podstawową i przyjechał do Tokio.

Tu ciągle zmieniał pracę i związał się z prawicą. Chyba

tylko raz był w więzieniu. Po zwolnieniu wyjechał do

Mandżurii, zaprzyjaźnił się z oficerami w sztabie Armii

Kwantuńskiej i stworzył jakąś organizację, nie wiem

dokładnie na czym polegającą. Od tego momentu powoli

staje się człowiekiem - zagadką. Krążą plotki, że zajmo-

wał się handlem narkotykami, pewnie tak było. Zagrabił

w Chinach, ile się dało, i powrócił do Japonii na pokładzie

niszczyciela na dwa tygodnie przed przystąpieniem do

wojny Związku Radzieckiego, przywożąc więcej szlachet-

nych kruszców, niż mógł unieść.

- Świetnie wyliczone w czasie.

- Tak, on zawsze wszystko robi we właściwej chwili.

Wie, kiedy atakować i kiedy się wycofać. I ma wyczucie.

Armia okupacyjna aresztowała go jako zbrodniarza wo-

jennego klasy A, ale śledztwo zostało przerwane i nie

doszło do oskarżenia. Oficjalnie z powodu choroby, lecz

dużo tam niejasności. Prawdopodobnie doszło do jakiegoś porozumienia z Amerykanami, bo MacArthur miał zakusy na Chiny.

Partner podniósł z biurka długopis i zaczął obracać go w palcach.

- Gdy wyszedł z więzienia Sugamo, wydobyl skarb, który uprzednio gdzieś ukrył, i podzielił go na dwie części.

Za jedną połowę wykupił całą frakcję konserwatywną, a za drugą cały biznes reklamowy. To w czasach, gdy reklama ograniczała się do ulotek.

- Trzeba przyznać, że miał dar przewidywania. Czy nie zarzucono mu, że ukrywa dochody?

- Nie żartuj! Przecież miał w garści frakcję konserwatywną.

- No tak - powiedziałem.

- Dzięki tym pieniądzom opanował politykę i reklamę i tak to trwa do dziś. On sam pozostaje niewidoczny, bo nie ma potrzeby, by się ujawniał. Jak się dzierży w ręku

reklamę i politykę, to nie ma rzeczy niemożliwych. Czy wiesz, co to znaczy opanować reklamę?

- Nie.

- Opanować reklamę to znaczy kontrolować prawie cały rynek wydawniczy i media. Bez reklamy nie mogą istnieć. To tak jak akwarium bez wody. Dziewięćdziesiąt pięć procent wiadomości, jakie oglądasz, to wiadomości kupione i wyselekcjonowane.

- Nadal nie rozumiem - powiedziałem. - Rozumiem, że trzyma w ręku przemysł informacyjny, ale dlaczego

ma wpływ nawet na folder reklamowy firmy ubezpieczeniowej? Przecież to był kontrakt zawarty z nami, bez pośrednictwa żadnej dużej firmy.

Partner zakaszał i wypił do końca wywar z jęczmienia, który nie był już zimny.

- Akcje. Jego pieniądze pochodzą z akcji. Manipulacje giełdowe, skup akcji, wykupywanie firm i tak dalej. Jego służby informacyjne gromadzą potrzebne informacje, a on je selekcjonuje. Tylko ułamek z nich dociera do mediów, a resztę zatrzymuje Szef. Oczywiście nie bezpośrednio, ale bywają też przypadki szantażu. Jeśli szantaż nie skutkuje, informacja jest przekazywana politykom do późniejszego wykorzystania.

- Chodzi o to, że każda firma ma jakiś słaby punkt?

- Każda firma ma jakąś tajemnicę i nie chciałaby, aby ta tajemnica została wyjawiona na zebraniu akcjonariuszy. I zwykle słucha, co się do niej mówi. Czyli Szef jest bogiem ponad tą trójcą, składającą się z polityki, przemysłu informacyjnego i akcji. Myślę, że teraz już rozumiesz, że dla niego zlikwidowanie jednego foldera reklamowego czy uczynienie nas bezrobotnymi jest łatwiejsze niż obranie jajka za skorupki.

- Coś takiego - powiedziałem. - Ale dlaczego taka gruba ryba przejmuje się jakimś zdjęciem z Hokkaido?

- To bardzo dobre pytanie - powiedział partner bez większego zainteresowania. - Właśnie miałem cię o to samo zapytać.

Milczeliśmy.

- A właśnie, skąd wiedziałeś, że chodzi o owce? - za-
pytał. - Skąd? Czy dzieje się coś, o czym ja nie wiem?

- Bezimienne krasnoludki przędą w lesie na kołowrotku.

- Mógłbyś powiedzieć to tak, żebym zrozumiał?

- Szósty zmysł.

- O rany - westchnął partner. - Tak czy inaczej, mam jeszcze dwie najświeższe wiadomości. Dzwoniłem do tego dziennikarza, o którym wspominałem. Po pierwsze, mówi się, że Szef miał wylew czy coś takiego i ponoć jego stan jest beznadziejny. Ale nie jest to jeszcze oficjalnie potwierdzone. Druga wiadomość dotyczy mężczyzny, który tu przyszedł. To Numer Dwa, osobisty sekretarz Szefa i podobno to właśnie jemu Szef powierzył kierowanie organizacją. Jest Amerykaninem japońskiego pochodzenia, skończył Stanford i pracuje dla Szefa od dwudziestu lat. Nic bliżej o nim nie wiadomo, ale podobno jest niezwykle inteligentny. Tylko tyle udało mi się dowiedzieć.

- Dziękuję - powiedziałem.

- Nie ma za co. - Partner nie patrzył na mnie. Jeśli nie pil za dużo, był ode mnie pod każdym względem porządniejszy. Był bardziej życzliwy niż ja, jego myśli były bardziej niewinne i lepiej zorganizowane. Ale prędzej czy później się upijał. To nie była pocieszająca myśl. Ludzie porządniejsi ode mnie schodzą na psy wcześniej niż ja.

Partner wyszedł z pokoju, a ja wyciągnąłem z szuflady

jego whisky i się napiłem.

82

4. Liczenie owiec

'?*

Możemy błądzić bez celu po krainie
przypadkowości.

Tak samo jak skrzydlate nasionka niektórych
roślin są

przenoszone przez kapryśny wiosenny wiatr.

Ale można też uważać, że w ogóle nie
istnieje żadna

przypadkowość. To, co się już zdarzyło,
najwyraźniej się

już zdarzyło, a to, co się nie zdarzyło,
najwyraźniej się nie

zdarzyło. Czyli jesteśmy tylko chwilowym
bytem uwię-

zionym pomiędzy „niczym” przed nami i
„wszystkim” za

nami i nie ma tu ani przypadkowości, ani
prawdopodo-

bieństwa. Między tymi dwoma poglądami
nie ma właś-

ciwie dużej różnicy. To tak jakby nadać tej
samej potrawie

dwie różne nazwy (dotyczy to zresztą
większości przeciw-
stawnych poglądów).

I tyle przenieśni.

To, że użyłem w folderze reklamowym
zdjęcia owiec,

było według pierwszego poglądu (a)
przypadkowe, we-

dług drugiego poglądu (b) nieprzypadkowe.

a) Szukałem odpowiedniego zdjęcia do
biuletynu

reklamowego. Przypadkiem miałem w
szufladzie zdjęcie

owiec. Wykorzystałem je. Spokojny
przypadek w spokoj-

nym świecie.

b) Zdjęcie owiec cały czas czekało na mnie w szufladzie. Jeśli nawet nie użyłbym go do tego folderu reklamowego, użyłbym go kiedy indziej.

Jakby się zastanowić, mógłbym zastosować te zasady do wszystkich aspektów mojego dotychczasowego życia. Gdybym trochę poćwiczył, może nauczyłbym się żyć według sposobu (a) prawą ręką i według sposobu (b) lewą ręką. No ale to przecież w końcu wszystko jedno. To tak jak z otworem w obwarzanku. To, czy traktujemy otwór w obwarzanku jako próżnię czy jako byt, jest tylko kwestią metafizyczną i ani trochę nie wpływa na smak obwarzanka.

Kiedy partner wyszedł z pokoju, zrobiło się w nim nagle bardzo pusto. Tylko wskazówka elektrycznego zegara przesuwiała się bezszelestnie. Był jeszcze czas do przybycia samochodu o czwartej i nie miałem nic do roboty. W pokoju obok też panowała cisza. Siedziałem na błękitnej kanapie, popijałem whisky i wpatrywałem się we wskazówkę zegara, czując się jak nasionko dmuchawca unoszone przyjemnym powiewem klimatyzatora. Dopóki wpatrywałem się w zegar, wiedziałem przynajmniej, że świat idzie do przodu. Nawet jeśli to nie był duży świat, w każdym razie szedł do przodu. A skoro uświadamiałem sobie, że świat idzie do przodu, to znaczy, że istniałem. Nawet jeśli to nie było ważne

istnienie, to
i tak istniałem. Wydało mi się dziwne, że
człowiek może

uświadomić sobie swoje istnienie tylko przez
wpatrywanie
się we wskazówkę zegara. Na świecie muszą
być też inne
sposoby poznania. Myślałem nad tym, ale nic
odpowied-
niego nie przychodziło mi do głowy.

Zrezygnowałem i napiłem się whisky.
Uczucie gorąca
przeszło z gardła przez przetyk i gładko
ześlizgnęło się na
dno żołądka. Za oknem rozciągało się
błękitne letnie
niebo pokryte białymi obłoczkami.
Wyglądało jak ładny,
ale zniszczony antyk. Jak antyk starannie
wypolerowany
spirytusem przed aukcją. Wypiłem jeszcze
łyk za to
niebo, za to letnie niebo, które kiedyś było
takie nowe.

Ta szkocka whisky nie była zła. I niebo, jak
się człowiek
przyzwyczaił, też nie było złe. Z lewej
strony okna na
prawą przeleciał jumbo jet. Wyglądał jak
błyszczący
owad pokryty twardym pancerzem. Kiedy
kończyłem
drugą whisky, ogarnęły mnie wątpliwości
na temat:

dlaczego ja tu jestem?

O czym to ja myślałem?

O owcach.

Wstałem, zabrałem z biurka zdjęcie
strony z folderu
i wróciłem na kanapę. Potem ssąc kostki
lodu o smaku
whisky, przez jakieś dwadzieścia sekund
wpatrywałem się
uparcie w zdjęcie, próbując zgadnąć, jakie
może mieć
znaczenie.

Na zdjęciu było stado owiec na łące. Za
łąką znajdował
się brzozowy las. Te typowe dla Hokkaido
wielkie brzozy.
Nie małe brzożki rosnące przy bramie
schludnego domu

pobliskiego dentysty. Wielkie brzozy, o
których pnie

mogłyby jednocześnie ostrzyć pazury cztery niedźwiedzie.
Sądząc po wielkości listków, była to chyba wiosna. Na szczytach gór w głębi jeszcze leżał śnieg. Bielał też gdzieś niegdzie na zboczach. Pewnie kwiecień lub maj. Pora, kiedy ziemia jest mokra od topniejącego śniegu. Niebo było niebieskie (prawdopodobnie niebieskie, bo nie można mieć całkowitej pewności na podstawie czarno-białego zdjęcia; mogło być nawet łososiowe), a nad górami unosiły się cienkie białe chmurki. Patrzyłem i patrzyłem, ale stado owiec oznaczało jedynie stado owiec, brzozy oznaczały brzozy, a białe chmurki białe chmurki. Tylko to. Nic innego.

Rzuciłem zdjęcie na stół, zapaliłem papierosa i ziewnąłem. Potem znowu wziąłem zdjęcie i zacząłem liczyć owce, ale łąka była bardzo duża i owce rozbiegły się po niej jak na pikniku w samo południe. Im dalej się posuwałem, tym mniej byłem pewny, czy to owca, czy tylko biały punkcik, potem już nie byłem nawet pewien, czy to biały punkcik, czy tylko złudzenie, a w końcu nie wiedziałem już, czy to złudzenie, czy w ogóle tam nic nie ma. Nie mając innego wyjścia, posługując się końcem długopisu, policzyłem tylko te przedmioty, co do których miałem pewność, że są owcami. Naliczyłem trzydzieści dwie. Trzydzieści dwie owce. Najzwyczajniej szy w świecie widoczek. Ani szczególnie pięknie skomponowany, ani stylowy.

Ale coś w nim było. Był zapach kłopotów.
Poczułem
go, kiedy pierwszy raz zobaczyłem to
zdjęcie, i czułem
cały czas przez te trzy miesiące.

Położyłem się na kanapie i trzymając
zdjęcie nad
głową, jeszcze raz policzyłem owce.

Trzydzieści trzy.

Trzydzieści trzy?

Zamknąłem oczy, pokręciłem głową i
starałem się
o niczym nie myśleć. Niech się dzieje, co
chce. Nawet
jeżeli coś ma się stać, to jeszcze się nie stało.
A jak się
stało, to już i tak po wszystkim.

Leżąc na kanapie, jeszcze raz próbowałem
policzyć
owce. I tak zasnąłem głębokim snem
popołudnia pod-
lanego dwiema szklaneczkami whisky. Przed
zaśnięciem
przez chwilę pomyślałem o uszach nowej
dziewczyny.

5. Samochód i jego kierowca (1)

Tak jak zapowiedział mężczyzna, o
czwartej przyjechał
po mnie samochód. Dokładnie o czwartej,
jak w zegarze
z kukułką. Sekretarka wyciągnęła mnie z
głębi twardego
snu. Umyłem twarz w umywalce, lecz
senność wcale nie
odeszła. W czasie jazdy windą ziewnąłem
trzy razy.

Ziewałem tak, jakbym kogoś oskarżał, ale to
ja byłem
oskarżającym i zarazem oskarżonym.

Na ulicy przed wejściem do budynku stał
wielki
samochód, wyglądający jak łódź podwodna.
Był tak wielki,
że pod jego maską mogłaby zamieszkać jakaś
niewymaga-
jąca rodzina. Szyby miał przydymione,
niebieskawe, tak że

z zewnątrz nie można było zajrzeć do środka. Lśnił czarnym lakierem i nigdzie, nawet na zderzaku czy na felgach, nie było najmniejszej plamki. Obok samochodu czekał wyprostowany kierowca w średnim wieku, odziany w czystą białą koszulę i pomarańczowy krawat. Prawdziwy kierowca. Kiedy podszedłem, w milczeniu otworzył drzwi, poczekał, aż się usadowię, i zamknął. Potem sam wsiadł i zamknął drzwi. Dźwięk był tak cichy jak odwrócenie karty z nowej talii. W porównaniu z moim kupionym od przyjaciela piętnastoletnim garbusem w tym samochodzie było tak cicho, jakbym siedział na dnie jeziora z korkami w uszach.

Wnętrze też było imponujące. Podobnie jak wyposażenie większości samochodów, nie było może gustowne, ale niewątpliwie imponujące. Pośrodku wielkiego tylnego siedzenia znajdował się elegancki telefon, obok srebrny komplet składający się z zapalniczki, popielniczki i papierosnicy. Do tyłu przedniego siedzenia przymocowany był składany stolik i mała szafka, tak że można było coś sobie napisać albo zjeść. Klimatyzacja była cicha i przyjemna, a dywan na podłodze miękki.

Nie zauważyłem, kiedy samochód ruszył. Tak jakbym jechał w metalowej misie po gładkiej powierzchni jeziora wypełnionego rtęcią. Zastanowiłem się, ile musiał kosztować, ale nie było sensu nad tym myśleć. Suma przekraczała na pewno granice mojej

wyobraźni.

- Czy życzy pan sobie posłuchać muzyki?
- zapytał
szofer.

- Jakiejś usypiającej - powiedziałem.
- Oczywiście.

Kierowca wyszukał pod siedzeniem kasetę i włączył przycisk na desce rozdzielczej. Z dobrze ukrytych głośników popłynęły ciche tony sonaty na wiolonczelę solo.

I wybór utworu, i dźwięk były bez zarzutu.

- Czy zawsze wozi pan gości tym samochodem?

- zapytałem.

- Tak - odpowiedział kierowca ostrożnie.

- Ostatnio tak.

- Ach tak?

- To był dawniej samochód do wyłącznego użytku

Szefa - powiedział po chwili kierowca. Był znacznie

sympatyczniejszy, niż wydał mi się na początku. - Ale od

czasu gdy wiosną zachorował, już nie wychodzi, a nie ma

sensu, by samochód stał bezczynnie. A poza tym, jak pan

zapewne wie, jeżeli się regularnie samochodem nie jeździ,

nie można być go pewnym.

- Aha - powiedziałem.

To znaczy, że fakt choroby Szefa nie jest tajemnicą.

Wyjąłem z papierośnicy jednego papierosa i obejrzałem

go. Nie miał nazwy. Był to robiony na zamówienie

papieros bez filtra i kiedy zbliżyłem go do nosa, poczułem

zapach rosyjskiego tytoniu. Wahałem się przez chwilę,

czy zapalić, czy raczej schować go do kieszeni, ale w końcu

odłożyłem z powrotem do papierośnicy. Na papierośnicy

i zapalniczce wygrawerowany był wymyślny herb. W her-

bie widniała owca.

Owca?

Wydawało mi się, że zastanawianie się nad tym nie ma sensu, więc położyłem głowę na oparciu siedzenia i zamknąłem oczy. Od dnia, kiedy zobaczyłem tamto zdjęcie uszu, wiele rzeczy zaczęło wymykać mi się z rąk.

- Jak szybko dojedziemy do celu? - zapytałem.

- Za jakieś trzydzieści do czterdziestu minut, zależnie od ruchu na drodze.

- To czy mógłby pan trochę przykręcić klimatyzację?

Chciałbym dokończyć moją popołudniową drzemkę.

- Oczywiście.

Kierowca wyregulował klimatyzację i nacisnął jakiś guzik na desce rozdzielczej. Cicho uniosła się gruba szklana szyba i oddzieliła tylne siedzenie od przedniego.

Gdyby nie liczyć tonów Bacha, pogrążyłem się w absolutnej ciszy, lecz przestałem się już czemukolwiek dziwić.

Przytuliłem policzek do oparcia siedzenia i usnąłem.

Śniła mi się mleczna krowa. Taka raczej nieduża, ale wyglądająca, jakby wiele w życiu przeszła. Mijaliśmy się na dużym moście. Było przyjemne wiosenne popołudnie.

Krowa miała pod pachą stary wentylator i zapytała, czybym go tanio nie kupił. Powiedziałem, że nie mam pieniędzy. Naprawdę nie miałem.

- W takim razie możesz mi w zamian dać obcęgi

- powiedziała krowa.

Wcale niezły interes, pomyślałem. Wróciliśmy razem do mnie do domu i wszędzie szukałem obcęarów, ale nie

mogłem znaleźć.

90

- Dziwne - powiedziałem - jeszcze
wczoraj tu były.

Kiedy przyniosłem krzesło, żeby
sprawdzić na górnej
półce, kierowca obudził mnie, poklepując po
ramieniu.

- Jesteśmy na miejscu - powiedział.

Otworzyły się drzwi. Poczulem na twarzy
słońce

późnego popołudnia. Tysiące cykad cykało,
jakby na-

kręcały zegarki. Pachniało ziemią.

Wysiadłem z samochodu, wyprostowałem
plecy i ode-

tchnąłem głęboko. I zacząłem się modlić,
żeby ten sen

nie był symboliczny.

6. Czym jest wszechświat dżdżownicy?

Są symboliczne sny i są zdarzenia, które
te sny

symbolizują. A może są symboliczne zdarzenia i
są sny przez

nie symbolizowane. Symbol jest jakby
honorowym burmist-

rzem we wszechświecie dżdżownicy. We
wszechświecie

dżdżownicy mleczna krowa poszukująca
obcęgów nie jest

niczym niezwykłym. Pewnie w końcu krowa
znajdzie te

obcęgi, lecz to nie będzie miało ze mną nic
wspólnego.

Ale jeżeli krowa będzie próbowała
wykorzystać mnie

do szukania obcęgów, sytuacja stanie się
diametralnie

różna. Wtedy znajdę się we wszechświecie
o innym

sposobie myślenia. Można by dużo mówić o
tym, dla-

czego kłopotliwe jest znalezienie się we
wszechświecie

o innym sposobie myślenia. Pytam krowę:
dlaczego

szukasz obcęgów? Krowa odpowiada: jestem strasznie głodna. Ja pytam: po co ci obcęgi, jeżeli jesteś głodna? Krowa odpowiada: przyczepię je do gałęzi drzewa brzoskwiniowego. Ja pytam: dlaczego brzoskwiniowego? Krowa odpowiada: no i właśnie dlatego pozbyłam się wentylatora. I tak bez końca. Ja zaczynam czuć nienawiść do krowy, a krowa zaczyna nienawidzić mnie. To jest właśnie wszechświat dżdżownicy. Żeby się z niego wydostać, musi się przyśnić inny symboliczny sen.

Miejsce, do którego przywiózł mnie ów wielki samochód w to wrześniowe popołudnie w 1978, było właśnie w samym centrum takiego wszechświata dżdżownicy. Inaczej mówiąc, moja modlitwa nie została wysłuchana. Rozejrzałem się wokół i westchnąłem. Miałem powód do westchnienia.

Samochód stał na szczycie małego pagórka. Z tyłu była zwirowa droga, którą musieliśmy tu przyjechać. Droga ta była jakby specjalnie kręta i dochodziła aż do widocznej w oddali bramy. Wzdłuż drogi jak rząd olówek stały w równych odległościach rtęciowe latarnie i cyprysy. Do bramy szłoby się pewnie z piętnaście minut wolnym krokiem. Pnie wszystkich cyprysów były oblepione niezliczonymi cykadami, które grały, tak jakby świat miał się niebawem skończyć.

Za cyprysami rozciągał się, opadając w dół, starannie

przystrzyżony trawnik. Na jego pochyłości
bezładnie
porozrzucane rosły krzewy azalii, hortensji i
inne, bliżej

mi nieznane. Stado szpaków przesuwalo się po trawniku z lewej na prawą jak kapryśne ruchome piaski.

Po obu stronach pagórka znajdowały się wąskie kamienne schodki; u podnóża po prawej był ogród w stylu japońskim, ze stawem i kamiennymi latarniami, a po lewej - niewielkie pole golfowe. Obok niego znajdowała się altanka w kolorze lodów rumowych z rodzynkami, a za nią kamienny posąg greckiego boga. Jeszcze dalej, za posągiem, był ogromny garaż, przed którym inny kierowca polewał gumowym wężem inny samochód. Nie widziałem dokładnie, co to za samochód, ale na pewno nie był to używany volkswagen.

Stałem tak z założonymi rękami i jeszcze raz omiotłem wzrokiem ogród. Nie było się do czego przyczepić, ale zaczęła mnie od tego wszystkiego lekko boleć głowa.

- A gdzie jest skrzynka pocztowa? - zapytałem na wszelki wypadek.

Ciekawiło mnie, kto chodzi rano i wieczorem aż do bramy po gazetę.

- Skrzynka pocztowa jest przy tylnej bramie - powiedział kierowca.

Oczywiście. Jest i tylna brama.

Gdy skończyłem wpatrywanie się w ogród, spojrzałem przed siebie i zobaczyłem duży budynek.

Budynek wyglądał bardzo samotnie. Założmy, że jest jakaś reguła. No i jest oczywiście jakiś mały wyjątek, lecz z upływem czasu ten wyjątek rozrasta się jak plama i w końcu sam staje się jakąś inną regułą.

Tam z kolei

93

rodzi się nowy mały wyjątek i tak dalej - to właśnie przyszło mi do głowy, gdy patrzyłem na budynek. Przyminał jakieś prehistoryczne stworzenie, które ewoluowało, samo nie wiedząc w jakim kierunku.

Na początku był to chyba budynek w stylu zachodnim z okresu Meiji*. Wysoki portal w stylu klasycystycznym znajdował się w centrum kremowej, dwupiętrowej części. Staromodne, wysokie podwójne okna, kilka razy odnawiane. Dach oczywiście pokryty miedzią, a rynny tak solidne, jak w rzymskim akwedukcie. Ta część budynku sama w sobie nie była taka zła. Sprawiała wrażenie czegoś eleganckiego, pochodzącego z dawnych, dobrych czasów.

Niestety jakiś dowcipny architekt doczepił do prawej strony aneks, dokładnie w tym samym kolorze i w tym samym stylu, zamierzając zapewne dopasować go do reszty. Cel był szczytny, ale dwie części zupełnie do siebie nie pasowały. Tak jakby ktoś na srebrnym talerzu podał sorbet i brokoły. Po tych zmianach upłynęło kilkadziesiąt bezczynnych lat i później dobudowano coś w rodzaju kamiennej wieży, a jeszcze później na szczycie wieży pojawił się ozdobny piorunochron. I to właśnie był błąd. Nie należało go tam umieszczać. Lepiej byłoby, gdyby cała budowla spłonęła od uderzenia pioruna.

Od wieży biegł pokryty ciężkim dachem korytarz, prowadzący do aneksu. Aneks też był jedyny w swoim rodzaju, ale przynajmniej reprezentował

jednolity wyraż-

Okies Meiji - 1868-1912

94

ny styl. Można by to nazwać „niezgodnością
idei”. Wokół
całego budynku unosił się żal podobny do
tego, jaki musi
czuć osiołek, któremu dano w żłobie i owies, i
siano, a on
umiera z głodu, nie mogąc się zdecydować.

Po lewej stronie domu, jako kontrast,
rozciągała się
parterowa willa w stylu japońskim.
Żywopłot, starannie
utrzymane sosenki i eleganckie proste
korytarze przypo-
minające tory w kręgielni.

Jako całość budowla przywodziła na myśl
projekcję
trzech filmów naraz, poprzedzoną
zwiastunami innych,
i stanowiła dość niezwykły widok. Jeżeli ktoś
z premedy-
tacją zaprojektował i budował ten dom przez
długie lata,
tak by w rezultacie odpędzał senność
śpiącego i powodo-
wał trzeźwienie pijaka, to powiodło mu się
znakomicie.
No ale tak oczywiście nie było. Takie
budynki powstają
przez kilka epok z połączenia dużych
pieniędzy i drugo-
rzędnego talentu.

Musiałem bardzo długo przyglądać się
ogrodowi i bu-
dynkowi, bo gdy się obejrzałem, kierowca
stał obok mnie
i spoglądał na zegarek. Wyglądało to na
rutynową czyn-
ność. Prawdopodobnie większość gości,
których przywozi,
tak samo jak ja staje na tym pagórku i gapi
się wokoło.

- Jeżeli ma pan ochotę dłużej popatrzeć, to
proszę bar-
dzo - powiedział. - Mamy jeszcze osiem
minut.

- Bardzo rozległy teren. - Żadne inne
wyrażenie nie
przychodziło mi do głowy.

- Dziesięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt

metrów kwa-
dratowych - powiedział kierowca.

95'

- Brakuje tu jeszcze tylko czynnego wulkanu - zażartowałem, ale kierowca oczywiście nie zrozumiał. Tutaj nikt nie żartował. I tak upłynęło osiem minut.

Wprowadzono mnie do pokoju w stylu europejskim, mniej więcej piętnastometrowego, który znajdował się po prawej stronie od głównego wejścia. Pokój był bardzo wysoki, a pomiędzy ścianą i sufitem biegł rzeźbiony ornament. Stała tu stonowana, antyczna kanapa, stolik, a na ścianie wisiała martwa natura z okresu największego rozkwitu realizmu. Jabłko, wazon i nóż do papieru. Może dzieli się jabłko, uderzając w nie wazonem, i potem obiera nożem. Pestki i ogryzek można włożyć do wazonu. W oknach wisiały grube zasłony i firanki. Jedne i drugie podwiązano z boku dobranym kolorystycznie sznurem. Z okna widać było stosunkowo najlepszą część ogrodu. Dębowa posadzka lśniła ładnym blaskiem. Pokrywający połowę podłogi dywan wyglądał na stary, ale nadal zachował swoją grubość.

Niezły pokój. Całkiem niezły.

Ubrana w kimono służąca w średnim wieku weszła do pokoju, postawiła na stole szklanę soku z winogron i w milczeniu wyszła. Drzwi zamknęły się za nią z trzaskiem i zapanowała cisza.

Na stole leżały: srebrna papierośnica, zapalniczka i popielniczka, takie same jak te w samochodzie. I na każdej z nich był wygrawerowany ten sam herb z owcą.

Wyjąłem z kieszeni swoje papierosy z
filtrem, zapaliłem

jednego srebrną zapalniczką i wypuściłem dym w kierunku wysokiego sufitu. Potem napiłem się soku z winogron.

Po dziesięciu minutach znowu otworzyły się drzwi i wszedł wysoki mężczyzna w czarnym garniturze. Nie powiedział ani „Witam”, ani „Przepraszam, że musiał pan czekać”. Ja też się nie odezwałem. W milczeniu usiadł naprzeciw mnie i lekko przechyliwszy głowę, przyglądał mi się, jakby próbując mnie oszacować. Tak jak powiedział partner, ten mężczyzna nie miał wyrazu twarzy.

Upłynęła dłuższa chwila.

Rozdział piąty
Listy od Szczura i ich
echa

1. Pierwszy list od Szczura

Data na stemplu pocztowym: 21 grudnia
1977

Jak się masz? Wydaje mi się, że strasznie dawno się nie widzieliśmy. Ile to już lat?

Ile to właściwie lat?

Stopniowo tracę rachubę czasu, tak jakby na głowie przysiadł mi duży czarny ptak i bez przerwy trzepotał skrzydłami. Mogę doliczyć tylko do trzech. Przepraszam, ale chyba sam będziesz musiał policzyć te lata.

Wyjechałem z miasta, nikomu nic nie mówiąc. Może, że wynikły z tego dla Ciebie jakieś kłopoty. A może było ci nieprzyjemnie, że nawet Tobie nie powiedziałem o swoim wyjeździe. Wiele razy chciałem Ci się wytłumaczyć, ale jakoś nie umiałem. Pisałem listy i darłem je. No, ale to oczywiste, że człowiek nie umie wytłumaczyć innym tego, czego nawet sam dobrze nie rozumie. Tak mi się przynajmniej wydaje.

Nigdy nie umiałem pisać listów. Myli mi się kolejność, używam przez pomyłkę słów o odwrotnym znaczeniu.

A poza tym podczas pisania listów staję się jeszcze bardziej dezorientowany. W dodatku gdy czytam swoje listy, zaczynam mieć sam siebie dość, ponieważ widzę wtedy jasno, że nie mam poczucia humoru.

Zazwyczaj ludzie, którzy umieją pisać listy, nie muszą ich pisać. To dlatego, że mogą żyć we własnym

kontekście. No, ale to jest oczywiście tylko moje prywatne zdanie. Być może nie da się żyć w kontekście.

Jest strasznie zimno i ręce mi zgrabiały. Zdaje się, że należą do kogoś innego. Moje szare komórki też są jakby nie moje. Pada teraz śnieg. Wygląda jak szare komórki kogoś innego. I gromadzi się jak szare komórki kogoś innego. (Te zdania nic nie znaczą).

Gdyby nie zimno, miałbym się zupełnie dobrze. A co u Ciebie? Nie podaję Ci adresu, ale nie przejmuj się tym. To nie dlatego, że chcę coś przed Tobą ukryć. Zapewniam Cię, że nie. To bardzo delikatna sprawa. Zdaje mi się, że jakbym podał Ci adres, coś we mnie by się zmieniło. Nie umiem tego dobrze wyjaśnić.

Ty zawsze rozumiesz to, czego ja nie umiem dobrze wyjaśnić. Ale im lepiej rozumiesz, tym trudniej mi jest tłumaczyć. To pewnie jakaś wrodzona wada.

Oczywiście każdy ma jakieś wady, lecz moją największą wadą jest chyba to, że moje wady pogłębiają się z wiekiem. Tak jakbym w środku hodował kure. Kura znosi jajko, to jajko przekształca się w kure i ta nowa kura znosi jajko. Czy człowiek może tak żyć, żyć z taką wadą? Oczywiście że może. Właśnie na tym polega problem.

W każdym razie nie napiszę na kopercie swojego adresu. Tak będzie lepiej. I dla mnie, i dla Ciebie.

Może powinniśmy się byli urodzić w

dziewiętnasto-
wiecznej Rosji. Ja byłbym jakimś księciem,
ty jakimś

102

hrabią, jeździlibyśmy razem na polowania,
pojedynkowa-
libyśmy się, kochalibyśmy się w tych samych
kobietach,
mielibyśmy metafizyczne kłopoty i
przyglądając się za-
chodom słońca, popijalibyśmy piwo nad
brzegami Morza
Czarnego. A w późniejszych latach za udział
w jakimś
powstaniu zesłaliby nas razem na Syberię i
tam byśmy
umarli. Nie uważasz, że to byłoby wspaniałe?
Gdybym się
urodził w dziewiętnastym wieku, napisałbym
lepszą po-
wieść. Nie dorównałbym może
Dostojewskiemu, ale był-
bym niezłym drugorzędny pisarzem.
Ciekawe, co Ty byś
robił? Może po prostu byłbyś hrabią
jakimśtam. Ale nawet
samo bycie hrabią jakimśtam nie byłoby złe.
Takie jakieś
dziewiętnastowieczne.

No ale zostawmy to. Wróćmy do
dwudziestego wieku.

Powiem Ci coś o mieście. Nie o tym, w
którym się
urodziliśmy, o innym mieście.

Są na świecie różne miasta. Każde ma w
sobie coś
niezrozumiałego i to mnie zawsze
intryguje. Dlatego
przez tych kilka lat byłem w wielu miastach.
Jak się
przypadkiem znajdę w takim mieście i wyjdę
z budynku
dworca, zawsze widzę przed sobą małe
rondko. Wisi tam
plan miasta, a w pobliżu jest pasaż
handlowy. W każdym
mieście jest tak samo. Nawet mordy psów są
takie same.

Mimo to postanawiam jednak zrobić rundkę
po mieście,
potem wchodzę do biura pośrednika
wynajmu mieszkań

i proszę o znalezienie taniego pokoju przy rodzinie.
Oczywiście jestem obcy, a małe miasteczka nie są zbyt

życzliwe dla obcych i dlatego pośrednik nie od razu mi ufa, ale jak sam wiesz, jeśli tylko chcę, to potrafię być sympatyczny i zwykle udaje mi się zaprzyjaźnić prawie z każdym w ciągu kwadransa. W ten sposób mam już gdzie mieszkać i wiem trochę o mieście.

Następnie trzeba znaleźć pracę, więc należy zacząć od zaprzyjaźniania się z różnymi ludźmi. Ty byś pewnie od razu miał dosyć (ja zresztą też mam po pewnym czasie dosyć), ale i tak zwykle nie zatrzymuję się nigdzie powyżej czterech miesięcy. Najpierw trzeba znaleźć kawiarnię albo bar, do którego przychodzą młodzi ludzie (w każdym mieście jest takie miejsce, jakby serce), zacząć tam regularnie chodzić, poznać różnych ludzi i oni pomogą znaleźć pracę. Oczywiście podaję zmyślane nazwisko i informacje o sobie. Nie wyobrażasz sobie, ile mam teraz nazwisk i biografii. Czasami boję się, że mogę zapomnieć, kim jestem naprawdę.

Pracowałem już w wielu miejscach. W większości przypadków praca była nudna, ale przyjemnie jest być czymś zajęтым. Najczęściej zatrudniałem się na stacjach benzynowych. Bywałem też barmanem, pracowałem w księgarni, a nawet w rozgłośni radiowej. Byłem także robotnikiem drogowym i sprzedawcą kosmetyków. Jako sprzedawca cieszyłem się bardzo dobrą opinią! Spałem też z wieloma dziewczynami. Zupełnie nieźle śpi się z dziewczynami, używając fałszywego

nazwiska i zmyś-
lając własną przeszłość.
I tak to się ciągle powtarzało.

Skończyłem dwadzieścia dziewięć lat. Za
dziewięć
miesiące skończę trzydzieści.

Nie wiem jeszcze, czy takie życie mi
odpowiada, czy
nie. Nie wiem, czy istnieje ogólne pojęcie
natury węd-
rowca. Tak jak ktoś kiedyś napisał, do życia
wędrownego
potrzebna jest jedna z trzech natur: religijna,
artystyczna
albo duchowa. Jeśli nie jest się obdarzonym
żadną z nich,
nie można długo wędrować. Ale moim
zdaniem do mnie
żadna z tych trzech nie pasuje (gdybym
musiał wybrać...
a zresztą wszystko jedno).

A może przez pomyłkę otworzyłem jakieś
drzwi i teraz
nie mam jak się wycofać. Tak czy inaczej,
drzwi już są
otwarte i muszę sobie jakoś radzić. Przecież
nie można
w nieskończoność kupować wszystkiego na
kredyt. To tyle.

Tak jak powiedziałem na początku (chyba
powiedzia-
łem), gdy myślę o Tobie, zaczynam się czuć
trochę nie-
pewnie. Prawdopodobnie dlatego, że
przypominasz mi
czasy, kiedy żyłem stosunkowo normalnie.

PS Załączam swoją powieść. Dla mnie nie
ma już ona
żadnego znaczenia, więc zrób z nią, co
chcesz. Wyślę ten
list ekspresem, tak by doszedł na
dwudziestego czwar-
tego. Mam nadzieję, że dojdzie.

¹ W każdym razie wszystkiego
najlepszego z okazji
urodzin

i

Białego Bożego Narodzenia!

Strasznie wymięty list od Szczura pojawił się w mojej skrzynce pocztowej dopiero dwudziestego dziewiątego grudnia. Na kopercie były aż dwie nalepki pocztowe z moimi kolejnymi adresami. Szczur wysłał list na stary adres, bo nie wiedział o moich przeprowadzkach. Nie miałem jak go zawiadomić.

Trzy razy przeczytałem cztery gęsto zapisane zielonkawe kartki, a potem spróbowałem odczytać zatartą nazwę na stemplu pocztowym. Była to nazwa miasteczka, o którym nigdy nie słyszałem. Zdjąłem z półki atlas i poszukałem go w spisie miejscowości. Z treści listu wynikało, że Szczur pisał z jakiegoś miejsca w północnej części wyspy Honsiu, i rzeczywiście okazało się, że miasteczko leżało w prefekturze Aomori. Małe miasteczko o jakąś godzinę jazdy pociągiem od miasta Aomori. Według rozkładu jazdy dziennie zatrzymuje się tam pięć pociągów. Dwa rano, jeden w południe i dwa wieczorem. Byłem kilka razy w Aomori w grudniu. Straszliwie zimno. Nawet sygnalizacja świetlna zamarzała.

Pokazałem list żonie. Powiedziała tylko „Biedny!”. Być może miała zamiar powiedzieć „Biedni!”. Oczywiście teraz to już nie ma znaczenia.

Dwustronicową powieść wrzuciłem do szuflady, nie patrząc nawet na tytuł. Nie wiem dlaczego, ale jakoś nie miałem ochoty jej czytać. Wystarczył mi list.

Potem usiadłem obok grzejnika i wypaliłem trzy

papierosy.

106

Kolejny list od Szczura przyszedł w maju
następnego
roku.

2. Drugi list od Szczura

Data na stemplu pocztowym: ? maja 1978

Wydaje mi się, że w poprzednim liście trochę
za bar-
dzo się rozgadałem, ale zupełnie nie pamiętam,
o czym
mówiłem.

Znowu zmieniłem miejsce pobytu. Nowe
miejsce jest
zupełnie inne niż wszystkie poprzednie. Bardzo
spokojne.

Dla mnie nawet chyba trochę zbyt spokojne.

W pewnym sensie dotarłem chyba do celu.
Zdaje mi
się, że musiałem tu przyjechać, a jednocześnie,
że przyje-
chałem tu wbrew wszystkiemu. Nie jestem w
stanie sam
tego osądzić.

Co za okropny styl. Bardzo niejasny. Pewnie
w ogóle
nie zrozumiesz, o co chodzi. A może pomyślisz,
że nadaję
swojemu życiu niepotrzebnie duże znaczenie.
Oczywiście
jeśli tak pomyślisz, będzie to tylko moja wina.

Chciałbym, żebyś wiedział jedno. Mianowicie
kiedy
próbuję wyjaśnić Ci sedno sytuacji, w jakiej się
znalaz-
łem, moje zdania tak się właśnie gmatwają. Ale
ja sam
czuję się bardzo zrównoważony. Tak jak chyba
nigdy
przedtem.

Chciałbym Ci opowiedzieć o sprawach
konkretnych.

Jak wspomniałem przed chwilą, ta okolica jest przerażająco spokojna. Ponieważ nie mam nic innego do roboty, całymi dniami czytam książki (tu jest tyle książek, że starczyłoby na dziesięć lat), słucham UKF albo płyt (jest tu też dużo płyt). Już chyba z dziesięć lat nie słuchałem tak dużo muzyki. To zadziwiające, że The Rolling Stones i The Beach Boys ciągle jeszcze śpiewają. Czas jednak jest jednym, niekończącym się ciągiem. My tego nie dostrzegamy, ponieważ zawsze wycinamy sobie kawałki czasu i dopasowujemy je do swoich własnych wymiarów, ale czas zawsze ciągnie się bez końca.

Tutaj nie ma żadnych własnych wymiarów. Nie ma też nikogo, kto chwaliłby lub ganił wymiary innych, dopasowując czas tylko do swoich. Czas płynie więc sobie jak przejrzysta rzeka. Gdy tu jestem, czasami wydaje mi się, że nawet plazma w moich komórkach zostaje uwolniona. Na przykład spoglądam na samochód, ale upływa parę sekund, zanim zdam sobie sprawę, że to samochód. Oczywiście mam pewną instynktowną świadomość, lecz ona nie łączy się zbyt dobrze ze świadomością empiryczną. Takich rzeczy jest ostatnio coraz więcej. To pewnie dlatego, że przez długi czas żyję w samotności.

Do najbliższej miejscowości jest stąd półtorej godziny samochodem. A właściwie to nie jest nawet miejscowość,

a szczątki bardzo małej miejscowości.
Pewnie nawet nie
będziesz mógł jej sobie wyobrazić. Tak czy
inaczej, jest to
taka sobie dość zwyczajna miejscowość.
Można tam

dostać ubranie, jedzenie i benzynę. A jak komu na tym zależy, to można też zobaczyć ludzkie twarze.

Zimą droga pokrywa się lodem i praktycznie nie da się przejechać samochodem. Wokół drogi są bagna, więc cała powierzchnia ziemi zamarza i przypomina lodowisko.

Na to pada śnieg i nie wiadomo już nawet, którą drogą przebiega droga. Krajobraz z końca świata.

Dotarłem tu w początkach marca. Założyłem łańcuchy na koła jeepa i jechałem wśród takich widoków. Jak zesłaniec na Syberii. Teraz już jest maj i śnieg całkiem stopniał. W kwietniu od strony gór ciągle dochodził dźwięk schodzących lawin. Słyszałeś kiedyś lawinę? Po przejściu lawiny zapada idealna cisza. Taka stuprocentowa cisza, że człowiek sam już nie wie, gdzie się znajduje. Jest bardzo spokojnie.

Ponieważ zakopałem się tu w górach, już od blisko trzech miesięcy nie spałem z żadną dziewczyną. To samo w sobie nie jest takie złe, tylko jak będę dalej tak żył, to stracę zainteresowanie dla ludzi w ogóle, a tego bym nie chciał. Dlatego jak jeszcze trochę się ociepli, mam zamiar wybrać się gdzieś i znaleźć jakąś dziewczynę. Nie chcę się chwalić, ale zwykle nie jest mi trudno znaleźć dziewczynę. Jeśli tylko będę miał ochotę - wydaje mi się, że mój świat ostatnio ogranicza się do „jeśli tylko będę miał ochotę” - zawsze uda mi się wyemanować pewien seksapil. Dlatego stosunkowo łatwo mi

znaleźć dziewczynę. Ale problem polega chyba na tym, że sam nie mogę przyzwycząić się do tej swojej umiejętności. To

znaczy, że w pewnym momencie nie wiem już, gdzie kończę się ja, a zaczyna mój seksapił. Tak samo jak nie wiadomo, gdzie kończy się Laurence Olivier, a zaczyna Otello.

I dlatego wiedząc, że nie będę mógł wycofać się w trakcie, porzucam wszystko od razu, sprawiając w ten sposób kłopot różnym ludziom. Moje dotychczasowe życie było właśnie niekończącym się powtarzaniem takich sytuacji. Na szczęście (naprawdę na szczęście) teraz nie muszę już nic porzucać. To wspaniałe uczucie. A do porzucenia mam tylko siebie. To wcale nie jest zła myśl, żeby siebie porzucić. Nie, to zdanie brzmi zbyt żałosnie. Sama myśl wcale nie jest żalosna, ale jak się ją napisze, to taką się staje.

To dopiero kłopot.

O czym to ja mówiłem?

O dziewczynach, prawda? Każda dziewczyna ma w sobie taką ładną szufladkę, a w tej szufladce dużo śmiecia bez znaczenia. Ja to bardzo lubię. Potrafię wyjmować te rzeczy jedną po drugiej, otrzepywać z kurzu i odnajdywać ich znaczenie. Na tym właśnie polega seksapił. Ale co z tego wynika? Nic. Poza tym mógłbym tylko zrezygnować z bycia sobą.

Dlatego teraz po prostu myślę wyłącznie o seksie. Jak się zogniskuje całe zainteresowanie na seksie, to nie trzeba już się zastanawiać nad tym, czy coś jest żalosne, czy nie.

Tak jak popijanie piwa nad brzegiem

Morza Czarnego.

110

Spróbowałem przeczytać to, co dotąd napisałem.

Niektóre miejsca są nieco bez związku, ale jak na mnie

jest to napisane szczerze. Najlepsze są te nudne fragmen-

ty. Poza tym w końcu to nie jest list do Ciebie. To jest

raczej list do skrzynki pocztowej. Ale nie potępiaj mnie

za to. Samo dotarcie do skrzynki pocztowej zabiera tu

półtorej godziny jazdy jeepem.

Od tego miejsca to już naprawdę będzie list do Ciebie.

Mam do Ciebie dwie prośby. Z żadną z nich mi się nie

spiesz, więc zajmij się nimi, jak będziesz miał ochotę.

Będę Ci za to bardzo wdzięczny. Myślę, że trzy miesiące

temu nie mógłbym Cię o nic poprosić, a teraz mogę. To

już pewien postęp.

Pierwsza prośba jest z gatunku sentymentalnych.

Dotyczy „przeszłości”. Kiedy pięć lat temu wyjeżdżałem

z miasta, byłem strasznie skołowany i się spieszyłem.

Dlatego też nie zdążyłem pożegnać się z kilkoma osobami.

Konkretnie mówiąc, byłeś to Ty, Jay i pewna dziewczyna,

której nie znasz. Mam uczucie, że z Tobą jeszcze uda mi

się zobaczyć i pożegnać, ale z nimi mogę się już nie

spotkać. Więc jeśli kiedyś będziesz w naszym mieście,

pożegnaj ich ode mnie.

Wiem oczywiście, że to bardzo samolubna prośba.

Myślę, że powinienem sam do nich napisać, ale szczerze

mówiąc, wolałbym, żebyś to Ty pojechał do naszego

miasta i spotkał się z nimi. Wydaje mi się, że w ten

sposób lepiej dowiedzą się, co czuję, niż z listów, które mógłbym do nich napisać. Podam Ci adres i telefon tej

dziewczyny. Jeśli się przeprowadziła albo wyszła za mąż, to trudno, nie spotykaj się z nią. Ale jeżeli nadal mieszka pod tym samym adresem, zobacz się z nią i pozdrów ode mnie. Jaya też pozdrów i napijcie się za mnie piwa. To jest ta pierwsza prośba.

Ta druga jest trochę nietypowa. Wysłałam Ci zdjęcie.

Zdjęcie owiec. Chciałbym, żebyś je gdzieś zamieścił.

Wszystko jedno gdzie, tylko tak, żeby ludzie je zobaczyli.

To też jest bardzo egoistyczna prośba, lecz nie mam

nikogo poza Tobą, do kogo mógłbym się z tym zwrócić.

Mogę Ci odstąpić cały mój seksapil, tylko spełnij, proszę,

tę prośbę. Nie mogę Ci wyjaśnić przyczyny, ale to zdjęcie

jest dla mnie bardzo ważne. Myślę, że kiedyś, w przyszłości będę mógł Ci to wytłumaczyć.

Wysłałam też czek. Pokryj nim swoje wydatki. Nie myśl,

że zostanę bez pieniędzy. Tutaj nie mam nawet jak ich

wydać, a poza tym tylko to mogę teraz dla Ciebie zrobić.

    Nie zapomnij wypić za mnie piwa.

Po odklejeniu nalepki pocztowej o zmianie adresu nie

dało się odczytać daty na stemplu. W kopercie był czek

na sto tysięcy jenów, kartka z nazwiskiem i adresem

kobiety oraz czarno-białe zdjęcie owiec. Wyjąłem list ze

skrzynki, wychodząc z domu, i przeczytałem go przy

swoim biurku w pracy. Tak jak poprzednio list był

napisany na zielonkawym papierze, a czek został wy-

stawiony przez bank w Sapporo. To znaczy,

że Szczur
przeniósł się na wyspę Hokkaido.

112

Opis lawin jakoś mnie nie przekonywał,
ale list, jak
Szczur sam przyznał, był uderzająco szczery. A
poza tym nikt
żartem nie wysyła czeków na sto tysięcy jenów.
Otworzyłem
szufladę biurka i wrzuciłem tam kopertę z całą
zawartością.

Być może dlatego, że psuły się moje
stosunki z żoną,
nadejście wiosny szczególnie mnie nie
cieszyło. Już od
czterech dni żona nie wracała do domu.
Mleko w lodówce
zaczęło wydzielać nieprzyjemny zapach i kot
był zawsze
głodny. Jej szczoteczka do zębów wyschła jak
skamielina.
I do takiego mieszkania leniwie wlewało się
wiosenne
światło. Przynajmniej słońce jest zawsze za
darmo.

Długa ślepa uliczka - pewnie miała rację.

3. Skończona pieśń

Do naszego miasta wybrałem się w
czerwcu. Wymyśli-
łem w pracy jakiś powód, wziąłem trzy dni
wolnego i we
wtorkowy poranek wsiadłem do ekspresu.
Biała sportowa
koszula z krótkimi rękawami, zielone
bawełniane spodnie
wypchane na kolanach, białe adidas. Nie
miałem żad-
nego bagażu i rano zapomniałem się ogolić.
Od dawna
nie noszone adidas miały strasznie dziwnie
schodzone
podeszwy z tyłu. Pewnie nieświadomie jakoś
bardzo
nienaturalnie stawiam stopy.

Cudownie było wsiąść do dalekobieżnego
pociągu, nie
mając bagażu. Czułem się jak bombowiec,
który chciał

się trochę przelecieć i nagle został wciągnięty w zakrzywienie czasoprzestrzeni. Nic tam nie ma. Nie ma zamówionej wizyty u dentysty, nie ma problemów czekających w szufladzie biurka na rozwiązanie. Nie ma stosunków międzyludzkich, z których nie można się wyplątać. Nie ma dobrej woli, której wymaga zaufanie. Ja to wszystko wrzuciłem na dno chwilowego zapomnienia. Mam tylko adidas na schodzonych gumowych podszwach, które przybrały dziwny kształt. Trzymają się mocno stóp, jak niejasne wspomnienia z innej czasoprzestrzeni, ale to nie jest duży kłopot. Mogę się go pozbyć dzięki kilku puszkom piwa i wyschniętym kanapkom z szynką.

Wracałem do rodzinnego miasta po czterech latach. Poprzednio byłem tam w związku z formalnościami dotyczącymi ślubu. Ale jak się okazało, to, co dla mnie było formalnością, dla innych stanowiło coś więcej, więc cała ta podróż nie miała sensu. To różnice w sposobie myślenia. To, co jedni uważają za skończone, dla innych jeszcze trwa. To wszystko. Niby niewiele, ale gdy dojedzie się do końca szyn, te małe różnice urastają do wielkich różnic.

Od tego czasu nie mam już „rodzinnego miasta”. Nie mam już miejsca, do którego muszę wracać. Na myśl o tym poczułem ulgę. Już nikt nie pragnie się ze mną zobaczyć. Nikomu już na mnie nie *zależy* i nikt nie chce, żeby mnie na nim zależało.

Wypiłem drugą puszkę piwa i
zdrzemnąłem się pół
godziny. Gdy się obudziłem, to początkowe,
przyjemne

uczucie wyzwolenia zupełnie zniknęło. Pociąg
posuwał się
dalej, a niebo stopniowo zasnuło się szarym
kolorem,
charakterystycznym dla pory deszczowej.
Pod niebem
rozciągał się nudny jak zawsze krajobraz.
Choćby nie
wiem jak zwiększyć szybkość, nie da się
uciec od takiej
nudy. Wręcz przeciwnie, im bardziej rośnie
szybkość, tym
prędzej wkraczamy w sam środek nudy. Na
tym właśnie
polega nuda. Siedzący obok mnie prawie bez
ruchu dwu-
dziestoparoletni biznesmen był całkowicie
pogrążony
w lekturze „Keizai Shinbun”*. Granatowy
letni garnitur
bez jednej zmarszczki, czarne buty i biała
koszula prosto
z pralni. Zapaliłem papierosa, wpatrując się
w sufit. Po-
tem dla zabicia czasu zacząłem przypominać
sobie po
kolei tytuły piosenek nagranych przez
Beatlesów. Doszed-
łem do siedemdziesięciu trzech i więcej nie
mogłem sobie
przypomnieć. Ciekawe, ile pamięta Paul
McCartney?

Popatrzyłem chwilę przez okno i znowu
spojrzałem
na sufit.

Miałem dwadzieścia dziewięć lat i za sześć
miesięcy
miała zapaść kurtyna nad moimi latami
dwudziestymi.

Prawie nic się nie zdarzyło przez tych
dziesięć lat.

Wszystko, co zdobyłem, było bezwartościowe
i wszystko,
co osiągnąłem, było bez znaczenia. Pozostała
jedynie nuda.

Na początku musiałem odczuwać więcej,
ale już tego
nie pamiętam. Coś mnie wzruszało i przeze
mnie wzru-

szalo innych. Lecz wszystko zostalo
stracone. Stracone,

---

* „Keizai Shinbun” - „Gazeta Ekonomiczna”
(dziennik)

bo miało być stracone. Czy miałem inne wyjście oprócz wypuszczenia wszystkiego z rąk?

W każdym razie przeżyłem. Nawet jeśli jest prawdą, że dobry Indianin to martwy Indianin, z jakiegoś powodu dane mi było przeżyć.

Po co?

Czy po to, by opowiadać o dawnych czasach, mówiąc do ściany?

Niemożliwe.

- Dlaczego zatrzymałeś się w hotelu? - zapytał Jay ze zdziwieniem, kiedy wręczyłem mu pudełko zapalek, zapisawszy na nim numer hotelu. - Przecież masz tu dom, mógłbyś tam się zatrzymać.

- To już nie jest mój dom - odpowiedziałem.

Jay nic na to nie odrzekł.

Ustawiłem przed sobą trzy talerze zakąsek, wypilem pół piwa, wyjąłem z kieszeni listy od Szczura i podałem Jayowi. Jay wytarł ręce, przebiegł szybko wzrokiem dwa listy, a potem przeczytał je jeszcze raz powoli, słowo po słowie.

- No, no - powiedział z zaciekawieniem. - To on jednak żyje.

- Żyje - powiedziałem i napiłem się piwa. - Chciałbym się ogolić. Nie pożyczyłbyś mi maszynki i kremu do golenia?

- Proszę bardzo - powiedział Jay i wyjął spod kon-
tuaru podręczny zestaw do golenia. - Możesz skorzystać z umywalki w łazience, ale tam nie ma ciepłej wody.

- Zimna wystarczy - powiedziałem. - Tylko
żeby na
podłodze nie leżała żadna pijana
dziewczyna. Wtedy
trudno się golić.

Jay's Bar zmienił się nie do poznania.
Dawny Jay's Bar był małą wilgotną knajpką
w suterenie
starego budynku przy głównej szosie. W
letnie wieczory
powietrze wydobywające się z klimatyzatora
przypominało
mokrą mgłę. Jak posiedziało się tam dłużej,
cała koszula
robiła się wilgotna.

Prawdziwe chińskie imię Jaya było długie
i trudne do
wymówienia. „Jay” było przezwiskiem, które
nadali mu
żołnierze, gdy po wojnie pracował w bazie
amerykańskiej
i potem nikt już nie pamiętał jego
prawdziwego imienia.

Jay opowiadał mi, że zrezygnował z
pracy w bazie
w 1954 i otworzył w pobliżu mały bar. To
był pierwszy
Ja/s Bar. Prosperował całkiem nieźle.
Większość klientów
stanowili oficerowie lotnictwa i atmosfera
była przyjem-
na. Kiedy bar wyrobił już sobie dobrą markę,
Jay ożenił
się, ale jego żona zmarła po pięciu latach.
Jay nie
powiedział ani słowa na temat przyczyn
jej śmierci.

W 1963 roku, kiedy wojna w Wietnamie na
dobre się
rozpętała, sprzedał bar i przyjechał do
„mojego” dalekiego
miasta. Tu otworzył drugi Jay's Bar.

To wszystko, co wiedziałem na temat Jaya.
Hodował kota,
palił paczkę papierosów dziennie i nie brał do
ust alkoholu.

Zanim poznałem Szczura, zawsze sam
chodziłem do

Jay's Bar. Piłem piwo, paliłem papierosy i
słuchałem

płyt, wrzucając monety do szafy grającej.
Klientów bywało
wówczas niewielu i często siedząc przy barze,
rozmawiałem
z Jayem. Zupełnie nie pamiętam, o czym. Na
jakie tematy
mogli rozmawiać małomówny
siedemnastoletni uczeń
szkoły średniej i owdowiały Chińczyk?
Kiedy w wieku lat osiemnastu
wyjechałem z miasta,
Szczur przejął pałeczkę i zaczął pijać piwo w
tym barze. Ale
kiedy z kolei Szczur wyjechał z miasta w
1973, nie było już
komu przejąć pałeczki. W pół roku później z
powodu
rozbudowy drogi bar został przeniesiony. I w
ten sposób
skończyła się nasza legenda o drugim Jay's
Bar.

Trzeci Jay's Bar, oddalony o jakieś pięćset
metrów od
poprzedniego miejsca, znajdował się nad
rzeką. Nie był
zbyt duży, ale mieścił się na drugim piętrze
nowego,
trzy piętrowego budynku z windą. Dziwne
uczucie jechać
windą do baru Jaya. To, że ze stołków
barowych widać
nocną panoramę miasta, też było dziwne. Okna
wychodziły
na zachód i południe. Za nimi rozciągały się
góry i miejsce,
w którym dawniej szumiało morze. Przed
kilku laty część
lądu została osuszona i pokryta wyglądającymi
jak nagrob-
ki wieżowcami. Stałem chwilę przy oknie i
oglądałem
nocną panoramę, a potem podszedłem do
baru.

- Dawniej widać byłoby morze -
powiedziałem.
- Taak - odparł Jay.
- Często się tam kąpaliśmy.
- Tak - powtórzył Jay, włożył do ust

papierosa i zapalił
go ciężką zapalniczką. - Rozumiem, co
czujesz. Zniszczyli

118

góry, postawili tam domy, wykopaną ziemią zasypali morze i znowu postawili domy. I są ludzie, którzy uważają, że to wspaniale.

W milczeniu piłem piwo. Z głośników na suficie dobiegał najnowszy przebój Boza Scaggsa. Szafa grająca gdzieś zniknęła. Większość klientów stanowiły pary studentki. Byli starannie ubrani, wytwornie sączyli whisky z wodą albo koktajle. Nie było ani pijanych dziewczyn, ani gwaru charakterystycznego dla barów pod koniec tygodnia. Po powrocie do domu pewnie wszyscy grzecznie przebiorą się w piżamy, umyją zęby i pójdą spać. Ale może to i dobrze. Staranność to wspaniała rzecz. Nigdzie nie jest powiedziane, że wszystko trzeba robić w jakiś określony sposób, ani w barach, ani nigdzie na świecie.

Jay cały czas wodził oczami za moim wzrokiem.

- No jak, bar się zmienił i czujesz się nieswojo?

- Wcale nie - odparłem - tylko zamieszanie przybrało inną formę. Niedźwiedź zamienił się z żyrafą czapkami, a z zebrawą szalikami.

- Nic się nie zmieniłeś - powiedział Jay ze śmiechem.

- Czasy się zmieniły - odrzekłem. - Jak się czasy zmieniają, to wiele rzeczy też się zmienia. Ale to nie szkodzi. Wszystko się zmienia. Nie można narzekać.

Jay milczał.

Ja zacząłem kolejne piwo, a on zapalił kolejnego papierosa.

- Jak żyjesz? - zapytał Jay.

- Nieźle - odpowiedziałem krótko.

- A jak żona?
- Nie wiem. Jak to między ludźmi.
Czasami zdaje mi się, że wszystko dobrze się ułoży, a czasem, że nie. Chyba na tym polega małżeństwo?
- Hmm - powiedział Jay, z niezadowolaniem drapiąc się w nos czubkiem małego palca. - Zapomniałem już, jak to jest w małżeństwie. To było tak dawno.
- Czy kot jest zdrow?
- Zdechł cztery lata temu. Chyba niedługo po twoim ślubie. Zachorował na jelita... ale tak naprawdę to był już stary. W końcu żył aż dwanaście lat. Dłużej byłem z nim niż z żoną. Dwanaście lat to całkiem niezłe życie, prawda?
- Tak.
- Na wzgórzach jest cmentarz dla zwierząt, tam go pochowałem. Może sobie popatrzeć na wieżowce. W tej okolicy zewsząd widać już tylko wieżowce. Chociaż kotu to pewnie i tak obojętne.
- Czujesz się samotny?
- Tak, bardzo samotny. Żadnego człowieka by mi tak nie brakowało. Czy to nie dziwne?
Potrząsnąłem głową.
Podczas gdy Jay przygotowywał dla kogoś jakiś skomplikowany koktajl i sałatkę, ja zabawiałem się skandynawską łamigłówką leżącą na kontuarze. W szklanym pudełku trzeba było ułożyć scenkę z trzema motylkami latającymi nad polem koniczyny. Próbowałem przez dziesięć minut, a potem mi się znudziło.

- Nie planujecie dzieci? - spytał Jay, podchodząc.

- Jesteś w takim wieku, że mógłbyś już je mieć.

- Nie chcę.

- Nie?

- Przecież pewnie nie wiedziałbym, co zrobić, jakby mi się urodziło takie dziecko jak ja.

Jay zaśmiał się rozbawiony i dolał mi piwa.

- Ty zawsze martwisz się na zapas.

- Nie o to chodzi. Ja naprawdę nie wiem, czy słuszne jest dawanie początku nowemu życiu. Dzieci dorosną, pokolenia się zmieniają i co będzie? Jeszcze więcej gór zniszczą i jeszcze więcej morza zasypią. Wynajdą jeszcze szybsze samochody i jeszcze więcej kotów zostanie przejechanych. Nic więcej.

- To jest ciemna strona zagadnienia. Zdarzają się też dobre rzeczy i są też dobrzy ludzie.

- Jak mi dasz trzy przykłady, uwierzę ci

- powie-

- działałem.

Jay pomyślał przez chwilę, a potem się roześmiał.

- Ale to i tak osądzi pokolenie waszych dzieci, nie wy. Wasze pokolenie...

- Już się skończyło?

- W pewnym sensie - powiedział Jay.

- Pieśń się skończyła, ale melodię jeszcze słychać.

- Ty zawsze tak dobrze wszystko ujmujesz.

- Lubię się popisywać.

Kiedy w Jay's Bar zaczęło się robić tłoczno, powie-

j
działem Jayowi dobranoc i wyszedłem. Była
dziewiąta.

,
Twarz piekła mnie jeszcze po goleniu w zimnej
wodzie.

i
Pewnie dlatego, że zamiast płynu po goleniu
użyłem
wódki z sokiem cytrynowym. Jay powiedział,
że efekt
będzie mniej więcej taki sam, ale teraz cała
twarz
pachniała mi alkoholem.

Wieczór był dziwnie ciepły. Niebo tak samo
zachmu-
rzone jak przedtem. Wiał lekki wilgotny wiatr z
południa.

Jak zwykle zapach morza mieszał się z
zapowiedzią
deszczu. W powietrzu czuć było rozleniwienie,
które dob-
rze pamiętałem. Spośród traw porastających
koryto rzeki
dobiegało brzęczenie owadów. W każdej chwili
mogło za-
cząć padać. Jeden z tych deszczów, o których
nie wiado-
mo, czy pada, czy nie, ale po chwili jest
człowiek zupełnie
przemoczony.

W nieostrym białym świetle latarni
rtęciowych widać
było nurt rzeki. Płytki nurt, sięgający zaledwie
do kostek.

Woda była tak przezroczysta jak dawniej.
Wypływa prosto
z gór, więc nie ma nawet jak jej zanieczyścić.
Dno rzeki
było pokryte małymi kamyczkami i piaskiem
przyniesio-
nym z gór. Gdzieś tam gromadzący się
piasek tworzył
maleńkie wodospady. Pod wodospadami
powstawały
jakby głębokie jeziora, a w nich pływały
małe rybki.

W ciągu suchych miesięcy piasek wsysa
całą wodę
i zostaje tylko lekko wilgotna, biała,
piaszczysta droga.
Dawniej chodziłem na spacer w górę rzeki i
szukałem
miejsca, w którym znika wsysana przez
piasek. Ostatnie

strumyczki zatrzymywały się nagle, jakby właśnie coś tam znalazły, i po chwili znikaly. Pochłaniała je czarna czeluść ziemi.

Bardzo lubiłem drogę prowadzącą wzdłuż rzeki. Szedłem razem z rzeką i czułem jej oddech. Ona żyje. To ona założyła to miasto. Przez wiele tysięcy lat niszczyła góry, niosła piasek, zasypywała nim morze i pozwalała bujnie rosnać drzewom. Od początku miasto należało do niej i dalej też tak prawdopodobnie będzie.

Dzięki porze deszczowej rzeka nie wysychała i płynęła aż do morza. Młode listki drzew posadzonych wzdłuż rzeki pachniały i wydawało się, że powietrze nasycone jest ich zielenią. Na trawie siedziało kilka par i kilkoro starszków spacerowało z psami. Uczniowie szkół średnich palili papierosy, siedząc obok swoich rowerów.

Zwyczajny wieczór wczesnego lata.

W pobliskim sklepie z alkoholem kupiłem dwie puszki piwa i niosąc w ręku papierową torbę, poszedłem nad morze. Rzeka wpadała do morza, tworząc małą zatoczkę, wyglądającą jak w połowie zasypany kanał. To pozostałość dawnego nabrzeża, które teraz zredukowano do szerokości pięćdziesięciu metrów. Plaża była taka jak dawniej. Małe fale wyrzucały na brzeg okrągłe kawałki drewna. Pachniało morzem. Na betonowym falochronie zostały dawne napisy zrobione farbą w aerozolu lub wyryte gwoździem. To było moje wytęsknione wybrze-

że, którego zostało tylko pięćdziesiąt metrów.
Do tego
dokładnie odgrodzono je dziesięciometrową,
betonową

ścianą. Ale za to ta oddzielająca wążutki
kawałek
nabrzeża ściana ciągnęła się w dal
kilometrami. I dalej
było widać grupę wieżowców. Całkowicie
zlikwidowali
morze, zostawili tylko tych pięćdziesiąt
metrów!

Oddaliłem się od rzeki i poszedłem na
wschód czymś,
co dawniej było nadmorskim bulwarem. O
dziwo, ostał
się jeszcze dawny falochron. Falochron bez
morza wy-
glądał jakoś dziwnie. Usiadłem na nim w
miejscu, gdzie
dawniej często przyjeżdżałem samochodem,
wysiadłem
i popijałem piwo, patrząc na morze. Teraz w
miejscu
morza rozciągały się poldery i wieżowce. Ta
grupa nijakich
bloków próbowała stworzyć w powietrzu
miasto, ale
zrezygnowała, i teraz wyglądała jak
porzucone, nie-
szczęśliwe filary mostu albo jak grupa
małych dzieci
z niepokojem wyczekujących powrotu ojca.

Pomiędzy blokami jak łączące je nici
rozciągały się
asfaltowe drogi, gdzieśgdzie znajdowały
się ogromne
parkingi. Były też: supermarket, dworzec
autobusowy,
stacja benzynowa, duży park i wspaniały
klub osied-
lowy. Wszystko wydawało się nowe i
nienaturalne.

Tworząca poldery ziemia została
przetransportowana
z gór i miała zimny, posępny kolor, a tereny
jeszcze
niezagospodarowane pokryły się chwastami,
zasianymi
przez wiatr. Chwasty zadomowiły się na
tej nowej
ziemi zadziwiająco szybko; jakby
wyśmiewając się ze

sztucznie przeniesionych drzew i trawników,
staraly się
dostać wszędzie.
    Żałosny widok.

Ale cóż ja mogę powiedzieć? Tutaj już zaczęła się nowa gra według nowych zasad. Nikomu nie uda się jej zatrzymać.

Wypiłem drugie piwo i bez zastanowienia wyrzuciłem puszki tam, gdzie dawniej było morze. Puszki zniknęły wśród fal poruszanych wiatrem chwastów. Potem zapaliłem papierosa.

Kiedy kończyłem palić, zauważyłem zbliżającego się mężczyznę z latarką. Miał około czterdziestki. Był ubrany w szarą koszulę, szare spodnie i szarą czapkę. Na pewno jakiś strażnik.

- Przed chwilą coś pan wyrzucił, prawda?
- zapytał, stając obok mnie.

- Owszem - odrzekłem.

- Co pan wyrzucił?

- Coś okrągłego, małego, z wieczkiem - powiedziałem.

Strażnik trochę się zakłopotał.

- Dlaczego pan to wyrzucił?

- Bez powodu - odparłem. - Od dwunastu lat zawsze wyrzucam. Raz wyrzuciłem nawet pół tuzina naraz i nikt nie miał pretensji.

- Dawniej było co innego - stwierdził strażnik. - Teraz

to są tereny należące do miasta, a zaśmiecanie terenów

należących do miasta jest wzbronione.

Milczałem przez chwilę. Coś się we mnie zatrzęsło i uspokoiło.

- Problem polega na tym - powiedziałem

- że to, co

pan mówi, ma sens.

- Takie są przepisy - dodał strażnik.
Westchnąłem i wyjąłem z kieszeni paczkę
papierosów.
- Co mam zrobić?

- Nie mogę panu powiedzieć, żeby pan
podniósł, bo
jest ciemno i w dodatku zaraz będzie padać.
Tylko proszę
więcej nic nie wyrzucać.

- Już nie będę wyrzucał - powiedziałem. -
Dobranoc.

- Dobranoc - odparł strażnik i odszedł.
Położyłem się na falochronie i spojrzałem
na niebo.

Tak jak przewidział strażnik, za chwilę
zaczął padać
drobny deszcz. Zapaliłem jeszcze jednego
papierosa i po-
wróciłem myślą do rozmowy ze strażnikiem.
Wydało mi
się, że dziesięć lat wcześniej byłem
bardziej uparty.

A może tylko tak mi się wydaje. Wszystko
jedno.

Wróciłem drogą wzdłuż rzeki i gdy
złapałem taksówkę,
deszcz przerodził się w mżawkę. Kazałem się
zawieźć do
hotelu.

- Pan na wycieczce? - zapytał starszy
kierowca.

- Tak.

- Pierwszy raz w tej okolicy?

- Drugi - odpowiedziałem.

4. Ona pije Salty Dog i opowiada o dźwięku
fal

- Mam dla pani list - powiedziałem.

- Dla mnie? - zapytała.

Było źle słycać i w dodatku na linii były jakieś trzaski, musieliśmy więc mówić głośno i drobne niuansy stały się niewyczuwalne. Tak jakbyśmy rozmawiali, stojąc z postawionymi kołnierzami na szczycie wzgórza przy dużym wietrze.

- List jest niby do mnie, ale odniosłem wrażenie, że jest skierowany do pani.

- Odniósł pan takie wrażenie?

- Tak - odrzekłem. Gdy to powiedziałem, pomyślałem nagle, że zachowuję się bardzo głupio.

Milczała przez chwilę. W tym czasie ustały trzaski na linii.

- Nie wiem, co było pomiędzy panią a Szczurem, ale poprosił mnie, bym się z panią zobaczył, i dlatego dzwonię.

Poza tym lepiej, żeby pani sama przeczytała ten list.

- I specjalnie po to przyjechał pan z Tokio?

- Tak.

Zakaszłała i przeprosiła.

- Dlatego, że to pana przyjaciel?

- Chyba tak.

- Dlaczego nie napisał bezpośrednio do mnie?

Bardzo słuszne pytanie.

- Nie wiem - powiedziałem szczerze.

- Ja też nie wiem. Przecież już się wszystko skończyło.

A może jeszcze nie?

Tego też nie wiedziałem. Powiedziałem, że nie wiem.

Leżałem na łóżku w hotelu i trzymając słuchawkę, wpatrywałem się w sufit. Wydawało mi się, że liczę

cienie ryb śpiących na dnie morza. Nie wiedziałem, do ilu ryb muszę dojść, zanim będę mógł skończyć.

- Kiedy zniknął pięć lat temu, miałam dwadzieścia siedem lat - mówiła łagodnie, ale brzmiało to tak, jakby siedziała na dnie głębokiej studni. - Przez pięć lat wiele się może zmienić.

- Tak - powiedziałem.

- Nawet jeśli nic się nie zmieni, to tak się nie myśli. »

Nie chce się tak myśleć. Jak się zacznie tak myśleć, to do niczego się nie dojdzie. Dlatego próbuję myśleć, że zupełnie się zmieniłam.

- Myślę, że rozumiem - powiedziałem.

Milczeliśmy przez chwilę. Ona pierwsza się odezwała.

- Kiedy go pan widział ostatni raz?

- Pięć lat temu, wiosną. Niedługo przed jego zniknięciem. i

]

- Czy coś panu powiedział? Dlaczego wyjeżdża z miasta albo coś takiego?

- Nie - odrzekłem.

- Zniknął bez słowa, tak?

- Tak było.

- Co pan wtedy czuł?

- W związku z tym, że on zniknął bez słowa?

- Tak.

Podniosłem się z łóżka i oparłem o ścianę.

- Hmm. Myślałem, że gdzieś po pół roku mu się znudzi i wróci. Nie sądziłem, że należy do ludzi, którzy

długo trzymają się tego samego.

- Ale nie wrócił.

- Nie.

Wahała się przez chwilę. Słyszałem jej spokojny oddech zaraz przy moim uchu.

- Gdzie pan się zatrzymał? - zapytała.

- W hotelu X.

- Jutro o piątej będę w kawiarni hotelowej. Tej na ósmym piętrze. Dobrze?

- Dobrze - powiedziałem. - Będę miał białą koszulę i zielone bawełniane spodnie. Włosy mam krótkie...

- Wyobrażam sobie pana - przerwała mi łagodnie.

Potem odłożyła słuchawkę.

Kładąc słuchawkę na widełkach, zastanawiałem się, co to znaczy, że mnie sobie wyobraża. Nie wiedziałem.

Nie wiem wielu rzeczy. Zdaje się, że człowiek z wiekiem nie staje się mądrzejszy. Charakter trochę się zmienia, ale przeciętność trwa wiecznie. Tak napisał pewien rosyjski pisarz. Rosjanie czasem mówią bardzo mądre rzeczy. Może wymyślają je w zimie.

Wziąłem prysznic, umyłem zmoczone deszczem włosy i owinąwszy wokół bioder ręcznik, usiadłem przed telewizorem. Obejrzałem stary amerykański film o łodzi podwodnej. Kapitan kłócił się z pierwszym oficerem, łódź była stara, poza tym ktoś cierpiał na klaustrofobię. Pesymistyczny scenariusz, ale w końcu wszystko dobrze się skończyło. Przesłaniem filmu było zdaje się, że jeśli tylko wszystko dobrze się skończy, to nawet wojna nie jest taka zła. Może niedługo zrobią film o tym, że w wojnie atomowej zniknęła ludzkość, ale wszystko dobrze się skończyło.

Wyłączyłem telewizor, wślizgnąłem się
pod kołdrę
I po dziesięciu sekundach spałem.

Następnego dnia o piątej jeszcze ciągle
siąpił drobny
deszczyk. Wyglądał na deszcz, który zaczął
padać po
czterech czy pięciu dniach pogody, kiedy
wszyscy już
myśleli, że pora deszczowa się skończyła. Z
okna na
ósmym piętrze cała ziemia wydawała się
czarna i wil-
gotna. Na wiadukcie autostrady ciągnął się
wieloki-
lometrowy korek samochodów jadących z
zachodu na
wschód. Kiedy tak długo wyglądałem przez
okno, wydało
mi się, że wszystko zaczęło się powoli
roztapiać. Roz-
tapiały się umocnienia portowe, roztapiały
się dźwigi,
roztapiał się las wieżowców i roztapiali się
ludzie pod
czarnymi parasolami. Zieleń stapała się z
górami i spły-
wała bezszelestnie w dół. Gdy jednak
zamknąłem oczy na
kilka sekund i ponownie je otworzyłem,
miasto odzyskało
dawny wygląd. Sześć dźwigów rysowało się
wysoko na
ciemnym deszczowym niebie, samochody
jakby się obu-
dziły i znowu płynęły ku wschodowi,
parasole prze-
chodziły przez ulicę, a bujna górską zieleń z
zadowole-
niem piła czerwcowy deszcz.

Środkowa część przestronnej kawiarni
była obniżona
i znajdował się w niej fortepian koloru wody
morskiej.
Pianistka w jaskrawej różowej sukience
wygrywała syn-
kopy i arpeggia, typowe dla hotelowych
kawiarni. Grała

całkiem nieźle. Ostatnia nuta uniosła się w
powietrzu
i nic po niej nie zostało. „>”

Kobiety ciągle jeszcze nie było, choć
minęła już piąta.
Nie miałem nic do roboty, więc zamówiłem
drugą kawę
i obojętnie przyglądałem się pianistce. Miała
około
dwudziestu lat i gęste włosy, starannie
ułożone jak bita
śmietana na ciastku. Fryzura trzęsła się
przyjemnie
w rytm muzyki, a gdy skończył się utwór,
zamarła w bez-
ruchu. Potem zaczął się kolejny utwór.

Pianistka przypominała mi dziewczynkę,
którą kiedyś
znałem. Chodziłem wtedy do trzeciej klasy
szkoły pod-
stawowej i jeszcze uczyłem się gry na
pianinie. Byliśmy
mniej więcej w tym samym wieku i na tym
samym pozio-
mie, więc wiele razy graliśmy na cztery ręce.
Nie pamiętam
już ani jej imienia, ani twarzy. Pamiętam tylko
długie białe
palce, ładne włosy i miękką sukienkę. Nic
poza tym nie
mogę sobie przypomnieć.

Nagle przyszła mi do głowy dziwna myśl.
Wydało mi
się, że to ja zabrałem jej palce, włosy i
sukienkę, a ta
reszta żyje gdzieś sobie dalej. No ale to
oczywiście bzdura.
Świat żyje niezależnie ode mnie. Niezależnie
ode mnie
ludzie przechodzą przez ulicę, temperują
ołówki, prze-
mieszczają się z zachodu na wschód z
szybkością pięć-
dziesięciu metrów na minutę i grają w
kawiarniach
wypolerowaną prawie do nicości muzykę.

Świat - to słowo zawsze kojarzy mi się z
olbrzymią
platformą ze wszystkich sił podtrzymywaną
przez słonia
i żółwia. Żółw nie rozumie, jaką funkcję
pełni słoń,

a słoń nie rozumie, jaką funkcję pełni żółw,
ani jeden
zaś, ani drugi nie rozumieją świata.

- Przepraszam za spóźnienie - usłyszałem za sobą
kobięcy głos. - Nie mogłam wcześniej wyjść z
pracy.

- Nic nie szkodzi. I tak nie mam dziś nic do
roboty.

Położyła na stoliku kluczyk od schowka na
parasole

i nie patrząc w kartę, zamówiła sok
pomarańczowy. Na

pierwszy rzut oka trudno było określić jej
wiek. Gdyby

nie powiedziała mi przez telefon, ile ma
lat, pewnie

nigdy bym się nie dowiedział.

Ale skoro twierdzi, że ma trzydzieści trzy
lata, to

znaczy, że ma trzydzieści trzy lata, i jeśli
spojrzeć na nią,

wiedząc o tym, to wygląda na trzydzieści trzy
lata. Gdyby

powiedziała, że ma dwadzieścia siedem,
niewątpliwie

wyglądałaby na dwadzieścia siedem.

Ubrana była z przyjemną prostotą. Miała
na sobie

luźne, białe bawełniane spodnie, koszulę w
pomarań-

czowo-żółtą kratkę z podwiniętymi do
łokcia rękawami

i skórzaną torebkę na ramię. Żadna z tych
rzeczy nie była

nowa, ale wszystkie dobrze utrzymane. Nie
miała pier-

ścionków, wisiorków, bransoletek ani
kolczyków. Krótką

grzywkę nonszalancko odgarniała na bok.
Małe zmarsz-

czki w kąciach oczu wyglądały jakby
miała je od

urodzenia. Jedyne jej szczupła biała szyja
wychylająca

się z rozpiętej u góry koszuli i leżące na
stoliku dłonie

delikatnie przypominały o jej wieku.

Starzenie zaczyna się od małych, bardzo
małych zmian.

I potem jak plama, której nie można zetrzeć,
rozlewa się

po całym ciele.
- Gdzie pani pracuje? - zapytałem.

132

]

- W biurze projektowym. Już od dawna.
Rozmowa urwała się. Powoli wyjąłem
papierosa i po-
woli go zapaliłem. Pianistka zamknęła
fortepian i poszła
gdzieś odpocząć. Troszeczkę jej
zazdrościłem.

- Od jak dawna jesteście przyjaciółmi? -
zapytała.

- Już jedenaście lat. A pani jak długo go
znała?

- Dwa miesiące i dziesięć dni -
odpowiedziała natych-

miast. - Od czasu kiedy go poznałam do jego
zniknięcia.

Pamiętam, bo piszę dziennik.

Przyniesiono sok pomarańczowy i zabrano
moją pustą
filizankę po kawie.

- Po jego zniknięciu czekałam trzy
miesiące. Grudzień,
styczeń, luty. Najzimniejsze miesiące. Czy
zima była
mroźna tamtego roku?

- Nie pamiętam - powiedziałem. Pytała o
zimę sprzed
pięciu lat, jakby pytała o wczorajszą pogodę.

- Czy pan kiedyś tak czekał na
dziewczynę?

- Nie - powiedziałem.

- Jeśli przez pewien określony czas
człowiek skupi się

na czekaniu, to potem robi się już wszystko
jedno. Choćby

to było pięć, dziesięć lat czy miesiąc.

Wszystko jedno.

Skinąłem głową.

Wypiła połowę soku pomarańczowego.

- Jak pierwszy raz wyszłam za mąż, też
tak było.

Zawsze czekałam, aż w końcu byłam tym tak
zmęczona,

że zrobiło mi się wszystko jedno. Mając
dwadzieścia

jeden lat, wyszłam za mąż, mając

dwadzieścia dwa,

rozwiódłam się i przyjechałam do tego
miasta.

- Tak jak moja żona.
- Co?
- Wyszła za mąż, mając dwadzieścia jeden,
i rozwiodła się, mając dwadzieścia dwa.

Przyglądała mi się przez chwilę. Potem zamieszała sok plastikowym patyczkiem. Zdaje się, że niepotrzebnie to powiedziałem.

- Ciężko jest wyjść młodo za mąż i potem od razu się rozwieść - powiedziała. - To tak, jakby szukało się czegoś bardzo powierzchownego i nierealnego.

Ale nierealne rzeczy tak długo nie trwają, nie uważa pan?

- Może i nie.

- Potem przez pięć lat po rozwodzie aż do poznania go wiodłam w tym mieście dość nierealne życie. Mieszkałam zupełnie sama. Prawie nie miałam znajomych, nie chciało mi się wieczorami wychodzić z domu, nie miałam chłopaka, wstawałam rano, szłam do pracy, kreśliłam projekty, po drodze robiłam zakupy w supermarkecie i sama zjadałam w domu obiad. Nastawiałam radio na UKF, czytałam, pisałam dziennik i prałam w wannie rajstopy. Mieszkanie jest blisko morza, więc zawsze było słychać szum fal. Ponure samotne życie, prawda? - Dopija resztkę soku pomarańczowego. - Nu-dzę pana.

W milczeniu potrząsnąłem głową.

Minęła szósta, w kawiarni przyciemniono światła i zaczęto podawać koktajle. Za oknem powoli zapalały się

światł
a. Na
ramie
niu
dźwig
u
równi
eż
zabły
sło
czerw
one

światelko. Na dworze zapadł już zmierzch i widać było drobne igielki deszczu.

- Nie napiłaby się pani czegoś?
- Jak się nazywa wódka z sokiem grejpfrutowym?
- Salty Dog.

Przywołałem kelnera i zamówiłem Salty Dog oraz Cutty Sark z lodem.

- Na czym to ja skończyłam?
- Na ponurym życiu.
- Tak naprawdę to nie było takie ponure - powie-
działa. - Tylko szum fal był trochę ponury. Jak się wprowadzałam, to administrator powiedział, że szybko przywykną, ale wcale tak się nie stało.

- Przecież już nie ma morza.

Uśmiechnęła się łagodnie. Zmarszczki w kącikach oczu leciutko się poruszyły.

- Tak. Ma pan rację. Już nie ma morza.

Ale nawet teraz wydaje mi się, że czasem słyszeć odgłos fal. Pewnie już na zawsze został mi w uszach.

- I wtedy pojawił się Szczur?
- Tak. Tylko ja go tak nie nazywałam.
- Jak go pani nazywała?
- Po imieniu. Chyba wszyscy tak go nazywali?

Rzeczywiście „Szczur” to było dość dziecinne przyzwisko.

- Słusznie - powiedziałem.

Przyniesiono koktajle. Wypiła łyk i starła serwetką sól, która przyłgnęła jej do warg. Na serwetce pozostał

lekki ślad szminki. Zręcznie złożyła serwetkę dwoma palcami.

- On był... jakby to powiedzieć, dość nierealny. Wie pan, o co mi chodzi?

- Myślę, że tak.

- Wydawało mi się, że potrzebuję jego nierealności, aby przewyciężyć swoją. Na początku tak myślałam. Dlatego go pokochałam. A może najpierw go pokochałam, a potem zaczęłam tak myśleć. Chociaż to wychodzi na to samo.

Pianistka wróciła po przerwie i zaczęła grać stare melodie filmowe, które zupełnie nie pasowały do tego czasu, miejsca i nastroju.

- Czasami myślę, że może to ja go wykorzystywałam.

I on od początku o tym wiedział. Jak pan myśli?

- Nie wiem - powiedziałem. - To sprawa między panią a nim.

Nic nie odrzekła.

Po mniej więcej dwudziestu sekundach milczenia zdałem sobie sprawę, że jej opowieść dobiegła końca.

Wypiłem ostatni łyk whisky, wyjąłem z kieszeni listy od Szczura i położyłem na środku stolika. Leżały tak przez pewien czas.

- Czy muszę tu przeczytać?

- Nie, proszę przeczytać po powrocie do domu. A jeśli nie będzie pani miała ochoty czytać, proszę wyrzucić.

Skinęła głową i schowała listy do torebki. Zatrząsk torebki wydał miły dźwięk. Zapaliłem drugiego papierosa

i zamówiłem jeszcze jedną whisky.
Najbardziej lubię
drugą szklaneczkę. Pierwsza mnie odpręża,
a dopiero
druga pozwala jasno myśleć. Trzecia i
kolejne nie mają
już smaku. Jedynie wpływają do żołądka.

- Tylko po to przyjechał pan aż z Tokio?
- spytała.
- Praktycznie tak.
- Jest pan bardzo uprzejmy.
- Nie myślałem o tym w ten sposób.

To pewnie
przyzwyczajenie. Gdyby nasze role się
odwróciły, on
zapewne postąpiłby tak samo.

- Zrobił kiedyś coś takiego dla pana?

Potrząsnąłem głową.

- Nie, ale dość długo sprawialiśmy sobie
nawzajem
nierealne kłopoty. To, czy je realnie
załatwiamy, czy nie,
to inna sprawa.

- Chyba prawie nikt nie myśli dziś tak
jak pan?
- Może i nie.

Uśmiechnęła się przyjaźnie, wstała i
wzięła do ręki
rachunek.

- Proszę mi pozwolić zapłacić. Spóźniłam
się przecież
czterdzieści minut.
- Jeśli pani sobie życzy, proszę bardzo -
powiedziałem.

- Czy mogę o coś zapytać?
- Proszę.
- Powiedziała pani przez telefon, że
mnie sobie
wyobraża.
- Tak. Miałam na myśli, że wyobrażam
sobie, jakim
pan jest człowiekiem.

- I od razu mnie pani poznała?
- Od razu - odpowiedziała.

Deszcz padał dalej z takim samym natężeniem. Z okna pokoju widać było neon na budynku po drugiej stronie ulicy. Niezliczone nitki deszczu ciągnęły się w dół w jego sztucznym, zielonym świetle. Kiedy spojrzałem w dół, wydawało się, że wszystkie te nitki kierowały się w jeden punkt na ziemi.

Położyłem się na łóżku, wypaliłem dwa papierosy, a potem zadzwoniłem do recepcji i poprosiłem o zarezerwowanie miejsca w pociągu następnego dnia rano. Nie miałem już w tym mieście nic do roboty.

Deszcz padał aż do północy.

Rozdział
szósty
Przygoda z owcą
(II)

1. Dziwna opowieść dziwnego mężczyzny (1)

Sekretarz w czarnym garniturze usiadł na krześle i patrzył na mnie bez słowa. Nie był to wzrok badawczy, oceniający ani przeszywający na wskroś. Ani zimny, ani ciepły, ani nawet obojętny. Nie zawierało się w tym wzroku żadne ze znanych mi uczuć. Po prostu patrzył na mnie. Możliwe, że patrzył na znajdującą się za mną ścianę, ale ponieważ akurat siedziałem na jej tle, więc w rezultacie patrzył na mnie.

Podniósł leżącą na stole papierośnicę, otworzył wieczko, wyjął papierosa bez filtra, kilka razy zmiękczył palcami jego czubek, zapalił za pomocą zapalniczki i wypuścił ukośne pasemko dymu. Potem odłożył zapalniczkę na stół i założył nogę na nogę. Przez ten cały czas nie spuścił ze mnie wzroku nawet na sekundę.

Wygląd mężczyzny zgadzał się z opisem mojego partnera. Ubrany był zbyt starannie, rysy miał zbyt regularne, a palce zbyt gładkie. I gdyby nie zdecydowana linia powiek i kształt zimnych, jakby szklanych oczu, wyglądałby na typowego homoseksualistę. To właśnie oczy powodowały, że nie wyglądał na homoseksualistę. Nie wyglądał w żaden określony sposób. Nie był do nikogo podobny i z nikim mi się nie kojarzył.

Po dokładniejszym przyjrzeniu okazało się, że jego oczy były przedziwnego koloru. W brązowawej czerni kryła się pewna ilość niebieskiego - różna

w lewym
i prawym oku. Tak jakby jednym okiem
myślał co innego

niż drugim. Dostrzegłem, że palce jego leżących na kolanach dłoni lekko się poruszały. Wyobraziłem sobie, że odłączą się od rąk i zaczną zbliżać się w moim kierunku. Dziwne palce. Te dziwne palce wyciągnęły się powoli w stronę stołu i zgasiły wypalonego zaledwie w jednej trzeciej papierosa. Lód w szklance roztopił się i było widać, jak woda miesza się z sokiem winogronowym. Mieszały się niezbyt równomiernie.

Pokój pogrążony był w tajemniczej ciszy. W wielkich domach czasem panuje taka cisza, wywołana tym, że w domu jest za mało ludzi w stosunku do jego rozmiarów. Lecz cisza panująca w tym pokoju była jeszcze innego rodzaju. Nieprzyjemnie ciężka i natrętna. Kiedyś doświadczyłem takiej ciszy, ale przypomnienie sobie, gdzie, zajęło mi dłuższą chwilę. Przypomniałem sobie, kartkując pamięć jak stary album. To była cisza otaczająca nieuleczalnie chorą osobę. Cisza nabrzmiała przecuciem nieuniknionej śmierci. W powietrzu unosił się jakiś pełen znaczenia kurz.

- Wszyscy umierają - powiedział mężczyzna cicho, nie spuszczając ze mnie wzroku. Mówił tak, jakby dokładnie wiedział, o czym myślę. - Każdy kiedyś umrze.

Skończył mówić i znowu wszystko zatoneło w tej męczącej ciszy. Cykady dalej śpiewały. Z szaleństwem skazańców ocierały o siebie ciała, chcąc zatrzymać

odchodzące lato.

- Mam zamiar rozmawiać z tobą tak szczerze, jak to tylko możliwe - powiedział.

Zabrzmiało to jak dosłowny cytat z jakiegoś oficjalnego dokumentu. Dobór słów i składnia poprawne, ale żadnego uczucia.

- Szczera rozmowa to jednak nie to samo co mówienie prawdy. Związek pomiędzy szczerością a prawdą jest taki, jak między dziobem a rufą łodzi. Najpierw pojawia się szczerść, a dopiero na końcu prawda. I czas, który je dzieli, jest proporcjonalny do wielkości łodzi. Dlatego prawda na temat rzeczy wielkich staje się widoczna dopiero po bardzo długim czasie. Niekiedy pojawia się dopiero po naszym życiu. Więc jeśli nawet nie ukażę ci całej prawdy, to nie będzie to ani moja, ani twoja wina.

Nie wiedziałem, co odpowiedzieć, więc milczałem. Upewniwszy się, że nie będzie odpowiedzi, mężczyzna mówił dalej.

- Przywieźliśmy cię tutaj, aby dalej popchnąć tę łódź. Ty i ja będziemy ją razem popychać. Porozmawiamy szczerze i w ten sposób zbliżymy się choć o krok do prawdy.

- Tu mężczyzna zakaszlał i spojrzał na swoją dłoń leżącą na poręczy kanapy. -Ale mówię zbyt abstrakcyjnie. Porozmawiajmy o konkretach. Chodzi o ten folder reklamowy, który zaprojektowałeś. Słyszałeś już o tej sprawie, prawda?

- Słyszałem.

Mężczyzna skinął głową i po chwili mówił dalej.

- Pewnie się zdziwiłeś. Każdemu byłoby nieprzyjemnie, gdyby zniszczono coś, w co włożył dużo pracy.

Szczególnie jeśli byłaby to praca, z której się utrzymuje.
Będzie to dla was bardzo poważna strata, prawda?

- Zgadza się - powiedziałem.
- Chciałbym, żebyś mi wytłumaczył, dlaczego to będzie poważna strata.
- W takiej pracy jak nasza zawsze mogą się zdarzyć poważne straty. Mogłoby się teoretycznie zdarzyć, że klient by nam coś odesłał, bo nagle zmienił zdanie, a dla firmy naszej wielkości byłoby to zabójcze. Dlatego staramy się zawsze pracować stuprocentowo w zgodzie z oczekiwaniami klienta, czyli wręcz przesadnie uzgadniamy z klientem każdą linijkę. W ten sposób unikamy ryzyka. Praca nie jest przyjemna, ale my jesteśmy tylko małymi rybkami z niewielkim kapitałem.
- Wszyscy tak zaczynają - pocieszył mnie mężczyzna.
- Czyli mam rozumieć, że moje wycofanie tego folderu z rozpowszechniania będzie dużym szokiem finansowym dla waszej firmy?
- Tak. Już go wydrukowaliśmy i zszyliśmy, więc musimy w ciągu miesiąca zapłacić za papier i za druk. Trzeba też zapłacić autorom artykułów. To wyniesie pewnie około pięciu milionów jenów i będziemy musieli pożyczyć na to pieniądze. Nie wystarczy nam, bo przed rokiem dość dużo zainwestowaliśmy w nowe wyposażenie.
- Wiem - powiedział mężczyzna.
- Poza tym wyłoni się problem dalszych kontraktów z klientem. Znajdziemy się w trudnej sytuacji, bo klienci zwykle unikają firm reklamowych, z którymi mieli kłopoty. Mamy z tą firmą ubezpieczeniową

roczny kon-

144

trakt na foldery reklamowe, ale jeśli teraz ten kontrakt zostanie zerwany, będzie to oznaczało koniec naszej firmy. Firma jest mała i na początku nie mieliśmy żadnych znajomości, lecz zapracowaliśmy na dobrą opinię. Klienci polecali nas sobie nawzajem i dzięki temu się rozwinęliśmy. Jeśli rozejdą się niekorzystne plotki, to będzie koniec.

Kiedy skończyłem mówić, mężczyzna przyglądał mi się przez chwilę w milczeniu. Potem powiedział:

- Mówisz bardzo szczerze. Poza tym to, co mówisz, zgadza się z naszymi informacjami. Doceniam to. Co by się jednak stało, gdybym ja wyrównał wam wszystkie straty związane z likwidacją tego folderu i zagwarantował, że kontrakt będzie przedłużany?

- Nic by się nie stało. Wrócilibyśmy do naszej nudnej codzienności, zastanawiając się naiwnie, o co w tym wszystkim mogło chodzić.

- Mogę do tego dorzucić premię. Napisałbym tylko jedno słowo na wizytówce i od razu mielibyście dziesięć razy więcej zamówień. I to nie takich tanich śmieci.

- Czy to znaczy, że proponuje pan jakąś transakcję?

- Wymianę dobrej woli. Z dobrej woli poinformowałem twójgo wspólnika o przerwaniu publikacji tej broszury. Jeśli teraz ty okażesz dobrą wolę, potem ja ci się zrewanżuję. Mógłbyś tak na to spojrzeć? Przyda ci się moja dobra wola. Przecież nie możesz zawsze pracować

razem z tym mało rozgarniętym pijakiem.

- Jesteśmy przyjaciółmi.

Zapadła cisza, jak po wrzuceniu małego kamyka do bardzo głębokiej studni. Minęło trzydzieści sekund, zanim kamyk wreszcie uderzył o dno.

- No, zresztą wszystko jedno - powiedział mężczyzna.

- To jest twoje zmartwienie. Przystudiowałem dokładnie twój życiorys. Był nawet dość ciekawy. Ludzie dzielą się na realnie przeciętnych i nierealnie przeciętnych. Ty najwyraźniej należysz do tych drugich. Lepiej o tym pamiętaj. Twój los to los nierealnej przeciętności.

- Będę pamiętał - powiedziałem.

Mężczyzna skinął głową. Wypiłem połowę soku z winogron, w którym rozpuścił się lód.

- Porozmawiajmy o konkretach - rzekł mężczyzna

- o owcy.

Mężczyzna wyjął z koperty duże czarno-białe zdjęcie i położył na stole przede mną. Wydało mi się, że do pokoju wkradło się trochę realności.

- To jest zdjęcie owiec, którego użyłeś w swoim folderze.

Jak na powiększenie zrobione z drukowanego zdjęcia, a nie z negatywu, odbitka była zadziwiająco czytelna. Prawdopodobnie wykonana jakąś specjalną techniką.

- Wiem tylko, że to zdjęcie dostało się w twoje ręce jakąś prywatną drogą i wykorzystałeś je potem w tym biuletynie. Zgadza się?

- Tak.

- Zgodnie z naszymi informacjami zdjęcie zostało zrobione w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przez zupełnego amatora zwykłym tanim aparatem. Nie tyje zrobiłeś.

Ty masz Nikona SLR i robisz lepsze zdjęcia. No i od pięciu lat nie byłeś na Hokkaido. Prawda?

- Zgadza się - powiedziałem.

- Hmm - powiedział mężczyzna i przez chwilę się nie odzywał. Milczał, jakby starając się wyważyć znaczenie ciszy. - Tak czy nie, potrzebne nam są trzy informacje.

Gdzie i od kogo dostałeś to zdjęcie, a także dlaczego zamieściłeś takie nędzne zdjęcie w folderze?

- Nie mogę powiedzieć - odpowiedziałem tak stanowczo, że aż sam się zdziwiłem. - Dziennikarz ma prawo nie wyjawiać źródła swoich informacji.

Mężczyzna nie odrywając ode mnie wzroku, przeciągnął po wargach czubkiem środkowego palca prawej ręki.

Powtórzył ten gest kilka razy i odłożył rękę na kolana.

Trwało milczenie. Pomyślałem, że dobrze by było, gdyby przynajmniej kukułka gdzieś zakukała. Ale oczywiście nie zakukała żadna kukułka. Kukułki nie kukają po południu.

- Dziwny z ciebie człowiek - powiedział mężczyzna.

- Gdybym chciał, mógłbym doprowadzić waszą firmę do zupełnej ruiny. Wtedy nie mógłbyś już nazywać się dziennikarzem. Oczywiście jeżeli przyjmiemy, że te były jakie foldery i ulotki, jakie robicie, można nazwać dziennikarstwem.

Znowu pomyślałem o kukułkach. Ciekawe, dlaczego

nie kukają po południu.

- Poza tym są sposoby, by zmusić takich facetów jak ty do mówienia.

- Pewnie tak - powiedziałem - ale to zabiera czas, a ja nie od razu zacznę mówić i nawet jeśli powiem, to i tak nie wszystko. A wy nie będziecie wiedzieli, czy to jest wszystko, czy nie, prawda?

Blefowałem oczywiście, ale najwyraźniej byłem na dobrej drodze. Niepewne milczenie, które teraz zapanało, świadczyło o tym, że zdobyłem punkt.

- Ciekawie się z tobą rozmawia - powiedział mąż-czyzna. - Twoja nierealność ma jakiś taki żałosny odcień. A zresztą to nieważne, porozmawiajmy o czymś innym.

Mężczyzna wyjął z kieszeni szkło powiększające i położył na stole.

- Obejrzyj sobie dokładnie to zdjęcie.

Wziąłem do lewej ręki zdjęcie, do prawej lupę i zacząłem się przyglądać. Niektóre owce patrzyły przed siebie, niektóre w bok, a jeszcze inne obojętnie skubały trawę. Wyglądało jak zdjęcie z dość nudnego koleżeńskiego zjazdu po latach. Przyjrzałem się wszystkim owcom po kolei, przyjrzałem się trawie, rosnącym z tyłu brzozom i górom w tle. Przyjrzałem się nawet małym chmurkom. Nie zauważyłem nic niezwykłego. Podniosłem wzrok i spojrzałem na mężczyznę.

- Zauważyłeś coś dziwnego? - zapytał.

- Nic.

Mężczyzna nie wydawał się rozczarowany.

- Zdaje się, że studiowałeś biologię? - powiedział.

- Co wiesz na temat owiec?

- Prawie nic. Zajmowałem się bardzo wyspecjalizowanymi, nikomu niepotrzebnymi rzeczami.

- Powiedz to, co wiesz.

- Parzystokopytne. Roślinożerne. Stadne.

Zdaje się, że przywieziono je do Japonii w początkach okresu Meiji.

Hoduje się je dla wełny i mięsa. To mniej więcej wszystko, co wiem.

- Zgadza się - powiedział mężczyzna. -

Tylko jedna

poprawka. Owce sprowadzono do Japonii nie w początkach

okresu Meiji, w erze Ansei*. Ale tak jak powiedziałeś,

przedtem nie było w Japonii owiec. Istnieje legenda, że

owce zostały sprowadzone z Chin w okresie Heian**, lecz

nawet jeśli to prawda, to tamte owce musiały wyginać. Tak

że do okresu Meiji większość Japończyków nigdy nie

widziała owcy i nie wiedziała, co to takiego.

I mimo że

owca jako taka była popularna, będąc jednym z dwunastu

zwierząt w znakach zodiaku chińskiego, nikt tak naprawdę

nie wiedział, jakie to zwierzę. Można

powiedzieć, że ludzie

tylko wyobrażali sobie owce, tak samo jak smoki albo

tapiry. Wszystkie wizerunki owiec

namalowane w Japonii

do okresu Meiji były zupełnie nonsensowne.

Tak samo jak

wiedza H.G. Wellsa o Marsjanach.

Nawet dzisiaj Japończycy nie wiedzą dużo o owcach.

Patrząc na to historycznie, owca jako zwierzę nigdy nie

miała związku z ich życiem. Owce sprowadzono ze

Stanów, przez pewien czas były hodowane, a potem

~~Era Ansei - 1854-1860~~
~~Okres Heian-794-1192~~

hodowlę zarzucono. To wszystko. Po wojnie
rozwinął się
wolny handel owczą wełną i mięsem z
Australią i Nową
Zelandią, i nie było już potrzeby
hodowania owiec
w Japonii. Nie żal ci tych biednych owiec?
Oto masz
współczesną Japonię. Ale ja nie mam
zamiaru ci tu
opowiadać o pustce uczuciowej
współczesnej Japonii.
Chciałem tylko podkreślić dwa fakty: że do
okresu Meiji
prawdopodobnie nie było w Japonii ani
jednej owcy i że
potem liczba wszystkich importowanych
owiec była
dokładnie kontrolowana przez rząd. Jakie
stąd wnioski?
To było pytanie do mnie.

- Wszystkie rasy owiec znajdujące się w
Japonii są
dokładnie znane.

- Zgadza się. Mogę jeszcze tylko dodać, że
w przypad-
ku owiec, tak samo jak w przypadku koni
wyścigowych,
rozplód jest bardzo ważny. Dlatego też
można łatwo
sprawdzić rodowody prawie wszystkich
owiec w Japonii
do kilku pokoleń wstecz. Czyli są to
zwierzęta, których
hodowla jest całkowicie kontrolowana.
Krzyżówki ras też
są możliwe do sprawdzenia. Szmugiel z
zagranicy nie
istnieje. Chyba nikt nie kocha owiec na
tyle, by je
szmuglować. W Japonii mamy więc
następujące rasy:
sausdaun, merynosy hiszpańskie, cotswold,
owcę chińską,
shropshire, corriedale, szewiot, romanowską,
wschodnio-
fryzyjską, border leicester, romney marsh,
lincoln, dorset
horn, suffolk i to chyba wszystko. A teraz -

powiedział
mężczyzna - jeszcze raz dobrze przyjrzyj się
zdjęciu.

Ponownie wziąłem do ręki zdjęcie i lupę.

- Przyjrzyj się dobrze trzeciej owcy od prawej w pierwszym rzędzie.

Przytrzymałem lupę nad trzecią owcą od prawej w pierwszym rzędzie. Potem spojrzałem na owcę obok i znowu na trzecią od prawej.

- Czy teraz coś widzisz? - zapytał mężczyzna.

- Jakaś inna rasa - powiedziałem.

- Zgadza się. Oprócz tej trzeciej z prawej, wszystkie inne owce to zwyczajne owce rasy suffolk. Tylko ta jedna jest inna. Jest bardziej krępa niż suffolk i innego koloru. I jej pysk nie jest czarny. Wydaje się jakby znacznie silniejsza.

Pokazałem to zdjęcie wielu specjalistom od owiec. Wszyscy powiedzieli, że w Japonii taka owca nie istnieje. I prawdopodobnie na świecie też nie istnieje. Więc teraz przyglądasz się owcy, która powinna w ogóle nie istnieć.

Jeszcze raz zbadałem trzecią owcę od prawej. Po dokładnym przyjrzeniu się zauważyłem, że na grzbiecie miała niewyraźną plamę, jakby od rozlanej kawy. Plama była bardzo niewyraźna, wyglądała też na skazę na kliszy, a może to w ogóle było złudzenie. Chyba że ktoś naprawdę wylał kawę na tę owcę.

- Na grzbiecie ma jakąś niewyraźną plamę, prawda?

- To nie plama - powiedział mężczyzna.

- To łata w kształcie gwiazdy. Porównaj z tym.

Wyjął z koperty kartkę papieru i podał mi. Była to kopia rysunku owcy. Rysunek chyba zrobiono grubym ołówkiem i dookoła widniały ciemne ślady palców. Był to naiwny rysunek, ale miał w sobie jakąś siłę.

Porównałem

151

owcę z rysunku i tę ze zdjęcia. Najwyraźniej była to ta sama owca. Na grzbiecie narysowanej owcy była łąka w kształcie gwiazdy, taka sama jak u tej na zdjęciu.

- I jeszcze to - powiedział mężczyzna, wyjmując z kieszeni zapalniczkę i podając mi ją. Była to ciężka, zrobiona na zamówienie srebrna zapalniczka Duponta.

Wygrawerowany był na niej taki sam owczy herb, jak te w samochodzie. Na grzbiecie owcy widniała wyraźna łąka w kształcie gwiazdy.

Zaczęła mnie lekko boleć głowa.

2. Dziwna opowieść dziwnego mężczyzny (2)

- Wspominałem ci przedtem o przeciętności - powiedział mężczyzna - ale nie po to, by krytykować twoją przeciętność. Ty jesteś przeciętny po prostu dlatego, że

sam świat jest przeciętny. Nie sądzisz?

- Nie wiem.

- Świat jest przeciętny. Co do tego nie ma wątpliwości.

Czy świat był od początku przeciętny? Otóż nie. Początek

świata był chaotyczny, a chaos nie jest przeciętnością.

Przeciętność zaczęła się z chwilą, gdy ludzie oddzielili

środki produkcji od codziennego życia. A potem dzięki

proletariatowi stworzonemu przez Marksa ta przeciętność

się umocniła. Dlatego stalinizm łączy się ściśle z marksiz-

mem. Ja się zgadzam z Marksem. Był jednym z niewielu

geniuszy, którzy pamiętali jeszcze o chaosie,
od którego
wszystko się zaczęło. Tak samo zgadzam się z
Dostojew-
skim. Ale nie mogę przyjąć marksizmu. Jest
zbyt prze-
ciężny.

Z gardła mężczyzny dobył się jakiś
dziwny dźwięk.

- Mówię teraz bardzo szczerze. To jest
moje po-
dziękowanie za to, że przedtem ty mówiłeś
szczerze.

Postanowiłem odpowiedzieć na twoje
naiwne pytania.

Ale musisz zdawać sobie sprawę, że gdy
skończę mówić,
twój wybór będzie bardzo ograniczony.

Chcę, żebyś

to dobrze zrozumiał. Inaczej mówiąc, to ty
podbiłeś

stawkę. Zgoda?

- Nie ma rady.

- W tej chwili w tym domu przebywa
umierający

stary człowiek - powiedział mężczyzna. -

Przyczyna jego

stanu jest jasna. W mózgu uformował mu
się wielki

krwiak. Tak wielki, że wręcz zmienia kształt
mózgu. Co

wiesz o chorobach mózgu?

- Praktycznie nic.

- To jakby krwawa bomba. Zablokowany
krwiobieg

i obrzmienie. Jakby wąż połknął piłkę
golfową. Kiedy

wybuchnie, mózg przestanie funkcjonować.

Ale operacja

jest niemożliwa. Może wybuchnąć w każdej
chwili. Czyli

realistycznie mówiąc, pozostaje tylko

czekanie na nadej-

ście śmierci. Może umrzeć za tydzień, a może
za miesiąc.

Tego nikt nie wie.

Mężczyzna stulił wargi i powoli wypuścił
powietrze.

- W tym, że umrze, nie ma nic dziwnego.
Jest stary,
wiadomo, na czym polega choroba. Dziwne
jest nato-
miast, dlaczego dożył aż do dziś.

Nie miałem pojęcia, o co mężczyźni
chodzi.

- Nie byłoby wcale dziwne, gdyby umarł
trzydzieści
dwa lata temu - ciągnął mężczyzna. - Albo
czterdzieści
dwa lata temu. Krwiak odkrył u niego po
raz pierwszy
pewien amerykański lekarz, kiedy Szefer został
uwięziony
jako zbrodniarz wojenny klasy A. To było
jesienią czter-
dziestego szóstego roku, niedługo przed
procesem tokij-
skim. Lekarz zobaczył zdjęcie
rentgenowskie krwiaka
i doznał szoku. A to dlatego, że medycyna
nie znała
przypadku, by ktoś mógł żyć z równie
wielkim krwiakiem,
i to nie tylko żyć, ale żyć bardziej aktywnie niż
inni. Wtedy
Szefera przeniesiono z więzienia Sugamo do
szpitala Świę-
tego Łukasza, który wtedy był przejęty
przez armię
amerykańską. Poddano go tam szczegółowym
badaniom.

Badania trwały przez rok, ale nic nie
wyjaśniły. Tyl-
ko tyle, że może umrzeć w każdej chwili i
sam fakt, że
jeszcze żyje, jest zadziwiający. Lecz żył sobie
dalej spokoj-
nie. Mózg funkcjonował normalnie. Nikt nie
znał przy-
czyny. Ślepa uliczka. Człowiek, który
teoretycznie powi-
nien nie żyć, żyje i cieszy się dobrym
zdrowiem.

Wyjaśniło się jeszcze kilka drobnych
faktów dotyczą-
cych jego choroby. Co czterdzieści dni
miewał silne,

trzydniowe ataki bólu głowy. Twierdził, że bóle rozpoczęły się w roku trzydziestym szóstym. Przypuszczano, że wtedy też musiał uformować się krwiak. Bóle były tak

silne, że podawano mu środki przeciwbólowe. Po prostu narkotyki. Ale narkotyki, łagodząc ból, wywoływały dziwne halucynacje. Bardzo intensywne halucynacje. Tylko on wiedział, co mu się zwiadywało, ale ponoć nie było to nic przyjemnego. Dokładne dane na temat tych halucynacji ma armia amerykańska. Lekarze to wszystko dokładnie opisywali. Ja dostałem się nielegalnie do tych materiałów i czytałem je wielokrotnie. Choć napisane beznamiętnym naukowym językiem, były przerażające. Chyba mało kto mógłby znieść takie potworne, regularnie powtarzające się halucynacje.

Nikt nie wiedział, skąd się brały. Przypuszczano, że krwihak regularnie emanuje jakąś energię i że te bóle głowy są reakcją organizmu. Gdy usunie się tę reakcję, owa energia bezpośrednio stymuluje jakąś część mózgu i halucynacje są efektem tej stymulacji. Oczywiście to była tylko hipoteza, ale armia amerykańska bardzo się nią zainteresowała. I wtedy rozpoczęto dokładne badania. Ścisłe tajne badania prowadzone przez wywiad. Nawet dziś jeszcze dokładnie nie wiadomo, dlaczego wywiad amerykański zainteresował się badaniami krwiaka jakiegoś człowieka, ale można sobie wyobrazić kilka przyczyn. Po pierwsze, może pod płaszczykiem badań medycznych próbowali uzyskać jakieś inne, poufne wiadomości. Na przykład na temat kanałów szpiegowskich i kanałów

przemytu opium na terenie Chin. Porażka
Czang Kaj-
-szeka oznaczała dla Ameryki utratę układów
w Chinach.
Marzyli o pozyskaniu wszystkich układów
Szefa. Wyniki

badań nie zostały oczywiście podane do wiadomości publicznej. Po ich zakończeniu Szef został uwolniony, bez procesu. Należy przypuszczać, że dokonano jakiejś zakulisowej transakcji. Wolność została kupiona za informacje.

Druga możliwość to, że próbowano znaleźć związek pomiędzy pewną ekscentrycznością Szefa, który stał się liderem prawicy, a krwiakiem. Wytłumaczę ci to jeszcze później. To był bardzo ciekawy pomysł. Ale myślę, że nic nie udało im się wykryć. Skoro nawet teoretycznie niemożliwe jest, że on żyje, to jak miałyby im się udać wyjaśnienie czegoś tak skomplikowanego? Trzeba by zrobić sekcję zwłok. Więc to też była ślepa uliczka.

Trzecia możliwość dotyczy „prania mózgu”.
Chodzi o teorię, że jeżeli wyśle się do mózgu pewne bodźce, to będzie można wywołać określoną reakcję. Wówczas to ' było modne. Teraz już wiadomo, że wtedy w Ameryce istniał zespół zajmujący się badaniem prania mózgu.

Nie wiadomo, na który z tych trzech wariantów kładły nacisk badania przeprowadzane przez wywiad. To wszystko kryje się w mrokach historii. Wie o tym tylko garstka ludzi z ówczesnego dowództwa sztabu armii amerykańskiej i Szef. Szef do dziś ani mnie, ani nikomu innemu nic na ten temat nie powiedział i pewnie już nie powie. Dlatego to, co teraz mówię, to tylko przypuszczenia.

Mężczyzna skończył mówić i cicho zakaszłał. Nie miałem pojęcia, ile czasu upłynęło od chwili, gdy wszedłem do tego pokoju.

- Wiadomo natomiast więcej o okresie powstania krwiaka, czyli o roku trzydziestym szóstym. W trzydziestym drugim roku pod zarzutem udziału w spisku dotyczącym planowanego zamachu na jakąś ważną osobistość Szef został uwięziony. Przebywał w więzieniu do czerwca trzydziestego szóstego roku. Zachowały się dokumenty więzienne i sprawozdania medyczne, sam Szef też czasem wspominał coś na ten temat. Gdy się uporządkuje te wszystkie informacje, widać, że wkrótce po osadzeniu w więzieniu Szef zaczął cierpieć na silną bezsenność. Nie była to zwykła bezsenność, ale dolegliwość o niebezpiecznym natężeniu. Czasami nie spał przez trzy, cztery dni, a nawet przez tydzień. Policja wymuszała wówczas zeznania od więźniów politycznych, nie dając im spać. Szczególnie w przypadku Szefa, ponieważ chodziło o konflikt pomiędzy frakcją prorządową i procesarską, śledztwo było bardzo surowe. Gdy więzień próbował spać, polewano go wodą, bito bambusowym kijem albo świecono w oczy silnym światłem. Jeśli takie traktowanie się przedłuża, większość ludzi po paru miesiącach jest w fatalnym stanie. Niszczony są nerwy regulujące sen. Albo się umiera, albo wariuje, albo cierpi na stałą bezsenność. W wypadku Szefa stało się to trzecie. Jednakże bezsenność minęła całkowicie wiosną trzydziestego szóstego roku, dokładnie wtedy kiedy powstał krwiak.

Co o tym
sądzisz?

- To znaczy, że ta ekstremalna bezsenność
zabloko-
wała krążenie krwi w mózgu i spowodowała
krwiak?

- To jest najsluszniejsza hipoteza. Nawet amatorowi się nasuwa, więc pewnie nasunęła się i amerykańskim lekarzom. Ale to nie wszystko. Uważam, że brakuje tam jednego ważnego czynnika. Krwiak był chyba zjawiskiem towarzyszącym czemuś innemu. Przecież wielu ludzi ma krwiaki, a nie wykazują takich symptomów. A poza tym nie wyjaśnia to, dlaczego SzeF ciągle żył.

To, co mówił mężczyzna, wydawało się logiczne.

- Jest jeszcze jeden dziwny fakt łączący się z krwiakiem.

Od wiosny trzydziestego szóstego roku SzeF stał się innym człowiekiem. Do tego czasu był przeciętnym działaczem prawicowym. Urodził się jako trzeci z kolei syn ubogiego rolnika z Hokkaido; gdy miał dwanaście lat, odszedł z domu i pojechał do Korei. Tam mu się nie poszczęściło, więc wrócił do Japonii i został członkiem prawicowego ugrupowania. Był porywczym młodym człowiekiem, zawsze wymachującym samurajskim mieczem. Pewnie nawet nie umiał za dobrze czytać. Ale gdy opuszczał więzienie w roku trzydziestym szóstym, już pod każdym względem nadawał się na przywódcę prawicy. Miał charyzmę, umiejętność logicznego rozumowania, mógł wygłaszać przemówienia wywołujące gwałtowne reakcje tłumów, umiejętność przewidywania, politycznej gry i podejmowania decyzji, a nade wszystko umiał wykorzystać słabości społeczeństwa do tego, by nim kierować.

Mężczyzna odetchnął i lekko zakaszłał.

- Oczywiście jego teorie jako ideologa
prawicy i jego
rozumienie świata były dosyć
nieskomplikowane. Ale to

nie było ważne. Ważne było, jak to się da zinstytucjonalizować. Tak jak Hitler zinstytucjonalizował na poziomie państwa ideę narodu wybranego i przestrzeni życiowej. Lecz Szefer nie poszedł tą drogą. Poszedł boczną drogą prowadzącą w cieniu. Stał się człowiekiem niewychodzącym na scenę, kierującym społeczeństwem zza kulis. W tym celu pojechał w trzydziestym siódmym do Chin. Ale to nieważne. Wróćmy do krwiaka. Chciałem podkreślić, że czas powstania krwiaka nakłada się na czas, kiedy Szefer doznał tej cudownej, kompletnej przemiany wewnętrznej.

- Czyli zgodnie z pańską teorią nie ma związku przyczynowo-skutkowego między krwiakiem a przemianą wewnętrzną - powiedziałem - tylko są one paralelne, a wywołane przez jakiś tajemniczy czynnik.

- Jesteś naprawdę bystry - powiedział mężczyzna.

- Krótko i w samo sedno.

- No a jaki to ma związek z owcą?

Mężczyzna wyjął z papierośnicy drugiego papierosa, ugniół go lekko w palcach i włożył do ust. Nie zapalił.

- Dojdę do tego w swoim czasie - powiedział.

Przez chwilę trwało napięte milczenie.

- Zbudowaliśmy królestwo - powiedział mężczyzna.

- Wielkie podziemne królestwo. Trzymamy wszystko w garści. Politykę, finanse, środki masowego przekazu, biurokrację, kulturę i wszystkie inne rzeczy, których nawet sobie nie wyobrażasz. Wchłonęliśmy nawet wro-

gie nam elementy. Establishment i
antyestablishment.

Wszystko. I większość z nich nawet nie zdaje sobie sprawy, że są częścią naszego królestwa. To jest niezwykle dobrze pomyślana organizacja. I tę organizację samodzielnie stworzył po wojnie Szefer. Czyli państwo jest jakby statkiem i Szefer, siedząc na dnie tego statku, jego udziałowym władcą. Jeśli wyciągnie korek, statek zatoni, a pasażerowie pogrążą się w morzu, nie wiedząc nawet, co się stało.

Dopiero teraz zapalił papierosa.

- Ale ta organizacja ma swój kres. Będzie nim śmierć króla. Jeśli król umrze, królestwo upadnie, dlatego że król zbudował i utrzymywał je sam dzięki swojemu geniuszowi. Moja hipoteza jest taka, że zbudował i utrzymywał je za pomocą pewnego tajemniczego czynnika. Gdy Szefer umrze, wszystko się skończy. A to dlatego, że nasze królestwo nie było organizacją biurokratyczną, tylko idealną maszyną poruszaną siłą jednego mózgu. W tym tkwi nasza siła i nasza słabość. Albo może „tkwiła”. Po śmierci Szefa prędzej czy później organizacja się rozleci i, jak pałac Walhalla* unicestwiany przez płomień, zatoni w morzu przeciętności. Nikt nie będzie w stanie zastąpić Szefa. Organizacja zostanie podzielona, tak jak wielkie pałace są burzone, by zrobić miejsce dla osiedli mieszkaniowych. Świat jednolity i prawdopodobny. Nie będzie w nim miejsca na wolę. A może ty myślisz, że właśnie tak powinno się

postąpić. Podzielić.

---

* W mitologii skandynawskiej część
niebiańskiego pałacu Odyna, miejsce pobytu
poległych
wojowników

Ale zastanów się przez chwilę. Japonia robi się stopniowo zupełnie płaska, nie będzie gór, wybrzeża ani jezior i wszędzie staną osiedla mieszkaniowe. Uważasz, że to słuszne?

- Nie wiem - powiedziałem. - Nie wiem, czy pytanie jest właściwie postawione.

- Jesteś inteligentny - rzekł mężczyzna, zaplatając palce na kolanach. Końce palców poruszały się w wolnym rytmie. - Osiedla mieszkaniowe to był tylko przykład.

Dokładniej mówiąc, organizacja dzieli się na dwie części.

Część posuwającą się do przodu i część popychającą do przodu. Są jeszcze inne części, wykonujące inne funkcje,

ale to jest główny podział i nasza organizacja składa się

z tych dwóch głównych części. Inne są praktycznie bez

znaczenia. Część posuwająca się do przodu to Wola,

a część popychająca do przodu to Zyski.

Ludzie, którzy

mają do Szefa pretensje, zawsze mówią o Zyskach. I po

śmierci Szefa ludzie zbiegną się, by dzielić również Zyski.

Nikt nie będzie chciał Woli. Bo nikt nie będzie mógł jej

zrozumieć. O to mi chodziło, gdy mówiłem o podziale.

Woli nie da się podzielić. Albo się ją w stu procentach

odziedziczy, albo zostanie w stu procentach stracona.

Palce mężczyzny nadal wybijały powolny rytm. Poza

tym wszystko było takie samo jak na początku. Nie-

przenikniony wzrok, zimne oczy, twarz o regularnych

rysach bez żadnego wyrazu. Twarz była cały

czas zwróco-
na ku mnie pod tym samym kątem.
- Co to jest Wola? - zapytałem.

- Pojęcie kierowania przestrzenią,
kierowania czasem
i kierowania możliwościami.
- Nie rozumiem.
- Oczywiście nikt nie rozumie. Tylko SzeF
rozumiał to
instynktownie. Mówiąc przesadnie,
zanegował samopo-
znanie. Tylko w ten sposób można dokonać
całkowitej
rewolucji. Powiem to tak, abyś zrozumiał:
rewolucji,
w której kapitał wcieli się w pracę, a praca
w kapitał.
- Brzmi to jak fantazja.
- Wręcz przeciwnie. Samopoznanie jest
fantazją
- przerwał mi mężczyzna. - Oczywiście to,
co ja mówię,
to tylko słowa. Choćbym użył bardzo wielu
słów, nie uda
mi się wytłumaczyć ci pojęcia Woli w
takim sensie,
w jakim posługiwał się nią SzeF. Moje
wyjaśnienia wyrażą
tylko korelacje pomiędzy mną a tą Wolą
za pomocą
innych korelacji natury językowej. A
negacja samopo-
znania łączy się z kolei z negacją języka.
Jeśli dwa filary
humanizmu europejskiego, poznanie jednostki
i ewolucyj-
na kontynuacja, stracą swe znaczenie, to i
język straci
swe znaczenie. Byt nie będzie jednostką,
tylko stanie się
chaosem. Ty też nie będziesz samodzielnym
bytem, tylko
będziesz chaosem. Mój chaos będzie też
twoim chaosem,
a twój chaos moim chaosem. Byt będzie
porozumieniem,
a porozumienie bytem.
Wydało mi się, że w pokoju nagle zrobiło
się bardzo
zimno i że obok mnie czeka ciepłe łóżko.
Ktoś mnie do
niego zaprasza. Ale to było oczywiście tylko

przywidzenie.
Jeszcze jest wrzesień i na dworze grają
niezliczone cykady.

- To rozszerzenie świadomości, którego dokonywaliście, a raczej próbowaliście dokonać w drugiej połowie lat sześćdziesiątych, zupełnie się nie udało, ponieważ zaczęło się od jednostki. To znaczy, jeśli próbuje się powiększać świadomość jednostki, mimo że nie zmienia się ona jakościowo i ilościowo, musi się to skończyć rozczarowaniem. Właśnie w tym znaczeniu mówiłem o przeciętności. No ale i tak nie zrozumiesz, niezależnie od tego, ile bym ci tłumaczył. Mnie też specjalnie nie zależy na tym, żebyś rozumiał. Staram się tylko szczerze rozmawiać.

- Ten rysunek, który ci pokazałem - ciągnął mężczyzna - jest kopią rysunku pochodzącego z danych szpitala armii amerykańskiej. Datowany jest dwudziestego siódmego lipca czterdziestego szóstego roku. Został wykonany własnoręcznie przez Szefa na prośbę lekarzy, jako jedna z prób zarejestrowania jego halucynacji. Zgodnie z wynikami badań ta owca z bardzo dużą częstotliwością pojawiała się w halucynacjach Szefa. Jeśli odwołamy się do liczb, to okaże się, że była obecna w około osiemdziesięciu procentach. Czyli na pięć halucynacji w czterech pojawiała się owca. I to nie zwykła owca, a ta z czerwonobrazową łata w kształcie gwiazdy na grzbiecie.

Następnie ten herb z owcą, wygrawerowany na zapalnicze, jest herbem, którym Szef zaczął się posługiwać od trzydziestego szóstego roku jako swoim własnym. Jak

pewnie sam zauważyłeś, owca w herbie jest
dokładnie taka
sama jak ta na rysunku. I owce te są takie
same jak owca
na twoim zdjęciu. Nie uważasz, że to
bardzo ciekawe?

- To pewnie czysty przypadek - powiedziałem. Staralem się mówić lekko, ale chyba nie bardzo mi wyszło.

- To nie wszystko - ciągnął mężczyzna. - SzeF z wielkim zapalem zbierał wszystkie dane i informacje na temat owiec w Japonii i za granicą. I raz w tygodniu bardzo starannie sprawdzał wszelkie artykuły, jakie ukazały się na temat owiec w gazetach i czasopiśmie w całej Japonii. Ja mu w tym pomagałem. SzeF robił to z wielką energią, tak jakby czegoś szukał. Gdy SzeF zachorował, ja, zupełnie prywatnie, kontynuowałem tę pracę. Bardzo mnie ciekawiło, co z tego wyniknie. I wyniknęłaś ty. Ty i twoje owce. Nie wygląda to na przypadek.

Zważyłem w rękę zapalniczkę. Była przyjemnie ciężka. Ani za ciężka, ani za lekka. Zdarza się czasem na świecie taka właśnie waga.

- Czy wiesz, dlaczego SzeF aż z takim zapalem szukał tej owcy?

- Nie wiem - powiedziałem. - Chyba łatwiej zapytać Szefa?

- Gdybym mógł, to bym zapytał. SzeF od dwóch tygodni jest nieprzytomny. Już prawdopodobnie nie odzyska przytomności. I jeśli SzeF umrze, mroki tajemnicy owcy z łąką w kształcie gwiazdy nigdy nie zostaną rozwiązane. A tej myśli nie mogę znieść. Nie ze względu na moją osobistą stratę, ale z powodów natury ogólnej.

Otworzyłem zapalniczkę, zapaliłem i zamknąłem.

- Pewnie myślisz, że to, co mówię, jest głupie. I może

nawet tak jest. Może to naprawdę jest
głupie. Ale chcę,

164

żebyś zrozumiał, że tylko to nam pozostało.
SzeF umrze.

Umrze jego wola. I wszystko wokół tej woli
też zniknie.

Zostanie tylko to, co da się policzyć. Nic
innego. Dlatego
chcę znaleźć tę owcę.

Po raz pierwszy na parę sekund
przymknął oczy.

Zapanowała cisza.

- Powiem ci, jaka jest moja hipoteza. To
tylko hipo-
teza. Jak ci się nie spodoba, możesz o niej
zapomnieć.

Otóż ja myślę, że ta owca kształtuje wolę
Szefa.

- Jak foremka do wycinania ciasteczek w
kształcie
zwierzątek - powiedziałem.

Mężczyzna udał, że nie słyszy.

- Owca musiała dostać się do wnętrza
Szefa. To stało
się przypuszczalnie w trzydziestym szóstym
roku. I potem
żyła w nim przez czterdzieści lat. Znalazła
tam pewnie
łąkę i brzozowy zagajnik. Tak jak na tym
zdjęciu. Co
o tym myślisz?

- Myślę, że to bardzo interesująca
hipoteza - powie-
działem.

- To jest szczególna owca. Bardzo
szczególna
owca. Chcę ją znaleźć i potrzebna mi jest
twoja pomoc.

- Co pan zrobi, jak już ją pan znajdzie?

- Nic nie zrobię. Pewnie nie będę mógł
nic zrobić.

Zrobienie czegoś nie będzie leżało w moich
możliwoś-
ciach. Chcę tylko na własne oczy zobaczyć,
jak znikają

moje marzenia. A jeśli owca będzie sobie
czegoś życzyła,

zrobię dla niej, co tylko będę mógł. Kiedy
SzeF umrze,

moje życie praktycznie straci sens.

Mężczyzna umilkł. Ja też milczałem,
tylko cykady
nadal śpiewały. Drzewa lekko szumiały
poruszane wie-
cznym wiatrem. W całym domu nadal
niezmiennie
panowała cisza. Ziarenka śmierci rozsypały
się po nim
jak zakaźna choroba, przed którą nie ma się
jak bronić.

Wyobraziłem sobie łąkę w głowie Szefa.
Wielką łąkę, na
której uschła trawa i z której uciekła owca.

- Jeszcze raz powtarzam: chcę wiedzieć,
skąd masz to
zdjęcie - powiedział mężczyzna.
- Nie mogę powiedzieć - odrzekłem.
Mężczyzna westchnął.
- Próbowałem rozmawiać z tobą szczerze.

I dlatego
chcę, żebyś ty też był szczery.

- Nie mogę panu powiedzieć. Jeśli
powiem, to może
oznaczać kłopoty dla osoby, która dała mi
zdjęcie.

- To znaczy - powiedział mężczyzna -
że masz
powody, by myśleć, że to może sprawić
jakiś kłopot tej
osobie związanej z owcami.

- Nie, nie mam powodów. Tylko tak mi
się wydaje.

Coś się za tym kryje. Cały czas tak
myślałem, słuchając
pana opowieści. Coś się za tym kryje. Mam
takie uczucie.

- I dlatego nie możesz powiedzieć.
- Tak - odrzekłem i zastanowiłem się
przez chwilę.

- Ja jestem specjalistą od kłopotów. W
dziedzinie spra-
wiania ludziom kłopotów chyba nikt mi
nie dorówna.

I dlatego próbuję unikać takich sytuacji,
ale przez to
przysparzam ludziom jeszcze więcej
kłopotów. Choćbym
nie wiem jak się starał, zawsze kończy się
tak samo.

Jednak nawet wiedząc o tym, nie mogę zrobić tego świadomie. To jest pewnie rodzaj hipokryzji.

- Nie bardzo rozumiem.

- To tylko znaczy, że przeciętność przybiera różne formy.

Wyciągnąłem papierosa i przypaliłem zapalniczką.

Zrobiło mi się trochę lżej na duszy.

- Jak nie chcesz powiedzieć, to nie mów - rzekł

mężczyzna. - Za to ty będziesz musiał znaleźć owcę. To

jest nasz ostateczny warunek. Jeżeli w ciągu dwóch mie-

sięcy od dzisiaj znajdziesz owcę, zapłacimy ci tyle, ile

będziesz chciał. Jeśli nie znajdziesz, będzie koniec z twoją

firmą i z tobą. Zgadzasz się?

- Nie mam wyboru - stwierdziłem. - Ale jeśli okaże

się, że to wszystko pomyłka i nigdy nie było żadnej owcy

z łata w kształcie gwiazdy?

- Sytuacja będzie taka sama. I dla mnie, i dla ciebie są

tylko dwa rozwiązania. Albo znajdziesz owcę, albo nie.

Nie ma nic pośredniego. Żal mi cię, ale tak jak wcześniej

mówiłem: to ty podbiłeś stawkę. Ponieważ dostałeś piłkę,

musisz biec do bramki. Nawet jeśli nie ma bramki.

- Rozumiem - powiedziałem.

Mężczyzna wyjął z kieszeni marynarki grubą kopertę

i położył przede mną.

- Użyj tego na pokrycie kosztów. Jak ci zabraknie,

zadzwoń. Natychmiast ci doślę. Jakies pytania?

- Nie mam pytań, ale mam uwagi.

- Jakies?

- To jest, ogólnie biorąc,
nieprawdopodobnie idiotyczna
historia, ale w pana ustach brzmi jakoś
prawdziwie. Nikt by
mi nie uwierzył, gdybym opowiedział, co tu
dzisiaj zaszło.

Mężczyzna lekko skrzywił wargi.
Wyglądało to trochę,
jakby się uśmiechnął.

- Zaczyniesz od jutra. Tak jak
powiedziałem przed
chwilą, dwa miesiące od dziś.

- Trudna sprawa. Dwa miesiące mogą nie
starczyć. Prze-
cież muszę szukać jednej małej owcy na
wielkim terenie.

Mężczyzna patrzył na mnie bez słowa.
Kiedy mi się
tak przyglądał, odniosłem wrażenie, że robię
się w środku
jak pusty basen. Brudny, odrapany basen.
Nie wiadomo,
czy w przyszłym roku będzie się nadawał do
użytku.

Mężczyzna przypatrywał mi się przez pełne
pół minuty
i przez ten czas ani razu nie drgnęła mu
powieka. Po
czym powoli otworzył usta.

- Powinieneś już iść - powiedział.
Mnie się też tak wydawało.

3. Samochód i jego kierowca (2)

- Czy życzy pan sobie wrócić do firmy, czy
też gdzieś
indziej? - zapytał kierowca.

Był to ten sam kierowca co przedtem, ale
teraz wydawał
się sympatyczniejszy. Na pewno łatwo się
zaprzyjaźniał
z ludźmi.

Powoli przeciągnąłem się na szerokim siedzeniu i zasta-
nowiłem się, dokąd by tu pojechać. Nie
miałem zamiaru
wracać do firmy. Gdy tylko pomyślałem, że
miałbym
wyjaśnić wszystko przyjacielowi, rozboleła
mnie głowa.
Jak mógłbym mu to wyjaśnić? Poza tym
przecież jestem
dziś na urlopie. Nie chciało mi się też wracać
prosto do
domu. Wydawało mi się, że przed powrotem
do domu
lepiej będzie zobaczyć normalnych ludzi
normalnie cho-
dzących na dwóch nogach po normalnym
świecie.

- Do zachodniego wejścia dworca
Shinjuku - po-
wiedziałem. Pewnie dlatego, że zrobiło się
późne popo-
łudnie, na drodze prowadzącej do Shinjuku
był strasz-
ny korek. Od pewnego momentu samochody
prawie
przestały się poruszać, tak jakby pozarzucały
kotwice.
Wydawało się, że czasem przesuwały się o
kilka cen-
tymetrów, jak poruszane falami. Przez
chwilę myślałem
o szybkości, z jaką kręci się Ziemia.
Ciekawe, ile ki-
lometrów na godzinę przesuwa się ta
autostrada w prze-
strzeni kosmicznej? Obliczyłem szybko w
pamięci i otrzy-
małem przybliżony wynik, ale nie
wiedziałem, czy to
szybciej, czy wolniej niż karuzela w wesołym
miasteczku.
Wielu rzeczy nie wiemy. Tylko wydaje
nam się, że
mniej więcej wiemy. Jeśli przyszliby do
mnie kosmici
i zapytali: „Słuchaj, powiedz, z jaką
szybkością obraca
się równik?”, to byłbym w kłopotcie. Nie

umiałbym
pewnie nawet wyjaśnić, dlaczego po wtorku
następuje
środa. Na pewno by się ze mnie śmiali.
Czytałem
Braci Kammazow i *Cichy Don* po trzy razy.
Nawet raz

przeczytałem *Ideologię niemiecką*. Znam wartość pi do szesnastego miejsca po przecinku. I mimo to by mnie wyśmiali? Pewnie tak. Śmialiby się do rozpuku.

- Czy życzy pan sobie posłuchać muzyki?
- zapytał kierowca.

- Chętnie - odparłem.

Ballada Chopina wypełniła wnętrze samochodu. Poczuję się jak człowiek czekający w holu na rozpoczęcie przyjęcia weselnego.

- Przepraszam - powiedziałem do kierowcy - czy pan zna wartość pi?

- Chodzi panu o trzy przecinek czternaście i tak dalej?

- Tak, do ilu miejsc po przecinku pan zna?

- Do trzydziestu dwóch - powiedział kierowca jak gdyby nigdy nic. - Dalej nie bardzo pamiętam.

- Do trzydziestu dwóch?!

- Jest taki specjalny sposób, żeby zapamiętać. Dlaczego pan pyta?

- Nic takiego - powiedziałem rozczarowany. - Bez powodu.

Potem słuchaliśmy przez pewien czas Chopina, a samochód przesunął się o jakieś dziesięć metrów. Inni kierowcy i pasażerowie autobusów wpatrywali się w nasz niezwykle samochód. Człowiek jednak czuje się nieswojo, wiedząc, że inni mu się przypatrują, nawet jeśli okna są zrobione ze specjalnego szkła i nie można z zewnątrz zajrzeć do środka.

- Straszny korek - powiedziałem.

- Tak - odparł kierowca. - Ale tak samo,
jak nie ma
nocy bez świtu, nie ma korka bez końca.

- To prawda - rzekłem - ale czy korki
nigdy pana nie
denerwują?

- Oczywiście, że denerwują. Jestem
niezadowolony,
szczególnie kiedy mi się spieszy. Ale staram
się myśleć,
że to wszystko są próby, na jakie jesteśmy
wystawiani.

Czyli denerwowanie się oznacza własną
przegraną.

- To brzmi jak bardzo religijna
interpretacja korka.

- Jestem chrześcijaninem. Nie chodzę do
kościół,
ale jestem chrześcijaninem.

- Tak? - wyjąkałem. - I nie dostrzega
pan żadnej
sprzeczności pomiędzy byciem
chrześcijaninem i byciem
kierowcą grubej ryby prawicy?

- Szef jest wspaniałym człowiekiem. Ze
wszystkich
osób, jakie znam, on jest najwspanialszy,
zaraz po
Panu Bogu.

- Zna pan Pana Boga?

- Oczywiście. Codziennie rozmawiam z
Nim przez
telefon.

- Ale - powiedziałem i urwałem. Znowu
nie mogłem
zebrać myśli. - Ale gdyby wszyscy
dzwonili do Pana
Boga, telefon byłby ciągle zajęty, tak jak
informacja
o numerach telefonicznych popołudniami.

- Taki problem nie istnieje. Pan Bóg
jest bytem
jednoczesnym. To znaczy, że jeśli nawet naraz
zadzwoń-
by milion ludzi, Pan Bóg mógłby
rozmawiać z całym
milionem jednocześnie.

- Ja się na tym nie znam, ale czy to jest ortodoksyjna interpretacja? To znaczy, z teologicznego punktu widzenia?

- Ja mam radykalne poglądy, dlatego nie rozumiemy się z kościołem.

- Aha - powiedziałem.

Samochód przesunął się zaledwie o pięćdziesiąt metrów. Włożyłem do ust papierosa i kiedy miałem go zapalić, zorientowałem się, że cały czas ściskam w dłoniach zapalniczkę. Nieświadomie zabrałem ze sobą tę zapalniczkę firmy Dupont z herbem owcy, którą podał mi mężczyzna. Przyłgnęła do mojej dłoni tak naturalnie, jakbym miał ją od niepamiętnych czasów. Przyjemnie ciężka, przyjemnie gładka, nic jej nie można zarzucić. Zastanowiłem się chwilę i postanowiłem ją zatrzymać. Nikt się nie przejmuje stratą jednej lub nawet dwóch zapalniczek. Trzy razy ją otworzyłem i zamknąłem, potem zapaliłem papierosa i schowałem ją do kieszeni. W zamian wyjąłem jednorazową zapalniczkę BIC i włożyłem do kieszeni na drzwiach.

- Dostałem kilka lat temu od Szefa - powiedział nagle kierowca.

- Co?

- Numer telefonu Pana Boga.

Westchnąłem cicho. Czy ja zwariowałem? A może to on jest wariatem?

- Tylko panu podał ten numer?

- Tak, tylko mnie. Jest wspaniałym człowiekiem. Czy pan także chciałby ten numer?

- Jeśli to możliwe.

- Więc podam panu. Numer tokijski,
dziewięć-cztery-pięć-...

- Proszę zaczekać - powiedziałem,
wyjąłem długopis
i notes i zapisałem numer. - Ale czy na
pewno wolno
panu podać mi ten numer?

- Na pewno. Nie podaję go oczywiście
każdemu, lecz
pan wygląda na dobrego człowieka.

- Dziękuję - rzekłem. - Ale o czym ja
będę z nim
rozmawiał? Nie jestem chrześcijaninem.

- Myślę, że to nie szkodzi. Może pan mu
szczerze
powiedzieć, co pana martwi, co pan myśli.
Nawet jeśli
powie pan coś głupiego, Pan Bóg ani nie
będzie znudzony,
ani nie będzie się z pana śmiał.

- Dziękuję. W takim razie zadzwonię.

- Bardzo dobrze - powiedział kierowca.
Samochód ruszył miękko i w dali ukazał
się budynek
dworca Shinjuku. Więcej już nie
rozmawialiśmy.

4. Koniec lata i początek jesieni

Gdy samochód dotarł do celu, miasto
spowite już było
w szafirowym mroku. Lekki wiatr
zwiastujący koniec lata
prześlizgiwał się między domami i poruszając
sukienkami
kobiet, odbijał się echem na wyłożonym
płytami chodniku.

Wjechałem na ostatnie piętro jednego z
hotelu, wszed-
łem do przestronnego baru i zamówiłem
piwo Heineken.

Przyniesiono je dopiero po dziesięciu minutach. Czekając, oparłem głowę na dłoni i przymknąłem oczy. O niczym nie myślałem. Gdy tak siedziałem z zamkniętymi oczami, wydawało mi się, że kilkaset krasnoludków zamiata wnętrze mojej głowy. Zamiatały bez końca, przesuwając kurz z miejsca na miejsce. Żadnemu z nich nie przyszło do głowy, by posłużyć się szufelką.

Przyniesiono piwo i wypilem je od razu dwoma haustami. Potem zjadłem wszystkie orzeszki, które podano na talerzyku razem z piwem.

Już nie słyszałem szurania szczotek. Wszedłem do kabiny telefonicznej obok kasy i zadzwoniłem do dziewczyny ze wspinałymi uszami. Nie było jej ani w domu, ani u mnie. Może wyszła coś zjeść. Nigdy nie je w domu.

Potem zadzwoniłem do nowego mieszkania żony, ale po dwóch dzwonekach zmieniłem zdanie i rozłączyłem się. Właściwie nie miałem jej nic specjalnego do powiedzenia, a nie chciałem, żeby pomyślała, że jestem pozabawiony wszelkich uczuć.

Poza tym nie miałem już do kogo zadzwonić. Byłem w sercu tętniącego życiem, dziesięciomilionowego miasta i były tylko dwie osoby, do których mogłem zadzwonić.

W dodatku jedna z nich jest moją byłą żoną. Poddałem się, wsunąłem dziesięciojenówkę z powrotem do kieszeni i wyszedłem z kabiny. Potem zamówiłem u przechodzącego akurat kelnera jeszcze dwa heinekeny.

I tak dzień dobiegał końca. Wydało mi się,

że jeszcze
nigdy nie przeżyłem równie jałowego.
Ostatni dzień lata

powinien mieć smak ostatniego dnia lata, a
dziś cały czas
byłem popychany i ciągnany z miejsca na
miejsce. Za oknem
wszystko pokryła chłodna ciemność początku
jesieni. Na ziemi,
w dole, w nieskończoność ciągnęły się małe
żółte światełka.
Z góry wyglądały tak, jakby czekały, że ktoś
je zdepta.

Przyniesiono piwo. Wypiłem pierwsze z
nich, wysypa-
łem na dłoń wszystkie orzeszki z dwóch
talerzyków i powoli
je jadłem. Przy sąsiednim stoliku cztery
kobiety w średnim
wieku plotkowały, popijając kolorowe
tropikalne koktajle.
Przyszły tu po lekcji pływania na basenie.
Kelner stał
nieruchomo i tylko ziewnął lekko, skłaniając
głowę. Drugi
kelner wyjaśniał treść menu starszej parze
Amerykanów.
Zjadłem wszystkie orzeszki i wypiłem trzy
piwa. Po
skończeniu trzeciego nie miałem już nic do
roboty.

Wyciągnąłem z tylnej kieszeni lewisów
kopertę, otwo-
rzyłem, wyjąłem plik banknotów, każdy po
dziesięć ty-
sięcy jenów, i zacząłem liczyć. Były to nowe
banknoty,
opasane banderolą, i przypominały raczej
nową talię
kart. Gdy doszedłem mniej więcej do
połowy, rozboleła
mnie ręka. Przy dziewięćdziesiątym szóstym
podszedł
starszy kelner, zabrał puste puszki i zapytał,
czy przynieść
mi jeszcze jedną. Skinąłem w milczeniu
głową, nie prze-
rywając liczenia. Wyglądał na zupełnie
niezainteresowa-
nego faktem, że liczę sobie w barze
pieniądze.

Doliczyłem się stu pięćdziesięciu

banknotów, włożyłem
je z powrotem do koperty, wsunąłem do
kieszeni i akurat
przyniesiono piwo. Zjadłem kolejną porcję
orzeszków.
Potem zastanowiłem się, dlaczego
właściwie jem tyle

orzeszków. Była tylko jedna odpowiedź. Musiałem być głodny. Jak się zastanović, to od rana zjadłem tylko kawałek ciasta z owocami.

Zawołałem kelnera i poprosiłem o menu. Nie było omletów, ale mieli kanapki. Zamówiłem kanapki z serem i ogórkiem. Zapytałem, z czym je podają, i okazało się, że z chrupkami ziemniaczanymi i kiszonym ogórkiem. Zrezygnowałem z chrupek na rzecz podwójnej porcji ogórka. Zapytałem też, czy przypadkiem mają obcinacz do paznokci. Oczywiście mieli. W barach hotelowych naprawdę mają różne rzeczy. Kiedyś w barze pożyczyłem słownik francusko-japoński.

Powoli piłem piwo, patrzyłem na nocną panoramę miasta, obciąłem paznokcie nad popielniczką, znowu popatrzyłem na panoramę, a potem opiłowałem paznokcie. I tak zrobiło się zupełnie ciemno. Jestem specjalistą od zabijania czasu w wielkich miastach.

Z ukrytego w suficie głośnika dobiegło moje nazwisko. Na początku nie zabrzmiało jak moje, ale w kilka sekund po wywołaniu zaczęło po trochu nabierać charakteru mojego własnego nazwiska i wkrótce przerodziło się po prostu w moje nazwisko.

Podniosłem rękę, dając znak kelnerowi, który zbliżył się, przynosząc bezprzewodowy telefon.

- Plany się trochę zmieniły - powiedział głos, który znałem ze słyszenia. - Stan Szefa uległ nagłemu pogorszeniu. Nie mamy za wiele czasu, więc ty też będziesz

miał go mniej.

176

- Ile?

- Miesiąc. Dłużej nie możemy czekać.

Jeśli w ciągu

miesiąca nie znajdziesz owcy, koniec z tobą.

Nie będziesz

miał już dokąd wrócić.

Miesiąc, pomyślałem, ale moje pojęcie czasu było nie-

odwracalnie zachwiane. Wydawało mi się, że nie ma

wielkiej różnicy, czy mam miesiąc, czy dwa.

Nie ma przecież

żadnej ustalonej normy czasu potrzebnej na znalezienie

jednej owcy.

- Skąd pan wiedział, że tu jestem? - zapytałem.

- Wiemy większość rzeczy - powiedział mężczyzna.

- Oprócz miejsca pobytu owcy - rzuciłem.

- Tak jest - przytaknął mężczyzna. - W

każdym razie

nie marnuj czasu. Lepiej dobrze zastanów się nad swoim

położeniem. I nad tym, że jesteś w takim

położeniu ze

swojej własnej winy.

Tak właśnie było. Wyjąłem z koperty pierwszy bank-

not. Zapłaciłem rachunek i zjechałem windą na ziemię.

Na ziemi, jak i przedtem, normalni ludzie chodzili

normalnie na dwóch nogach, ale wcale nie zrobiło mi się

od tego lżej na duszy.

5. 1/5000

Wróciłem do domu i w skrzynce

pocztowej oprócz

popołudniowego wydania gazety znalazłem

trzy listy.

Jeden był zawiadomieniem z banku o stanie konta, drugi zaproszeniem na jakieś nudno zapowiadające się przyjęcie, a trzeci ulotką od pośrednika handlu używanymi samochodami. Napisane było w niej, że jeśli się kupi samochód o jedną klasę lepszy, życie staje się o wiele przyjemniejsze. Co ich obchodzi mój samochód? Złożyłem listy razem, przedarłem na pół i wyrzuciłem do kosza.

Wyjąłem z lodówki sok, nalałem sobie do szklanki, usiadłem przy kuchennym stole i wypiliśmy. Na stole leżała kartka od dziewczyny. „Wychodzę coś zjeść. Wrócę o pół do dziesiątej”. Elektroniczny zegar na stole pokazywał dziewięć i trzydzieści. Wpatrywałem się w niego przez chwilę i trzydzieści zmieniło się w trzydzieści jeden, a potem w trzydzieści dwa.

Gdy już znudziło mi się wpatrywanie w zegar, rozebrałem się, wszedłem pod prysznic i umyłem włosy. Na półce stały cztery rodzaje szamponu i trzy rodzaje odżywek. Za każdym razem gdy idzie do sklepu, kupuje coś nowego. I za każdym razem kiedy wchodzę do łazienki, zauważam, że coś przybyło. Policzyłem też, że były cztery kremy do golenia i pięć tubek pasty do zębów. Jakby je wszystkie ustawić po kolei obok siebie, rządkiem byłyby strasznie długie. Wyszedłem spod prysznica, przebrałem się w spodnie gimnastyczne i podkoszulek i dopiero wtedy pozbyłem się tego niewytłumaczalnego, nieprzyjem-

nego uczucia i poczułem się dobrze.

178

Wróciła dwadzieścia po dziesiątej, niosąc pod pachą papierową torbę z supermarketu. Zawsze chodziła po zakupy w nocy. W torbie były trzy zmiotki, pudełko spinaczy i sześć puszek dobrze schłodzonego piwa. Postanowiłem znowu napić się piwa.

- Chodziło o owce - powiedziałem.

- Przecież ci mówiłam - odparła.

Wyjęła z lodówki puszkę parówek i odgrzała je na patelni. Ja zjadłem trzy, a ona dwie. Przez okno kuchenne powiał przyjemnie chłodny wiaterek.

Powiedziałem jej, co zdarzyło się w firmie, o samo- chodzie, o domu, o dziwnym sekretarzu, o krwiaku i o przy- sadzistej owcy z łata w kształcie gwiazdy. Opowiadanie tego wszystkiego zajęło mi dużo czasu i gdy skończyłem, zegar wskazywał jedenastą.

- To wszystko - powiedziałem.

Nie wydawała się specjalnie zdziwiona moją opowieścią.

Słuchając, cały czas czyściła uszy i nawet parę razy ziewnęła.

- No to kiedy wyjazd?

- Wyjazd?

- Przecież jedziesz szukać owcy.

Zamarłem z palcem w kółeczku kolejnej puszkę piwa i spojrzałem na nią.

- Nigdzie nie jadę - powiedziałem.

- Ale przecież jak nie pojedziesz, będziesz miał kłopoty.

- Żadne kłopoty. I tak miałem odejść z firmy i nawet jeśli będą mi przeszkadzać, to tyle co na chleb uda mi się jakoś zarobić. Przecież chyba mnie nie zabiją?

Wyjęła z pudełka kolejny owinięty watą patyczek i bawiła się nim przez chwilę.

- Ale to przecież takie proste. Wystarczy znaleźć jedną owcę, prawda? Zapowiada się bardzo ciekawie.

- Nie da się znaleźć. Hokkaido jest znacznie większe, niż ci się wydaje, i są tam setki tysięcy owiec. Jak znaleźć wśród nich jedną? To zupełnie niemożliwe. Nawet jeśli ta owca ma na grzbiecie łatę w kształcie gwiazdy.

- Pięć tysięcy.

- Co pięć tysięcy?

- Tyle jest owiec na Hokkaido. W czterdziestym siódmym było aż dwieście siedemdziesiąt tysięcy, ale teraz zostało tylko pięć.

- Skąd wiesz?

- Po twoim wyjściu poszłam do biblioteki i sprawdziłam.

Westchnąłem.

- Wszystko wiesz.

- Nie, nie wszystko. Znacznie więcej jest *razczy*, których nie wiem.

- Uhm - powiedziałem. Otworzyłem drugą puszkę i wlałem połowę do jej szklanki, a drugą połowę do swojej.

- W każdym razie na Hokkaido jest teraz tylko pięć tysięcy owiec. Według danych statystycznych rządu. No i co? Poprawił ci się trochę humor?

- I tak wychodzi na to samo - powiedziałem. - Czy pięć tysięcy, czy dwieście siedemdziesiąt, nie ma wielkiej różnicy. Kłopot polega na znalezieniu jednej owcy na

takiej dużej przestrzeni. Szczególnie gdy nie ma się żadnych wskazówek.

- Przecież masz wskazówki. Po pierwsze masz zdjęcie, po drugie masz tego przyjaciela. Na pewno jednym lub drugim sposobem będzie można się czegoś dowiedzieć.

- Obie te wskazówki są bardzo niejasne. Takich widoczków jak na zdjęciu jest zapewne mnóstwo, a na liście od Szczura nawet stempla nie można odczytać.

Napiła się piwa. Ja też się napiłem.

- Nie lubisz owiec? - zapytała.

- Lubię - powiedziałem.

Znowu zaczynało mi szumieć w głowie.

- Ale już postanowiłem, że nie jadę - oświadczyłem.

Chciałem tak to powiedzieć, żebym sam uwierzył, ale niezbyt dobrze mi wyszło.

- Napijesz się kawy?

- Chętnie - odrzekłem.

Sprzątnęła puszki po piwie oraz szklanki i nastawiła

wodę. Do czasu, aż zawrzała woda, słuchała kaset

w pokoju obok. Johnny Rivers śpiewał *Midnight Special*,

potem *Roli OverBeethoven*. Ajeszcze później *Secret Agent Man*.

Gdy zawrzała woda, zaczęła parzyć kawę, podśpiewując

w rytm *Johnny B. Goode*. Ja w tym czasie czytałem

wieczorne wydanie gazety. Była to bardzo rodzinna scenka.

Gdyby nie owca, pewnie byłbym w dobrym nastroju.

Aż do trzasku obwieszczającego koniec taśmy piliśmy

w milczeniu kawę i chrupaliśmy cienkie biszkopty. Potem

dalej czytałem gazetę. Kiedy już wszystko przeczytałem,

zacząłem czytać od nowa. Zamach stanu,
śmierć aktora
firmowego, kot, który umie robić sztuczki, ale
nie było nic
specjalnie interesującego. Przez cały ten czas
Johnny Rivers
śpiewał stare rock and rolle. Gdy taśma
ponownie dobiegła
końca, złożyłem gazetę i spojrzałem na
dziewczynę.

- Sam jeszcze nie wiem. Wydaje mi się, że
rzeczywiś-
cie lepiej może poszukać owcy, nawet jeżeli
nic z tego nie
wyjdzie, niż siedzieć tu beczynn timer. Ale
jednocześnie nie
chcę, żeby ktoś mi rozkazywał, żeby mnie
zastraszał
i zmuszał.

- Ale prawie wszystkim ktoś rozkazuje,
zastrasza ich
i zmusza. Takie jest życie. I być może nie
należy oczekiwać
niczego innego.

- Może i tak - powiedziałem po chwili.

Ona w milczeniu czyściła uszy. Czasami
spomiędzy
włosów wyzierał miękki płatek ucha.

- Hokkaido jest piękne o tej porze
roku. Nie ma
turystów, pogoda jest ładna i wszystkie owce
pasą się na
łąkach. Najlepsza pora.

- Pewnie tak.

- A jeśli - powiedziała i zjadła ostatniego
biskopta
- a jeśli zabierzesz mnie ze sobą, na pewno ci
się przydam.

- Dlaczego tak sobie bierzesz do serca to
szukanie
owcy?

- Bo ja też chcę zobaczyć tę owcę.

- Może się okazać, że to zwyczajna owca
i wszystko
było na próżno. I tylko zostaniesz
niepotrzebnie wplątana
w te wszystkie kłopoty.

- Nie szkodzi. Twoje kłopoty to też i
moje kłopoty
- uśmiechnęła się lekko. - Szaleję za tobą.
- Dziękuję - powiedziałem.
- Tylko tyle?
Odłożyłem gazetę na stół. Wiatr przyniósł
skądś za-
pach papierosa.
- Szczerze mówiąc, to wszystko mi się nie
podoba.
Jest w tym jakiś haczyk.
- Gdzie?
- Nie wiem - powiedziałem. - Cała
historia jest
nieprawdopodobnie głupia, a mimo to
wszystkie szczegóły
są jasne i pasują do siebie.
Nic nie mówiąc, bawiła się, tocząc palcem
leżącą na
stole gumkę.
- A poza tym co będzie, jak znajdę tę
owcę? Jeżeli to
jest naprawdę tak niezwykła owca, jak
twierdzi ten
mężczyzna, to będę w jeszcze gorszej
sytuacji niż teraz.
- Ale przecież twój przyjaciel już jest w
tej gorszej
sytuacji. Jakby tak nie było, nie przysłałby ci
specjalnie
tego zdjęcia.
Miała rację. Wyłożyłem wszystkie swoje
karty na stół
i wszystkie przegrywały z kartami partnera.
Wszyscy
wiedzieli, co miałem w ręku.
- No to chyba nie ma rady i muszę
jechać - pod-
dałem się.
Na jej twarzy pojawił się uśmiech.
- Myślę, że to i dla ciebie będzie najlepsze.
Wydaje mi
się, że na pewno znajdziemy owcę.

Skończyła czyszczenie uszu, zawięła wszystkie patyczki w ligninową chusteczkę i wyrzuciła. Potem wzięła gumkę i związawszy włosy z tyłu, odsłoniła uszy. Wydawało mi się, że powietrze w pokoju się zmieniło.
- Chodźmy do łóżka - powiedziała.

6. Piknik w niedzielne popołudnie

Obudziłem się o dziewiątej. Nie było jej obok mnie. Pewnie wyszła coś zjeść, a potem wróciła prosto do siebie do domu. Nie było żadnej kartki. W łazience suszyła się jej bielizna i chusteczka do nosa.

Wyjąłem z lodówki sok pomarańczowy, napiłem się i włożyłem do tosterka kromki trzydniowego chleba. Chleb smakował jak gips. Z okna widać było oleandry w ogródku sąsiada. W oddali ktoś ćwiczył na pianinie. Grał tak, jakby schodził w dół ruchomymi schodami jadącymi w górę. Trzy tłuste gołębie siedziały na słupie telegraficznym i gruchały sobie o niczym. A może właśnie gruchały o czymś. Może na przykład bolą je odciski i o tym gruchają. Z ich punktu widzenia moje zachowanie nie ma pewnie sensu.

Kiedy udało mi się wtoczyć do gardła dwa tosty, gołębi już nie było. Został tylko słup telegraficzny i oleandry. Był to niedzielny poranek. W niedzielnym wydaniu gazety było kolorowe zdjęcie konia przeskakującego przez

przeszkodę. Na koniu siedział blady jeździec w czarnej czapce i patrzył z niechęcią na sąsiednią stronę. Na sąsiedniej stronie był długi artykuł o hodowli orchidei. Jest kilkaset gatunków orchidei i każdy z nich ma swoją historię. W jakimś kraju kiedyś pewien książę nawet oddał życie za orchidee. Artykuł twierdził, że w orchideach jest coś, co zmusza człowieka do myślenia o własnym losie. Zdaje się, że we wszystkim można doszukać się filozofii i losu.

W końcu zdecydowałem, że wyruszę na poszukiwanie owcy i humor znacznie mi się poprawił. Wydawało mi się, że energia wypełnia mnie aż po czubki palców. Nie czułem się tak ani razu od czasu, gdy przekroczyłem ważny próg dorosłości, w wieku lat dwudziestu. Włożyłem naczynia do zlewu, dałem śniadanie kotu i wykręciłem numer mężczyzny w czarnym garniturze. Odebrał po sześciu dzwonekach.

- Mam nadzieję, że pana nie obudziłem - powiedziałem.

- Nie martw się. Zawsze wcześnie wstaję - odrzekł.

- O co chodzi?

- Jaka gazetę pan czytuje?

- Wszystkie ogólnojapońskie i osiem regionalnych.

Regionalne dostają dopiero po południu.

- I wszystkie pan czyta?

- To jest część mojej pracy - powiedział mężczyzna

cierpliwie. - O co chodzi?

- Niedzielne wydania też pan czyta?

- Tak, niedzielne też czytam -
odpowiedział.
- Widział pan zdjęcie konia w dzisiejszej
gazecie?
- Widziałem zdjęcie konia - odpowiedział
mężczyzna.
- Nie wydawało się panu, że koń i
jeździec myślą
o zupełnie innych rzeczach?'
Ze słuchawki wypłynęła cisza i jak światło
księżycy
załała pokój. Nie było nawet słycać
oddechu. Taka
cisza, że aż uszy bolały.
- Jaką masz do mnie sprawę? - zapytał
mężczyzna.
- Tak sobie tylko rozmawiam.
Pomyślałem, że dobrze
by było, gdybyśmy mieli jakieś wspólne
zainteresowania.
- Mamy wspólne zainteresowania. Na
przykład kwes-
tę owcy - kaszel. - Przepraszam, ale ja nie
mam tyle
wolnego czasu co ty. Może mógłbyś krótko
wyjaśnić,
o co ci chodzi.
- O to mi właśnie chodzi - powiedziałem.
- Krótko
mówiąc, mam zamiar jutro wyruszyć na
poszukiwanie
owcy. Długo się wahałem, ale w końcu
postanowiłem.
Jednak chciałbym szukać moim
sposobem, w moim
tempie. Gdy sobie rozmawiam, chciałbym
móc rozmawiać
tak długo, jak mam ochotę. Ja też mam
prawo sobie
porozmawiać. Nie chcę być ciągle
obserwowany i nie
życzę sobie, żeby jacyś obcy mną dyrygowali.
To wszystko.
- Ty chyba nie rozumiesz, w jakim jesteś
położeniu.
- To pan nie rozumie, w jakim ja jestem
położeniu.
Proszę posłuchać. Ja się nad tym całą noc
zastanawiałem

1 uświadomiłem sobie, że nie mam nic do stracenia.

Rozstałem się z żoną, z firmy mam zamiar dziś zrezyg-

nować. Mieszkanie jest wynajęte, nie mam w nim nic wartościowego. Mam tylko dwa miliony oszczędności i jeden używany samochód. I mam jeszcze starego kota.

Wszystkie moje ubrania są niemodne, a moje płyty to antyki. Nie posiadam ani sławy, ani społecznego zaufania, ani seksapilu. Nic mam też żadnego talentu i nie jestem zbyt młody. Często mówię coś głupiego i potem tego żałuję.

Używając pana słów, jestem przeciętnym człowiekiem. Czy mam coś do stracenia? Jeśli mam, proszę mi powiedzieć co?

Przez dłuższą chwilę panowało milczenie. Przez ten

czas urwałem zwisającą u guzika koszuli nitkę i narysowałem długopisem trzydzieści gwiazdek.

- Każdy ma jedną lub dwie rzeczy, których nie chciałby

stracić - powiedział mężczyzna. - Ty też.

Jesteśmy zawodowcami w wyszukiwaniu takich rzeczy.

Każdy ma w sobie punkt znajdujący się gdzieś pomiędzy marzeniami

i dumą. Tak jak każda rzecz ma środek ciężkości. Możemy

to znaleźć. Dowiemy się tego wkrótce i o tobie. Człowiek

uświadamia to sobie dopiero wtedy, gdy to

straci. - Krótkie

milczenie. - Ale to problem, który pojawi się dopiero na

dalszym etapie. Rozumiem sens twojego przemówienia.

Spełnię twoje wymagania. Nie będziemy się niepotrzebnie

wtrącać. Możesz sobie postępować, tak jak chcesz. Przez

ten jeden miesiąc. W porządku?

- W porządku - powiedziałem.

- To na razie.

Rozłączył się. Rozłączył się w nieprzyjemny

sposób. Aby
zatrzeć to nieprzyjemne wrażenie, zrobiłem
trzydzieści

pompek i dwadzieścia ćwiczeń na mięśnie brzucha. Potem zmyłem naczynia i zrobiłem pranie z trzech dni. Czułem się już prawie dobrze. Była przyjemna wrześniowa niedziela. Lato znikło już gdzieś jak wspomnienie, którego nie można sobie dokładnie przypomnieć.

Nałożyłem nową koszulę, parę lewisów, tych bez plamy z keczupu, dwie skarpetki od tej samej pary i uczesałem się. Mimo to nie wróciło jednak uczucie, które miewałem w niedzielne poranki, mając siedemnaście lat. Oczywiście że nie. Nie ma rady. Zestarzałem się.

Następnie poszedłem na parking i volkswagenem, który już się praktycznie rozsypywał, pojechałem do supermarketu. Tam kupiłem tuzin puszek z jedzeniem dla kota, piasek do jego skrzynki, podrózny zestaw do golenia i skarpetki. Potem usiadłem przy ladzie cukierni i pijąc praktycznie pozbawioną smaku kawę, zjadłem pączka z cynamonem. Naprzeciwko lady wisiało lustro. Widziałem w nim odbicie siebie samego jedzącego pączka. Przyglądałem się sobie przez chwilę, trzymając w ręku nadgryzionego pączka. Zastanawiałem się, co ludzie myślą, gdy na mnie patrzą. No ale oczywiście nie wiedziałem, co inni myślą. Skończyłem pączka, dopiłem kawę i wyszedłem.

Przy dworcu było biuro podróży. Zarezerwowałem dwa miejsca na następny dzień w samolocie do Sapporo. Potem wszedłem do znajdującego się w budynku dworca

domu towarowego, kupiłem płócienną torbę
podróżną
na ramię i pelerynę od deszczu. Za
każdym razem

wyciągałem z koperty kolejny
dziesiędotysięczny banknot,
ale "plik wcale nie stawał się cieńszy. Tylko
ja jakbym
chudł. Na świecie są takie pieniądze. Sam fakt,
że człowiek
je ma, wywołuje gniew, i wydawanie ich
wprawia w fatal-
ny nastrój. Jednak kiedy się kończą, sam
człowiek siebie
nienawidzi. A gdy się samego siebie
nienawidzi, ma się
ochotę wydawać pieniądze. Tylko pieniędzy
już nie ma.

Sytuacja bez wyjścia.

Usiadłem na ławce przed dworcem,
wypaliłem dwa
papierosy i przestałem myśleć o
pieniądzach. Jak to
w niedzielny rano plac przed dworcem był
pełen rodzin
z dziećmi i młodych par. Kiedy tak obojętnie
im się
przyglądałem, przypomniałem sobie, jak
moja żona od-
chodząc, powiedziała, że może powinniśmy
byli mieć
dzieci. Rzeczywiście byłem już w takim
wieku, że mógł-
bym nawet mieć kilkoro. Ale kiedy
wyobraziłem sobie
siebie jako ojca, popadłem w przygnębienie.
Wydawało
mi się, że jeśli byłbym dzieckiem, nie
chciałbym mieć
takiego ojca jak ja.

Niosąc pod pachami papierowe torby z
zakupami
i paląc papierosa, wróciłem na parking i
położyłem
wszystko na tylnym siedzeniu. Potem
pojechałem na
stację benzynową i poprosiłem o
zatankowanie i zmianę
oleju. W tym czasie poszedłem do
pobliskiej księgarni
i kupiłem trzy kieszonkowe wydania
powieści. Tym
sposobem pozbyłem się dwóch kolejnych

banknotów,
a moje kieszenie wypełniły się monetami.
Wróciłem do
mieszkania, wsypałem monety do
szklanej salaterki

w kuchni i umyłem twarz zimną wodą. Wydawało mi się, że wstałem bardzo dawno temu, ale gdy spojrzałem na zegar, okazało się, że do południa było jeszcze dużo czasu.

Dziewczyna wróciła o trzeciej po południu. Miała na sobie kraciatą koszulę, spodnie koloru musztardy i okulary słoneczne tak ciemne, że od patrzenia mogła rozboleć głowa. Na ramieniu miała taką samą płócienną torbę jak moja.

- Zrobiłam przygotowania do wycieczki - powiedziała, poklepując wypchaną torbę. - To pewnie będzie długa wycieczka, prawda?

- Pewnie się przedłuży.

Położyła się na kanapie przy oknie i nie zdejmując okularów i patrząc w sufit, paliła mentolowego papierosa. Zaniósłem jej popielniczkę, usiadłem obok i pogładziłem ją po włosach. Przyszedł kot, wskoczył na kanapę i położył głowę i przednie łapki na jej nodze. Kiedy znudziło jej się

\
palenie, włożyła papierosa do moich ust i ziewnęła.

- Cieszysz się, że jedziemy na wycieczkę? - zapytałem.

- Bardzo się cieszę. Najbardziej z tego, że jadę z tobą.

- Ale jeśli nie znajdziemy owcy, nie będziemy mieli dokąd wrócić. Może całe życie będziemy musieli podróżować.

- Tak jak ten twój przyjaciel?

- Tak. Jesteśmy w pewnym sensie do siebie podobni. Tyle że on pojechał z własnej woli, a ja

jestem
zmuszany.

190

Zgasilem papierosa w popielniczce. Kot podniósł głowę, ziewnął szeroko i powrócił do poprzedniej pozycji.

- Skończyłeś swoje przygotowania do wycieczki?

- zapytała.

- Nie, jeszcze nie. Ale nie zabieram dużo bagażu.

Trochę ubrań i przybory toaletowe. Ty też nie musisz tak dużo zabierać. Możemy tam kupić wszystko, co będzie potrzebne. Mam aż za dużo pieniędzy.

- Ale ja to lubię - zachichotała. - Jak nie mam dużo

bagażu, to nie czuję się na wycieczce.

- Hmm, ciekawe...

Z otwartego okna napłynął wysoki głos ptaka. Nigdy

jeszcze takiego nie słyszałem. Nowy ptak w nowej porze

roku. Nabrałem w dłoń płynącego z okna popołudniowe-

go światła i położyłem na jej policzku. Siedzieliśmy tak

dłuższą chwilę. Patrzyłem na białe chmurki przesuwające

się z jednej strony okna na drugą.

- Czy coś się stało? - zapytała.

- To trochę dziwnie zabrzmiało, ale dlaczego nie wydaje

mi się, że teraz jest teraz? Nawet to, że ja to ja, nie jest

tak do końca jasne. Albo że tutaj jest tutaj. Zawsze tak

jest. Wszystko zaczyna pasować do siebie dopiero dużo

później. Przez te ostatnie dziesięć lat ciągle się tak czuję.

- Dlaczego dziesięć lat?

- Tak tylko powiedziałem: dziesięć. Może więcej.

Zaśmiała się, podniosła kota i delikatnie postawiła

na ziemi.

- Obejmij mnie.

Objęliśmy się na kanapie. Kiedy zbliżyłem
twarz do
obicia antycznej kanapy, kupionej w sklepie
ze starzyzną,
poczułem zapach dawnych czasów. Jej
miękkie ciało
stapiało się z tym zapachem. To było
łagodne i ciepłe
uczucie, jak jakieś niejasne wspomnienie.
Odgarnąłem
jej włosy i lekko dotknąłem wargami uszu.
Świat leciutko
zadrżał. Mały, naprawdę mały świat. Czas
płynął jak
lekki wiaterek.

Rozpiąłem guziki jej koszuli, położyłem
dłoń pod
piersią i przyglądałem się.

- Zupełnie jakbym żyła, prawda?

- Ty?

- Tak, moje ciało i ja sama.

- Tak - powiedziałem - naprawdę
wygląda, jakby
żyło.

Jest naprawdę cicho. Wokół już nic nie
słyszeć.

Wszyscy prócz nas wyszli gdzieś świętować
pierwszy
dzień jesieni.

- Wiesz, bardzo lubię takie rzeczy -
wyszeptała
cichutko.

- Uhm...

- Tak jakbym była na pikniku. Bardzo
przyjemnie.

- Na pikniku?

- Tak.

Objąłem ją mocno, odgarnąłem ustami
grzywkę i jesz-
cze raz pocałowałem w ucho.

- Czy tych dziesięć lat było długie? -
zapytała cicho
tuż przy moim uchu.

- Tak - powiedziałem - wydaje mi się, że bardzo długie. Bardzo długie i nic nie udało mi się skończyć.

Lekko poruszyła leżącą na poręczy kanapy głową i uśmiechnęła się. Znałem skądś ten uśmiech, ale nie pamiętałem, kto i kiedy tak się uśmiechał. Rozebrane dziewczyny mają ze sobą przerażająco dużo wspólnego i zawsze mnie to zbija z tropu.

- Poszukajmy owcy - powiedziała z zamkniętymi oczami. - Jak znajdziemy owcę, wszystko inne pójdzie dobrze.

Patrzyłem przez chwilę na nią, a potem na jej uszy. Miękkie światło popołudnia spowijało jej ciało, jak na jakiejś starej martwej naturze.

7. O mało pomysłowym, ale upartym myśleniu

O szóstej wstała, ubrała się starannie, poprawiła włosy przed lustrem w łazience, popsikała się dezodorantem i umyła zęby. W tym czasie ja siedziałem na kanapie i czytałem *Przygody Sherlocka Holmesa*. Opowiadanie zaczynało się od słów: „Mój przyjaciel Watson rzadko miewa dobre pomysły, ale za to jest bardzo uparty”. Był to świetny początek opowiadania.

- Dzisiaj wrócę późno, więc nie czekaj na mnie

- powiedziała.

- Praca?

- Tak. Chciałam mieć dzisiaj wolne, no ale nie ma rady. Musiałam się zgodzić, ponieważ od jutra biore urlop.

W chwilę po jej wyjściu otworzyły się drzwi.

- Słuchaj, a co będzie z kotem podczas naszego wyjazdu? - zapytała.

- Masz rację! Zupełnie o tym nie pomyślałam. Ale jakoś to załatwię.

Drzwi znowu się zamknęły.

Wyjąłem z lodówki mleko i żółty ser i dałem kotu.

Kot jadł ser z trudem. Miał już bardzo słabe zęby.

W lodówce nie było niczego nadającego się dla mnie, więc oglądając wiadomości, napiłem się piwa. To była niedziela bez prawdziwych wiadomości. W takie dni

w popołudniowych wydaniach wiadomości zwykle poka-

zują materiał z ogrodu zoologicznego.

Popatrzyłem na

żyrafę, słonia i pandę, a potem

wyłączyłem telewizor

i wykręciłem numer.

- Chodzi o kota - powiedziałem do mężczyzny.

- Kota?

- Mam kota.

- I?

- Jeśli się ktoś nim nie zajmie, nie będę mógł

wyjechać.

- Musi być w pobliżu jakieś schronisko dla zwierząt.

- On jest stary i słaby. Jak go włożą na miesiąc do

klatki, to zdechnie.

Słychać było bębnienie palców o stół.

- No i?

- Chciałbym, żebyście się wy nim zajęli.
Macie tam ogród i jeden kot przecież nie sprawi dużego kłopotu.

- To niemożliwe. Szef nie lubi kotów, a poza tym do ogrodu zlatują się ptaki. Jak będzie kot, ptaki przestaną przylatywać.

- Szef jest przecież nieprzytomny, a mój kot nie jest na tyle sprytny, żeby łapać ptaki.

Palce jeszcze kilka razy uderzyły o blat stołu i za-trzymały się.

- Dobrze. Jutro o dziesiątej wyślę po niego kierowcę.

- Mam dla niego przygotowane jedzenie i piasek. Je tylko puszki tej jednej firmy, więc jak się skończą, proszę mu kupić takie same.

- Może te szczegóły mógłbyś przekazać kierowcy.

Chyba już wcześniej ci wspominałem, że jestem bardzo zajęty.

- Chciałbym załatwić to tylko z jedną osobą. W ten sposób wiadomo, kto jest odpowiedzialny.

- Odpowiedzialny?

- To znaczy, że jeśli podczas mojej nieobecności kot zniknie albo zdechnie, to nawet jeżeli znajdę owcę, nic wam nie powiem.

- Coś takiego! - powiedział mężczyzna. - No, niech ci będzie. Twoje myśli chodzą dziwnymi drogami, ale jak na amatora jesteś wcale niezły. Mów powoli, bo będę notował.

- Nie dawajcie mu tłustego mięsa, bo wszystko wymiotuje. Ponieważ ma słabe zęby, nie może też jeść

nic twardego. Rano mleko i puszkę jedzenia.
Po południu
suszona sardynka i mięso albo ser. Proszę mu
codziennie
zmieniać piasek, bo on nie lubi brudnego.
Często dostaje
biegunki i jeżeli nie przejdzie mu po dwóch
dniach,
proszę go zabrać do weterynarza i podać
lekarstwa.

Przerwałem i nasłuchiwałem szelestu
długopisu su-
nącego po papierze.

- To wszystko? - zapytał mężczyzna.

- Ma świerzb w uszach, więc codziennie
trzeba mu
przetrzeć uszy patyczkiem z watką
namoczoną w oliwie
z oliwek. Ponieważ tego nie lubi i się
wrywa, trzeba
uważać, by nie przekłuć mu bębenków. Poza
tym jeżeli nie
chcicie mieć porysowanych mebli, trzeba mu
raz w tygo-
dniu obcinać pazurki. Zwykłym obcinaczem
do paznokci.

Jestem prawie pewien, że nie ma pcheł, ale
lepiej na wszelki
wypadek co pewien czas wykąpać go w
szamponie przeciw
pchłom. Sprzedają go w sklepach
zoologicznych. Po kąpieli
proszę kota dobrze wytrzeć ręcznikiem,
uczesać i wysuszyć
suszarką. Jeśli się tego nie zrobi, kot się
przeziębi.

Długopis pracowicie notował.

- Jeszcze coś?

- Nie, to chyba wszystko.

Mężczyzna odczytał mi to, co zanotował.

Bardzo do-
kładne notatki.

- To wystarczy, tak?

- Tak.

- To na razie - powiedział mężczyzna i
rozłączył się.

Na dworze było już zupełnie ciemno.

Wsunąłem do

kieszeni spodni jakieś drobne, papierosy i zapalniczkę, nałożyłem adidas i wyszedłem.

Poszedłem do snack baru, do którego często chodziłem, i zamówiłem kotlet z kurczaka i bułkę. Czekaając na jedzenie, znowu napiłem się piwa, słuchając nowej płyty Brothers Johnson. Gdy się skończyła, zmieniono płytę i zaczął śpiewać Bil Withers. Zjadłem kotleta z kurczaka, słuchając Billa Withersa. Potem podczas *Star Wars* Maynarda Fergusona wypilem kawę. Nie miałem wrażenia, że zjadłem posiłek.

Gdy sprzątnięto filiżankę po kawie, podszedłem do różowego telefonu, wrzuciłem trzy dziesięciojenówki i wykręciłem domowy numer partnera. Odebrał jego starszy syn, uczeń szkoły podstawowej.

- Dzień dobry - powiedziałem.

- Dobry wieczór - poprawił mnie.

Spojrzałem na zegarek. Miał rację. Po chwili podszedł partner.

- Jak było? - zapytał.

- Czy możemy teraz rozmawiać? Nie jecie akurat kolacji?

- Jemy, ale to nie szkodzi. Nie jest to jakaś specjalna kolacja, a poza tym bardziej ciekawi mnie to, co masz do powiedzenia.

Opowiedziałem mu w skrócie o rozmowie z mężczyzną w czarnym garniturze. Opowiedziałem o dużym samochodzie, o wielkim domu i o umierającym starym człowieku. Nie wspomniałem jednak o owcy. Nie sądziłem,

żeby mi uwierzył, a poza tym cała historia
zrobiłaby się za
długa. Ale przez to, jak można się było zresztą
spodziewać,
moja opowieść nie miała sensu.

- Nic z tego nie rozumiem - powiedział
partner.

- Niektórych rzeczy nie mogę ci
powiedzieć. Jak ci
powiem, ty też będziesz miał kłopoty. Ty
masz rodzinę...

- mówiąc to, myślałem o jego
niespłaconym pięcio-
pokojowym luksusowym mieszkaniu, o
żonie z niskim
ciśnieniem i dwóch przemądrzałych
synkach. - To jest
tego rodzaju sprawa.

- Aha.

- W każdym razie jutro muszę wyjechać.

Myślę, że
może mnie nie być dość długo. Miesiąc,
może dwa albo
trzy, sam dokładnie nie wiem. A może już
w ogóle nie
wrócę do Tokio.

- Coś podobnego!

- Dlatego chciałbym, żebyś przejął firmę.

Ja się wyco-
fuję. Nie chcę wciągać cię w swoje kłopoty.
Moje prace są
mniej więcej zakończone, a poza tym, mimo
że byliśmy
partnerami, to ty dźwigałeś ciężar firmy, a ja
pracowałem
tylko na pół gwizdka.

- Ale jak ciebie nie będzie, kto się zajmie
wszystkimi
drobnymi sprawami?

- Skonsoliduj front. Wróć do dawnych
metod. Zrezyg-
nuj ze wszystkich zamówień na materiały
reklamowe
i redagowanie i wróć do oryginalnego
pomysłu biura
tłumaczeń. Tak jak ostatnio mówiłeś. Zostaw
tylko jedną
sekretarkę i zwolnij tych wszystkich ludzi
pracujących

na zlecenia. Już ich nie będziesz potrzebował. Jak im zapłacisz za dwa miesiące, nie będą narzekać. Możesz przenieść biuro do jakiegoś mniejszego lokalu. Spadną wpływy, ale zmaleją też i wydatki. Ponieważ mnie nie będzie, już nawet na tym zarobisz i nie poczujesz specjalnej różnicy. I zmartwienia z powodu podatków i, jak to nazwałeś, wyzysku też będą dużo mniejsze. Spodoba ci się.

Partner zastanawiał się, nic nie mówiąc.

- Nic z tego - powiedział - na pewno się nie uda.

Włożyłem do ust papierosa i otworzyłem zapalniczkę.

W tym czasie podeszła kelnerka i zapaliła mi papierosa zapalką.

- Wszystko będzie w porządku. Ja ci to mówię. Ja, z którym zaczynałeś.

- Udawało się, bo robiliśmy to razem - powiedział.

- Do tej pory nigdy jeszcze nie udało mi się nic zrobić samodzielnie.

- Nie mówię ci, żebyś robił więcej.

Mówię ci, żebyś robił mniej. Rób zwykłe tłumaczenia, takie jak robiliśmy przed rewolucją przemysłową. Ty, sekretarka, pięciu czy sześciu tłumaczy na zlecenia i dwóch profesjonalistów na stałe. Musi się udać.

- Ty nie wiesz o mnie wszystkiego.

Moneta wpadła gdzieś do środka z brzękiem. Włożyłem kolejne trzy.

- Ja jestem inny niż ty - powiedział. - Ty byś dał sobie sam radę. Ale ja nie. Jak nie mam do kogo narzekać i kogo się poradzić, to nie mogę iść naprzód.

Zastłoniłem słuchawkę i westchnąłem.
Rozmowa pro-
wadziła donikąd. W kółko to samo.

- Halo? - powiedział.
- Słyszę, słyszę - odrzekłem.

Ze słuchawki dobiegały głosy dwóch
chłopców, którzy
klócili się, zmieniając kanały w telewizorze.

- Pomyśl o dzieciach - powiedziałem. To
nie było
zagranie fair, ale nie miałem wyjścia. - Nie
możesz się
nad sobą rozczulać. Jeśli ty myślisz, że się
nie uda, to dla
nich to oznacza koniec. Jak masz pretensje
do świata,
nie powinieneś mieć dzieci. Musisz
porządnie pracować,
a nie pić.

W słuchawce zapadła długa cisza.
Kelnerka przyniosła
mi popielniczkę, a ja gestem zamówiłem
piwo.

- Masz rację - powiedział. - Spróbuję, ale
nie jestem
pewien, czy mi się uda.

Nalałem sobie piwa do szklanki, wypięm
łyk i mówi-
łem dalej.

- Uda się. Sześć lat temu nie mieliśmy ani
pieniędzy,
ani znajomości i patrz, jak daleko zaszliśmy.

- Nie zdajesz sobie sprawy, jak bezpiecznie
się czułem,
pracując razem z tobą.

- Niedługo do ciebie zadzwonię.

- Dobra.

- Dziękuję ci za wszystko. Było bardzo
przyjemnie

- powiedziałem.

- Jak skończysz swoje sprawy i wrócisz
do Tokio,
znowu się do mnie przyłącz.

- Dobrze.

Rozłączyłem się.

Obaj wiedzieliśmy, że już pewnie nie wrócę do tej firmy. Jak się razem przepracuje sześć lat, zna się siebie nawzajem na tyle dobrze, że takie rzeczy się wie.

Zabrałem butelkę i szklanę, wróciłem do stolika i skończyłem piwo. Straciłem pracę, ale humor mi się poprawił. Staję się coraz mniej skomplikowany. Straciłem miasto rodzinne, straciłem przyjaciela, straciłem żonę, a za kilka miesięcy stracę swoje lata dwudzieste. Zastanawiałem się przez chwilę, jaki będę, gdy skończę sześćdziesiąt lat. Myślenie o tym nie miało sensu. Nie wiem nawet, co będzie za miesiąc.

Wróciłem do domu, umyłem zęby, przebrałem się w piżamę, wszedłem do łóżka i dalej czytałem *Przygody Sherlocka Holmesa*. O dziesiątej zgasilem światło i zasnąłem głęboko. Spałem do rana.

8. Narodziny Szprota

O dziesiątej pod blokiem pojawił się ten idiotyczny przypominający łódź podwodną samochód. Kiedy zobaczyłem go z drugiego piętra, wyglądał nie jak łódź podwodna, a raczej jak olbrzymia, odwrócona dnem do góry metalowa forma do ciasta. Taka, w której można by zrobić tak wielkie ciastko, że trzysta dzieci jadłoby je

przez dwa tygodnie. Usiedliśmy we dwójkę na parapecie i przez pewien czas przyglądaliśmy się samochodowi.

Powietrze było wręcz nieprzyjemnie przejrzyste. Przyminało sceny z przedwojennych filmów ekspresjonistycznych. Lecący wysoko helikopter wydawał się nienaturalnie mały, a bezchmurne niebo wyglądało jak olbrzymie oko, któremu odcięto powiekę.

Pozamykałem wszystkie okna, wyłączyłem lodówkę, odciąłem dopływ gazu. Pranie było zebrane, łóżko nakryte narzutą, popielniczki umyte i olbrzymia ilość kosmetyków w łazience porządnie poustawiana. Czyszczenie opłaciłem z góry za dwa miesiące i odwołałem prenumeratę gazety. Spojrzałem z progu na swoje wyludnione mieszkanie, które nagle wydało się bardzo ciche. Patrząc na nie, myślałem o czteroletnim życiu z żoną i o dziecku, które mogliśmy mieć. Otworzyły się drzwi do windy i dziewczyna zawołała mnie. Wtedy zatrzasnąłem za sobą metalowe drzwi mieszkania.

Czekając na nas, kierowca w zapamiętaniu polerował suchą szmatką przednią szybę samochodu. Na samochodzie, tak jak przedtem, nie było nawet pyłku i lśnił w słońcu jakimś nieziemskim blaskiem. Wydawało się, że jeśli by dotknąć go ręką, można się oparzyć albo doznać innych obrażeń.

- Dzień dobry - powiedział kierowca. Był to ten sam religijny kierowca co przedwczoraj.

- Dzień dobry - odpowiedziałem.

- Dzień dobry - odpowiedziała dziewczyna.
Trzymała kota, a ja papierową torbę z kocim jedzeniem i piaskiem.

- Piękna pogoda, prawda? - powiedział kierowca, spoglądając na niebo. - Mówi się chyba, że powietrze jest przejrzyste.
Skinąłem głową.

- Jak jest taka pogoda, wiadomości od Pana Boga docierają pewnie bez kłopotu - powiedziałem.

- Ależ to nie jest tak! - odrzekł kierowca. - Wiadomości kryją się we wszystkim. I w kwiatkach, i w kamieniach, i w chmurach...

- A w samochodach? - zapytałem.

- W samochodach też.
Na to ja:
- Ale przecież samochody są robione w fabrykach.
- Nie ma znaczenia, kto coś zrobił, bo i tak wola Pana Boga kryje się we wszystkim.

Na to ona:
- Tak jak świerzbowce w uszach?
- Tak jak powietrze - poprawił ją kierowca.
- To znaczy, że w samochodach robionych w Arabii Saudyjskiej kryje się Allah.

- W Arabii Saudyjskiej nie produkuje się samochodów.

Na to ja:
- Naprawdę?
- Naprawdę.

- To jaki Bóg kryje się w samochodach robionych w Ameryce i eksportowanych do Arabii Saudyjskiej?

- zapytała dziewczyna.

To było trudne pytanie.

- Przecież ja muszę panu coś powiedzieć o kocie

- rzuciłem linę ratunkową.

- Ładny kot - powiedział kierowca, oddychając z ulgą.

Ale kot wcale nie był ładny. Wręcz odwrotnie. Był przeciwieństwem ładnego kota. Sierść miał jak wyłysiały dywan, koniec ogona zagięty pod kątem sześćdziesięciu stopni, zęby żółte, trzy lata temu skaleczył się w prawe oko, rana nie goiła się i z oka ciekła mu ropa, no i przy tym był już prawie ślepy. Nie byłem nawet pewien, czy potrafiłby jeszcze odróżnić kartofel od tenisówki. Na łapach miał pełno wyschniętych odcisków, w uszach jak zły los tkwiły mu świerzbowce i z powodu podeszłego wieku ze dwadzieścia razy dziennie psuł powietrze. Był młodym, zdrowym kocurem, kiedy moja żona znalazła go pod ławką w parku i przygarnęła, ale teraz szybko staczał się ku upadkowi, jak kula od kręgli położona na szczycie zbocza drugiej połowy lat siedemdziesiątych. Do tego nie miał nawet imienia. Nie wiedziałem, czy brak imienia pogłębia, czy też może zmniejsza tragedię kota.

- Dobry kotek - powiedział kierowca, jednak nie miał

odwagi go pogłaskać. - Jak ma na imię?

- Nie ma imienia.

- To jak pan go woła?

- Nie wołam - powiedziałem. - On sobie po prostu żyje.

- Ale przecież nie siedzi ciągle bez ruchu. Ma własną wolę i rusza się. To dziwne, żeby coś, co ma własną wolę i rusza się, nie miało imienia.

- A na przykład szproty mają własną wolę i ruszają się, a nikt im imion nie nadaje.

- Ale pomiędzy szprotami a ludźmi nie istnieją uczucia i nawet jeśli zawołać je po imieniu, i tak by nie zrozumiały. Można by im nadać imiona, gdyby ktoś chciał.

- To by znaczyło, że zwierzęta, które mają własną wolę, ruszają się oraz tworzą związki uczuciowe z ludźmi, a do tego słyszą, zasługują na imiona.

- Właśnie tak - powiedział kierowca i kilka razy przytaknął na znak, że się zgadza. - Czy w takim razie ja mógłbym nadać mu imię?

- Ależ proszę bardzo! Jakie imię?

- A może Szprot? Jak pan uważa?

Dlatego, że do tej pory był traktowany jak szprotka.

- Niezłe - powiedziałem.

- Prawda, że niezłe? - powiedział z dumą kierowca.

- Jak sądzisz? - zwróciłem się do dziewczyny.

- Niezłe - powiedziała. - Czuję się, jakbyśmy stwarzali niebo i ziemię.

- Niech się stanie Szprot - wygłosiłem.

- Chodź, Szprot - powiedział kierowca i wziął kota na rękę. Kot zląkł się, ugryzł kierowcę w palec i puścił bąka.

Kierowca zawiózł nas na lotnisko. Kot siedział grzecznie na przednim siedzeniu. Co pewien czas puszczał bąka. Zorientowaliśmy się po tym, że kierowca ciągle otwierał okno. Po drodze opowiadałem mu, jak zajmować się kotem. Powiedziałem mu o czyszczeniu uszu, o sklepie, w którym sprzedają dezodorant do odświeżania skrzynki z piaskiem, o tym, ile go karmić i tak dalej.

- Proszę się nie niepokoić - powiedział kierowca.

- Dobrze się nim zaopiekuję. W końcu przecież jestem jego chrzestnym ojcem.

Na drodze nie było prawie ruchu i samochód mknął na lotnisko jak łosoś płynący w górę rzeki podczas tarła.

- Dlaczego statki mają imiona, a samoloty nie? - zapytałem kierowcę. - Dlaczego mówi się lot numer dziewięćset siedemdziesiąt jeden albo trzysta dwadzieścia sześć, ale jak statek, to zaraz ma imię własne, Konwalia albo Stokrotka?

- Pewnie dlatego, że jest o wiele więcej samolotów niż statków. Samoloty produkują masowo.

- Naprawdę? Przecież statki też produkują dość masowo, i myślę, że jest ich więcej niż samolotów.

- Jednak - powiedział kierowca i zamilkł na kilka sekund - nierealne też byłoby nadanie imion wszystkim miejskim autobusom.

- Ja myślę, że byłoby wspaniałe, gdyby każdy miejski autobus miał imię - powiedziała dziewczyna.

- Ale wtedy pasażerowie zrobiliby się wybredni. Poja-

dę z Shinjuku do Sendagaya, jeśli przyjedzie
Antylopa,
ale w Muła za nic nie wsiądę - powiedział
kierowca.

- Jak uważasz? - zapytałem dziewczynę.
- Ja też pewno nie wsiadłabym w Muła - powiedziała.
- Ale żal wtedy kierowcy Muła - stwierdził

kierowca.

Była to wypowiedź, jak przystało na kierowcę. - Przecież to nie jego wina.

- Słusznie - poparłem go.
- No tak - odparła ona. - Lecz ja i tak

wsiadłabym w Antylopę.

- Właśnie w tym rzecz - powiedział

kierowca. - Imio-

na statków to pozostałość jeszcze z czasów sprzed maso-

wej produkcji. Zasada była taka sama jak przy nadawaniu

imienia koniowi. Dlatego samoloty używane tak jak konie

mają imiona. Na przykład „Spirit of St. Louis” albo „Enola

Gay”*. Są świadomie identyfikowane.

- To znaczy, że u podstaw leży pojęcie żywego stworzenia?

- Tak.

- Czyli cel, przeznaczenie to drugorzędny element imienia?

- Tak. Jeśli mielibyśmy tylko oznaczyć przeznacze-

nie, wystarczyłyby numery. Tak jak traktowano Żydów

w Oświęcimiu.

- Aha - powiedziałem. - Ale jeżeli u podstaw imienia leży świadomość życia, to dlaczego nadaje się imiona

dworcom, parkom i stadionom, mimo że są nieożywione?

- Co byśmy poczęli, gdyby dworce nie miały nazw?

* „Spmt of St Loujs” - samolot, w którym Charles Lindbergh przeleaał w 19271 przez Atlantyk, „Enola Gay” - superfoiteca B-29, z której w 1945 r zrzucono bombę atomową na Hiroszimę

- Dlatego chcę, żeby mi pan wytłumaczył to nie z punktu widzenia przeznaczenia, tylko zasady.

Kierowca zamyślił się głęboko i nie zauważył, że światło zmieniło się na zielone. Stojący za nami samochód z przyczepą kempingową zatrąbił na melodię z *Siedmiu wspaniałych*.

- Może dlatego, że nie można ich pozamieniać. Na przykład jest tylko jeden dworzec Shinjuku i nie można go zamienić z dworcem Shibuya. Czyli takie rzeczy, których nie można pozamieniać miejscami i które nie są produkowane masowo. Co pan sądzi o tych dwóch kryteriach? - zapytał kierowca.

- Byłoby świetnie, gdyby dworzec Shinjuku znalazł się w Ekoda - powiedziała dziewczyna.

- Gdyby dworzec Shinjuku był w Ekoda, to stałby się dworcem Ekoda - nie dawał się kierowca.

- Ale wtedy i linia kolejowa Odakyu musiałaby się przenieść.

- Wróćmy do początku - powiedziałem. - Co by było, gdyby można pozamieniać dworce miejscami? Gdyby wszystkie dworce kolei japońskich były produkowane masowo i składane, i można by zamienić dworzec tokijski z dworcem Shinjuku?

- To proste. Jeśli byłby człowiek w Shinjuku, to tam znajdowałby się dworzec Shinjuku. A jeśli w Tokio, to tam znajdowałby się dworzec tokijski.

- To znaczyłoby, że nazwy nie są nadawane przedmiotom, tylko funkcjom, a to by przecież wskazywało na przeznaczenie, cel.

Kierowca milczał przez chwilę, ale odezwał się szybciej niż poprzednio.

- Nagle mi to przyszło do głowy - powiedział. - Może powinniśmy spojrzeć na wszystko optymistyczniej.

- Jak to?

- Wszystkie miasta, parki, ulice, stadiony, kina i tak dalej mają nazwy. Nadano im nazwy w zamian za to, że zostały przytwierdzone do ziemi.

Nowa teoria.

- W takim razie - powiedziałem - jeśli odrzuciłbym całkowicie świadomość i został gdzieś przytwierdzony, też dostałbym jakieś wspaniałe imię?

Kierowca spojrział na mnie we wstecznym lusterku.

Wyglądał tak, jakby zastanawiał się, czy jest tu gdzieś jakaś pułapka.

- Przytwierdzony?

- Unieruchomiony, na przykład zamrożony albo coś takiego. Jak Śpiąca Królewna.

- Ale przecież pan ma już imię?

- No tak - powiedziałem. - Zapomniałem.

Po otrzymaniu kart wstępu do samolotu pożegnaliśmy się z kierowcą. Chciał czekać aż do odlotu, ale zostało jeszcze półtorej godziny, więc zrezygnował i odjechał.

- Dziwny człowiek - rzekła dziewczyna

- Jest miejsce, w którym mieszkają tylko tacy ludzie - powiedziałem. - Tam mleczone krowy poszukują obcęgów.

- Jak w piosence *Home on the Range*.
- Może i tak - odparłem.

Weszliśmy do restauracji na lotnisku i zjedliśmy wczesny obiad. Ja zamówiłem zapiekane krewetki, a ona spaghetti. Za oknem widać było boeingi 747 i tristary.

Ładowały i startowały z powagą sugerującą jakąś ważną misję. Dziewczyna jadła spaghetti, nakładając na widelec po jednej nitce makaronu i podejrzliwie mu się przyglądając.

- Zawsze myślałam, że w samolocie podają posiłki

- powiedziała z niezadowoleniem.

- Nie - odparłem, wkładając do ust kawałek zapiekanki i studząc go przed połknięciem.

Potem szybko

popiłem zimną wodą. Zapiekanka była tak gorąca, że nie

czułem żadnego smaku. - Podają na

trasach między-

narodowych. A na krajowych, jeśli są

dłuższe, czasem

jakieś drugie śniadanie, ale nic specjalnego.

- A filmy?

- Nie ma. Przecież lot do Sapporo trwa niewiele ponad godzinę.

- To nic nie ma.

- Nie ma. Siadasz na swoim miejscu, czytasz książkę

i dolatujesz do celu. Jak w autobusie.

- Tylko nie czeka się na światłach.

- Właśnie. Nie czeka się na światłach.

- O rany - powiedziała z westchnieniem.

Zostawiła

w połowie zjedzone spaghetti, odłożyła

widelec i wytarła

usta papierową serwetką. - To nie ma po

co nadawać

samolotowi imienia.

- Słusznie. Samoloty są dosyć nudne. Tyle tylko że nie zabierają dużo czasu. Pociągiem jedzie się chyba ze dwanaście godzin.

- To co się dzieje z resztą czasu?

Zrezygnowałem z jedzenia zapiekanki i zamówiłem dwie kawy.

- Z resztą czasu?

- Przecież lecąc samolotem, oszczędza się ponad dziesięć godzin. Gdzie się podziewa ten czas?

- Nigdzie się nie podziewa. Dolicza się go. Możemy sobie te dziesięć godzin spędzić tak, jak chcemy, czy to w Tokio, czy w Sapporo. W ciągu dziesięciu godzin można obejrzeć cztery filmy i zjeść dwa posiłki, prawda?

- A jak ja nie będę chciała oglądać filmów ani jeść?

- To już twoje zmartwienie, a nie wina czasu.

Przygryzła wargi i przez chwilę przyglądała się przysadzistej sylwetce boeinga 747. Zawsze przypominają mi pewną brzydką, grubą kobietę, która mieszkała koło nas. Ogromny obwisły biust, spuchnięte nogi, pomarszczona szyja. Lotnisko wyglądało jak miejsce zebrań takich kobiet. Kilkadziesiąt z nich przybywa i odchodzi jedna po drugiej. Wyprostowani piloci i stewardesy przechodzący w różnych kierunkach przez halę lotniska wyglądali dziwnie dwuwymiarowo, jakby te kobiety pozbawiły ich cienia. Zdawało mi się, że nie było tak za czasów samolotów DC7 i Friendship, ale tak naprawdę nie pamiętałem. Może tak tylko mi się wydaje, bo 747

wyglądają jak grube,
brzydkie kobiety.

- Słuchaj, czy czas puchnie? - zapytała mnie.

- Nie, czas nie puchnie - odpowiedziałem, ale mój głos nie brzmiał jak mój głos. Odkaszniałem i napiłem się kawy. - Czas nie puchnie.

- Ale przecież go przybywa. Sam powiedziałeś, że się dolicza.

- To tylko znaczy, że mniej czasu potrzeba na przemieszczanie się. Całkowita ilość czasu się nie zmienia. Tylko można dzięki temu zobaczyć dużo filmów.

- Jeśli ktoś ma ochotę obejrzeć film - powiedziała.

Po przyjeździe do Sapporo rzeczywiście od razu obejrzeliśmy dwa filmy.

Rozdział siódmy
**Przygody w hotelu Pod
Delfinem**

1. Przemieszczanie się zakończone kinem.

Hotel *q*
Pod Delfinem

Podczas lotu przez cały czas obserwowała krajobraz w dole. Ja, siedząc obok, czytałem *Przygody Sherlocka Holmesa*. Na niebie nie było ani jednej chmurki, a na ziemi ciągle widziałem przesuwany się cień naszego samolotu. Ściśle mówiąc, ponieważ siedzieliśmy w samolocie, odbijający się na ziemi cień nie był jedynie cieniem samolotu, bo powinien też właściwie zawierać w sobie nasze cienie. A jeśli tak, to znaczy, że również ślad naszych postaci odciskał się na powierzchni ziemi.

- On mi się bardzo podoba - powiedziała, popijając sok pomarańczowy z papierowego kubeczka.

- Kto?

- Ten kierowca.

- Tak - przytaknąłem. - Mnie się też podoba.

- A poza tym Szprot to bardzo dobre imię.

- Owszem, to naprawdę dobre imię. Kot też może

będzie szczęśliwszy tam niż u mnie.

- Nie kot, tylko Szprot.

- Słusznie, Szprot.

- Dlaczego nigdy nie nadałeś mu imienia?

- Sam nie wiem - powiedziałem. Zapaliłem papierosa

zapalniczką z herbem owcy. - Może po prostu nie lubię

imion jako takich. Ja to ja, ty to ty, my to my, oni to oni,

wydaje mi się, że to wystarczy.

- Ach tak? - zdziwiła się. - A wiesz, że ja lubię słowo „my”. Jest w nim coś z epoki lodowcowej, nie uważasz?

- Z epoki lodowcowej?

- Tak. Na przykład my powinniśmy teraz przenieść się ku południowi albo my powinniśmy teraz zapolować na mamuta.

- Aha - powiedziałem.

Po wylądowaniu na lotnisku Chitose odebraliśmy bagaż i wyszliśmy z budynku. Było chłodniej niż się spodziewaliśmy. Nałożyłem na podkoszulek flanelową koszulę, a ona narzuciła na bluzkę wełnianą kamizelkę. Najwyraźniej jesień zadomawiała się tu o miesiąc wcześniej niż w Tokio.

- Może powinniśmy byli się urodzić w epoce lodowcowej - powiedziała w autobusie jadącym w stronę Sapporo.

- Ty polowałbyś na mamuty, a ja chowałabym dzieci.

- Brzmi wspaniale - odparłem.

Potem ona przysnęła, a ja przyglądałem się gęstym lasom ciągnącym się wzdłuż drogi.

W Sapporo weszliśmy do kawiarni i zamówiliśmy kawę.

- Najpierw ułożmy ramowy plan działania - zacząłem.

- Podzielimy się zadaniami. Ja będę poszukiwał krajobrazu ze zdjęcia, a tobie przypadnie owca. W ten sposób zaoszczędzimy trochę czasu.

- Brzmi racjonalnie.

- Tak, jeśli wszystko dobrze pójdzie - powiedziałem.

- W każdym razie chciałbym, żebyś dowiedziała się o rozmieszczeniu owczych ferm, tych, które dawniej były największe, i o rasy tutejszych owiec. Myślę, że możesz to znaleźć w bibliotece albo w Urzędzie Okręgowym.

- Bardzo lubię biblioteki - powiedziała.

- To się świetnie składa.

- Zaczynamy od zaraz?

Spojrzałem na zegarek. Pół do czwartej.

- Nie, już jest późno. Zaczniemy od jutra. Dzisiaj spędzimy czas przyjemnie, potem znajdziemy jakiś nocleg, zjemy kolację, wykąpiemy się i pójdziemy spać.

- Chciałabym iść do kina - oznajmiła.

- Do kina?

- No przecież specjalnie zaoszczędziliśmy czas, lecąc samolotem.

- Masz rację - powiedziałem. Po czym poszliśmy do pierwszego napotkanego kina.

Obejrzeliśmy dwa filmy, kryminalny i horror. W kinie było pusto. Od dawna nie siedziałem w takim pustym kinie. Dla zabicia czasu policzyłem ludzi na widowni. Osiem osób razem z nami. Dużo więcej ludzi wystąpiło w tych filmach.

Filmy należały do gatunku tych najgorszych. Z rodzaju tych, z których człowiek ma ochotę wyjść, gdy tylko po ryku lwa Metro Goldwyn Mayer ukazuje się tytuł. Są takie filmy.

Mimo to dziewczyna cały czas poważnie wpatrywała się w ekran, tak jakby chciała go pochłonąć. Nie miałem nawet jak do niej zagadać. W końcu więc też się poddałem i zacząłem oglądać film.

Najpierw wyświetlano horror. Diabeł zapanował nad jakimś miasteczkiem. Zamieszkał w odrapanych podziemiach kościoła i uczynił słabowitego księdza swoim narzędziem. Nie mogłem zrozumieć, dlaczego diabeł zachciało się zapanować akurat nad tym miasteczkiem. To było naprawdę nędznie wyglądające miasteczko, zagubione gdzieś pośród pól kukurydzy.

Jednakże diabeł strasznie je sobie upodobał i wściekał się, bo pewna dziewczyna nie chciała ulec jego mocy. Kiedy się złościł, jego zielone diabelskie ciało, przypominające galaretkę owocową, trzęsło się jak w febrze. W tej złości było nawet coś zabawnego.

Siedzący przed nami mężczyzna w średnim wieku chrapał, wydając odgłosy podobne do żałosnych syren statków we mgle. W kącie po prawej jakaś para oddawała się namiętnym pieszczotom. Z tyłu ktoś bardzo głośno

1

] puścił bąka. Tak głośno, że nawet chrapanie mężczyzny przed nami na chwilę ustało. Na to zachichotały dwie licealistki.

Natychmiast pomyślałem o Szprocie. Kiedy tak o nim myślałem, uświadomiłem sobie, że wyjechałem z Tokio i oto jestem w Sapporo. To znaczy, że ktoś musiał głośno puścić bąka, by naprawdę dotarło do mnie,

że jestem
daleko od Tokio.

218

To dziwne.

Kiedy tak myślałem o różnych rzeczach,
zdrzemnąłem
się. Przyśnił mi się zielony diabeł. Ten diabeł
ze snu wcale
nie był zabawny. Siedział w ciemności i tylko
wpatrywał
się we mnie.

Obudziłem się, gdy po skończonym filmie
zabłyło
światło. Wszyscy ziewnęli jednocześnie,
jakby się umó-
wili. Kupiłem dla nas w kiosku dwie porcje
lodów. Lody
były twarde, tak jakby zostały jeszcze z
zeszłego lata.

- Spałeś cały czas?

- Tak - odparłem. - Ciekawe było?

- Bardzo ciekawe! Na końcu całe
miasteczko wy-
buchło.

- Coś takiego!

W kinie panowała nieprzyjemna cisza. A
może to tylko
wokół mnie była nieprzyjemna cisza.
Dziwne uczucie.

- Słuchaj - powiedziała - nie wydaje ci
się, że nadal
jesteśmy w ruchu?

Kiedy to powiedziała, uświadomiłem sobie,
że rzeczy-
wiście miałem takie uczucie.

Ścisnęła mnie za rękę.

- Nie puszczaj mojej ręki. Boję się.

- Dobrze.

- Jak nie będziemy się trzymać za ręce,
możemy
zostać przemiesieni w różne miejsca. W
jakieś dziwne
miejsca.

Zgasło światło, zaczęły się zapowiedzi
nowych filmów.
Odsunąłem jej włosy i przyłożyłem wargi
do ucha.

- Wszystko będzie dobrze. Nie bój się.
- Miałaś rację - szepnęła. - Trzeba było przyjechać tu czymś, co miało imię.

Przez półtorej godziny trwania następnego filmu, siedząc w ciemności, kontynuowaliśmy to powolne przemieszczanie. Przytuliła policzek do mojego ramienia, które po chwili lekko zwilgotniało od jej ciepłego oddechu.

Po wyjściu z kina otoczyłem ją ramieniem i szliśmy spacerem po mieście, w którym zapadał już zmierzch. Czuliśmy się bardzo sobie bliscy. Ulicę wypełniał przyjemny gwar przechodniów, a na niebie zaczęły się pojawiać blade gwiazdy.

- Czy na pewno jesteśmy w tym mieście, co trzeba?
- zapytała.

Spojrzałem na niebo. Gwiazda Polarna była we właściwym miejscu. Chociaż wyglądała trochę na falsyfikat

Gwiazdy Polarnej. Była za duża i za jasna.

- Sam nie wiem - powiedziałem.
- Wydaje mi się, że coś tu nie pasuje.
- Zawsze tak jest, kiedy przebywasz gdzieś po raz

pierwszy. Człowiek nie może się od razu przystosować.

- Ale niedługo się przystosujemy?
- Pewnie za jakieś dwa, trzy dni - powiedziałem.

Kiedy zmęczyło nas spacerowanie, weszliśmy do pierwszej z brzegu restauracji, wypiliśmy po dwa piwa i zjedliśmy łososia z kartoflami. Jak na restaurację, do której

trafia się przypadkiem, jedzenie było bardzo dobre. Piwo smaczne, a biały sos do ryby nie za gęsty, ale odpowiednio esencjonalny.

- A teraz - powiedziałem, pijąc kawę - czas już chyba rozejrzeć się za noclegiem.

- Mniej więcej sobie wyobrażam, jaki powinien być nasz hotel - odparła.

- Jaki?

- Przeczytaj mi po kolei nazwy hoteli.

Poprosiłem niezbyt sympatycznego kelnera o książkę telefoniczną instytucji i znalazłszy hasło „Hotele, zajazdy”, zacząłem je po kolei odczytywać. Przy mniej więcej czterdziestym przerwała mi.

- Ten będzie dobry.

- Który?

- Ten, który przeczytałeś jako ostatni.

- „Dolphin Hotel” - przeczytałem jeszcze raz.

- Co to znaczy?

- Hotel Pod Delfinem.

- Tam się zatrzymamy.

- Nigdy nie słyszałem o takim hotelu.

- Ale wydaje mi się, że to jest właśnie hotel, w którym powinniśmy się zatrzymać.

Podziękowałem kelnerowi i zwróciłem mu książkę telefoniczną. Potem zadzwoniłem do hotelu Pod Delfinem. Odebrał jakiś niewyraźnie mówiący mężczyzna i powiedział, że wolne są pokoje jedno- i dwuosobowe.

Na wszelki wypadek zapytałem, jakie jeszcze mają pokoje

prócz jedno- i dwuosobowych. Okazało się, że nie było innych. Poczulem się lekko skołowany, ale zarezerwowałem pokój dwuosobowy i zapytałem o cenę. Była o jakieś czterdzieści procent niższa, niż się spodziewałem.

Hotel Pod Delfinem znajdował się o dwie przecznice na zachód i o jedną na południe od naszego kina. Był mały i niczym się nie wyróżniał. Do tego stopnia niczym się nie wyróżniał, że trudno było nawet wyobrazić sobie hotel jeszcze mniej charakterystyczny. Wokół tego braku charakteru unosiła się jakaś metafizyczna aura. Nie było neonu, nie było szyldu, nie było nawet porządnego wejścia. Tylko obok szklanych drzwi, wyglądających jak tylne wejście dla pracowników, znajdowała się mała miedziana tabliczka z napisem „Dolphin Hotel”. Nie było nawet nigdzie wizerunku delfina.

Budynek był czteropiętrowy i miał tyle wyrazu, co leżące na dłuższym boku duże pudełko zapalek. Kiedy podeszliśmy bliżej, okazało się, że nie był nawet taki stary, ale na tyle odrapany, że aż zwracało to uwagę. Pewnie był odrapany od samego początku, od chwili gdy go zbudowano.

To ma być nasz hotel?

Jednak najwyraźniej hotel od razu jej się spodobał.

- Wygląda na bardzo dobry hotel, nie uważasz?

- zapytała.

- Na dobry hotel? - odpowiedziałem pytaniem.

- Taki niewielki i nie ma w nim nic niepotrzebnego.

- Nic niepotrzebnego - powtórzyłem. -
Czy do niepo-
trzebnych rzeczy zaliczasz niepoplamione
prześcieradła,

222

nieciekącą umywalkę, klimatyzację, którą można wyregulować, miękki papier toaletowy, nowe mydło, nie-splowiałe zasłony i tak dalej?

- Ty zawsze dostrzegasz tylko ciemne strony - zaśmiała się. - Poza tym nie przyjechaliśmy przecież na wycieczkę.

Po otwarciu drzwi okazało się, że hol był dużo większy, niż się mogło wydawać z zewnątrz. Na środku stał zestaw kanap i foteli oraz duży kolorowy telewizor. Telewizor był włączony: nadawali właśnie jakiś teletur-niej. Nigdzie nie było żywej duszy.

Po obu stronach wejścia stały donice z ozdobnymi roślinami. Mniej więcej połowa liści uschła. Zamknąłem za sobą drzwi i stojąc między donicami, przez chwilę rozglądałem się dokoła. Teraz zorientowałem się, że hol wcale nie był taki duży. Sprawiał wrażenie dużego dlatego, że było w nim mało mebli. Zestaw kanap, zegar stojący i duże lustro. To wszystko.

Podszedłem do ściany i przyjrzałem się zegarowi oraz lustru. Miały plakietki mówiące o tym, że są prezentami upamiętniającymi coś tam. Zegar spóźniał się siedem minut, a moja odbita w lustrze postać miała tułów przesunięty względem szyi.

Zestaw kanap i foteli był równie odrapany jak cały hotel. Pomarańczowe obicie nabrało bardzo dziwnego odcienia. Tak jakby najpierw ktoś wystawił je na długo na słońce, następnie przez tydzień trzymał na deszczu, a potem przeniósł do piwnicy i zostawił tam

specjalnie
tak długo, aż całe pokryło się pleśnią. Taki
odcień można

było spotkać w początkach epoki
tecmikoloru. Kiedy
podszedłem do kanapy, okazało się, że leży
na niej
uśpiony łysy mężczyzna w średnim wieku,
skręcony jak
suszona ryba. Na pierwszy rzut oka
wydawało się, że nie
żyje, ale tylko spał. Czasami lekko poruszał
nosem. Na
grzbiecie nosa miał odcisnięty ślad okularów,
lecz okula-
rów nigdzie nie było widać. W takim razie
niemożliwe
było, że zasnął, oglądając telewizję. Dziwna
sprawa.

Podszedłem do lady recepcji i zajrzałem
do środka.

Nie było nikogo. Ona nacisnęła dzwonek.
Dzyń-dzyń
wypełniło całe pomieszczenie.

Poczekaliśmy trzydzieści sekund, ale nie
było żadnej
reakcji. Mężczyzna na kanapie też się nie
obudził.

Ponownie zadzwoniła.

Mężczyzna na kanapie jęknął, tak jakby
miał do
siebie o coś pretensję. Potem otworzył oczy i
popatrzył na
nas nieprzytomnie.

Dziewczyna zdecydowanie zadzwoniła po
raz trzeci.

Mężczyzna zerwał się z kanapy,
przemierzył hol,
przemknął obok mnie i wszedł za ladę
recepcji. To on był
recepjonistą.

- Bardzo przepraszam - powiedział. -
Naprawdę
bardzo przepraszam. Usnąłem, czekając na
państwa.

- Przepraszamy, żeśmy pana obudzili -
odpowiedziałem.

- Ależ skąd, co też pan mówi! -
powiedział recep-
cjonista i wyciągnął ku mnie kartę hotelową
i długopis.

Mały i środkowy palec jego lewej dłoni

nie miały
ostatniego stawu.

224

Napisałem w karcie swoje nazwisko, a potem zastanowiłem się, zwinąłem ją w kulkę i na nowej wpisałem zmyślone nazwisko i zmyślony adres. Było to dość zwyczajne nazwisko i adres, ale zważywszy, że wymyśliłem je na poczekaniu, nie były wcale najgorsze. W rubryce zawód postanowiłem wpisać handel nieruchomościami.

Recepcjonista założył grube okulary w plastikowej oprawie, które leżały obok telefonu, i uważnie prze-
studiował moją kartę hotelową.

- Tokio, Suginami, ..., dwadzieścia dziewięć lat,
pośrednik handlu nieruchomościami.

Wyjąłem z kieszeni jednorazową chusteczkę i starłem z palców tusz, jaki pozostawił długopis.

- Pan tu służbowo?

- Właściwie tak... - powiedziałem.

- Na ile dni?

- Na miesiąc.

- Na miesiąc? - Popatrzył na mnie tak, jakby wpatrywał się w białą kartkę. - Przez miesiąc będzie pan mieszkał w hotelu?

- Czy nie mogę?

- Nie, może pan, ale zwykle prosimy, by goście regulowali rachunek co trzy dni.

Postawiłem torbę na podłodze, wyjąłem z kieszeni kopertę z szeleszczącymi banknotami dziesięciotysięcznymi, odliczyłem dwadzieścia i położyłem na ladzie.

- Jak zabraknie, to dołożę - powiedziałem. Recepcjonista ujął banknoty w trzy palce lewej ręki i prawą

dwukrotnie je przeliczył. Potem wypisał pokwitowanie i wręczył mi.

- Czy mają państwo jakieś życzenia co do pokoju?

- Najlepszy byłby narożny pokój oddalony od windy.

Recepcjonista odwrócił się do nas plecami i zaczął się

wpatrywać w tablicę z kluczami. Po długim namyśle

wręczył nam klucz od pokoju 406.

Na tablicy wisały prawie wszystkie klucze. Nie można powiedzieć, żeby hotel Pod Delfinem robił świetne interesy.

Ponieważ w hotelu nie istniała instytucja boya, musieliśmy sami zanieść torby do windy. Tak jak powiedziała dziewczyna, w tym hotelu nie było nic niepotrzebnego.

Winda trzęsa i rzeźbiła jak duży pies cierpiący na chorobę płuc.

- Jeśli człowiek ma zamiar dłużej się zatrzymać, takie małe, niezobowiązujące hotele są lepsze - powiedziała.

Małe niezobowiązujące hotele, to wyrażenie bardzo mi się podobało. Można by go użyć w reklamach firm turystycznych. Na dłuższe pobyty najlepsze są swojskie, małe, niezobowiązujące hoteliki. Ale po wejściu do pokoju w tym małym, niezobowiązującym hotelu najpierw musiałem zabić kapciem spacerującego po parapecie karalucha i podnieść leżące obok łóżka dwa włosy łonowe.

Wyrzuciłem to wszystko do kosza. Pierwszy raz widziałem karalucha na Hokkaido. Ona w tym czasie przygotowywała kąpiel, regulując temperaturę wody.

Kurki były
bardzo hałaśliwe.

226

- Możemy się przenieść do lepszego hotelu - krzyknąłem do niej, otwierając drzwi łazienki. - Mamy bardzo dużo pieniędzy.

- Tu nie chodzi o pieniądze. Nasze poszukiwanie owcy zaczyna się stąd. Musimy być tutaj.

Położyłem się na łóżku, zapaliłem papierosa, włączyłem telewizor i zgasilem po przeleceniu wszystkich kanałów. Tylko telewizor dobrze odbierał. Ustał głos lejącej się wody, jej wyrzucone z łazienki ubranie wleciało do pokoju i dobiegł odgłos prysznicza.

Gdy odsunąłem zasłonę, po drugiej stronie ulicy ukazały się niewielkie bezsensowne budynki podobne do hotelu Pod Delfinem. Wszystkie były brudne, jakby posypane popiołem, i od samego patrzenia czuło się zapach uryny. Mimo że już dochodziła dziewiąta, w kilku oświetlonych oknach widać było ludzi, którzy jeszcze ciągle pracowali. Nie wiem, czym się zajmowali, ale nie wyglądali na zadowolonych. Chociaż z ich punktu widzenia ja też pewnie nie wyglądałem na zadowolonego.

Zasłoniłem okno, wróciłem do łóżka i położyłem się na prześcieradle tak wykrochmalonym, że przypominało asfalt. Myślałem o swojej byłej żonie i o mężczyźnie, z którym teraz żyła. Dosyć dobrze go znałem. Przecież w końcu był moim przyjacielem, więc musiałem go dobrze znać. W wieku dwudziestu siedmiu lat był mało znanym gitarzystą jazzowym i jak na mało znanego gitarzystę jazzowego był stosunkowo

rozsądnym czło-
wiekiem. Charakter też miał niezły. Tylko
stylu nie miał.

Jednego roku błdził gdzieś pomiędzy Kennym Burrellem i B.B. Kingiem, a innego roku między Larrym Coryellem i Jimem Hallem.

Nie wiedziałem, dlaczego po mnie wybrała takiego człowieka. Niewątpliwie ludzie miewają różne upodobania.

Górował nade mną tylko tym, że umiał grać na gitarze, a ja nad nim tylko tym, że umiałem zmywać naczynia.

Większość gitarzystów nie zmywa naczyń. Jeśli skaleczą się w palec, tracą sens istnienia.

Potem pomyślałem o seksie z nią. Dla zabicia czasu

próbowałem policzyć, ile razy kochaliśmy się przez te

cztery lata małżeństwa. Ale to i tak była liczba niedokład-

na, a niedokładne liczby nie mają wielkiego znaczenia.

Powinienem był pisać pamiętnik. A przynajmniej robić

znaczki w kalendarzyku. Wtedy wiedziałbym dokładnie,

ile razy przez te cztery lata uprawiałem seks. Potrzebna mi

jest rzeczywistość dokładnie wyrażona w liczbach.

Moja była żona miała szczegółowy wykaz swoich

stosunków seksualnych. Nie znaczy to, że pisała pamięt-

nik. Od czasu pierwszej miesiączki prowadziła w dużych

zeszytach dokładne rejestry wszystkich miesiączek i jako

dotatkowe dane umieszczała tam też wykazy wszystkich

stosunków seksualnych, jakie kiedykolwiek odbyła. Miała

takich notatników osiem i trzymała je w zamkniętej na

klucz szufladzie razem z ważnymi ustami i zdjęciami.

Nikommu tych zeszytów nie pokazywała i nie

wiem, do
jakiego stopnia rozpisywała się w nich o
seksie. A teraz
po rozstaniu z nią pewnie już nigdy się nie
dowiem.

- Jeśli umrę - mówiła często - spal te - zeszyty. Polej naftą, spal dokładnie i zakop. Jeśli spojrzysz nawet na jedną literę, nigdy ci nie wybaczę.

- Ale przecież ja od dawna z tobą sypiam. Znam cię na wylot. Dlaczego się czegoś przede mną wstydzisz?

- Komórki zmieniają się co miesiąc. Nawet w tej chwili - wyciągnęła ku mnie szczupłą dłoń. - Sądzisz, że coś o mnie wiesz, ale to tylko wspomnienia, nic więcej.

Z wyjątkiem ostatniego miesiąca przed rozwodem była osobą myślącą właśnie w taki metodyczny sposób. Była naprawdę w pełni świadoma rzeczywistości życia. Znała zasadę, że nie można otworzyć drzwi, które raz się zamknęło, i że nie można także zostawić ich otwartych.

To, co teraz o niej wiem, to tylko wspomnienia, nic więcej. Te wspomnienia oddalają się i bledną powoli jak zniszczone komórki. I nie znam nawet dokładnej liczby stosunków, jakie z nią odbyłem.

2. Owczy Profesor wchodzi na scenę

Obudziliśmy się następnego rana o ósmej, ubraliśmy się, zjechaliśmy windą na dół i zjedliśmy śniadanie w pobliskiej kawiarni. W hotelu Pod Delfinem nie było ani kawiarni, ani restauracji.

- Tak jak mówiłem wczoraj, będziemy działać oddzielnie - powiedziałem, wręczając jej kopię zdjęcia owiec.

- Ja postaram się poszukać tego widoku na zdjęciu, posługując się górami w tle jako śladem. Chciałbym, żebyś ty skupiła się na miejscach hodowli owiec. Wiesz, jak się do tego zabrać, prawda? Nawet najmniejsza informacja może być ważną. To i tak będzie lepsze, niż miotanie się na oślep po całym Hokkaido.

- Nic się nie martw, możesz na mnie liczyć.
- Spotkajmy się po południu w hotelu.
- Nie możesz się tak tym przejmować -

powiedziała, nakładając okulary słoneczne. - Na pewno szybko znajdziemy.

- Byłoby świetnie, gdyby się udało - odrzekłem.

Oczywiście poszukiwania wcale nie poszły nam tak gładko. Udałem się do Wydziału Turystyki w Urzędzie Okręgowym, obszedłem różne biura podróży i agencje turystyczne, dotarłem do związku alpinistycznego. Byłem chyba we wszystkich miejscach, które miały jakikolwiek związek z turystyką i górami, ale nikt nie znał widoczku na moim zdjęciu.

- Te góry mają bardzo typowy kształt - mówili - i do tego na zdjęciu jest tylko fragment pasma.

Wędrowałem tak cały dzień i jedyny wniosek, do jakiego doszedłem, był następujący: jeżeli jakieś pasmo górskie nie ma bardzo charakterystycznego kształtu, to nie można go rozpoznać tylko po jednym fragmencie.

Wstąpiłem po drodze do księgarni i kupiłem mapę Hokkaido oraz książkę pod tytułem *Gary*

Hokkaido. Wszed-

230

łem do kawiarni, zamówiłem dwa piwa imbirowe i zabra-
łem się do czytania. Na Hokkaido była nieprawdopodobna
ilość gór i prawie wszystkie tego samego koloru i kształtu.
Zacząłem kolejno porównywać zdjęcie od Szczura z foto-
grafiami w książce, ale po dziesięciu minutach rozboleła
mnie głowa. Poza tym góry sfotografowane w książce były
tylko częścią gór znajdujących się na Hokkaido. Zrozumia-
łem też, że ta sama góra może wyglądać zupełnie inaczej,
jeśli spojrzeć na nią z różnych stron. „Góry żyją - pisał
autor we wstępie. - Góry zmieniają się zależnie od miejsca,
z którego je obserwujemy, od pory roku, dnia, a nawet
nastawienia patrzącego. Dlatego ważne jest, byśmy uświa-
domili sobie, że zawsze poznajemy tylko jedną część, jedno
oblicze góry”.

- O rany! - powiedziałem na głos i ponownie za-
brałem się do pracy, choć wiedziałem, że była bezcelowa.

Kiedy zegar wybił piątą, wyszedłem z kawiarni, usiad-
łem na ławce w parku i zjadłem kukurydzę, dzieląc się
z gołębiami.

Jakość prac poszukiwawczych dziewczyny okazała się
lepszą, ale wspólną cechą jej i moich wysiłków było to, że
do niczego nie doprowadziły. Poszliśmy do małej restaura-
cyjki na tyłach hotelu Pod Delfinem i jedząc lekką kolację,
opowiadaliśmy sobie nawzajem o swoich poszukiwaniach.

- W Urzędzie Okręgowym w Wydziale Hodowli nic
nie wiedzieli - powiedziała. - Hodowla owiec

została już
zaniechana. Nie opłaca się. Przynajmniej
hodowla i wypas
na dużą skalę.

- Czyli skoro jest ich mało, to powinno być łatwo znaleźć.

- Wcale niekoniecznie. Jeśli hoduje się dużo owiec na wełnę, wtedy są i związki zawodowe, i Urząd może to wszystko skontrolować normalnymi drogami, ale nie mają kontroli nad małymi i średnimi hodowcami. Dziś ludzie hodują sobie po parę owiec, tak jakby hodowali psa czy kota. Dali mi spis trzydziestu hodowców, ale ten spis jest sprzed czterech lat i mówią, że przez cztery lata dużo mogło się zmienić. Podobno japońskie rolnictwo zmienia się co trzy lata jak kameleon.

- O rany - westchnąłem, popijając piwo. - Wygląda na to, że utknęliśmy w martwym punkcie. Na Hokkaido jest ponad sto takich gór jak ta i nic nie wiadomo o hodowli owiec.

- Przecież jeszcze nawet pierwszy dzień się nie skończył. To dopiero początek.

- Czy uszy nic ci nie mówią?

- Teraz przez dłuższy czas nic nie powiedzą - odparła.

Potem zjadła trochę gulaszu rybnego i wypila łyk zupy sojowej. - Ja to sama jakoś czuję. Uszy mówią tylko, jeśli czuję się zagubiona albo psychicznie wygłodniała, a teraz tak nie jest.

- To znaczy, że rzucają ci linę tylko wtedy, gdy toniesz.

- Uhm. Teraz, będąc razem z tobą, jestem zadowolona, a kiedy jestem zadowolona, uszy milczą. Dlatego musimy szukać owcy o własnych siłach.

- Nie bardzo cię rozumiem - powiedziałem.

- Jesteśmy naprawdę w kropce. Jeśli nie znajdziemy

owcy, będziemy

232

mieli kłopoty. Nie wiem, jakie to będą kłopoty, ale skoro oni mówią, że będziemy mieli kłopoty, to znaczy, że to będą prawdziwe kłopoty. To są zawodowcy. Nawet jeśli Szef umrze, zostanie organizacja, która pokrywa całą Japonię jak sieć kanalizacyjna. I właśnie ta organizacja spowoduje nasze kłopoty. Wiem, że to wszystko brzmi idiotycznie, no ale tak to teraz wygląda.

- Przecież to zupełnie jak w tym filmie animowanym *Najeźdźcy*.

- W tym sensie, że jest idiotyczne, owszem. W każdym razie zostaliśmy w to wciągnięci. I kiedy mówię „my”, mam na myśli ciebie i mnie. Na początku tylko ja byłem w to wplątany, ale potem i ty się włączyłaś. I mimo wszystko nie uważasz, że toniemy?

- Ależ mnie się to wszystko bardzo podoba! Jest dużo przyjemniejsze niż spanie z nieznajomymi, wystawianie uszu na błysk flesza czy robienie korekty słownika imion własnych. Życie właśnie na tym polega.

- Czyli - powiedziałem - ani nie toniesz, ani nie potrzebujesz liny?

- -Uhm. Musimy sami znaleźć owcę. Żadne z nas aż tak wiele nie poświęciło.

Może i tak.

Wróciliśmy do hotelu i odbyliśmy stosunek płciowy. Bardzo lubię wyrażenie „stosunek płciowy”. Przywodzi mi na myśl pewną możliwość o określonym kształcie.

Trzeci i czwarty dzień w Sapporo okazały się równie bezowocne. Wstawaliśmy o ósmej, jedliśmy śniadanie, spędzaliśmy cały dzień oddzielnie, spotykaliśmy się wieczorem, wymienialiśmy przy kolacji informacje, wracaliśmy do hotelu, odbywaliśmy stosunek płciowy i szliśmy spać. Wyrzuciłem stare tenisówki, kupiłem nowe i pokazałem zdjęcie kilkuset osobom. Ona na podstawie informacji zebranych w urzędach i bibliotekach zrobiła listę hodowców owiec i dzwoniła do nich po kolei. Ale efekty były zerowe. Nikt nie pamiętał takiej góry i żaden hodowca nie miał owcy z łata w kształcie gwiazdy na grzbiecie. Pewien staruszek przypomniał sobie, że przed wojną widział taką górę na południowym Sachalinie, ale jakoś nie wydawało mi się, żeby Szczur mógł zawędrować aż na Sachalin. Na pewno nie udałoby mu się wysłać ekspresu do Tokio z Sachalinu pocztą japońską.

Tak samo minął piąty, potem szósty dzień i październik zaczął na dobre zadomowiać się w mieście. Słońce było jeszcze ciepłe, ale wiatr przeszywał na wskroś i wieczorami zacząłem nosić lekką, bawełnianą kurtkę. Sapporo było duże, a jego ulice irytująco proste. Nie zdawałem sobie dotąd sprawy, jak mylące może być miasto, w którym wszystkie ulice są idealnie proste.

Byłem naprawdę zdezorientowany. Czwartego dnia straciłem poczucie kierunku i stron świata.

Zaczęło mi
się wydawać, że naprzeciw wschodu jest
południe, więc
kupiłem sobie w sklepie papierniczym
kompas. Kiedy tak

chodząc z kompasem, miasto stopniowo stawało się nierealne. Budynki wyglądały jak dekoracje do filmu, a przechodnie wydawali się dziwnie dwuwymiarowi, jakby zrobieni z tektury. Słońce wschodziło z jednej strony pozbawionej wyrazu krainy i zataczając na niebie łuk jak kula armatnia, znikało po drugiej stronie.

Wypijałem czasem nawet po siedem kaw dziennie i siusiałem co godzinę. W ten sposób powoli traciłem apetyt.

- A może dałbyś ogłoszenie do gazety? - zaproponowała. - Że chcesz, by przyjaciel się z tobą skontaktował.

- Niezły pomysł - powiedziałem. - Nie wiadomo, czy poskutkuje, ale zawsze lepsze to niż bezczynność.

Poszedłem do czterech gazet i opłaciłem trzylinijkowe ogłoszenie w porannych wydaniach dnia następnego.

*Szczur! Odezwiij się!
Bardzo pilne!!!
Hotel Pod Delfinem, pokój 406*

Przez następne dwa dni siedziałem w pokoju hotelowym i czekałem na telefon. Telefon odezwał się trzykrotnie. Najpierw zadzwonił pewien obywatel, dowiedzieć się, co to znaczy Szczur.

- To przezwisko przyjaciela - odparłem. Usatysfakcjonowany odłożył słuchawkę. Drugi był to dowcip.

- Pii, pii - powiedział ktoś - pii, pii. Rozłączyłem się. Miasta to bardzo dziwne miejsca.

Trzeci telefon był od kobiety o przerażająco cienkim głosiku.

- Wszyscy nazywają mnie Szczurkiem.

- Jej głos

brzmiał tak, jakby wiatr targał przewodem telefonicznym.

- Bardzo mi przykro, że się pani specjalnie trudziła, ale ja szukam mężczyzny - powiedziałem.

- Tak też sądziłam - odrzekła. - No ale ponieważ

mnie wszyscy nazywają Szczurkiem, to pomyślałam, że na wszelki wypadek zadzwonię.

- Dziękuję pani bardzo.

- Ależ nie ma za co. Czy znalazł pan już tego pana?

- Jeszcze nie - odpowiedziałem. -

Niestety.

- Szkoda, że to nie o mnie chodziło. No ale nie, prawda?

- Tak, szkoda.

Zamilkła. Podrapałem się za uchem końcem małego palca.

- Tak naprawdę to chciałam z panem porozmawiać

- powiedziała.

- Ze mną?

- Nie wiem dlaczego, ale od czasu kiedy dziś rano

zobaczyłam to ogłoszenie, ciągle się wahałam, czy zadzwonić,

czy nie. Myślałam, że to na pewno będzie narzucanie się...

- To znaczy, że to nieprawda, że wszyscy nazywają panią Szczurkiem?

- Tak - powiedziała. - Nikt nie nazywa mnie Szczurkiem. Nie mam też przyjaciół. I dlatego chciałam z kimś porozmawiać.

Westchnąłem.

- No, cóż, w każdym razie dziękuję.
- Przepraszam. Czy pan jest z Hokkaido?
- Z Tokio - powiedziałem.
- I z Tokio przyjechał pan szukać przyjaciela?
- Tak jest.
- Ile ten pan ma lat?
- Właśnie skończył trzydzieści.
- A pan?
- Za dwa miesiące będę miał trzydzieści.
- Nie jest pan żonaty?
- Nie.

- Ja mam dwadzieścia dwa. Czy z wiekiem różne

rzeczy stają się łatwiejsze?

- Hmm - zastanowiłem się - sam nie wiem. Niektóre stają się łatwiejsze, a inne nie.

- Przyjemnie byłoby, gdybyśmy mogli spokojnie porozmawiać przy kolacji.

- Bardzo mi przykro, ale muszę tu siedzieć i czekać na telefon.

- No tak - powiedziała. - Przepraszam.

- W każdym razie dziękuję pani za telefon.

Rozłączyła się.

Na dobrą sprawę to mogła być jakaś inteligentna

prostytutka, szukająca w ten sposób klienta.

A może po

prostu, tak jak się wydawało, samotna

dziewczyna. Mnie

i tak było to obojętne. Żaden ślad z tego nie wyniknął.

Następnego dnia telefon zadzwonił tylko raz.

- W sprawie Szczurów proszę się zdać na mnie
- powiedział jakiś zbzikowany facet. Przez piętnaście minut opowiadał mi o walkach, jakie toczył ze szczurami w obozie na Syberii. Historia była bardzo ciekawa, ale nic mi nie pomogła.

Usiadłem przy oknie na krześle, z którego wyłaziły sprężyny, i czekając na telefon, przez cały dzień przyglądałem się, jak ludzie pracują w jakiejś firmie na drugim piętrze w budynku naprzeciwko. Mimo że przyglądałem się cały dzień, nie miałem pojęcia, czym się ta firma zajmowała. Zatrudniała około dziesięciu osób. Bez przerwy wbiegali tam i wybiegali jacyś ludzie, zupełnie jak na meczu koszykówki. Ktoś przekazywał komuś jakieś dokumenty, inny ktoś przystawiał na nich pieczętkę, a jeszcze inny ktoś wkładał je do koperty i wybiegał. W przerwie obiadowej urzędniczka o dużych piersiach zaparzyła dla wszystkich herbatę. Po południu kilka osób zamówiło kawę z pobliskiej restauracji. Widząc to, sam też nabrałem ochoty na kawę. Poprosiłem recepcjonistę, by zapisał, jeśli będą dla mnie jakieś wiadomości, napiłem się kawy w kawiarni obok, kupiłem dwie puszki piwa i wróciłem do hotelu. Kiedy znów wyjrzałem przez okno, w firmie naprzeciw zostały już tylko cztery osoby. Urzędniczka o dużych piersiach przekomarzała się z jakimś młodym pracownikiem. Pijąc piwo, nadal obserwowałem

sytuację, zwracając uwagę głównie na ową urzędniczkę.

Im dłużej jej się przyglądałem, tym większe wydawały mi się jej piersi. Na pewno używa stanika zbudowanego

jak wiszący most Golden Gate w San Francisco. Wydało się, że kilku pracowników miało ochotę się z nią przespać. Czulem ich pożądanie przez dwa okna dodatkowo oddzielone ulicą. Dziwnie jest wyczuwać pożądanie innych. Szybko zaczyna się mieć złudzenie, że to nasze własne pożądanie.

O piątej kobieta przebrała się w czerwoną sukienkę i wyszła. Włączyłem telewizor i obejrzałem *Królika Buggsa*. I tak dobiegał końca ósmy dzień w hotelu Pod Delfinem.

- O rany! - powiedziałem. Ostatnio mówienie „O rany!” weszło mi w nawyk. - Minęła już jedna trzecia miesiąca, a my ciągle nie posunęliśmy się nawet o krok.

- No - powiedziała. - Ciekawe, jak się ma Szprot?

Po kolacji siedzieliśmy w holu hotelu Pod Delfinem na tandetnych pomarańczowych kanapach. Oprócz nas był tam tylko ów recepcjonista z trzema palcami. Używając drabiny, zmieniał żarówki, przecierał szyby i porządkował gazety. W hotelu mogli być jeszcze inni goście, ale nawet jeśli byli, wszyscy musieli siedzieć w swoich pokojach jak mumie, nie wydając żadnych dźwięków.

- Jak panu idzie praca? - zapytał niepewnie recepcjonista, podlewając rośliny w doniczkach.

- Niezbyt dobrze - stwierdziłem.

- Podobno dał pan ogłoszenie w gazecie.

- Tak - powiedziałem. - Szukam kogoś w związku z prawami do dziedziczenia gruntu.

- Dziedziczenia gruntu?

- Tak, spadkobierca przypadł bez wieści.
- Aha. - Zrozumiał recepcjonista. -
Ciekawa praca.
- Nieszczególnie.
- Ale jakoś kojarzy mi się z *Moby Dickiem*.
- Z *Moby Dickiem*? - zapytałem.
- Szukanie czegoś jest bardzo ciekawe.
- Na przykład mamutów? - zapytała dziewczyna.
- Tak. To dotyczy wszystkiego - odparł recepcjonista.
- Ja nazwałem ten hotel Pod Delfinem z powodu sceny z delfinem w *Moby Dicku* Melville'a.
- Naprawdę? - zdziwiłem się. - Ale w takim razie dlaczego nie nazwał go pan hotel Pod Wielorybem?
- Wieloryb jakoś mi nie pasował do nazwy hotelu
- odparł z żalem.
- Hotel Pod Delfinem to bardzo ładna nazwa - powiedziała dziewczyna.
- Dziękuję bardzo - uśmiechnął się recepcjonista.
- Chciałbym podziękować państwu za taki długi pobyt w hotelu. Myślę, że może pisane nam było się spotkać i chciałbym poczęstować państwa lampką wina.
- Będzie nam bardzo przyjemnie - powiedziała dziewczyna.
- Dziękujemy bardzo - dodałem.
- Zniknął gdzieś w głębi i po chwili wynurzył się z butelką schłodzonego białego wina i trzema kieliszkami.
- Ja właściwie jeszcze jestem w pracy, ale pomyślałem, że tylko tak symbolicznie...
- Ależ prosimy bardzo - powiedzieliśmy.

Napiliśmy się więc wina. Nie było to wysokiej klasy wino, ale smakowało przyjemnie i orzeźwiająco. Kieliszki miały wyrzeźbiony motyw winogron i były bardzo eleganckie.

- Lubi pan *Moby Dick*? - zapytałem.

- Tak i od dzieciństwa chciałem być marynarzem.

- A teraz prowadzi pan hotel? - zapytała dziewczyna.

- To dlatego, że straciłem te palce - powiedział recepcjonista. - Wkręciły się w kołowrót przy rozładunku statku.

- Bardzo mi przykro - powiedziała dziewczyna.

- Zrobiło mi się wtedy ciemno przed oczami. No, ale w życiu nigdy nic nie wiadomo. Przecież dorobiłem się w końcu tego hotelu. Nie jest to specjalnie dobry hotel, ale staram się i jakoś sobie radzę. To już będzie dziesięć lat.

To znaczyło, że on nie jest recepcjonistą, tylko właścicielem.

- Wspaniały hotel - dodała mu otuchy dziewczyna.

- Dziękuję bardzo - powiedział właściciel i dolał nam wina.

- Ale jak na dziesięć lat to, jakby to powiedzieć, ten budynek ma dużo charakteru, prawda? - postanowiłem nagle zapytać.

- Tak, został zbudowany zaraz po wojnie. Z powodu pewnych okoliczności udało mi się tanio go odkupić.

- A co tu było przedtem, zanim powstał hotel?

- Nazywało się to Związkiem Hodowców Owiec Wyspy Hokkaido. Znajdowały się tu różne biura i materiały

dotyczące hodowli owiec...

241

- Owiec? - powtórzyłem.
- Tak, owiec - potwierdził właściciel.

- Budynek należał do Związku Hodowców Owiec Wyspy Hokkaido i tak było do czterdziestego szóstego roku, potem hodowla owiec na wyspie podupadła, no i związek przestał istnieć - powiedział mężczyzna i wypił łyk wina. - W tamtym czasie mój ojciec był akurat prezesem i powiedział, że nie pozwoli, by tak po prostu zamknięto i zlikwidowano związek. Udało mu się odkupić tę parcelę i budynek po stosunkowo niskiej cenie, pod warunkiem że przechowa wszystkie materiały dotyczące owiec. Dlatego jeszcze teraz całe pierwsze piętro jest zawałone materiałami na temat owiec. Mówię „materiały”, ale to jest wszystko stare i chyba nikomu do niczego niepotrzebne, tylko takie hobby starego człowieka. No a resztę przebudowałem na hotel.

- Co za zbieg okoliczności! - powiedziałem.
- Zbieg okoliczności?
- Właśnie człowiek, którego poszukuję, ma związek z owcami. Jedyne mój ślad to zdjęcie owiec, które mi przysłał.

- Taak? - powiedział właściciel. - Jeśli można, to chętnie bym obejrzał.

Wyjąłem z kieszeni notes, z niego zdjęcie i podałem właścicielowi. Przyniósł leżące na ladzie okulary i przyjrzał się uważnie zdjęciu.

- Pamiętam to miejsce - powiedział.
- Pamięta pan?
- Tak, bez wątpienia. - Podeszedł do drabiny, która ciągle stała pod lampą, przysunął ją do ściany po przeciwnej stronie, zdjął jakiś wiszący niedaleko sufitu obrazek i zszedł z drabiny. Potem wytarł ścierką kurz z obrazka i podał mi go.
- Czy to nie jest ten sam widok?
Ramka była stara, a zdjęcie w środku jeszcze starsze. Zrobiło się całkiem brązowe. Na tym zdjęciu też były owce. Pewnie z szesnaście. Poza tym płot, brzozy i góry. Kształt brzozowego zagajnika był zupełnie inny niż na zdjęciu Szczura, ale góry były rzeczywiście dokładnie takie same. Nawet kompozycja zdjęcia była identyczna.
- O rany! - powiedziałem do dziewczyny. - Codzienie rano przechodziliśmy obok tego zdjęcia.
- Przecież ci mówiłam, że musimy zamieszkać w hotelu Pod Delfinem - odparła jak gdyby nigdy nic.
- A więc - powiedziałem, biorąc głęboki oddech
- gdzie to jest?
- Nie wiem - odrzekł właściciel. - To zdjęcie wisi tu w tym samym miejscu od czasów Związku Hodowców Owiec.
- Ahaa... - powiedziałem.
- Ale jest sposób, żeby się dowiedzieć.
- Jaki?
- Proszę zapytać mojego ojca. Ojciec ma pokój na górze. Praktycznie nigdy nie opuszcza pierwszego piętra

i ciągle studiuje materiały dotyczące owiec.
Nie widziałem
go już chyba od dwóch tygodni, ale
zostawiam pod
drzwiami posiłki i po pół godzinie znajduję
puste talerze,
czyli na pewno żyje.

- Czy pana ojciec będzie znał to miejsce
na zdjęciu?

- Myślę, że tak. Jak wcześniej mówiłem,
był prezesem
Związku Hodowców Owiec i wie wszystko,
co dotyczy
owiec. Ludzie nazywają go nawet Owczym
Profesorem.

- Owczym Profesorem - powtórzyłem.

3. Owczy Profesor dużo je i dużo mówi

Z opowieści właściciela hotelu Pod
Delfinem, syna
Owczego Profesora, wynikało, że
dotychczasowe życie
jego ojca było bardzo nieszczęśliwe.

- Ojciec urodził się w tysiąc dziewięćset
piątym roku
w Sendai jako najstarszy syn w starej
rodzinie samuraj-
skiej - mówił właściciel. - Będę posługiwał
się latami
kalendarza zachodniego*, jeśli to państwu nie
przeszkadza.

- Proszę bardzo - powiedziałem.

- Nie byli bardzo bogaci, ale mieli własną
ziemię i od
dawna nosili tytuł kasztelanów. Pod koniec
okresu Edo
był też w tej rodzinie pewien znany uczonec,
specjalista
od rolnictwa.

---

* W Japonii często zamiast dat według
kalendarza zachodniego podaje się daty,
używając
roku panowania cesarza, od którego bierze
nazwę dana era

Owczy Profesor od dzieciństwa był wyjątkowo zdolnym uczniem, młodym geniuszem, którego znało całe miasto.

Wyróżniał się nie tylko w nauce, grał również na skrzypcach. Będąc w szkole średniej, wystąpił kiedyś przed rodziną cesarską, która przebywała akurat w okolicy. Zagrał sonatę Beethovena i w nagrodę otrzymał złoty zegarek.

Rodzina miała nadzieję, że będzie studiował prawo i poświęci się tej dziedzinie, ale Owczy Profesor zdecydowanie odmówił.

- Nie interesuje mnie prawo - oznajmił młody Owczy Profesor.

- W takim razie mógłbyś zostać muzykiem - powiedział ojciec. - Może być w rodzinie jeden muzyk.

- Muzyka mnie też nie interesuje - odparł Owczy Profesor.

Zapadła cisza.

- Co w takim razie masz zamiar robić? - zapytał ojciec.

- Interesuje mnie rolnictwo. Chciałbym studiować administrację.

- Dobrze - powiedział ojciec po chwili.

Nie miał innego wyjścia. Owczy Profesor był szczerym i łagodnym młodzieńcem, ale gdy raz coś postanowił, nie można było go od tego odwieść. Nawet ojciec nie miał nic do powiedzenia.

Następnego roku zgodnie ze swoim życzeniem Owczy Profesor wstąpił na Wydział Rolnictwa Cesarskiego Uniwersytetu w Tokio. Jego geniusz nie przygasł nawet na uniwersytecie. Wszyscy, łącznie z profesorami, obserwowali

go z uwagą. Jak i przedtem przodował w nauce i był bardzo lubiany. Należał do uniwersyteckiej elity i nie można mu było nic zarzucić. Nie wdawał się w złe towarzystwo i nie ciągnęły go naganne rozrywki. Gdy miał wolny czas, czytał książki, a gdy go zmęczyły, szedł do ogrodu i grał na skrzypcach. W kieszeni jego uniwersyteckiego munduru zawsze tkwił złoty zegarek.

Gdy skończył studia z wyróżnieniem i został przyjęty do pracy w Ministerstwie Rolnictwa, należał już do superelity. Jego praca dyplomowa była, mówiąc najprościej, kompleksowym planem rozwoju jednolitego rolnictwa na wielkim obszarze Japonii, Korei i Tajwanu. Koncepcja zbyt idealistyczna, ale w owym czasie dużo się o tej pracy mówiło.

Owczycy Profesor przepracował dwa lata w Ministerstwie w Tokio, a potem został wysłany na Półwysep Koreański, by tam studiować uprawę ryżu. Po powrocie przedstawił referat zatytułowany *Szkic planu uprawy ryżu na Półwyspie Koreańskim*. Referat został zaakceptowany do wdrożenia.

W roku 1934 sprowadzono Owczego Profesora z powrotem do Tokio i przedstawiono młodemu oficerowi armii japońskiej. Oficer powiedział, że armia pragnie, aby Owczycy Profesor stworzył samowystarczalny system zaopatrzenia wojska oparty na hodowli owiec, z myślą o planowanej na dużą skalę kampanii w północnej części Chin. Było to

pierwsze spotkanie Owczego Profesora z
owcami. Przygo-
tował projekt zintensyfikowania hodowli
owiec w Japonii,
Mandżurii i Mongolii, a potem, by zbadać
sytuację na

miejscu, udał się wiosną następnego roku do Mandżurii.

I tam rozpoczął się jego upadek.

Wiosna trzydziestego piątego roku minęła spokojnie.

Coś zdarzyło się dopiero w lipcu. Owczy Profesor wyjechał sam konno przyjrzeć się stadom i zaginął bez śladu.

Minęły trzy dni, potem cztery, a Owczy Profesor nie

wracał. Armia wysłała grupę poszukiwawczą, która nie-

zmordowanie przeczesywała wielkie tereny, próbując

znaleźć Profesora, ale na próżno. Myślano, że pewnie

rozszarpały go wilki albo porwali bandyci.

Kiedy po

tygodniu wszyscy porzucili już nadzieję, Owczy Profesor

powrócił pewnego wieczoru do obozu bardzo wynisz-

czony. Twarz miał straszliwie wychudłą, ciało poranione,

tylko oczy świeciły mu niezwykłym blaskiem. Nie miał

konia, stracił też złoty zegarek. Powiedział, że zabłądził

i koń się zranił. Ludzie uwierzyli.

Jednak mniej więcej w miesiąc później po minister-

stwie zaczęły krążyć dziwne plotki. Wynikało z nich, że

Profesor „nawiązał z owcami szczególne stosunki”, jednak

nikt nie wiedział, co owe „szczególne stosunki” miałyby

oznaczać. Został więc wezwany do pokoju przełożonego

w celu wyjaśnienia sprawy. W społeczeństwie kolonial-

nym nie można sobie pozwolić na ignorowanie plotek.

- Czy naprawdę nawiązałeś z jakąś owcą szczególne

stosunki? - zapytał przełożony.

- Owszem - odpowiedział Owczy

Profesor.

Rozmowa wyglądała mniej więcej tak, jak
poniżej.

247

Pytanie: Czy szczególne stosunki oznaczają akty seksualne?

Odpowiedź: Nie.

Pytanie: Chciałbym, żebyś to bliżej wyjaśnił.

Odpowiedź: Chodzi o akty duchowe.

Pytanie: To nie jest wyjaśnienie.

Odpowiedź: Nie umiem tego dobrze wyrazić, ale myślę, że najbliższe będzie „porozumienie duchowe”.

Pytanie: Twierdzisz, że między tobą a owcą nastąpiło porozumienie duchowe?

Odpowiedź: Tak jest.

Pytanie: Twierdzisz, że przez ten tydzień, kiedy cię nie było, zawierałeś porozumienie duchowe z owcą?

Odpowiedź: Tak jest.

Pytanie: Nie uważasz, że dopuściłeś się zaniedbania obowiązków służbowych?

Odpowiedź: Moja praca polega na badaniu owiec.

Pytanie: Nie mogę uznać porozumienia duchowego za cel badań. Musisz być w przyszłości ostrożny. Jesteś człowiekiem, który z wyróżnieniem ukończył Wydział Rolnictwa na Cesarskim Uniwersytecie, człowiekiem, który osiągał znakomite wyniki w pracy w Ministerstwie, kimś, kto w przyszłości ma udźwignąć ciężar polityki rolnej we wschodniej Azji. Musisz o tym pamiętać.

Odpowiedź: Rozumiem.

Pytanie: Zapomnij o porozumieniu duchowym. Owce to tylko zwierzęta hodowlane.

Odpowiedź: Nie mogę zapomnieć.

Pytanie: Proszę o wyjaśnienie.

Odpowiedź: Owca znajduje się we mnie.

Pytanie: To nie jest wyjaśnienie.

Odpowiedź: Nie mogę nic więcej wyjaśnić.

W lutym trzydziestego piątego roku Owczy Profesor został odwołany do Tokio. Wielokrotnie zadawano mu te same pytania i w końcu przeniesiono go do działu dokumentacji ministerstwa. Jego praca polegała na sporządzaniu spisów i porządkowaniu dokumentów na półkach. Został w ten sposób odsunięty od realizacji planu polityki rolnej w Azji Wschodniej.

- Owca opuściła mnie - powiedział wtedy Owczy Profesor zaufanemu przyjacielowi - choć dawniej żyła w moim ciele.

W 1937 Owczy Profesor zrezygnował z pracy w ministerstwie, ale dzięki planowi intensyfikacji hodowli i zwiększenia pogłowia owiec w Japonii, Mongolii i Mandżurii do trzech milionów, za który kiedyś był odpowiedzialny, udało mu się otrzymać pożyczkę. Pojechał na Hokkaido i zaczął hodować owce. Miał ich 56.

1939 - Owczy Profesor żeni się. 128 owiec.

1942 - Rodzi się syn (obecny właściciel hotelu Pod Delfinem). 181 owiec.

1946 - Pastwiska Owczego Profesora zostają zarekwirowane przez armię amerykańską jako teren na ćwiczenia wojskowe. 62 owce.

1947 - Owczy Profesor zostaje
pracownikiem Związku

Hodowców Owiec Wyspy Hokkaido.

1949- Żona Owczego Profesora umiera na
gruźlicę.

1950- Owczy Profesor zostaje Prezesem
Związku

Hodowców Owiec.

1960 - Syn Profesora traci palce w porcie
Otaru.

1967- Likwidacja Związku Hodowców
Owiec.

1968- Otwarcie hotelu Pod Delfinem.

1978 - Miody pośrednik handlu
nieruchomościami
pyta o zdjęcie owiec (chodzi o mnie).

- O rany! - powiedziałem.

- Bardzo chciałbym się zobaczyć z pana
ojcem - po-
wiedziałem.

- Może się pan zobaczyć, ale ponieważ
ojciec mnie
nie lubi, czy nie zechciałby pan pójść do
niego sam?

- zapytał syn Owczego Profesora.

- Nie lubi pana?

- Dlatego, że nie tylko straciłem dwa palce,
ale jeszcze
do tego wyłysiałem.

- Aha - powiedziałem. - Pana ojciec jest,
zdaje się,
dość dziwnym człowiekiem.

- Jestem jego synem, ale uważam, że
niewątpliwie
jest bardzo dziwny. Od czasu, jak się
zadał z owcą,
zupełnie się zmienił. Jest bardzo trudny,
czasem nawet
okrutny. Ale w głębi serca to dobry
człowiek. Jak się
posłucha jego gry na skrzypcach, zaraz
można poznać. Ta

owca go skrzywdziła. I poprzez ojca skrzywdziła także i mnie.

- Kocha pan ojca, prawda? - powiedziała dziewczyna.

- Tak, kocham go - odparł właściciel hotelu Pod Delfinem. - Ale ojciec mnie nie lubi. Nigdy w życiu mnie nie przytulił. Nigdy miło się do mnie nie odezwał. A od czasu jak straciłem palce i wyłysiałem, bez przerwy mi dokucza.

- Na pewno nie robi tego umyślnie - powiedziała dziewczyna pocieszająco.

- Ja też tak myślę - dorzuciłem.

- Dziękuję bardzo - powiedział właściciel.

- Czy mamy tak po prostu iść do pana ojca i on się zgodzi z nami porozmawiać? - zapytałem.

- Nie wiem - odparł właściciel. - Ale myślę, że jeśli będą państwo pamiętali o dwóch rzeczach, to się pewnie zgodzi. Po pierwsze, proszę wyraźnie powiedzieć, że mają państwo pytanie dotyczące owiec.

- A po drugie?

- Proszę nie mówić, że to ja państwa przysłałem.

- Rozumiem.

Podziękowaliśmy synowi Owczego Profesora i weszliśmy po schodach na górę. Panował tam chłód i pachniało wilgocią. Światło było słabe, a w kątach korytarza pełno kurzu. Powietrze wypełniał zapach papieru i ludzkiego ciała. Kierując się wskazówkami właściciela, doszliśmy do końca korytarza i zapukaliśmy do odrapanych

drzwi. Na drzwiach wisiała stara plastikowa tabliczka z napisem „Gabinet prezesa”. Nie było odpowiedzi.

Zapukałem jeszcze raz. Nadal cisza. Gdy zapukałem

trzeci raz, ze środka dobiegł jęk.

- Cicho! - zawołał męski głos. - Cicho!

- Chcielibyśmy porozmawiać o owcy.

- Idźcie do cholery! - ryknął Owczy

Profesor. Jak na

siedemdziesięcioletka miał bardzo silny głos.

- Koniecznie musimy się z panem

zobaczyć - krzyk-

nałem przez drzwi.

- Kretyn! Nie mam nic do powiedzenia

o żadnej

owcy! - zawołał Owczy Profesor.

- Jednak powinien pan z nami

porozmawiać - po-

wiedziałem. - O owcy, która zniknęła w

trzydziestym

szóstym.

Przez chwilę panowała cisza, a potem gwałtownie

otworzyły się drzwi. Przed nami stał Owczy Profesor.

Włosy Owczego Profesora były długie i białe jak śnieg.

Brwi też były białe i zwisały nad oczami jak sopte. Miał

około metra sześćdziesiąt pięć wzrostu i trzymał się

bardzo prosto. Był mocno zbudowany, a jego nos przeci-

nał twarz prostą linią i wyzywająco wysuwał się do

przodu jak skocznia narciarska.

Pokój wypełniał zapach niemytego ciała.

Właściwie

nie był to nawet zapach ciała. W pewnym momencie taki

zapach przestaje już być zapachem ciała i stapia się

harmonijnie z czasem i światłem. Był to duży pokój,

ściśle wypełniony papierami i książkami, tak że prawie nie widać było podłogi. Większość książek stanowiły naukowe dzieła w obcych językach, wszystkie bardzo poplamione. Przy ścianie po prawej znajdowało się straszliwie brudne łóżko, przy oknie naprzeciw stało wielkie mahoniowe biurko i obrotowe krzesło. Na biurku panował względny porządek, a na papierach spoczywał przycisk w kształcie owcy. W pokoju panował półmrok i tylko stojąca na biurku zakurzona lampa oświetlała je mocą sześćdziesięciu watów.

Owcy Profesor ubrany był w szarą koszulę, czarny zapinany sweter i praktycznie bezkształtne spodnie w jodełkę. Szara koszula i czarny sweter z powodu słabego oświetlenia wyglądały jak biała koszula i szary sweter. Może kiedyś naprawdę takie były.

Owcy Profesor usiadł na krześle przy biurku i wskazał palcem łóżko, na którym my mieliśmy usiąść. Dotarliśmy do łóżka, stąpając między książkami jak po polu minowym. Łóżko było tak brudne, że zastanawiałem się, czy moje levisy już na zawsze przykleją się do pościeli. Owcy Profesor splótł dłonie na biurku i uważnie nam się przypatrywał. Palce miał porośnięte czarnymi włosami. Te czarne włosy na palcach stanowiły dziwny kontrast z oślepiającą bielą włosów i brwi.

Podniósł słuchawkę telefonu.

- Przynieś mi kolację, szybko! -
wrzasnął. - A więc
- powiedział - przyszliście porozmawiać o owcy, która

zniknęła w trzydziestym szóstym.
- Tak - odpowiedziałem.

- No, no - mruknął. Potem głośno wytarł nos w linie. - Chcecie mi coś powiedzieć? Czy o coś zapytać?

- Jedno i drugie.

- To najpierw mówcie.

- Wiemy, co stało się z owcą, która opuściła pana wiosną trzydziestego szóstego roku.

- Też coś! - parsknął Owczy Profesor. - To ja wyrzekłem się wszystkiego i od czterdziestu dwóch lat próbuję tylko tego się dowiedzieć, a wy mi mówicie, że wy to po prostu wiecie?

- Wiemy.

- Może mnie nabieracie.

Wyjąłem z kieszeni srebrną zapalniczkę z herbem owcy oraz zdjęcie od Szczura i położyłem na biurku.

Profesor wyciągnął porośniętą włosami rękę, wziął zdjęcie i zapalniczkę i długo im się przyglądał w świetle lampy.

Cząsteczki ciszy powoli wypełniły pokój. Grube, podwójne okna nie dopuszczały żadnych dźwięków z ulicy i tylko pykanie starej lampy było doskonale słyszalne.

Profesor skończył badanie zdjęcia i zapalniczki, z pstryknięciem zgasił lampę, a potem potarł powieki grubymi palcami. Wyglądało to tak, jakby próbował wepchnąć gałki oczne do środka czaszki. Kiedy opuścił dłonie, miał oczy czerwone jak królik.

- Przepraszam - powiedział Owczy

Profesor. - Byłem cały czas otoczony kretynami i przestałem ufać ludziom.

- Nie szkodzi - powiedziałem.

Dziewczyna uśmiechnęła się przyjaźnie.

- Czy potrafisz sobie wyobrazić stan, w którym pozostała tylko myśl, a odebrany został całkowicie sposób jej wyrażenia? - zapytał Owczy Profesor.

- Nie wiem - powiedziałem.

- To piekło. Piekło, w którym wirują same myśli. Dno piekła, do którego nie dochodzi żaden promyk światła, w którym nie ma ani kropli wody. Takie właśnie było moje życie przez ostatnie czterdzieści dwa lata.

- To z powodu owcy, prawda?

- Tak, z powodu owcy. Owca pozostawiła mnie w takim stanie samemu sobie. To było wiosną trzydziestego szóstego roku.

- I odszedł pan z ministerstwa, by móc szukać owcy?

- Wszyscy urzędnicy to głupcy. Nie rozumieją wartości prawdy. Nigdy nie zrozumieją znaczenia tej owcy.

Ktoś zapukał do drzwi.

- Przyniosłam kolację - powiedział kobiecy głos.

- Zostaw pod drzwiami - krzyknął Owczy Profesor.

Słychać było odgłos tacy stawianej na podłodze, a potem oddalające się kroki. Dziewczyna otworzyła drzwi i podała tacę Owczemu Profesorowi. Na tacy była zupa, sałatka, bułeczka i pulpety mięsne dla Profesora oraz dwie filiżanki kawy dla nas.

- Jedliście kolację? - zapytał Owczy Profesor.

- Tak, jesteśmy po kolacji - odparliśmy.

- Coście jedli?

- Cielęcinę duszoną w winie - odpowiedziałem.

- Pieczone krewetki - odpowiedziała ona.

- Oo! - jęknął Profesor. Potem zaczął jeść zupę, chrupiąc grzanki. - Przepraszam, ale będę mówił, jedząc. Jestem głodny.

- Ależ prosimy! - odpowiedzieliśmy.

Profesor jadł zupę, a my popijaliśmy kawę. Profesor jadł, nie odrywając oczu od talerza.

- Czy pan zna to miejsce na zdjęciu? - zapytałem.

- Znam. Bardzo dobrze znam.

- Powie nam pan, gdzie to jest?

- Zaraz, zaraz, poczekajcie - powiedział

Owczym Profesorem.

Odsunął pusty talerz po zupie. - Na wszystko

przyjdzie czas. Najpierw porozmawiajmy o trzydziestym

szóstym. Ja będę mówił pierwszy, potem ty.

Skinąłem głową.

- Postaram się to wytłumaczyć jak najprościej - powiedział

Owczym Profesorem. - Owca weszła w moje ciało

latem trzydziestego piątego roku.

Zabłądziłem w trakcie

przeglądu pastwisk gdzieś niedaleko granicy mandżur-

sko-mongolskiej i spędziłem noc w jakiejś jamie, która

akurat się trafiła. Przyśniła mi się owca,

która zapytała,

czy może wejść w moje ciało. Proszę bardzo, powiedziałem.

Wtedy nie myślałem, że to miało jakiegokolwiek

znaczenie. Wiedziałem też, że to przecież tylko sen.

- Staruszek zachichotał i zaczął jeść sałatkę. - Była to

owca rasy, jakiej nigdy wcześniej nie

widziałem. Z powodu

swojej pracy znałem rasy owiec z całego świata, ale ta

była zupełnie inna. Jej rogi były wygięte pod dziwnym

kątem, nogi miała grube, a oczy

przezroczyście jak źród-

łana woda. Wełnę miała białą, a na grzbiecie brązową łatę w kształcie gwiazdy. Nigdzie na świecie nie ma takich owiec. Dlatego właśnie powiedziałem jej, że może wejść w moje ciało. Jako naukowiec nie chciałem przepiąć owcy nieznaney rasy.

- Jakie to uczucie, kiedy owca wchodzi w człowieka?

- Nic specjalnego. Po prostu wie się, że w środku jest owca. Człowiek budzi się rano i wie, że ma w sobie owcę.

To bardzo naturalne uczucie.

- Czy zdarzały się panu bóle głowy?

- Ani razu od urodzenia.

Owczy Profesor starannie polał pulpety sosem, włożył jednego do ust i zaczął mówić, żując.

- W północnych Chinach i Mongolii to, że ma się w sobie owcę, nie jest niczym zadziwiającym.

Oni uważają posiadanie takiej owcy za znak łaski bożej.

Na przykład

w jednej z ksiąg wydanych w czasach dynastii Juan

napisano, że Dżyngis-chan miał w sobie „białą owcę

z gwiazdą na plecach". Ciekawe, prawda?

- Ciekawe.

- Uważa się, że owce, które mogą wejść w ciało człowieka, są nieśmiertelne. I ludzie noszący w sobie owcę też są nieśmiertelni. Ale jeśli owca ucieknie,

człowiek traci nieśmiertelność. Wszystko zależy od owcy.

Jak jej się gdzieś spodoba, to zostaje tam nawet kilka-

dziesiąt lat, a jak jej się nie podoba, to siup! i już jej nie

ma. Ludzie, od których uciekła owca, są popularnie

nazywani „bezowczymi". To znaczy tacy ludzie jak ja.

Mlask, mlask.

- Od czasu, jak weszła we mnie owca,
zacząłem
studiować folklor i legendy dotyczące owiec.
Rozmawia-
łem z tamtejszymi ludźmi i czytałem stare
księgi. Szybko
rozeszły się plotki, że i ja muszę nosić w
sobie owcę,
i plotki te dotarły aż do mojego
przełożonego. Jemu się
to nie podobało i zostałem wysłany z
powrotem do
Japonii z diagnozą „rozstroju
nerwowego”. Że niby
cierpiałem na typowy syndrom kolonialny.

Po uporaniu się z trzema pulpetami
Owczy Profesor
zabrał się do bułeczki. Nawet nam,
patrzącym z boku,
serce się radowało na widok jego apetytu.

- Głupota współczesnej Japonii bierze
się stąd, że
niczego się nie nauczyliśmy od innych ludów
azjatyckich.
Tak jest też w wypadku owiec. Hodowla
owiec w Japonii
podupadła dlatego, że patrzono na nią
jedynie z punktu
widzenia surowców, wełny i mięsa. Brak
jest myśli na
poziomie życiowym. Próbuje się tylko
efektywnie wycią-
gać wnioski, nie biorąc pod uwagę czynnika
czasu. To
dotyczy wszystkich dziedzin. Po prostu nie
stoimy mocno
na ziemi. Nic więc dziwnego, że
przegraliśmy wojnę.

- Ta owca przyjechała z panem do
Japonii, prawda?

- próbowałem wrócić do tematu.

- Tak - powiedział Owczy Profesor. -
Wróciliśmy
razem statkiem z Pusanu.

- Jaki był właściwie cel owcy?

- Nie wiem - powiedział Owczy
Profesor, jakby

wypluwając te słowa. - Nie wiem. Owca

mi tego nie

258

powiedziała. Ale musiała mieć jakiś wielki cel, tyle udało mi się zrozumieć. Jakiś wielki plan, który mógł mieć na celu zmianę ludzi i ich świata.

- I to próbowała zrobić ta jedna owca?

Owczy Profesor skinął głową, włożył do ust ostatni kęs bułeczki i otrzepał ręce.

- Nie ma się co dziwić. Przypomnij sobie, czego dokonał Dzyngis-chan.

- Też prawda - powiedziałem. - Ale dlaczego po tylu latach owca wybrała akurat Japonię?

- Ja ją prawdopodobnie obudziłem. Pewnie spała w tej jamie przez kilkaset lat. I tę owcę ja, akurat ja musiałem obudzić.

- To nie pana wina - powiedziałem.

- Nie - odparł Owczy Profesor - to moja wina. Powinienem się był szybciej zorientować. W takim wypadku ja też miałbym coś do powiedzenia. Ale minęło dużo czasu, zanim się zorientowałem i poza tym owcy już wtedy nie było.

Owczy Profesor zamilkł i potarł palcem biały sopel brwi. Wyglądało na to, że ciężar tych czterdziestu dwóch lat powoli docierał do najdalszych zakątków jego ciała.

- Pewnego ranka obudziłem się i owcy nie było. Wtedy po raz pierwszy zrozumiałem, co to znaczy być „bezowczym”. To piekło. Owca pozostawia ci tylko myśl. Ale bez owcy nie można tej myśli wyrazić. To jest właśnie „bezowczość”.

Owczy Profesor jeszcze raz wytarł nos w ligninę.

- No, teraz kolej na twoją opowieść.

Opowiedziałem, co stało się po tym, jak owca opuściła Owczego Profesora. O tym, jak weszła w ciało młodego prawnicowca przebywającego w więzieniu. O tym, jak on zaraz po wyjściu z więzienia stał się bardzo wpływowym człowiekiem prawicy. O tym, jak potem pojechał do Chin i tam stworzył siatkę informacyjną i dorobił się majątku. O tym, że po wojnie był uwięziony jako zbrodniarz wojenny klasy A, ale został wypuszczony na wolność w zamian za informacje o siatce szpiegowskiej stworzonej przez niego w Chinach. O tym, jak wykorzystując pieniądze, których się tam dorobił, zorganizował po wojnie zakulisowe centrum sterowania polityką, gospodarką i informacją. I tak dalej.

- Słyszałem o nim - powiedział Owczy Profesor z goryczą. - Wygląda na to, że owca znalazła sobie odpowiedniego człowieka.

- Ale wiosną tego roku go opuściła. Jest teraz nieprzytomny i umierający. Przedtem owca nie dopuszczała, by rozwinęła się jego choroba mózgu.

- Miał szczęście. Człowiekowi „bezowczemu” dużo łatwiej, gdy jest nieprzytomny.

- Dlaczego owca odeszła od niego, mimo że przez długie lata budowała taką wielką organizację?

Owczy Profesor głęboko westchnął.

- Ciągłe jeszcze nie rozumiesz? W jego przypadku było tak samo jak w moim. Przestał być potrzebny. Ludzkie możliwości są ograniczone, a owcy niepotrzebni są ci, którzy dotarli do granic swoich możliwości. Prawdopodobnie nie był jednak w stanie w pełni zrozumieć, czego oczekiwała od niego owca. Jego zadaniem było stworzenie wielkiej organizacji, a kiedy wykonał to zadanie, został porzucony. Tak samo jak mnie wykorzystano jedynie jako środek transportu.

- To co potem stało się z owcą?

Owczy Profesor podniósł ze stołu zdjęcie owiec i postukał w nie palcem.

- Wędrowała po całej Japonii, szukając nowego gospodarza. Prawdopodobnie ma zamiar postawić tego człowieka na czele organizacji.

- Jaki jest cel owcy?

- Tak jak przed chwilą powiedziałem, niestety nie mogę wyrazić tego słowami. Mogę tylko stwierdzić, że chodzi o realizację owczej idei.

- Czy to jest idea dobra?

- W kategoriach owczych idei na pewno jest dobrem.

- A pana zdaniem?

- Nie wiem - powiedział starzec. -

Naprawdę nie wiem. Od czasu kiedy owca odeszła, nie wiem nawet, gdzie kończę się ja, a gdzie zaczyna się cień owcy.

- Wspomniał pan przed chwilą, że być może miałby pan szansę wygrać z owcą. Co pan miał na myśli?

Owczy Profesor pokręcił głową.

- Nie mam zamiaru ci tego powiedzieć.
W pokoju ponownie zaległo milczenie.
Za oknem
zaczął padać ulewny deszcz. Był to pierwszy
deszcz od
naszego przyjazdu do Sapporo.
- Proszę nam na koniec powiedzieć, gdzie
się znajduje
to miejsce ze zdjęcia - poprosiłem.
- To jest farma, na której mieszkałem
przez dziewięć
lat. Hodowałem tam owce. Zaraz po
wojnie została
zarekwirowana przez armię amerykańską, a
kiedy mi ją
zwrócono, sprzedałem dom razem z
pastwiskiem jako
działkę lotniskową jakiemuś bogaczowi.
Myślę, że jeszcze
ciągle należy do niego.
- Czy nadal są tam hodowane owce?
- Nie wiem. Ale z tego zdjęcia
wynikałoby, że chyba
nadal są hodowane. W każdym razie jest to
oddalone
miejsce i jak okiem sięgnąć, nie ma
innych domów.
W zimie farma jest odcięta od świata.
Właściciel korzysta
z niej pewnie tylko dwa, trzy miesiące w
roku. Chociaż
jest tam cicho i przyjemnie.
- A czy ktoś to nadzoruje pod nieobecność
właściciela?
- Zimą pewnie nikogo tam nie ma. Z
wyjątkiem mnie
nikt chyba nie chciałby spędzić tam zimy.
Opiekę nad
owcami można za opłatą zlecić miejskiej
owczarni w mia-
steczku na dole. Dach jest tak zbudowany,
że śnieg nie
gromadzi się i spada na ziemię, nie trzeba też
obawiać się
kradzieży. Jeśli nawet ktoś by stamtąd coś
ukradł, miałby
wielki kłopot z przetransportowaniem tego z
górnego na dół.
Tam spada strasznie dużo śniegu.

- A czy teraz ktoś tam jest?
- Czy ja wiem? Pewnie już nikogo nie ma.

Niedługo

zacznie padać śnieg, niedźwiedzie też wędrują w poszukiwaniu pożywienia przed zapadnięciem w sen zimowy... Wybierasz się tam?

- Myślę, że pewnie będę musiał tam pojechać. Nie mam prócz tego innego śladu.

Owczy Profesor przez chwilę się nie odzywał. W kąciku ust miał resztkę sosu pomidorowego z pulpetów.

- Prawdę mówiąc, przed wami był tu jeszcze jeden człowiek, który pytał o to miejsce. Chyba w lutym tego roku. Był chyba mniej więcej w tym samym wieku co ty. Podobno zobaczył zdjęcie w holu na dole i ono go zainteresowało. Akurat mi się wtedy nudziło, więc powiedziałem mu różne rzeczy. Mówił, że zbiera materiały do książki.

Wyjąłem z kieszeni zdjęcie przedstawiające mnie ze Szczurem i podałem Owczemu Profesorowi. Zdjęcie zrobił Jay w Jay's Bar latem siedemdziesiątego roku. Ja paliłem papierosa i patrzyłem w bok, a Szczur spoglądał w obiektyw i trzymał uniesiony do góry kciuk. Obaj byliśmy młodzi i mocno opaleni.

- Ten to ty - powiedział Owczy Profesor, zapaliwszy lampę na biurku i przyglądając się zdjęciu.
- Młodszy niż teraz.

- To zdjęcie sprzed ośmiu lat - powiedziałem.

- Ten drugi to chyba ten mężczyzna.

Był trochę starszy i miał wąsy, ale to prawie na pewno

on.

- Wąsy?
- Tak, wyraźne wąsy i reszta twarzy niedogolona.
Próbowałem sobie wyobrazić Szczura z wąsami, ale miałem trudności.

Owczy Profesor narysował nam dokładną mapę okolic farmy. Trzeba się było przesiąść w lokalny pociąg niedaleko Asahikawy i o trzy godziny drogi stamtąd u podnóża gór znajdowało się miasteczko. Farmę od miasteczka oddzielały kolejne trzy godziny jazdy samochodem.

- Dziękujemy panu za wszystko - powiedziałem.

- Szczerze mówiąc, to sędzę, że lepiej nie zadawać się z tą owcą. Ja jestem tego dobrym przykładem. Nie ma nikogo, kto byłby szczęśliwy po spotkaniu z nią, dlatego że w obliczu tej owcy system ludzkich wartości traci swoje znaczenie. No ale ty pewnie masz jakieś swoje powody.

- Tak właśnie jest.

- Uważaj na siebie - powiedział Owczy Profesor.

- I wystaw, proszę, te naczynia za drzwi.

4. Pożegnanie z hotelem Pod Delfinem

Poświęciliśmy cały dzień na przygotowania do drogi. W sklepie sportowym kupiliśmy sprzęt do wspinaczki wysokogórskiej i specjalnie paczkowaną żywność. W domu towarowym grube rybackie swetry i wełniane skar-

pety. W księgarni nabyliśmy mapę tamtych okolic w skali

1:50000 i książkę o ich historii. Kupiliśmy też specjalne

mocne, podbite metalem buty do chodzenia po śniegu

oraz grubą bieliznę, chroniącą od chłodu.

- Ten rodzaj bielizny nie nadaje się do mojej pracy

- powiedziała dziewczyna.

- Jak się znajdziemy w śniegu, to nie będziesz nawet

miała czasu myśleć o takich rzeczach - odparłem.

' - Chcesz tam zostać aż do nadejścia śniegów?

- Nie wiem, ale pod koniec października zaczyna już

padać i lepiej się przygotować. Nie wiadomo, co się może

zdarzyć.

Wróciliśmy do hotelu, włożyliśmy nasze zakupy do

wielkiego plecaka, a niepotrzebne już rzeczy przywiezione

z Tokio zapakowaliśmy razem i oddaliśmy na prze-

chowanie właścicielowi hotelu Pod Delfinem. W rzeczy-

wistości prawie wszystko, co było w jej torbie, okazało

się niepotrzebne. Zestaw kosmetyków, pięć książek, sześć

taśm magnetofonowych, sukienka i pantofle na wysokich

obcasach, papierowa torba pełna rajstop i bielizny,

podkoszulki i szorty, budzik podróżny, szkicownik i 24

kolorowe kredki, papeteria, ręcznik kąpielowy, podręczna

apteczka, suszarka do włosów, owijane wata patyczki do

czyszczenia uszu.

- Po co przywiozłaś sukienkę i pantofle na obcasach?

- zapytałem.

- A w co bym się ubrała, gdyby było jakieś przyjęcie?

- rzekła.

- Skąd u licha miałyby być przyjęcie? -
zapytałem.

Ale w końcu i tak zwinęła porządnie
sukienkę i wcis-
nęła ją razem z butami na obcasach do
mojego plecaka.

Kosmetyki wymieniła na mały zestaw
podróżny, kupiony
w pobliskiej drogerii.

Właściciel chętnie zgodził się przechować
nasze bagaże.

Opłaciłem pobyt do następnego dnia i
powiedziałem, że
wrócimy za jakiś tydzień lub dwa.

- Czy ojciec przydał się państwu do
czegoś? - zapytał
właściciel lekko zaniepokojony.

Powiedziałem mu, że ojciec bardzo się
nam przydał.

- Ja też czasem myślę, że powinienem
czegoś poszukać

- powiedział właściciel. - Ale nie wiem,
czego właściwie
miałbym szukać. Mój ojciec jest człowiekiem,
który zawsze
czegoś szukał. Nadal czegoś szuka. Od
dzieciństwa słysza-
łem opowieści o białej owcy, która zjawiała się
ojcu we śnie
i dlatego zawsze myślałem, że życie
właśnie na tym
polega. Myślałem, że prawdziwe życie polega
na ciągłym
poszukiwaniu.

W holu hotelu Pod Delfinem było jak
zwykle cicho.

Stara pokojówka wchodziła i schodziła po
schodach,
myjąc je mopem.

- Ale ojciec ma już siedemdziesiąt trzy
lata i ciągle
jeszcze nie znalazł tej owcy. Ja nawet nie
wiem, czy ona
naprawdę istnieje. Myślę, że jego życie nie
było zbyt
szczęśliwe. Chciałbym, żeby ojciec
przynajmniej teraz był
szczęśliwy, ale on tylko mnie wyśmiewa i nie
słucha. To

dlatego, że moje życie nie ma żadnego
określonego celu.

266

- Ale ma pan przecież hotel Pod Delfinem - powie-
działa dziewczyna łagodnie.
- Poza tym myślę, że poszukiwanie owcy
też wkro-
czyło w nową fazę - dodałem. - Myśmy
się podjęli
dalszych poszukiwań.
Twarz właściciela rozjaśniła się
uśmiechem.
- Och, jeśli tak, to już nic nie mówię.
Teraz powinno
nam się udać żyć razem szczęśliwie.
- Życzę panu, żeby tak się stało.

- Czy ci dwaj naprawdę będą teraz
szczęśliwi? - za-
pytała mnie później, gdy byliśmy już sami.
- Myślę, że zabierze to trochę czasu, ale
wszystko
będzie w porządku. Przecież ta pustka
czterdziestu dwóch
lat została w końcu wypełniona. Zadanie
Owczego
Profesora zostało wykonane. Teraz tylko
my musimy
znaleźć owcę.
- Bardzo polubiłam i ojca, i syna.
- Ja też ich polubiłem.

Gdy skończyliśmy pakowanie, odbyliśmy
stosunek
płciowy, a potem poszliśmy do miasta
obejrzeć film. Na
filmie mężczyźni i kobiety tak samo jak my
odbywali
stosunki płciowe. Wydawało mi się, że
przyglądanie się
stosunkom płciowym innych ludzi też wcale
nie było złe.

Rozdział ósmy
Przygoda z owcą
(III)

1. Narodziny, rozkwit i upadek Dwunastu Wodo- spadów

Siedząc w porannym pociągu zdążającym do Asahikawy, popijałem piwo i czytałem grubą książeczkę pod tytułem *Historia Dwunastu Wodospadów*. Dwanaście Wodospadów to miasteczko, w którego pobliżu znajdowała się farma Owczego Profesora. Pewnie do niczego mi się ta lektura nie przyda, ale nie może zaszkodzić. W książce napisano, że autor urodził się w Dwunastu Wodospadach w roku tysiąc dziewięćset czterdziestym. Od czasu ukończenia studiów na wydziale literatury na Uniwersytecie Hokkaido aktywnie działa jako historyk stron rodzinnych. Jak na aktywne działanie ta jedna książka to nie za dużo. Wydana została w roku siedemdziesiątym, pierwsza i pewnie jedyna edycja.

Według autora pierwsi osadnicy przybyli w okolice Dwunastu Wodospadów w początkach lata roku tysiąc osiemset osiemdziesiątego. Było ich osiemnaścioro. Wszyscy byli biednymi chłopami z okolic cieśniny Tsugaru, a ich cały majątek składał się z kilku narzędzi rolniczych, ubrań, koców, żelaznych kociołków i noży.

Po drodze trafili do wioski ajnuskiej* niedaleko Saporo i wysupłali swoje ostatnie grosiki na wynajęcie

---

Ainu, Ajnowie - rdzenni mieszkańcy wyspy

Hokkaido

271

młodego chłopca jako przewodnika. Chłopiec był szczupły, ciemnooki, a jego imię w języku Ajnów oznaczało „zmienny jak księżyc”. (Autor wysuwa przypuszczenie, że być może chłopiec ów miał skłonność do depresji).

Jednak jako przewodnik okazał się dużo bystrzejszy, niż wskazywał na to jego wygląd. Prawie zupełnie nie znając ich języka, prowadził tych straszliwie nieufnych i ponurych wieśniaków na północ wzdłuż rzeki Ishikari.

Dobrze wiedział, gdzie trzeba szukać żyznej ziemi.

Czwartego dnia dotarli na miejsce. Teren był rozległy, dobrze nawodniony i dookoła kwitły piękne kwiaty.

- Tu będzie dobrze - powiedział chłopiec z dumą.
- Mało dzikich zwierząt, żyzna ziemia i są łososie.
- Nie - pokręcił głową przewodnik wieśniaków.
- Chcemy iść dalej.

Chłopiec pomyślał, że pewnie wieśniacy spodziewają się znaleźć jeszcze lepsze miejsce bardziej na północ.

- Dobrze, więc idźmy dalej.

Szli ku północy przez następne dwa dni. Dotarli do płaskowyżu, który nie był tak żyzny jak poprzednie miejsce, ale za to wody było tam w bród.

- No jak? - zapytał chłopiec. - Tutaj też nie jest źle. Jak myślicie?

Wieśniacy pokręcili przecząco głowami. To samo powtórzyło się jeszcze kilkakrotnie, aż w końcu dotarli do miejsca, gdzie dziś znajduje się Asahikawa. Jest to siedem dni drogi z Sapporo, podróż około

stuczterdzies-
tokilometrowa.

272

- A tu jak? - zapytał chłopiec bez większej nadziei.
- Nie - odparli wieśniacy.
- Ale dalej już są góry - powiedział chłopiec.
- Nie szkodzi - rzekli uszczęśliwieni wieśniacy.
I tak przekroczyli przełęcz Shiogari.

Wieśniacy mieli naturalnie swoje powody, by unikać żyznych równin i iść w głąb łądu, szukając niezasydlonych terenów. Pewnej nocy wszyscy opuścili chyłkiem wioskę rodzinną, pozostawiając za sobą wielkie, niespłacone długi. Dlatego musieli unikać nizin, na których łatwo można by ich odnaleźć.

Oczywiście ajnuski chłopiec nic o tym nie wiedział. I widząc tych chłopów uciekających od żyznej ziemi i prących dalej i dalej na północ, najpierw się dziwił, potem martwił, później poczuł zdezorientowany, przeraził się, aż w końcu zupełnie stracił pewność siebie.

Lecz podobno miał bardzo złożony charakter i gdy docierali do przełęczy Shiogari, pogodził się już całkowicie z tym, że niezrozumiały wyrok losu kazał mu prowadzić tych wieśniaków coraz dalej i dalej. Wybierał więc najbardziej niedostępne szlaki i niebezpieczne moczary, co bardzo radowało wieśniaków.

Po pokonaniu przełęczy szli jeszcze cztery dni na północ, aż dotarli do rzeki płynącej ze wschodu na zachód. Po naradzie zdecydowali się skierować na wschód.

Była to straszna okolica i straszna droga. Przedzierali

się przez morze bambusowej trawy, pół
dnia szli przez

273

łąkę porośniętą trawą, która wyrastała ponad ich głowy, przez bagna, w których tonęli po pas w błocie, czasem wdrapywali się po skałach i tak posuwali się ku wschodowi. Nocami rozbijali nad rzeką namioty i zasypiali, słuchając wycia wilków. Ręce mieli poranione od bambusowej trawy, a muszki i komary oblepiły ich ciała i ssaly krew, włączając nawet do uszu. Po pięciu dniach drogę zagrodziły im góry. Dotarli do miejsca, z którego nie było już dokąd iść.

- Dalej już ludzie naprawdę nie mogą mieszkać - oświadczył chłopiec.

Usłyszawszy to, wieśniacy postanowili wreszcie zakończyć swoją wędrówkę. Było to ósmego lipca tysiąc osiemset osiemdziesiątego roku w miejscu oddalonym o dwieście sześćdziesiąt kilometrów od Sapporo.

Wieśniacy najpierw zbadali teren, sprawdzili jakość wody, jakość gleby i stwierdzili, że miejsce całkiem nieźle nadaje się do uprawy roli. Potem podzielili ziemię między siebie i w środku postawili wspólną chatę z drewnianych bali.

Chłopiec natknął się na polującą w pobliżu grupę Ajnów i zapytał ich, jak się to miejsce nazywa.

- Takie zadupie na końcu świata nie ma żadnej nazwy - odrzekli.

Dlatego też nowa osada jeszcze przez pewien czas nie miała nazwy. Oddalona o sześćdziesiąt kilometrów od najbliższych osiedli ludzkich (a nawet jeśli

ktoś bliżej
mieszkał, to najwyraźniej nie życzył
sobie żadnych

274

kontaktów) nie potrzebowała nazwy. W roku osiemdziesiątym ósmym przybył urzędnik z Urzędu Okręgowego, zrobił spis wszystkich osadników i nalegał, że osada powinna mieć nazwę. Jednak osadnikom brak nazwy zupełnie nie przeszkadzał. Zebrali się więc z sierpami i motykami we wspólnej chacie i uchwalili, że nie nadadzą osadzie imienia. Cóż miał robić biedny urzędnik? Ponieważ rzeka płynąca przez osadę tworzyła dwanaście małych wodospadów, nazwał osadę „Osada - Dwanaście Wodospadów” (potem przemianowano ją na „Wieś Dwunastu Wodospadów”) i zgłosił tę nazwę do urzędu. Od tego czasu była to oficjalna nazwa osady. Ale to zdarzyło się znacznie później. Wróćmy do roku tysiąc osiemset osiemdziesiątego.

Teren przyszłej osady był dużą doliną pomiędzy górami schodzącymi w dół pod kątem sześćdziesięciu stopni.

W dole płynęła rzeka. Patrząc na ten krajobraz, można było zrozumieć określenie „zadupie”. Ziemię porastała bambusowa trawa. Zapuściły w nią korzenie wielkie iglaste drzewa. Wilki, jelenie, niedźwiedzie, polne myszy, małe i duże ptaki przemierzały okolice w poszukiwaniu pożywienia, nielicznych liści, mięsa i ryb. Było też niezwykle dużo much i komarów.

- Naprawdę macie zamiar się tu osiedlić? - zapytał ajnuski chłopiec.

- Oczywiście - odpowiedzieli wieśniacy.

Nie wiadomo, dlaczego chłopiec pozostał z

osadnikami
i nigdy nie powróci! do swej rodzinnej
wioski. Autor

wysuwał przypuszczenie, że kierowała nim ciekawość. (Autor naprawdę lubił wysuwać przypuszczenia). Ale bardzo wątpliwe, czy bez niego osadnikom udałoby się przetrwać zimę. Chłopiec nauczył ich, jak wykopywać zimą korzonki dzikich warzyw, jak chronić się przed śniegiem, jak łowić ryby w zamrożonej rzece, jak zastawiać pułapki na wilki, jak odpędzać niedźwiedzie krążące po okolicy, zanim zapadną w sen zimowy, jak przepowiadać pogodę na podstawie zmian kierunków wiatru, jak zapobiegać odmrożeniom, jak piec korzenie trawy bambusowej, jak ścinać drzewa, tak by padały w jedną stronę. Dzięki temu wieśniacy zaczęli uważać chłopca za jednego ze swoich, a jemu wróciła wiara w siebie. Później ożenił się z córką jednego z osadników, miał troje dzieci i przyjął japońskie imię. Nie był już „zmienny jak księżyc”.

Jednak pomimo wszystkich wysiłków chłopca, życie osadników było niezwykle ciężkie. W sierpniu każdy miał już swoją chatę, ale ponieważ były zbudowane z nierównych drewnianych bali, zimą śnieg bezlitośnie zawiewał do środka. Wcale nierzadko budzili się rano, by odkryć, że na podłodze zebrało się około trzydziestu centymetrów śniegu. Do tego, ponieważ każda rodzina miała zwykle tylko jedną kołdrę, mężczyźni spali zwinięci w kłębek przy ogniu. Gdy skończyły im się zapasy

pożywienia, zaczęli jeść łowione w rzece ryby
i odkopywać
spod śniegu szerniałe korzonki podbiału i
paproci. Była
to bardzo surowa zima, ale wszyscy ją
przetrwali. Ani się

nie klócili, ani nie rozpaczali. Ich siłą było to, że przez lata nawykli do biedy.

Nadeszła wiosna. Urodziło się dwoje dzieci i liczba ludności osady osiągnęła dwadzieścia jeden osób. Kobiety pracowały w polu jeszcze na dwie godziny przed porodem i następnego ranka wróciły do pracy. Na nowych polach zasadzono kukurydzę i ziemniaki, a mężczyźni ścinaли drzewa i wypalali pozostałe pnie, użyźniając ziemię i zagospodarowując ugory. Kiedy ziemia znowu zaczęła rodzić, zawiązały się owoce i ludzie odetchnęli z ulgą, przyszła szarańcza.

Wielki rój szarańczy nadleciał z za gór. Początkowo wyglądał jak wielka czarna chmura. Potem lekko zadrżała ziemia. Nikt nie wiedział, co się dzieje. Wiedział jedynie ajnuski chłopiec. Kazał mężczyznom zapalić na polach ogniska. Potem polał wszystkie sprzęty naftą i podpalił. Kobietom kazał wziąć garnki i uderzać w nie z całej siły drewnianymi tłuczkami. Zrobił (jak potem wszyscy przyznali) wszystko, co było możliwe. Ale na nic się to nie zdało. Kilkaset tysięcy owadów opadło na pola i zniszczyło uprawy w mgnieniu oka. Nie zostało nic.

Gdy szarańcza odleciała, chłopiec padł na pole i zapłakał. Wieśniacy nie płakali. Spalili martwe owady i zabrali się od razu do przeorywania pól.

Spędzili drugą zimę, jedząc ryby, korzenie podbiału i proci. Wiosną urodziło się kolejnych troje dzieci i znowu obsiano pola. Latem ponownie przyszła

szarańcza i zniszczyła uprawy. Tym razem chłopiec też nie płakał.

Trzeciego roku ustały w końcu naloty szarańczy.
Długotrwałe deszcze wprawdzie zniszczyły jajeczka, ale za to ucierpiały zbiory. Kolejnego roku wylęgło się strasznie dużo chrabąszczy, a w rok później było bardzo zimne lato.

Doczytałem do tego miejsca, zamknąłem książkę,
napilem się piwa z puszki i wyjąłem z plecaka kanapki z ikrą.

Dziewczyna spała z podwiniętymi nogami na siedzeniu naprzeciwko. Poranne jesienne słońce pokryło jej kolana cienką warstewką światła. Skądś dostała się do środka ćma i trzepotała jak skrawek papieru poruszany wiatrem. Po chwili usiadła na piersi dziewczyny, odpoczęła tam i znowu gdzieś odleciała. Gdy ćma zniknęła, dziewczyna wydała mi się nagle nieco starsza.

Wypaliłem papierosa i ponownie zabrałem się do *Historii Dwunastu Wodospadów*.

Po sześciu latach osadzie nareszcie zaczęło się lepiej powodzić. Uprawy dojrzały, chaty zostały przebudowane, a ludzie przywykli do życia w zimnym klimacie. Wspólna chata z drewnianych bali została zastąpiona porządną chatą z heblowanych desek, zbudowano piece i zawieszono lampy. Osadnicy załadowali nadwyżkę zbiorów, suszone ryby i jelenie rogi na łódź, popłynęli do odległego o dwa dni drogi miasta, sprzedali te towary i kupili sól, ubrania i naftę. Niektórzy nauczyli się, jak robić węgiel

drzewny ze ścinanych drzew i karczowanych
pni. Wzdłuż

278

rzeki powstało kilka podobnych osad i nawiązały się pomiędzy nimi stosunki.

Gdy tak rozwijało się osadnictwo, brak rąk do pracy powoli stawał się poważnym problemem. Osadnicy zwołali naradę i po dwóch dniach sporów postanowili sprowadzić kilkoro krewnych z rodzinnej wioski. Martwiły ich tylko niespłacone długi. Jednak z odpowiedzi na ostrożny list z zapytaniem dowiedzieli się, że wierzyciele już dawno zrezygnowali z odzyskania pieniędzy. I wtedy po raz pierwszy po wielu latach osadnicy wysłali listy do dawnych znajomych, pytając, czy nie osiedliliby się razem z nimi na północy.

W roku tysiąc osiemset osiemdziesiątym ósmym został przeprowadzony spis ludności i wtedy właśnie osada została nazwana Dwanaście Wodospadów.

Następnego roku do osady przybyło sześć nowych rodzin, liczących łącznie dziewiętnaście osób. Przywitano ich w odnowionej wspólnej chacie i wszyscy płakali, ciesząc się z ponownego spotkania. Nowym osadnikom przydzielono ziemię i z pomocą starych osadników zaczęli oni zagospodarowywać ugory i budować domy.

W roku dziewięćdziesiątym drugim przybyły kolejne cztery rodziny liczące szesnaście osób, a w dziewięćdziesiątym szóstym jeszcze siedem rodzin, razem dwadzieścia cztery osoby.

I tak rosła liczba osadników. Wspólna chata została rozbudowana i przerodziła się we wspaniałą

światlicę.
Obok pojawiła się mała świątynia. Osada
Dwunastu

Wodospadów została oficjalnie mianowana
wsią. Głównym
pożywieniem osadników było nadal
proso, ale
niekiedy dodawano już do niego biały ryż.
Czasem, co
prawda nieregularnie, pokazywał się nawet
listonosz.

Oczywiście bywały też i nieprzyjemne
zdarzenia. Ciągłe
pojawiali się urzędnicy zbierający podatki i
rekrutujący
do wojska. Najbardziej niezadowolony był z
tego ów
ajnuski chłopiec (miał już wtedy trzydzieści
parę lat). Za
nic nie mógł zrozumieć potrzeby płacenia
podatków
i służby wojskowej.

- Wydaje mi się, że przedtem było nam
lepiej - mówił.

Mimo to jednak wieś dalej się rozwijała.

W roku tysiąc dziewięćset drugim odkryto,
że w pobliżu
wioski znajduje się płaskowyż nadający się
do hodowli
owiec, i wieś założyła tam owczą farmę. Z
Urzędu Okręgo-
wego znowu przyjechał urzędnik i pokazał,
jak ogradzać
pastwiska, jak doprowadzić wodę i zbudować
owczarnię.

Wkrótce przy pomocy więźniów rząd
naprawił drogę
i drogą tą nadeszły owce sprzedane
osadnikom prawie za
darmo. Ludzie we wsi nie mieli pojęcia,
dlaczego rząd im
tak życzliwie pomaga. Wielu z nich myślało,
że ponieważ
w przeszłości dużo wycierpieli, teraz dla
odmiany zdarzyło
się coś pomyślnego.

Oczywiście rząd nie dał im owiec z czystej
życzliwości.

Armia naciskała na rząd, gdyż
przygotowywała się do
kampanii w Azji i potrzebowała wełny do
ochrony przed

zinnem. Rząd polecił Ministerstwu Rolnictwa
rozwiniecie
hodowli owiec, A ministerstwo zrzucilo ten
obowiazek

280

na Urząd Okręgowy Wyspy Hokkaido.
Groził wybuch
wojny japońsko-rosyjskiej.

Najbardziej zainteresował się owcami
ajnuski chłopiec.
Nauczył się hodowli owiec od urzędnika z
okręgu i został
mianowany człowiekiem odpowiedzialnym
za owczą
farmę. Nie wiadomo, dlaczego owce tak go
zaczekały.
Być może nie mógł przywyknąć do życia we
wsi, które
wraz ze wzrostem ludności stawało się coraz
bardziej
skomplikowane.

Na farmę przybyło trzydzieści sześć owiec
rasy saus-
daun, dwadzieścia jeden owiec rasy
shropshire i dwa
owczarki szkockie. Chłopiec szybko został
bardzo dobrym
hodowcą i co roku przybywało owiec i psów.
Szczerze
pokochał i owce, i psy. Urzędnicy byli
zadowoleni,
a szczeniaki były poszukiwane przez inne
owcze farmy
jako bardzo dobre psy pasterskie.

Gdy rozpoczęła się wojna japońsko-
rosyjska, pięciu
chłopców z wioski zostało powołanych do
wojska i wy-
słanych na front na kontynent azjatycki.
Wszyscy trafili
do tej samej jednostki i kiedyś podczas bitwy
na niewiel-
kim wzgórzu pocisk nieprzyjacielski uderzył
w prawe
skrzydło ich oddziału. Dwóch chłopców
zginęło na
miejscu, a jeden stracił lewą rękę. Bitwa
skończyła się po
trzech dniach i pozostali dwaj chłopcy
odnaleźli szczątki
swoich ziomków. Wszyscy byli synami
pierwszej i drugiej
grupy osadników. Jeden z tych, którzy
zginęli, był

najstarszym synem ajnuskiego chłopca,
owczarza. Zginęli,
mając na sobie wojskowe płaszcze z owczej
wełny.

- Dlaczego jada aż za granicę i tam rozpętuje wojnę?

- pytał wszystkich ajnuski owczarz, który miał już wówczas około czterdziestu pięciu lat.

Nikt mu nie odpowiedział. Owczarz opuścił więc wioskę i zamieszkał na farmie razem z owcami. Jego żona umarła pięć lat wcześniej na zapalenie płuc, a dwie córki, które mu zostały, były już zamężne. W rewanżu za opiekę nad owcami wieś zaczęła mu wypłacać pewną sumę pieniędzy jako pensję.

Po stracie syna stał się bardzo zgorzkniałym człowiekiem i umarł w wieku lat sześćdziesięciu dwóch. Chłopiec, który pomagał mu przy owcach, znalazł pewnego ranka jego ciało na klepisku owczarni. Zamarzył na śmierć. Po obu stronach, wyjąc, z oczami pełnymi rozpacz, siedziały dwa psy, wnuki pierwszych psów, które przybyły na farmę. Owce nie wiedziały o niczym i stojąc w zagrodach, skubały siano wyścielające oborę. Odgłos ich uderzających o siebie zębów brzmiał w cichej oborze jak koncert kastanietów.

Historia Dwunastu Wodospadów miała dalszy ciąg, ale skończyła się już dla ajnuskiego chłopca. Poszedłem do toalety i wysiusiałem dwie puszki piwa. Kiedy wróciłem na miejsce, dziewczyna już nie spała i nieco nieprzytomnie patrzyła na krajobraz za oknem. Rozciągały się tam zalane wodą pola ryżowe. Gdzieś tam stał silos. Rzeka zbliżyła się, a potem oddaliła. Zapaliłem

papierosa i przez chwilę przyglądałem się
krajobrazowi
oraz profilowi dziewczyny patrzącej na
krajobraz. Nie

282

odzywała się. Skończyłem papierosa i wróciłem do książki. Na stronach przez chwilę zamajaczyły cienie przęsła wiaduktu.

Gdy skończyła się opowieść o nieszczęsnym ajnuskim chłopcu, który umarł jako stary owczarz, reszta historii Dwunastu Wodospadów była dość nudna. Jeśli nie liczyć tego, że pewnego roku dziesięć owiec zdechło na wzdęcie i nadmierne zimno wywołało poważne straty w zbiorach ryżu, wieś rozwijała się harmonijnie i w okresie Taishó* otrzymała prawa miejskie. Miasto wzbogaciło się i zaczęło stopniowo się rozbudowywać. Powstała szkoła podstawowa, urząd miejski, oddział poczty. Zasiedlanie wyspy Hokkaido było praktycznie zakończone.

Cała ziemia nadająca się do uprawy była już zagospodarowana i niektórzy z synów biedniejszych rolników zaczęli opuszczać miasto, by szukać nowych ziem w Mandżurii czy na Sachalinie. Przy roku trzydziestym siódmym pojawiła się też wzmianka o Owczym Profesorze. Napisane było, że pan..., który jako wysłannik Ministerstwa Rolnictwa prowadził liczne badania w Korei i Mandżurii, w wieku lat trzydziestu z powodu pewnych okoliczności zrezygnował z pracy i zajął się hodowlą owiec w kotlinie położonej w górach na północ od Dwunastu Wodospadów. Nie było nic więcej na temat Owczego Profesora ani przedtem, ani dalej. Autora, tego dziejopisa stron

" Okres Taisho - 1912-1926

283

rodziny, też najwyraźniej znudziła historia miasta od początku lat trzydziestych, opis stał się fragmentaryczny i stereotypowy. Styl także utracił lotność w porównaniu z częścią dotyczącą życia ajnuskiego chłopca.

Pominałem okres trzydziestu jeden lat od roku trzydziestego ósmego do sześćdziesiątego dziewiątego i postanowiłem przeczytać rozdział zatytułowany „Miasto dzisiaj”. Ale „dzisiaj” w rozumieniu tej książki to był rok siedemdziesiąty, wcale nie takie znowu dzisiaj. Prawdziwe dzisiaj to październik siedemdziesiątego ósmego. Jednak jeśli ktoś pisze historię jakiegoś miasta, to zwykle na końcu musi umieścić „dzisiaj”. Nawet jeśli dzisiaj od razu przestaje być dzisiaj, to nikt nie może zaprzeczyć, że dzisiaj jest dzisiaj. A jeżeli dzisiaj nie byłoby dzisiaj, to historia nie byłaby historią.

Według *Historii Dwunastu Wodospadów* w kwietniu roku sześćdziesiątego dziewiątego miasto liczyło piętnaście tysięcy mieszkańców, o sześć tysięcy mniej niż dziesięć lat wcześniej. Ten spadek spowodowany był zmniejszającą się liczbą rolników. Tak niezwykle wysoki wskaźnik porzucania pracy w rolnictwie łączył się podobno, obok rozwoju infrastruktury przemysłowej spowodowanej rozwojem ekonomicznym, także z typową dla Hokkaido trudnością uprawy ziemi w zimnym klimacie.

Co się w takim razie stało z tymi porzuconymi polami?

Zostały zalesione. Prawniki zalesiały tereny,
które pra-
dziadowie karczowali i zagospodarowywali,
lejąc krwawy
pot. To przedziwne. W związku z tym
obecnie w Dwu-

nastu Wodospadach rozwija się głównie przemysł leśny i drzewny. W mieście jest kilka warsztatów stolarskich i ludzie robią tam skrzynie telewizorów, toaletki, drewniane maskotki-misie i ludowe laleczki ajnuskie. Dawna wspólna chata stała się Muzeum Osadnictwa i można tam zobaczyć stare narzędzia rolnicze, naczynia i tak dalej. Są tam też pamiątki po dwóch chłopcach, którzy zginęli w wojnie japońsko-rosyjskiej. Jest pudełko na pożywienie ze śladami zębów niedźwiedzia. Zachował się również list, który pierwsi osadnicy wysłali do rodzinnej wsi, pytając o wiadomości na temat wierzycieli.

Szczerze mówiąc, współczesne Dwanaście Wodospadów wydawało się strasznie nudne. Większość mieszkańców po powrocie z pracy ogląda telewizję przeciętnie przez cztery godziny i kładzie się spać. Duży procent ludności bierze udział w wyborach, lecz od początku wiadomo, kto wygra. Hasłem miasta jest „Bogaty człowiek wśród bogatej przyrody”. Przynajmniej tak jest napisane na tablicy na dworcu.

Zamknąłem książkę, ziewnąłem i ułożyłem

się do snu.

2. Dalszy upadek Dwunastu Wodospadów

i owce

W Asahikawie przesiadliśmy się w inny pociąg i kierując się na północ, przejechaliśmy przez przełęcz Shiogari.

Podróżowaliśmy mniej więcej tą samą trasą
co ajnuski
chłopiec i osiemnastu biednych wieśniaków
dziewięć-
dziesiąt osiem lat wcześniej.

Jesienne słońce wyraźnie oświetlało
pozostałości dzie-
wiczej puszczy i płonące czerwienią
jarzębiny. Powietrze
było tak przezroczyste, że aż mnie oczy
rozbolały od
patrzenia.

Pociąg był z początku pusty, ale gdzieś w
połowie drogi
wsiadł tłum dojeżdżających do szkoły
licealistów. Pociąg
wypełnił się hałasem, wesołym gwarem,
zapachem łupie-
żu, bezsensownymi rozmowami i
nieznajującym ujścia
pożądaniem. Taki stan trwał jakieś pół
godziny, po czym
wszyscy nagle wysiedli na jakiejś stacji i
zniknęli. Pociąg
znowu był pusty, nie było nawet słyszeć
żadnej rozmowy.

Chrupiąc czekoladę, którą podzieliliśmy
się na pół,
wyglądaliśmy przez okno. Światło
bezszelestnie rozlewało
się po ziemi. Wszystko wydało się nagle
dalsze, tak jak
oglądane przez lornetkę z odwrotnej strony.
Ona zaczęła
cicho gwizdać melodię *Johnny B. Goode*.
Nigdy jeszcze tak
długo nie milczeliśmy.

Wysiedliśmy z pociągu po dwunastej.
Stałem na
peronie, przeciągnąłem się zdecydowanie i
wziąłem głęboki
oddech. Powietrze było tak czyste, że aż płuca
się przed nim
kurczyły. Blask słońca był przyjemnie ciepły,
ale temperatu-
ra na pewno o jakieś dwa stopnie niższa niż
w Sapporo.

Wzdłuż torów ciągnęło się kilka starych

zajezdni
zbudowanych z cegły, a dalej leżała
trzymetrowa sterta

286

drewnianych bali poczerńiałych od deszczu,
który padał
ostatniej nocy. Kiedy nasz pociąg odjechał,
peron zupełnie
opustoszał, tylko nagietki na rabatce lekko
się chwiały,
poruszane chłodnym wiatrem.

Widziane z peronu miasto wyglądało na
typowe,
małe, prowincjonalne. Widać było nieduży
dom towaro-
wy, pełną sklepików i szyldów główną ulicę,
dworzec
autobusowy z dziesięcioma stanowiskami,
mały punkt
informacji turystycznej. Wydawało się, że
nie ma tu nic
ciekawego.

- Tu jest cel naszej podróży? - zapytała.

- Nie, tu przesiadamy się w jeszcze jeden
pociąg. Nasze
docelowe miasteczko jest znacznie, znacznie
mniejsze.

Ziewnąłem i jeszcze raz wziąłem głęboki
oddech.

- Tu jest tylko punkt tranzytowy. To
stąd pierwsi
osadnicy skierowali się na wschód.

- Pierwsi osadnicy?

Usiedliśmy w poczekalni dworcowej przy
zimnym
piecu i gdy czekaliśmy na pociąg,
opowiedziałem jej
pokrótce historię Dwunastu Wodospadów.
Ponieważ
łatwo było pomylić te wszystkie daty,
nakreśliłem szybko
prostą chronologiczną tabelę wydarzeń na
niezapisanej
kartce w notesie, posługując się tabelą na
ostatniej
stronie *Historii Dwunastu Wodospadów*. Po
lewej stronie
umieściłem daty z historii osady, a po
prawej główne
wydarzenia z historii Japonii. Wyszła mi
wspaniała tabela.

Na przykład rok 1905 (trzydziesty ósmy
rok okresu

Meiji) - upadek Portu Artura i śmierć syna
ajnuskiego

287

chłopca na polu bitwy. Jeśli dobrze pamiętałem, był to też rok urodzenia Owczego Profesora. Wszystkie te wydarzenia jakoś się ze sobą łączyły.

- Z tej tabeli wynika, że Japończycy żyli od wojny do wojny - powiedziała, porównując obie kolumny.

- Na to wygląda - odparłem.

- Jak to się stało?

- To jest dość skomplikowana sprawa.

Nie da się wyjaśnić w dwóch słowach.

- Aha.

Poczekalnia, jak większość poczekalni, była wielka, nijaka i nieprzyjazna. Ławki straszliwie niewygodne, popielniczki pełne niedopałków zalanych wodą, powietrze zatechłe. Na ścianach wisiało kilka plakatów z miejscowości wypoczynkowych i list gończy. Oprócz nas był tu tylko staruszek w swetrze w kolorze wielbłądziej wełny i matka z mniej więcej czteroletnim chłopcem. Staruszek siedział bez ruchu zatopiony w lekturze jakiegoś magazynu literackiego. Odwracał kartki tak, jakby odrywał plaster. Od odwrócenia jednej do odwrócenia następnej mijało piętnaście minut. Matka z synem wyglądali jak zmęczone sobą małżeństwo.

- Pewnie wszyscy byli biedni i mieli nadzieję, że być może uda im się jakoś wydobyć z biedy - powiedziałem.

- Tak jak ludzie z Dwunastu Wodospadów?

- Właśnie. Dlatego uprawiali pola jak szaleńcy. Ale i tak prawie wszyscy umarli w biedzie.

- Dlaczego?

- Z powodu tej okolicy. Hokkaido ma zimny klimat. Regularnie co kilka lat przychodzą straszne mrozy i niszczą uprawy. Jak nie ma zbiorów, to nie tylko nie ma co jeść, ale nie ma też dochodu, więc nie można kupić nafty ani nasion czy sadzonek na przyszły rok. Dlatego pożyczają się od lichwiarza pieniądze pod zastaw ziemi. Ale te ziemie nie są tak urodzajne, by starczyło na zapłacenie lichwiarskiego procentu. I w ten sposób w końcu traci się ziemię. Tak wielu chłopów zbankrutowało i musiało dzierżawić grunty.

Przekartkowałem *Historię Dwunastu Wodospadów*.

- W Dwunastu Wodospadach w roku tysiąc dziewięćset trzydziestym liczba chłopów, którzy mieli własną ziemię, spadła do czterdziestu sześciu procent. Potem nałożyły się na siebie kryzys ekonomiczny i klęska mrozów.

- Z takim trudem zagospodarowali ten teren, stworzyli pola, jednak w końcu i tak nie udało im się uciec od długów.

Ponieważ mieliśmy jeszcze czterdzieści minut, dziewczyna poszła sama na spacer po mieście. Ja, popijając w poczekalni coca-cole, zabrałem się do czytania jakiejś książki, którą wcześniej zacząłem, ale po dziesięciu minutach znudziła mi się i włożyłem ją z powrotem do kieszeni. Nie mogłem się skupić. Głowę miałem pełną owiec z Dwunastu Wodospadów i kiedy

włożyłem tam
drukowane słowa, owce szybko przeżuły je
wszystkie

litera po literze. Zamknąłem oczy i westchnąłem. Zagwizdał przejeżdżający pociąg towarowy.

Wróciła dziesięć minut przed odjazdem, niosąc torebkę jabłek. Zjedliśmy je zamiast drugiego śniadania i wsiedliśmy do pociągu.

Pociąg nadawał się na złom. Podłoga była tak wydeptana, że tworzyła fale i idąc korytarzem, bujał się człowiek na prawo i lewo. Siedzenia były prawie zupełnie wyłysiałe i tak twarde jak zeszlomiesięczny chleb. We wnętrzu panowała fatalna mieszanina zapachu oleju i toalety.

Otworzenie okna zabrało mi dziesięć minut. Do środka dostało się trochę świeżego powietrza, ale gdy pociąg ruszył, z zewnątrz zaczął wpadać drobny piasek, spędziłem więc kolejne dziesięć minut na zamykaniu okna.

Pociąg składał się z dwóch wagonów i jechało nim około piętnastu pasażerów. Wszyscy spleceni grubymi więzami braku zainteresowania i zmęczenia. Staruszek w swetrze w kolorze wielbłądziej wełny nadal czytał magazyn literacki. Jeśli wziąć pod uwagę szybkość, z jaką czytał, mógł to być numer sprzed trzech miesięcy. Gruba kobieta w średnim wieku wpatrywała się w jakiś punkt w przestrzeni z natężeniem krytyka muzycznego, przysłuchującego się sonacie fortepianowej Skriabina. Ukradkiem spojrzałem w miejsce, w które się wpatrywała, ale nic tam nie było.

Wszystkie dzieci też były spokojne. Żadne

nie biegało,
nie hałasowało, nie próbowały nawet
wyglądać przez

290

okno. Ktoś zakaszlał, wydając suchy
dźwięk, jakby
postukał metalowymi szczypcami w głowę
mumii.

Na każdej stacji ktoś wysiadał. Wysiadał
też konduk-
tor, szedł do wyjścia z peronu, tam odbierał
od podróż-
nego bilet, wracał do pociągu i znowu
ruszaliśmy. Twarz
konduktora była tak pozbawiona wyrazu, że
nawet jeśli
zachciałoby mu się obrabować bank, nie
potrzebowałby
maski. Po drodze nie wsiadł nikt nowy.

Za oknami ciągnęła się rzeka. Woda była
mętna po
deszczu. W jesiennym słońcu wyglądała jak
kanał kawy
z mlekiem. Wzdłuż rzeki biegła brukowana
droga, która
chwilami stawała się niewidoczna. Co
pewien czas
przejeżdżały wielkie, zmierzające na zachód
ciężarówki
wyładowane drewnem, ale poza tym ruch
był bardzo
mały. Ciągące się wzdłuż drogi ogromne
tablice re-
klamowe wysyłały w przestrzeń do nikogo
nieadresowane
wiadomości. Dla zabicia czasu zacząłem
przyglądać się
tym nowoczesnym, wielkomiejskim
reklamom. Na jednej
opalona dziewczyna w bikini piła coca-cole,
na innej
charakterystyczny aktor w średnim wieku,
marszcząc
czoło, przechylał szklaneczkę szkockiej
whisky, na jeszcze
innej unosił się na wodzie zegarek dla
płetwonurków.
Jedna z reklam przedstawiała niezwykle
kosztownie
urządzone mieszkanie, a w nim modelkę
malującą
paznokcie. Nowi osadnicy - reklamy,
najwyraźniej bardzo

zręcznie i skutecznie podbijali te tereny.

Pociąg dotarł do ostatniej stacji w Dwunastu Wodospadach o drugiej czterdzieści. Oboje nie wiadomo kiedy

zasnęliśmy i przegapiliśmy powtarzaną
przez głośnik
nazwę stacji. Silniki dieslowskie zatrzymały
się, wydając
ostatnie westchnienie, a potem zapanowała
absolutna
cisza. Obudziła mnie taka właśnie cisza, od
której cierpnie
skóra. Rozejrzałem się dookoła. W pociągu
zostało tylko
nas dwoje.

W pośpiechu ściągnąłem z siatkowej półki
bagażę,
obudziłem dziewczynę, poklepując ją
kilkakrotnie po
ramieniu, i wysiedliśmy. Wiatr wiejący po
peronie miał już
w sobie chłód zwiastujący koniec jesieni.
Słońce ześlizgnę-
ło się ze środka nieba i pełzło po groźnie
ciemnych górach
w kierunku ziemi. Dwa łańcuchy górskie
łączyły się ze
sobą zaraz za miastem i osłaniały je, tak jak
dłoń osłania
od wiatru zapalną. Wąski peron wyglądał jak
mała łupina
próbująca przedrzeć się przez te wielkie fale.

Zadziwiony, przez chwilę wpatrywałem
się w ten
widok.

- Gdzie jest dawna farma Owczego
Profesora? - za-
pytała.

- W górach, o trzy godziny jazdy
samochodem.

- Pojedziemy prosto tam?

- Nie - powiedziałem. - Jeżeli

wybralibyśmy się teraz,
to nie dotarlibyśmy tam przed nocą.
Dzisiaj gdzieś tu
przenocujemy i wyruszemy jutro rano.

Przed dworcem znajdował się niewielki
pusty plac.

Na postoju nie było taksówek, a w
wodotrysku o kształcie
jakiegoś ptaka nie było wody. Ptak z
otwartym dziobem

obojętnie spoglądał w górę. Fontannę otaczały rabatki z nagietkami. Od razu było widać, że przez ostatnie dziesięć lat miasteczko znacznie podupadło. Na ulicach nie spotykało się prawie nikogo, a nieliczni przechodnie mieli ten nieobecny wyraz twarzy, charakterystyczny dla ludzi mieszkających w podupadłym mieście.

Po lewej stronie placu stało sześć starych magazynów z czasów, gdy transport towarów odbywał się jeszcze koleją. Były to ceglane budynki ze spadzistymi dachami. Żelazne drzwi odmalowano kilkakrotnie, a potem zrezygnowano. Na dachu siedział rząd olbrzymich kruków, w milczeniu spoglądających na miasto. Pusty plac obok magazynów zarósł gąszczem nawłoci, w której tkwiły dwa stare samochody zardzewiałe od deszczu. Oba nie miały kół, a spod ich podniesionych masek było widać, że wypruto im też wszystkie wnętrzości.

Na tym placu, przypominającym nieczynne lodowisko, znajdował się plan miasta i objaśnienia dla turystów, ale były tak zniszczone przez deszcze i wiatry, że w połowie nieczytelne. Udało mi się odczytać jedynie „Dwanaście Wodospadów” i „najdalej wysunięty na północ obszar uprawy ryżu na dużą skalę”.

Po drugiej stronie placu znajdował się mały pasaż handlowy. Był podobny do kameralnych pasażów handlowych w innych miasteczkach, ale szeroki i pusty, co jeszcze pogłębiało wrażenie zimna w całym

mieście.
Jarzębiny po obu stronach ulicy jaśniały
świeżą czer-
wienią, ale i one go nie ocieplały. To zimno
żyło sobie,

jak mu się podobało, niezależnie od losów miasteczka.

Tylko mieszkańcy, ich codzienne małe zajęcia i kłopoty były całkowicie w tym zimnie spowite.

Nałożyłem plecak i przeszliśmy pół kilometra do końca pasażu w poszukiwaniu zajazdu. Zajazdu nie było. Jedna trzecia sklepów miała opuszczone żaluzje. Szyld sklepu z zegarkami odczepił się z jednej strony i kołatał na wietrze.

Pasaż handlowy nagle się skończył i naszym oczom ukazał się zarośnięty chwastami parking. Stały tam dwa nowe samochody, kremowa honda fair lady i sportowa wersja toyoty celiki. Wyglądały tu dziwnie, choć ta pozbawiona wyrazu nowość samochodów nawet pasowała do opustoszałej atmosfery miasteczka.

Za pasażem handlowym praktycznie nic już nie było.

Droga schodziła łagodnie w dół ku rzece i tam rozwidlała

się na prawo i lewo, w kształcie litery „T”. Po obu

stronach stały małe, parterowe, drewniane domy, a ros-

nące przy nich brudnozielone drzewa wyciągały ku niebu

gęste gałęzie. Wszystkie gałęzie miały jakiś dziwny kształt.

Każdy dom miał przy wejściu zbiornik na naftę i taki

sam stojak na kanki z mlekiem. Nad wszystkimi dachami

unosły się monotennie wysokie anteny telewizyjne.

Wyciągały ku niebu swoje srebrne ramiona, jakby chciały

współzawodniczyć z wznoszącymi się nad miastem gó-

rami.

- Tu chyba nie ma żadnych zajazdów? -

powiedziała
dziewczyna zmartwionym głosem.

294

- Nie martw się. W każdym miasteczku jest jakiś zajazd.

Wróciliśmy na dworzec i zapytaliśmy o zajazd. Dwaj kolejarze, między którymi była taka różnica wieku, że z powodzeniem mogli być ojcem i synem, wyglądali na straszliwie znudzonych i niezwykle uprzejmie wytłumaczyli nam, jak znaleźć zajazd.

- Są dwa zajazdy - wyjaśnił starszy. - Jeden dosyć drogi, a drugi dosyć tani. Jak przyjeżdża jakaś szycha z okręgu albo jak jest jakaś specjalna okazja, to urządza się w tym droższym.

- Jedzenie mają bardzo dobre - dodał młodszy.

- W tym tańszym zatrzymują się różni przedsiębiorcy, młodzi ludzie, no, po prostu zwyczajni ludzie. Nie jest tam brudno ani nic takiego. Mają bardzo ładne łazienki.

- Ale ściany są cienkie - dorzucił młodszy.

Potem przez chwilę spierali się o grubość ścian.

- Pójdziemy do tego droższego - oświadczyłem.

W kopercie zostało jeszcze dużo pieniędzy i nie było powodu oszczędzać.

Młodszy kolejarz wyrwał kartkę z notatnika i narysował na niej, jak dojść z dworca do zajazdu.

- Dziękuję bardzo - powiedziałem. - Ale miasto jest dużo smutniejsze i cichsze niż dziesięć lat temu, prawda?

- Tak - odrzekł starszy. - Został już tylko jeden tartak, nie ma żadnego większego przemysłu, rolnictwo podupadło, no i liczba ludności się zmniejsza.

- Nawet w szkole mają kłopoty z
zebraniem pełnych
klas - dodał młodszy.

- Ilu jest teraz mieszkańców?
- Mówią, że siedem tysięcy, ale naprawdę to tyle też nie ma. Pewnie będzie z pięć.
- Nawet tę linię kolejową mogą każdego dnia zlikwidować. Podobno to trzecia u kolei najbardziej deficytowa linia w kraju - powiedział starszy.
Zdziwiłem się, że są dwie linie w jeszcze gorszym stanie niż ta, ale nic nie powiedziałem, podziękowałem i wyszliśmy z dworca.

Aby dojść do zajazdu, trzeba było zejść w dół ku rzece skarpą położoną za pasażem handlowym, skręcić w prawo i przejść około trzystu metrów wzdłuż rzeki. Był to przyjemny stary zajazd i brzmiały w nim jeszcze echa dawnej świetności miasta. Od strony rzeki znajdował się zadbany ogród, a w jego rogu mały szczeniak, owczarek alzacki, jadł wczesną kolację, wetknąwszy mordkę do miski.

- Państwo pewnie przyjechali powspinać się w górach? - zapytała pokojówka, która zaprowadziła nas do pokoju.

- Tak - odpowiedziałem po prostu.

Na pierwszym piętrze były tylko dwa pokoje. Nasz okazał się duży. Za oknem na korytarzu płynęła ta sama rzeka kawy z mlekiem, którą widziałem z pociągu.

Dziewczyna powiedziała, że chce się wykapać, więc postanowiłem w tym czasie wybrać się do urzędu miejskiego. Urząd znajdował się przy drugiej z kolei opus-

toszalej przecznicy odchodzącej od pasażu handlowego, ale budynek był znacznie nowszy i porządniejszy, niż się spodziewałem. Podeszedłem do okienka działu hodowli bydła i wyciągnąwszy wizytówkę z nazwą pewnego czasopisma, którą posługiwałem się dwa lata temu, gdy próbowałem swych sił jako niezależny dziennikarz, powiedziałem, że chciałbym się czegoś dowiedzieć o hodowli owiec. Na wizytówce widniała nazwa tygodnika dla kobiet i mogło się wydać dziwne, że zbierałem materiały o hodowli owiec, ale urzędnik od razu się zgodził i wprowadził mnie do środka.

W mieście jest teraz ponad dwieście sztuk owiec, wszystkie należą do rasy suffolk. Hodowane są na mięso.

Mięso dostarczane jest do okolicznych>zajazdów i restauracji i cieszy się wielką popularnością.

Wyjąłem notes i zacząłem robić notatki. Pewnie teraz przez wiele tygodni będzie kupował ten tygodnik. Jak o tym pomyślałem, zrobiło mi się przykro.

- Czy to w związku z jakąś rubryką kulinarną, czy coś takiego? - zapytał urzędnik po chwili, gdy już wyjaśnił mi co nieco na temat okolicznej hodowli owiec.

- To też - powiedziałem. - Ale naszym tematem jest raczej próba uchwycenia pełnego obrazu owiec jako takich.

- Pełnego obrazu owiec?

- Ich natury, usposobienia, takich rzeczy.

- Coś podobnego - powiedział urzędnik.

Schowałem notes i wypilem podaną wcześniej herbatę.

- Słyszałem, że w górach jest jakaś opuszczona farma?

- Owszem, jest. Do wojny była to prawdziwa farma hodowlana, ale potem zarekwirowała ją armia amerykańska i teraz nie jest już używana. Kiedy została zwrócona przez armię, jakiś bogaty człowiek przez chyba dziesięć lat używał tego jako letniska, no ale przestał przyjeżdżać, pewnie dlatego że zawsze są kłopoty z dostaniem się tam, i teraz wszystko stoi puste. Dlatego miasto dzierżawi pastwisko. Tak naprawdę to dobrze byłoby tę starą farmę wykupić i zrobić z niej atrakcję turystyczną, ale miasto jest biedne i to niemożliwe. No bo najpierw trzeba by zrobić porządną drogę.

- Miasto dzierżawi?

- Tak, latem miejska owczarnia prowadzi tam około pięćdziesięciu owiec na wypas. Tam jest bardzo dobre pastwisko, a na miejskim pastwisku nie starcza trawy dla wszystkich owiec. We wrześniu, kiedy pogoda zaczyna się psuć, sprowadza się owce na dół.

- Wie pan, kiedy owce przebywają tam na górze?

- Co roku trochę się to zmienia, ale mniej więcej od początku maja do połowy września.

- Ile osób zabiera te owce w góry?

- Jedna. Przez ostatnie dziesięć lat robi to co roku ten sam człowiek.

- Chciałbym się z nim zobaczyć. Urzędnik zadzwonił do miejskiej owczarni.

- Jeśli pan teraz tam pójdzie, zastanie go pan - powiedział. - Zawiozę pana.

Najpierw odmówiłem, ale potem usłyszałem, że inaczej nie ma jak się tam dostać. W mieście nie było taksówek, nie można było też wynająć samochodu, a piechotą zajęłoby mi to półtorej godziny.

Niewielki samochód minął nasz zajazd i skierował się dalej na zachód. Przejechaliśmy przez długi betonowy most, potem przez zimne, podmokłe tereny i wjechaliśmy na łagodną skarpe wiodącą w kierunku gór. Żwir pod kołami wydawał suchy dźwięk.

- W porównaniu z Tokio nasze miasto wygląda pewnie na wymarłe, prawda? - zapytał urzędnik.

Odpowiedziałem wymijająco.

- To miasto naprawdę umiera. Póki jeszcze pociąg tu dojeżdża, jakoś idzie, ale kiedy zlikwidują tę linię kolejową, miasto rzeczywiście umrze. To bardzo dziwne, gdy miasto tak umiera. Rozumiem, że ludzie umierają, ale miasta?

- Co się stanie, gdy miasto umrze?

- Co się stanie? Tego nikt nie wie. I nie wiedząc, wszyscy uciekają. Jeśli ludność spadnie poniżej tysiąca - co się może bardzo łatwo zdarzyć - istnienie naszego urzędu też straci sens, więc może my też właściwie powinniśmy uciec.

Poczęstowałem go papierosem i przypaliłem mu zapalniczką Duponta z herbem owcy.

- W Sapporo miałbym dobrą pracę. Wujek ma firmę poligraficzną i brakuje mu rąk do pracy. Drukuje na zamówienia szkół, więc firma jest bardzo stabilna. Tak

naprawdę to byłoby dla mnie najlepsze.
Znacznie lepsze
niż liczenie pogłowa sprzedawanych owiec
i krów.

- Tak, naturalnie - powiedziałem.

- Ale nie potrafię tak nagle wyjechać z
miasta. Rozumie
pan? Jeśli miasto ma umrzeć, chcę tę śmierć
zobaczyć na
własne oczy i to uczucie jest silniejsze niż
chęć wyjazdu.

- Urodził się pan w tym mieście? -
zapytałem.

- Tak - odrzekł mężczyzna i potem już
się nie od-
zywał. Za górami zniknęła już jedna trzecia
ciemnego,
ponurego słońca.

Bramę wjazdową do owczarni stanowiły
dwa słupy
i rozciągająca się pomiędzy nimi tablica z
napisem

„Owczarnia Miejska w Dwunastu
Wodospadach”. Za
bramą po zboczu wiodła droga, która ginęła
wśród drzew
Oczerwonych liściach.

- Za tym laskiem jest owczarnia, na jej
tyłach mieszka
kierownik. Jak pan wróci do miasta?

- To będzie cały czas w dół, więc wrócę
piechotą.

Dziękuję panu bardzo.

Gdy samochód zniknął z pola widzenia,
przeszedłem
między słupkami i zacząłem iść drogą pod
góre. Ostatnie
żółte promienie słońca barwiły żółc
klonowych liści na
pomarańczowo. Drzewa były wysokie i
plamki światła
przesianego przez ich liście tańczyły na
żwirowej drodze.

Wyszedłem z lasku i zobaczyłem ciągnący
się wzdłuż
zbocza podłużny budynek owczarni.
Zapachniało oborą.
Spadzisty dach owczarni pokryty był
czerwoną blachą

1wystawały z niego trzy kominy wentylacyjne.

300

Przy wejściu była buda i mały owczarek szkocki na łańcuchu zaszczeakał kilka razy na mój widok. Był to stary pies o sennych oczach i szczekanie nie było wrogie. Pogłaskałem go po karku i od razu się uspokoił. Przy budzie stały dwie żółte plastikowe miski, z wodą i z jedzeniem. Gdy przestałem głaskać, pies, zadowolony, wlaź z powrotem do budy i położył się, starannie układając przednie łapy jedną przy drugiej.

W owczarni panował półmrok i nikogo nie było. Środkiem biegł betonowy chodnik, a po obu jego stronach znajdowały się zagrody dla owiec. Wzdłuż zagród ciągnęły się rynny w kształcie litery „U” odprowadzające owcze odchody i doprowadzające wodę do sprzątnia. Ściany wybite były drewnem, gdzieś gdzieś znajdowały się okna, przez które widać było masyw gór. Wieczne słońce barwiło owce po prawej na czerwono i kryło owce po lewej w niebieskawym cieniu.

Kiedy wszedłem do obory, dwieście owiec podniosło głowy i spojrzało na mnie. Połowa stała, a druga połowa leżała na sianie wyścielającym zagrody. Ich oczy były nienaturalnie niebieskie i wyglądały jak małe, przepelnione studzienki po dwóch stronach mordek. Kiedy światło padało w nie z przodu, wydawały się szklane. Owce nie odrywały ode mnie wzroku. Żadna się nie poruszała. Parę głośno przeżuwało siano, które już wcześniej miały w pysku, ale poza tym nie było

słysząc
żadnych dźwięków. Gdy wszedłem, kilka
owiec piło
wodę, lecz przerwały picie, podniosły głowy
i też mi się

przyglądały. Wyglądały tak, jakby myślały całą grupą jednocześnie. Kiedy pojawiłem się w drzwiach owczarni, ich grupowe myślenie na chwilę ustało. Wszystko się zatrzymało i wszystkie owce zachowywały swój sąd na później. Gdy zacząłem iść, ich myślenie znowu zadziało. Zaczęły się poruszać w ośmiu zagrodach. Wszystkie samice zgromadziły się wokół przewodnika, a w zagrodach dla baranów samce cofnęły się i każdy z nich przyjął postawę obronną. Tylko kilka bardzo ciekawskich, nie odsuwając się od barierek, nadal mi się przyglądało.

Wszystkie owce miały wąskie czarne uszy odchodzące pod kątem prostym od pyska, a w uszach plastikowe znaczki. Niektóre znaczki były niebieskie, inne żółte, a jeszcze inne czerwone. Na grzbietach też miały duże znaki zrobione kolorowymi flamastrami.

Szedłem cicho i powoli, by nie przestraszyć owiec, udając, że wcale mnie nie obchodzą. Potem zbliżyłem się do jednej z zagród i dotknąłem młodego barana. Baran drgnął, ale nie uciekł. Inne owce przyglądały nam się z powątpiewaniem. Baran stał sztywno i przypatrywał mi się w napięciu, jak niepewny czulek wysunięty przez całe stado.

Owce rasy suffolk mają w sobie coś niesamowitego. Wełnę tylko mają białą, a całą resztę czarną. Duże uszy odstają im na boki jak skrzydła ćmy. Niebieskie oczy błyszczą w mroku i spiczaste nosy z garbkiem mają

w sobie coś niewytłumaczalnie
cudzoziemskiego. Ani nie
ignorowały mojej obecności, ani jej nie
akceptowały, po
prostu traktowały mnie jak chwilową
zmianę scenerii.

Kilka owiec energicznie i głośno oddało mocz. Mocz spłynął do rynny, zakręcił i przepłynął obok mnie. Słońce kryło się już za górami, które spowijał teraz ciemno-niebieski mrok przypominający rozwodniony atrament.

Wyszedłem z owczarni, jeszcze raz pogłaskałem psa, skierowałem się na tyły obory, przeszedłem przez rzeczkę po małym mostku i dotarłem do domku kierownika. Był to mały parterowy domek, a przy nim znajdował się duży budynek gospodarczy, w którym składowano siano i narzędzia. Budynek ten był znacznie większy niż sam dom.

Kierownik pracował obok ntógo, układając worki ze środkiem dezynfekującym przy cementowym basenie, mniej więcej metrowej wielkości. Kiedy się zbliżałem, podniósł na chwilę oczy, a potem bez większego zainteresowania powrócił do pracy. Podszedłem do cementowego basenu. Wtedy przestał w końcu pracować i otarł z czoła pot wiszącym na szyi ręcznikiem.

- Jutro przeprowadzam dezynfekcję wszystkich owiec
- powiedział. Potem wyjął z kieszeni roboczych spodni strasznie pogniecionego papierosa, wygładził go w palcach i zapalił. - Tutaj rozpuszczę proszek i zanurzę w nim wszystkie owce po kolei. Jak się tego zaniedba, to potem są pełne robaków.

- Sam pan to będzie robił?

- Skąd! Sam nie dałbym rady. Przyjdzie dwóch ludzi do pomocy. Zrobimy to we trzech z psem. Pies najlepiej

pracuje. Owce mu też ufają. Jak owce nie
zaufają, pies
nigdy nie będzie dobrym pasterzem.

Mężczyzna był ode mnie o jakieś pięć centymetrów niższy, ale wyglądał na silnego. Dobiegał pewnie pięćdziesiątki, a jego krótko obcięte sztywne włosy wyglądały jak szczotka. Ściągnął z palców gumowe rękawiczki, tak jakby zdejmował skórę, otrzepał je o spodnie i włożył do kieszeni. Wyglądał raczej na sierżanta musztrującego nowych rekrutów niż na kierownika owczarni.

- Ale pan podobno chce o coś zapytać?
- Tak.
- To proszę pytać.
- Od jak dawna pan tu pracuje?
- Dziesięć lat - powiedział mężczyzna. -

Można powiedzieć, że to długo, albo że krótko, to zależy. Ale o owcach wszystko wiem. Przedtem byłem w Siłach Samoobrony*.

Znowu powiesił sobie ręcznik na szyi i spojrzał na niebo.

- Całą zimę spędza pan tutaj?
- Tak - powiedział. - No tak - zakaszłał.
- Gdzie

miałbym się podziać, a poza tym nawet zimą jest dużo roboty. Tu się czasem zbiera dwa metry śniegu i jak się go nie odgarnie, dach może się zawalić i zgnieść owce.

Trzeba je też karmić, oborę sprzątać. Zawsze coś tam jest.

- A gdy przychodzi lato, zabiera pan część owiec na wypas w góry?
- Tak.
- Ciężko jest prowadzić stado owiec?

---

* Po drugiej wojnie światowej zlikwidowano armię japońską, a na jej miejsce powołano siły zbrojne o charakterze defensywnym, tzw. Siły Samoobrony

- Łatwo. Ludzie robią to od wieków.
Dopiero niedawno
zbudowano stałe owczarnie, przedtem zawsze
hodowano
owce, przenosząc się z miejsca na miejsce. W
szesnastym
wieku w Hiszpanii cały kraj pokryty był
drogami tylko do
przepędzania owiec i nawet król nie mógł nimi
podróżować.

Mężczyzna wypluł flegmę i roztarł
podeszwą gumiaka.

- Owce, jeśli tylko ich nie przestraszyć,
są bardzo
spokojne. Spokojnie i grzecznie idą za psem.

Wyjąłem z kieszeni przysłane przez
Szczura zdjęcie
i pokazałem mężczyźnie.

- To jest to pastwisko w górach, prawda?

- Tak - powiedział mężczyzna. - Tak,
na^ pewno. I te
owce to też nasze owce.

- A ta? - zapytałem wskazując końcem
długopisu
owcę z łatą w kształcie gwiazdy na
grzbiecie.

Mężczyzna przez chwilę wpatrywał się w
zdjęcie.

- Tylko ta nie. To nie jest nasza owca. Ale
to dziwne,
skąd by się wśród nich zaplątała jakaś
obca owca?

Pastwisko otoczone jest drutem, ja
codziennie rano
i wieczorem przeliczam owce, a nawet
jakby przyszła
jakaś obca, to pies od razu by się
zorientował. Owce też
by hałasowały. A przede wszystkim jeszcze
nigdy nie
widziałem takiej owcy.

- Czy od czasu, gdy w maju wygonił pan
owce na
wypas w góry, do chwili gdy sprowadził je
pan z po-
wrotem na dół, nie zdarzyło się nic
niezwykłego?

- Nic się nie zdarzyło - odparł mężczyzna.

- Tam jest

bardzo spokojnie.

- I był pan tam sam przez całe lato?
- Nie, nie sam. Co dwa dni przyjeżdżał
pracownik
z miasta, czasem przyjeżdżali też z urzędu
miejskiego na
kontrolę. Raz na tydzień zjeżdżałem do
miasta, a mój
zmiennik zajmował się owcami. Trzeba
też dowozić
jedzenie i inne zapasy.

- Czyli nigdy nie jest pan pozostawiony
zupełnie sam
w górach?

- Nie. Jak nie ma śniegu, to tam można
dojechać
jeepem w półtorej godziny. Jak na spacer.
Ale jak raz
spadnie śnieg, już nie da się przejechać
samochodem
i wtedy jest człowiek uwięziony przez całą
zimę.

- I teraz tam w górach nikogo nie ma?

- Nikogo prócz właściciela domu
letniskowego.

- Właściciela domu letniskowego?

Słyszałem, że on
już go od dawna nie używa.

Kierownik wyrzucił papierosa na ziemię i
rozgniół go
podeszwą.

- Od dawna nie używał, ale teraz
używa. Jak się
chce, to tam można mieszkać. Ja dbałem
cały czas
o dom. Jest prąd, gaz i telefon i nawet
żadna szyba nie
jest stłuczona.

- Ten człowiek w urzędzie miejskim
powiedział, że
tam nikogo nie ma.

- Oni o bardzo wielu rzeczach nie wiedzą.
Oprócz tej
pracy dla miejskiej owczarni mam od dawna
prywatną
umowę z właścicielem i nie mam po co
bez potrzeby
o tym gadać. Właściciel mówił, żeby nic nie
gadać.

Mężczyzna chciał wyciągnąć z kieszeni papierosa, ale paczka była pusta. Wyjąłem w połowie opróżnioną paczkę papierosów Lark i dołożywszy do niej złożony banknot dziesięciotysięczny, podałem mężczyźnie. Przyglądał się paczce przez chwilę, po czym wziął ją, wyjął papierosa, a resztę włożył do kieszeni na piersi.

- Dziękuję.

- A kiedy przyjechał ten właściciel?

- Wiosną. Jeszcze śniegi nie zaczęły

topnieć, to znaczy, musiał być marzec. Nie był tu chyba od pięciu lat. Nie wiem, dlaczego nagle zachciało mu się przyjechać, no ale to przecież właściciel, może sobie przyjeżdżać, kiedy chce, a nam nic do tego. Prosił, żeby nikomu nie mówić, to znaczy, że ma jakieś swoje powody. W każdym razie od tego czasu tam jest. Ja mu po cichu dowożę jeepem jedzenie, naftę i tak dalej. Ma tyle zapasów, że mógłby tam być przez rok.

- Czy jest może mniej więcej w moim wieku i ma wąsy?

- Tak - powiedział kierownik. - Zgadza się.

Nie - O rany! - westchnąłem.

było nawet sensu pokazywać zdjęcia.

3. Noc w Dwunastu Wodospadach

Dzięki temu, że dałem kierownikowi pieniądze, negocjacje poszły bardzo gładko. Umówiliśmy się, że przyjedzie

do zajazdu następnego dnia o ósmej rano i
zawiezie nas
na farmę w górach.

- Z dezynfekcją powinniśmy zdążyć,
nawet jak zacz-
niemy po południu - powiedział.

Był dobrze zorganizowanym realistą.

- Tylko jedno mnie martwi - dorzucił.

- Droga

rozmiękła po wczorajszym deszczu i

możliwe, że w jed-

nym miejscu nie da się przejechać

samochodem. W takim

wypadku będziecie musieli dojść na

piechotę. Ja nic na

to nie poradzę.

- Nie szkodzi - powiedziałem.

Kiedy wracałem piechotą do miasta, w

końcu przypo-

mniałem sobie, że ojciec Szczura miał na

Hokkaido dom

letniskowy. Szczur mi kilka razy o tym

opowiadał.

Wysoko w górach, wielka łąka, stary,

dwupiętrowy dom.

Zawsze przypominam sobie ważne rzeczy za

późno.

Powinienem był sobie przypomnieć po

otrzymaniu listu.

Wtedy łatwo byłoby to sprawdzić.

Wściekły na siebie wracałem mozolnie do

miasteczka.

Przez półtorej godziny widziałem tylko trzy

pojazdy.

Dwie duże ciężarówki wyładowane

drewnem i mały

traktor. Wszystkie jechały w dół, ale żaden

nie zatrzymał

się i nie zaproponował, że mnie podwiezie.

Byłem z tego

zadowolony, wołałem iść piechotą.

Do zajazdu dotarłem po siódmej i na

dworze było już

zupełnie ciemno. Przemarłem do kości.

Szczeniak wy-

stawił głowę z budy i zapiszczał.

Dziewczyna, ubrana

w dzinsy i mój sweter z golfem, siedziała w

sali gier przy

wejściu zatopiona w jakiejś grze komputerowej. Pokój musiał dawniej być salonem, bo pozostało w nim jeszcze piękne obramowanie kominka. Znajdowały się tu cztery telewizory z grami i dwie maszyny bilardowe, ale były to tanie maszyny hiszpańskiej produkcji, tak stare i zniszczone, że strach było ich dotknąć.

- Umieram z głodu - powiedziała głosem zmęczonym czekaniem.

Zamówiłem kolację, szybko się wykapałem i wycierając się, stanąłem na wadze. Od dawna się nie ważyłem.

Sześćdziesiąt kilo, tyle samo co dziesięć lat temu. Te dodatkowe kilogramy, które zaczynały mi przyrastać w pasie, zniknęły w ciągu ostatniego tygodnia.

Kiedy wszedłem do pokoju, kolacja już czekała. Jedząc gulasz i popijając piwem, opowiedziałem jej o owczarni i o jej kierowniku, byłem żołnierzem Sił Samoobrony.

Żałowała, że nie widziała owiec.

- No, ale wygląda na to, że jesteśmy prawie u celu, prawda?

- Mam nadzieję - powiedziałem.

Obejrzeliśmy w telewizji film Hitchcocka, potem otuliliśmy się kołdrą i zgasiliśmy światło. Zegar na dole wybił jedenastą.

- Jutro musimy wcześnie wstać - powiedziałem.

Nie było odpowiedzi. Posłuchałem jej regularnego oddechu. Spała. Nastawiłem podręczny budzik i w świetle

księżycą wypaliłem papierosa. Było słycać szum rzeki, oprócz tego absolutna cisza, tak jakby całe miasto ułożyło się do snu.

Przez to, że cały dzień coś robiłem, moje ciało było bardzo zmęczone, ale umysł miałem podniecony i nie mogłem usnąć. W głowie czułem jakiś nieprzyjemny szum.

Kiedy tak leżałem, wstrzymując w ciemności oddech, otaczające mnie miasteczko rozplynęło się. Domy się rozpadły, szyny przerdzewiały na wylot, a pola zarosły chwastami. W ten sposób miasto zakończyło swoją krótką, stuletnią historię i wtopiło się w ziemię. Czas cofnął się, jak na filmie puszczonej od końca. Na równinie pojawiły się znowu jelenie, niedźwiedzie i wilki, niebo pociemniało od szarańczy, morze bambusowej trawy falowało na wietrze, a gęsty iglasty las przysłaniał słońce.

W ten sposób zniknęły wszystkie ludzkie przedsięwzięcia i zostały jedynie owce. W ciemności jarzyły się ich źrenice. Było ich kilkadziesiąt tysięcy. Ziemia wypełniła się odgłosami przeżuwania i uderzających o siebie zębów.

Gdy zegar wybił drugą, owce zniknęły.
Potem zasnąłem.

4. Mijamy pechowy zakręt

Ranek był zimny i pochmurny.
Współczułem owcom,
które w taki dzień będą musiały się
zanurzać w płynie

dezynfekującym. A może owce nie są specjalnie wrażliwe na zimno. Pewnie nie.

Krótką jesień na Hokkaido dobiegała końca. Gęste szare chmury zwiastowały śnieg. Ponieważ z tokijskiego września przenieśliśmy się w październik na wyspie Hokkaido, jesień roku siedemdziesiątego ósmego prawie wymknęła mi się z rąk. Był początek i koniec jesieni, ale nie było środka.

Obudziłem się o szóstej, umyłem twarz i czekając na śniadanie, siedziałem na korytarzu i wpatrywałem się w rzekę. Wody było znacznie mniej niż wczoraj i nie była już wcale mętna. Po drugiej stronie rzeki rozpościerały się pola ryżowe. Jak okiem sięgnąć, dojrzałe kłosa tworzyły dziwne faliste linie, poruszane kapryśnym porannym wiatrem. Po betonowym moście przejechał tramwaj i skierował się w stronę gór. Przez długi czas wiatr przynosił jeszcze terkot jego silnika. Z brzoźowego lasku o pożółkłych liściach wyleciały trzy kruki i zatoczywszy nad rzeką parę kółek, zatrzymały się na balustradzie mostu. Te kruki wyglądały trochę tak jak członkowie widowni biorący udział w awangardowym przedstawieniu. Ale po chwili zmęczone tą rolą po kolei zerwały się z balustrady i odleciały w górę rzeki.

Punktualnie o ósmej przed zajazdem pojawił się stary jeep kierownika owczarni. Jeep pokryty był brezentowym

dachem. Najwyraźniej pochodził z demobilu,
gdyż z tyłu

widać było zatarte litery z numerem jednostki Sił Samoobrony.

- To dziwne - powiedział kierownik, gdy tylko mnie zobaczył. - Wczoraj chciałem tam na wszelki wypadek zadzwonić, ale nie dodzwoniłem się.

Usiedliśmy na tylnym siedzeniu. W samochodzie lekko czuć było zapach benzyny.

- A przedtem kiedy ostatni raz pan dzwonił?

- Hmm, chyba w zeszłym miesiącu. Około dwudziesto- tego. Od tego czasu ani razu nie dzwoniłem. Zwykle on dzwoni, jak ma do mnie jakąś sprawę. Podaje mi listę zakupów albo coś takiego.

- Nie było sygnału?

- Zupełna cisza. Pewnie linia gdzieś przerwana. Jak spadnie dużo śniegu, to się czasem zdarza.

- Ale przecież nie padało.

Kierownik uniósł twarz ku górze i pokręcił szyć.

Zastrzykało.

- Tak czy siak, pojedźmy. Na miejscu się dowiemy.

W milczeniu przytaknąłem. Od zapachu benzyny kręciło mi się w głowie.

Samochód przejechał betonowy most i skierował się ku górom tą samą drogą, którą przebyłem wczoraj.

Kiedy mijaliśmy owczarnię miejską, wszyscy troje spojrzeliśmy na dwa słupki przy bramie i napis.

W owczarni

panowała cisza. Wszystkie owce wpatrują się pewnie

tymi niebieskimi oczami w swoją własną, milczącą

przestrzeń.

- Dezynfekcję zacznie pan od popołudnia?

- Tak, ale tak bardzo mi się z tym nie spieszy. Muszę tylko skończyć, zanim spadnie śnieg.

- A kiedy mniej więcej spadnie śnieg?

- Nie zdziwiłbym się, jeśli nawet spadłby w przyszłym tygodniu - powiedział kierownik. Po czym schylił się i zakaszał, z jedną ręką na kierownicy. - Zacznie się gromadzić dopiero w listopadzie. Czy pan wie, jak tu wygląda zima?

- Nie.

- Jak się zacznie gromadzić, to przybywa go i przybywa, jakby jakaś tama się przerwała. Wtedy już nic się nie poradzi. Można tylko siedzieć w domu i wzruszać ramionami. To nie jest miejsce dla ludzi.

- Ale pan sam od dawna tu mieszka.

- No bo owce lubię. To są dobre zwierzęta i poznają człowieka. Jak tak się człowiek zajmuje owcami, to nawet nie zauważa, kiedy rok mija, i tak to się kręci. Jesienią się zapłodni, zimę się przetrwa, wiosną rodzą się jagnięta, latem wygania się na pastwisko, a jesienią znowu się zapładnia. I tak w kółko. Owce się co rok zmieniają, tylko ja ciągle ten sam i tylko się starzeję. A im jestem starszy, tym trudniej mi odejść z tego miasta.

- Co owce robią zimą? - zapytała dziewczyna.

Kierownik odwrócił się nagle, jakby dopiero teraz zdał sobie sprawę z jej obecności, i patrzył, pożerając ją wzrokiem. Szosa była pusta i z naprzeciwka nikt nie jechał, ale i tak oblałem się zimnym potem.

- Zimą owce siedzą spokojnie w owczarni
- powie-
dział kierownik w końcu, odwracając się ku
przodowi.

- Nie nudzi im się?

- A czy pani uważa, że pani życie jest
nudne?

- Nie wiem.

- Owce tak samo - powiedział

kierownik. - Nie

zastanawiają się nad takimi rzeczami, a

nawet jak się

zastanowią, to nie wiedzą. Jedzą siano,

oddają mocz,

trochę się kłóca, myślą o swoich dzieciach,

które mają się

wiosną urodzić, i tak im upływa zima.

Na zboczach zaczął pojawiać się śnieg i
jednocześnie

droga zrobiła się kręta. Pola powoli znikaly,

a zamiast

nich po obu stronach drogi wyrosły ściany

ciemnego

lasu. Co pewien czas między drzewami

przeświecały

jeszcze leżące w dole pola.

- Jak tutaj napada śniegu, zupełnie nie da
się przeje-

chać - powiedział kierownik. - Nie ma

co prawda

potrzeby tu przyjeżdżać. -

- Nie ma wyciągów narciarskich ani tras

wspinacz-

kowych? - zapytałem.

- Nie, nic nie ma. Nic tu nie ma, więc

turystów też

nie ma. Dlatego miasto stopniowo podupada.

Do początku

lat sześćdziesiątych było wzorcowym

miastem uprawy

ryżu w zimnym klimacie i całkiem nieźle

sobie radziło,

ale potem powstała nadwyżka w krajowej

produkcji

ryżu, no i nikomu już się nie chce uprawiać

pól w lodów-

ce. Tego właściwie można było się

spodziewać, ale...

- A co się stało z tartakami?

- Tu brak rąk do pracy, więc przenieśli się w lepsze okolice. Jeszcze ciągle jest w mieście parę małych zakładów przeróbki drewna, ale nic na większą skalę. Drzewa ścięte w górach przejeżdżają przez miasto i jadą prosto do Nayori albo do Asahikawy. Dlatego tylko drogi się polepszyły, a miasto upada. Wielkie ciężarówki mogą przejechać przez śnieg, jeśli mają specjalne opony.

Odruchowo wetknąłem do ust papierosa, ale przypomniałem sobie zapach benzyny i włożyłem go z powrotem do paczki. Zamiast niego postanowiłem posać cytrynowego dropsa, którego znalazłem w kieszeni. Smak cytryny zmieszał mi się w ustach z zapachem benzyny.

- Owce się kłóca? - zapytała dziewczyna.

- Bardzo często się kłóca - powiedział kierownik.
- Tak samo jest ze wszystkimi zwierzętami żyjącymi w stadach. W społeczności owiec każda owca ma swoje dokładnie określone miejsce. Jeśli w jednej zagrodzie jest pięćdziesiąt owiec, to jest owca numer jeden i owca numer pięćdziesiąt. I każda dobrze zdaje sobie sprawę z własnego miejsca w tym porządku.

- To niezwykle - powiedziała dziewczyna.

- Dzięki temu jest też łatwiej nimi kierować. Jak się pociągnie za sobą najważniejszą owcę, to reszta grzecznie pójdzie za nią.

- Ale skoro ten porządek jest ustalony, to o co się kłóca?

- Jeśli któraś owca się zrani i straci siły, to porządek

przestaje obowiązywać. Wtedy te stojące
niżej próbują

dostać się wyżej i wyzywają ją na pojedynek. Jak do tego dojdzie, to bywa, że hałasują nawet ze trzy dni.

- Biedna.

- No tak, ale one to sobie robią nawzajem. Ta pokonana owca też za młodu wygryzła jakąś inną. A jak pójdą na rzeź, to już nie ma ani pierwszej, ani ostatniej.

Wszystkie w zgodzie idą na pieczeń.

- Ojej - powiedziała dziewczyna.

- Ale najbiedniejszy jest główny baran reproduktor.

Wiedzą państwo, co to owczy harem?

Powiedzieliśmy, że nie wiemy.

- W hodowli owiec najważniejsza jest kontrola rozplodu. Dlatego trzyma się owce oddzielnie, barany oddzielnie i w zagrodzie owiec jest tylko jeden baran.

Zazwyczaj to najsilniejszy baran, przewodnik stada. On dostarcza najlepszego nasienia. Po mniej więcej miesiącu, kiedy skończy się zapładnianie, ten baran wraca do zagrody z innymi baranami. Ale tymczasem w zagrodzie baranów powstał już nowy porządek. Ten główny baran z powodu zapładniania jest o połowę chudszy i nie może wygrać z innymi. Mimo to musi z każdym stoczyć pojedynek. Biedny, prawda?

- A jak one się pojedykują?

- Trykają się głowami. Owce mają głowy twarde jak żelazo i puste w środku.

Dziewczyna myślała o czymś w milczeniu. Pewnie wyobrażała sobie walczące owce.

Po półgodzinie nagle skończył się asfalt i droga zrobiła się o połowę węższa. Ciemne fale lasu zdawały się nacierać na samochód z obu stron drogi. Temperatura była o kilka stopni niższa. Droga stała się strasznie nierówna i samochód chwiało się jak wskazówka sejsmografu. Leżący na podłodze plastikowy zbiornik z benzyną zaczął wydawać groźne odgłosy, jakby szare komórki rozsypywały się wewnątrz czyjejs czaszki. Od samego słuchania rozboleła mnie głowa.

Taka droga ciągnęła się przez dwadzieścia lub trzydzieści minut. Nie mogłem nawet dokładnie odczytać godziny na zegarku. Przez ten cały czas żadne z nas się nie odezwało. Trzymałem się poręczy na oparciu siedzenia, dziewczyna chwyciła mnie za prawy łokieć, a kierownik koncentrował się na prowadzeniu.

- Na lewo - powiedział krótko po chwili.

Nie wiedziałem, o co chodzi, ale spojrzałem na lewą stronę drogi. Gęsty las skończył się nagle, jakby ktoś wyrwał go z ziemi, i teren zapadł w nicość. Ogromna dolina. Widok był imponujący, ale nie było w nim ani krztyny ciepła. Wielkie urwiste skały zepchnęły w dół wszelkie przejawy życia i jakby tego jeszcze było im mało, wionęły na wszystko swym śmiertelnym tchnieniem.

U szczytu drogi prowadzącej wzdłuż doliny znajdowała się dziwnie gładka stożkowata góra. Jej czubek wyglądał tak, jakby jakaś wielka siła przekreśliła go w jedną stronę.

Kierowca, trzymając mocno trzęsącą się
kierownicę,
wskazał brodą górę.

- Jedziemy aż na drugą stronę tej góry.

CiężM wiatr wiejący w dolinie głąskał i unosił ku górze trawy, porastające zbocza po prawej stronie. W okna samochodu z chrzęstem uderzył drobny piasek.

Przejechaliśmy kilka ostrych zakrętów i gdy tak zbliżaliśmy się do stożkowej góry, zbocza po prawej powoli przerodziły się z porośniętych trawą w strome nagie skały, aż stały się zupełnie prostopadłymi ścianami. Miałem wrażenie, że z trudem trzymamy się wąskiej półki wyrzeźbionej w ogromnej, gładkiej skale.

Pogoda zaczęła się bardzo szybko psuć. Niebo, jakby zmęczone tą niezdecydowaną zmienną szarością z nie-wielkimi przeblaskami błękitu, zasnuło się gęstym popiołem, w którym gdzieniegdzie pojawiły się czarne nieregularne plamy, jakby z sadzy. Góry wokół też pokryły się ponurym cieniem.

Wiatr tworzył trąby powietrzne, w których wszystko wirowało jak w mózdzierzu, i wydawał nieprzyjemne, świszczące dźwięki. Otarłem dłonią pot z czoła. Pod swetrem też zlany byłem zimnym potem.

Kierownik zacisnął usta i brał zakręty, w prawo i znowu w prawo. Pochylony ku przodowi, tak jakby czegoś nasłuchiwał, co pewien czas lekko zwalniał, a gdy droga zrobiła się w jednym miejscu troszeczkę szersza, zahamował. Kiedy ucichł odgłos silnika, spowiło nas lodowate milczenie. Tylko wiatr miotał się po dolinie.

Kierownik nie odzywał się przez dłuższą chwilę, ciągle trzymając dłonie na kierownicy. Potem wysiadł z jeepa

318

i podeszwą gumiaka postukał w ziemię. Ja też wysiadłem, stanąłem obok mego i popatrzyłem na nawierzchnię drogi.

- Jednak nic z tego nie będzie - powiedział kierownik.

- Padało znacznie bardziej, niż myślałem.

Droga wcale nie wydawała mi się podmokła, wręcz przeciwnie, była twarda i sucha.

- W środku jest mokro - wyjaśnił

kierownik. - Wszys-

cy się na to nabierają. To jest dosyć dziwne miejsce.

- Dziwne?

Nie odpowiadając, wyjął z kieszeni papierosy i zapalił zapalniczkę.

- Przejdźmy się kawałek.

Przeszliśmy jakieś dwieście metrów do następnego

zakrętu. Poczułem, jak ogarnia mnie nieprzyjemne zimno.

Zaciągnąłem pod brodę suwak kurtki i postawiłem

kołnierz, mimo to dalej czułem zimno.

Na zakręcie kierownik zatrzymał się i z papierosem

w kąci ust przyjrzał się skale. Ze skały tryskała woda,

mały strumyczek spływał w dół i w poprzek drogi. Woda

zawierała glinę, była mętna i brązowa. Dotknąłem palcem

wilgotnej powierzchni skały. Okazała się znacznie mięk-

sza, niż się spodziewałem, i rozpadła mi się w palcach.

- Bardzo nie lubię tego zakrętu -

powiedział kierow-

nik. - Droga jest miękka, ale to nie tylko to.

Tu jest coś

pechowego. Nawet owce się boją, jak tędy przechodzą.

Kierownik zaniósł się kaszlem, po czym rzucił papiero-

sa na ziemię.

- Przepraszam bardzo, ale nie chcę ryzykować.

W milczeniu skinąłem głową.
- Czy można będzie dojść piechotą?
- Tak, chodzić można. To wibracje silnika są niebezpieczne.

Jeszcze raz mocno uderzył podszwą w drogę. Po krótkiej chwili usłyszeliśmy głuchy odgłos. Był prze-
rażając\

- Tak, iść można spokojnie.
Ruszyliśmy w kierunku jeepa.
- Stąd będzie jeszcze ze cztery kilometry - powiedział kierownik, idąc obok mnie. - Nawet z dziewczyną nie zajmie panu ^więcej niż półtorej godziny. Jest tylko jedna droga i nie bardzo pod górę. Przepraszam, że nie mogłem was odwieźć na miejsce.

- Nie szkodzi. Dziękuję panu bardzo.
- Długo zostanieie tam na górze?
- Nie wiem. Może jutro wrócimy, a może za tydzień.

To zależy, jak się rozwinie sytuacja.

Włożył do ust kolejnego papierosa, ale tym razem zaczął kaszleć, zanim go zapalił.

- Lepiej uważajcie. Jak tak dalej pójdzie, śnieg może w tym roku spaść wcześniej. A kiedy napada śniegu, już się stąd nie wydostaniecie.

- Będziemy uważać.

Wyjęliśmy z jeepa bagaże. Niebo było całkowicie pokryte chmurami. Zdjąłem cienką wiatrówkę i włożyłem ciepłą kurtkę do wspinaczki górskiej, ale nawet ona nie ochroniła mnie przed przenikliwym zimnem.

Kierownik z trudem zawracał samochód na wąskiej drodze, kilka razy uderzając o skałę. Przy każdym uderzeniu ze skały sypały się odłamki. Kiedy wreszcie udało mu się odwrócić, nacisnął klakson i pomachał ręką na pożegnanie. My też pomachaliśmy. Jeep minął zakręt i zniknął. Zostaliśmy zupełnie sami. Czułem się tak, jakby wywieziono nas samych na koniec świata.

Postawiliśmy plecaki na ziemi i rozejrzeliśmy się dookoła, nic nie mówiąc, bo też właściwie nie było o czym mówić. Głęboką doliną w dole płynęła srebrna rzeka, rysując na ziemi cienkie zakrętasy, a jej obie strony porośnięte były gęstym, zielonym lasem. Po drugiej stronie doliny ciągnęły się jak fale niższe góry pomalowane kolorami jesiennych liści, a w dali za nimi niewyraźnie widać było zamgloną równinę. Wznosiło się tam kilka słupów dymu ze słomy palonej po zbiorach ryżu. Był to w zasadzie piękny widok, ale mimo że długo się wpatrywaliśmy, wcale nie wprowadził nas w dobry nastrój. Wszystko wydawało się zimne, obojętne i jakieś takie pogańskie.

Niebo było całkowicie zasnuwane wilgotnymi, szarymi chmurami. Nie wyglądały nawet na chmury, raczej na jakąś jednolitą, ciężką tkaninę. Pod nimi nisko przepływała grupa innych, czarnych chmur. Tak nisko, że zdawało się, można by ich dotknąć. Płynęły ku wschodowi z niewiarygodną prędkością.

Ciężkie chmury,
które przybyły przez Morze Japońskie z Chin
na Hok-
kaido, a teraz kierowały się w stronę Morza
Ochockiego.
Kiedy tak przyglądałem się chmurom
nadpływającym

i znikającym jedna po drugiej, zdałem sobie sprawę, jak niepewne było nasze położenie, i nagle trudno było mi to znieść. Jednym kapryśnym podmuchem mogliśmy zostać strąceni w nicość doliny razem z tą rozmiękłą skałą na zakręcie.

- Pospieszmy się - powiedziałem i zarzuciłem na ramiona ciężki plecak.

Wolałem dostać się jak najbliżej jakiegoś dachu, zanim zacznie padać deszcz czy też deszcz ze śniegiem. Nie chciałem zostać przemoczony do suchej nitki w takim zimnym miejscu.

Szybkim krokiem minęliśmy „nieprzyjemny zakręt”.

Tak jak mówił kierownik, zakręt rzeczywiście miał w sobie coś złowieszczonego. Najpierw ciało odczuwało jakieś nieokreślone niebezpieczeństwo i to nieokreślone niebezpieczeństwo, pukające człowieka w głowę, ostrzegało umysł. Tak jak podczas przechodzenia przez rzekę, gdy nagle postawi się nogę na mieliźnie, gdzie temperatura wody jest inna.

W ciągu tych pięciuset metrów odgłos naszych butów uderzających o ziemię zmieniał się kilkakrotnie. Spod ziemi jak węże wypełzło kilka strumyczków wody.

Nawet po przejściu zakrętu chcieliśmy szybko znaleźć się jak najdalej od niego, więc nie zwalnialiśmy kroku.

Po półgodzinie zbocze zrobiło się trochę mniej strome, a tu i tam zaczęły się pojawiać nieliczne drzewa. Dopiero wtedy odetchnęliśmy głębiej i nieco się rozluźniliśmy.

Pozostała część drogi nie była trudna.
Zrobiło się
płasko, krajobraz wokół był mniej
poszarpany i powoli

322

przeradzał się w spokojny płaskowyż.
Pojawiły się
też ptaki.

Po kolejnych trzydziestu minutach
znacznie oddalili-
śmy się od owej dziwnej stożkowatej góry i
wyszliśmy na
zupełnie płaską równinę otoczoną ze
wszystkich stron
górami. Wyglądało to jak ogromny wulkan,
którego
górna połowa się zapadła. W nieskończoność
ciągnęło się
morze brzóz, pokrytych jesiennymi liśćmi.
Wśród brzóz
bujnie rosły intensywnie zielone krzewy i
miękkie trawy.
Gdzieś leżały przewrócone wiatrem,
zbrązowiałe,
próchniejące drzewa.

- Bardzo przyjemne miejsce -
powiedziała dziew-
czyna.

W porównaniu z tamtym zakrętem to
miejsce rzeczy-
wiście wydawało się przyjemne.

Droga przecinała w poprzek morze brzóz.
Jeep ledwo
by się tu zmieścić; droga była tak prosta,
że aż się
w głowie kręciło. Nie było zakrętów ani
stromych odcin-
ków. Kiedy patrzyło się przed siebie,
wyglądało na to, że
wszystko zbiega się w jednym punkcie. A
nad tym
punktem przepływały czarne chmury.

Było przerażająco cicho. Nawet dźwięk
wiatru ginął
wśród ogromnych drzew. Co pewien czas
ciężkie, czarne
ptaki przecinały niebo szybkim lotem,
wystawiając czer-
wone języki. Ale gdy przeleciały, cisza
miękką galaretą
wypełniała te przecięte miejsca. Pokrywające
drogę mokre
liście były zupełnie przesiąknięte
przedwczorajszym desz-

czem. Nic prócz ptaków nie mąciło ciszy.
Nawet nisko

wiszące chmury, które przed chwilą jeszcze tak na nas napierały, widziane z tego brzozowego lasu wydawały się dziwnie nierealne.

Po piętnastu minutach doszliśmy do czystej rzeczki. Przechodził nad nią solidny mostek z poręczą z brzozowych pniaków, a wokół niego była pusta przestrzeń nadająca się na odpoczynek. Zdjęliśmy plecaki, zeszliśmy do rzeczki i napiliśmy się wody. Nigdy jeszcze nie piłem takiej smacznej wody. Była słodka i tak zimna, że aż ręce poczerwieniały. Lekko pachniała ziemią.

Chmury nadal się przesuwały, ale pogoda jakoś się utrzymywała. Dziewczyna poprawiała sznurowadło w bucie, a ja usiadłem na poręczy mostka i zapaliłem. Skądś w dole rzeki dobiegał odgłos wodospadu. Sądząc po dźwięku, nie był to zbyt duży wodospad. Z lewej strony drogi powiał kapryśny wiatr, zaszumiał leżącymi na drodze liśćmi i zniknął po prawej.

Zgasiłem papierosa i kiedy rozgniatąłem go podeszwą, zobaczyłem obok drugi niedopałek. Podniosłem go i dokładnie obejrzałem. Był to rozdeptany seven star. Nie był nasiąknięty wodą, co wskazywałoby na to, że został wypalony po deszczu. To znaczy wczoraj lub dziś.

Próbowałem sobie przypomnieć, jakie papierosy palił Szczur, ale bez skutku. Nie mogłem sobie nawet przypomnieć, czy w ogóle palił papierosy. Zrezygnowałem i wyrzuciłem niedopałek. Prąd rzeczki od razu porwał

go w dół.

- Coś się stało? - zapytała dziewczyna.

324

- Znalazłem świeży niedopalek -
powiedziałem. - Wy-
gląda na to, że bardzo niedawno ktoś tak jak
ja siedział
tu i palił papierosa.
- Twój przyjaciel?
- Nie wiem.
Usiadła obok mnie i uniosła rękami
włosy. Pokazała
mi uszy po raz pierwszy od długiego czasu.
Odgłos
wodospadu na chwilę ucichł w mojej
świadomości
i znowu powrócił.
- Ciągle jeszcze lubisz moje uszy? -
zapytała.
Uśmiechnąłem się, wyciągnąłem rękę i
czubkiem palca
dotknąłem jej ucha.
- Lubię - powiedziałem.

Piętnaście minut później droga nagle się
skończyła.
Brzozowe morze też raptem się urwało.
Przed nami
rozciągała się wielka jak jezioro łąka.

Łąka otoczona była wbitymi co pięć
metrów słupkami
połączonymi drutem. Drut był stary i
zardzewiał. Ot-
worzyłem zniszczoną, drewnianą furtkę i
wszedłem.
Trawa była miękka, a ziemia wilgotna i
czarna.

Nad łąką przepływały czarne chmury. Na
horyzoncie,
po stronie, w którą płynęły, wznosiło się
pasmo gór.
Widziałem je pod nieco innym kątem, ale
niewątpliwie
były to góry ze zdjęcia Szczura. Nawet nie
musiałem
wyjmować zdjęcia, by się upewnić.

Bardzo dziwnie się czułem, widząc w końcu na własne oczy krajobraz, którego zdjęcie oglądałem setki razy.

Perspektywa zdawała się bardzo sztuczna. Nie miałem wrażenia, że naprawdę tu jestem, a raczej że ktoś dorobił resztę krajobrazu, tak by dopasować ją do zdjęcia.

Oparłem się o bramkę i westchnąłem. W każdym razie znaleźliśmy to miejsce. Jakie znaczenie miało to, że znaleźliśmy, to zupełnie inna sprawa, ale w każdym razie znaleźliśmy.

- Dotarliśmy, prawda? - powiedziała, ściskając mnie za ramię.

- Tak, dotarliśmy - odparłem. Nie trzeba było nic więcej mówić.

Po drugiej stronie łąki, dokładnie naprzeciw, znajdował się stary, piętrowy, drewniany dom jak z amerykańskiej farmy. Dom zbudowany czterdzieści lat temu przez Owczego Profesora i odkupiony przez ojca Szczura.

Trudno mi było na odległość ocenić jego wielkość, ponieważ nie miałem go z czym porównać. Był to przysadzisty dom bez wyrazu. Biel farby lśniła złowieszczo pod zachmurzonym niebem. Ze środka mansardowego dachu koloru rdzawej musztardy wystawał ku niebu czworokątny komin z cegły. Wokół domu nie było płotu, za to otaczała go grupa wiecznie zielonych drzew, które rozpostarłszy gałęzie, chroniły dom od wiatru i śniegu.

Dom wydawał się zadziwiająco opustoszały. W ogóle

sprawiał jakieś dziwne wrażenie. Nie był
nieprzyjazny
ani zimny, nie miał szczególnie dziwnego
kształtu, nie

był nawet bardzo zniszczony. Był tylko -
dziwny. Wy-
glądał jak jakieś wielkie stworzenie, które
zestarzało się,
nie mogąc dobrze wyrazić swoich uczuć. Nie
to, że nie
wiedziało, jak je wyrazić; nie wiedziało, co
wyrazić.

W powietrzu unosił się zapach deszczu.
Lepiej było się
pospieszyć. Przeszliśmy prosto przez łąkę,
kierując się
w stronę domu. Z zachodu nadpływały
teraz ciężkie[^]
nabrziałe deszczem chmury, a nie takie jak
do tej pory,
małe i poszarpane.

Łąka była wielka, wręcz przygniatająca.
Choć szliśmy
szybko, mieliśmy wrażenie, że nie posuwamy
się naprzód.
Straciliśmy wyczucie odległości.

Przyszło mi na myśl, że po raz pierwszy
w życiu
szedłem po takiej wielkiej, równej
powierzchni. Wydawa-
ło się, że można uchwycić w dłonie wiatr
wiejący daleko,
daleko stąd. Stado ptaków, jakby przecinając
prąd płyną-
cych chmur, przeleciało nad nami, kierując się
ku północy.

Kiedy wreszcie po długim czasie
dotarliśmy do domu,
deszcz zaczynał właśnie kropić. Z bliska dom
wydawał się
znacznie większy i bardziej zniszczony. Biała
farba pokrywa-
ła go jak strupy, w wielu miejscach łuszcząc się
i odpadając.
Kawałki farby, które odstawały od ściany,
poczerniały od
długotrwałego wpływu deszczu. Jeśli farba do
tego stopnia
poódpada, to trzeba by ją pewnie zupełnie
zeskrobać przed
ponownym malowaniem. Poczulem
zniechęcenie na tę
myśl, mimo że przecież ja i tak nie

musiałbym tego robić.
Niezamieszkane domy zawsze próchnieją.
Ten dom też
przekroczył już granicę, spoza której nie
było powrotu.

32
7

W przeciwieństwie do rozpadającego się domu drzewa rozrastały się bezustannie i otoczyły go tak, że zaczął wyglądać jak chatka na drzewie z *Robinsona szwajcarskiego*.

Nieprzycinane od dawna gałęzie rozrastały się, jak chciały.

Gdy sobie przypomniałem' stromą drogę, która tu prowadziła, nie mogłem sobie wyobrazić, jakim sposobem czterdzieści lat temu Owczy Profesor przywiózł na górę materiały potrzebne do zbudowania domu. Musiał na to zużyć wszystkie siły i cały majątek.

Pomyślałem o Owczym Profesorze zamkniętym w ciemnym pokoju na pierwszym piętrze hoteliku w Sapporo i serce mi się ścisnęło. Jeśli istniało coś takiego, jak niewdzięczne życie, to życie Owczego Profesora na pewno było jego przykładem. Patrzyłem na dom, stojąc w strugach zimnego deszczu.

Z bliska, tak samo jak z daleka, zdawał się kompletnie opustoszały. Na drewnianych okiennicach, osłaniających staromodne wąskie okna, osiadła warstewka drobnego piasku i kurzu. Deszcz wyrysował na piasku dziwne wzory, potem pokryła go nowa warstwa piasku i nowy deszcz wyrysował nowe wzory.

W drzwiach wejściowych, na wysokości oczu, znajdowało się dziesięciocentymetrowe kwadratowe okienko, ale było od środka zasłonięte firanką. Mosiężną klamkę także pokrywał piasek i kurz, które obsypały się z szelestem, gdy położyłem na niej rękę. Klamka poruszyła się

jak stary ząb trzonowy, lecz drzwi się nie
otworzyły.

Zrobione z potrójnych desek dębowych,
były znacznie

328

mocniejsze, niż mi się na początku wydawało.
Na wszelki wypadek uderzyłem kilka razy pięścią, ale tak jak się spodziewałem, nic to nie dało. Tylko ręka mnie rozboleła.
Nad głową, jak przesypujące się wydmy, szumiały poruszone wiatrem drzewa.

Idąc za radą kierownika, sprawdziłem w skrzynce pocztowej. Klucz wisiał na gwoździu. Był to stary mosiężny klucz, w środku, tam gdzie dotykają go palce, wytarty do białości.

- Czy nie jest niebezpiecznie zostawiać klucz w takim miejscu? - zapytała dziewczyna.

- Chyba żaden złodziej nie zapaściłby się aż tutaj, bo potem musiałby wszystko znosić na dół - odparłem.

Klucz wszedł do zamka tak gładko, że aż wydało się to nienaturalne. Obrócił się szybko w mojej dłoni, zamek wydał przyjemny zgrzyt i odskoczył.

Okiennice nie były od dawna otwierane i w domu panował nienaturalny półmrok. Oczy przyzwyczały się do niego dopiero po dłuższej chwili. Półmrok wypełniał wszystkie kąty i zakamarki.

Byliśmy w dużym pokoju. Dużym, cichym pokoju, w którym pachniało starą stodołą. Pamiętałem ten zapach z dzieciństwa. Zapach dawnych czasów, jaki wydzielają stare meble i niepotrzebne nikomu dywany. Zamknąłem za sobą drzwi i natychmiast umilkł dźwięk wiatru.

- Dzień dobry! - zawołałem głośno. -
Jest tu kto?

Oczywiście wołanie nie miało sensu. Nikogo nie było.

Tylko stojący przy piecu zegar tykaniem odmierzał czas.

Przez kilka sekund byłem zdezorientowany. Pomieszał mi się czas i kilka miejsc nałożyło się na siebie. Wspomnienia nieprzyjemnych uczuć rozleciały się jak suchy piasek. Ale to trwało tylko chwilę. Gdy otworzyłem oczy, wszystko wróciło do normy. Przed oczami rozciągała mi się jedynie dziwnie równa szara przestrzeń.

- Dobrze się czujesz? - zapytała dziewczyna ze zmartwieniem w głosie.

- Tak, tak, wszystko w porządku - powiedziałem.

- Wejdźmy do środka.

Podczas kiedy ona, chcąc zapalić światło, szukała kontaktu, ja podszedłem do pogrążonego w mroku zegara, by mu się przyjrzeć. Miał trzy ciężarki wiszące na łańcuchach, które musiały służyć do nakręcania. Wszystkie były na samym dole i zegar tykał już tylko ostatnim wysiłkiem. *Sądząc* po długości łańcucha, opuszczenie się na dół zabierało ciężarkom pewnie około tygodnia. To by znaczyło, że ktoś był tu tydzień temu i że ten ktoś nakręcił zegar.

Podciągnąłem wszystkie trzy ciężarki do góry, potem usiadłem na kanapie i wyciągnąłem nogi. Kanapa wyglądała na przedwojenną, ale była bardzo wygodna. Ani twarda, ani miękka, dopasowywała się do ciała. Pachniała jak wnętrze ludzkiej dłoni.

Po chwili usłyszałem pstryknięcie i zabłyśnięcie światła,

a z kuchni wyszła dziewczyna. Rozejrzała się bystro,

330

obchodząc pokój dookoła, po czym usiadła na fotelu i zapaliła mentolowego papierosa. Ja też zapaliłem mentolowego papierosa. Od czasu gdy się z nią związałem, też trochę je polubiłem.

- Wygląda na to, że twój przyjaciel miał zamiar spędzić tu zimę - powiedziała. - Bardzo pobieżnie rozejrzałam się po kuchni, ale jest tam dość opału i jedzenia na całą zimę.

Kuchnia wygląda jak sklep spożywczy.

- Tylko jego nie ma.

- Sprawdźmy na górze.

Weszliśmy po schodach przy kuchni. W połowie schody skręcały pod bardzo dziwnym kątem. Kiedy znaleźliśmy się na piętrze, wydało mi się, że jesteśmy w innej warstwie atmosfery.

- Trochę mnie boli głowa - powiedziała.

- Bardzo cię boli?

- Nie, nie, nie przejmuj się. Jestem do tego przyzwyczajona.

Na piętrze były trzy sypialnie. Jeden duży pokój po lewej stronie korytarza i dwa małe po prawej. Po kolei otworzyliśmy drzwi do wszystkich pokoi. W każdym z nich ustawiono tylko najpotrzebniejsze meble. Pokoje stały puste i mroczne. W największym były dwa łóżka i komoda, ale na łóżkach nie było materaców. Pachniało umarłym czasem.

Tylko w pokoju położonym najdalej unosił się zapach człowieka. Łóżko było porządnie posłane, w poduszce pozostało jeszcze małe wgłębienie, a obok niej leżała

złożona niebieska piżama. Na nocnym stoliku stała staroświecka lampka, a obok niej książka. Była to powieść Conrada.

Obok łóżka znajdowała się solidna dębowa komoda, a w niej poukładane męskie swetry, koszule, spodnie, skarpetki i bielizna. Swetry i koszule były stare, znoszone, miejscami podarte, ale wszystkie dobrej jakości. Kilka z nich pamiętałem. Należały do Szczura. Koszule numer 37 i spodnie rozmiar 73. Na pewno tak.

Przy oknie stało proste biurko i stół z rodzaju tych, które ostatnio trudno znaleźć. W szufladzie biurka znajdowało się tanie wieczne pióro, trzy pudełka zapasowych naboji i papeteria, ale papier był biały. W drugiej szufladzie do połowy opróżnione pudełko dropsów na kaszel i wiele innych drobiazgów. Trzecia była pusta. Ani pamiętnika, ani notesu, ani notatek. Nic. Wyglądało na to, że Szczur zebrał wszystkie niepotrzebne rzeczy i pozbył się ich. Wszystko było za bardzo uporządkowane i to mi się jakoś nie podobało. Przesunąłem palcem po stole i zebrałem warstewkę białego kurzu. Nie było go dużo. Też miał około tygodnia.

Otworzyłem okno wychodzące na łąkę, a potem okiennice. Wiatr był silniejszy niż przedtem, a czarne chmury płynęły jeszcze niżej. Łąka wiała się w szponach wiatru jak jakieś żywe stworzenie. Po drugiej stronie widać było brzozy i góry. Dokładnie ten sam widok, co na zdjęciu. Tylko owiec nie ma.

Zeszliśmy na dół i usiedliśmy na kanapie.
Rozległa się
melodia kuranta, a potem zegar uderzył
dwanaście razy.
Milczeliśmy, aż w powietrzu przebrzmiało
ostatnie ude-
rzenie.

- Co masz zamiar teraz zrobić? -
zapytała.

- Wygląda na to, że trzeba poczekać -
odparłem.

- Szczur był tu jeszcze tydzień temu. Są tu
jego rzeczy.

Na pewno wróci.

- Ale jeśli przedtem zaczniesz gromadzić się
śnieg, my
też będziemy musieli spędzić tu zimę, no i
upłynie twój
miesięczny termin.

Miała rację.

- Uszy nic ci nie mówią?

- Nic z tego. Jak próbuję otworzyć uszy,
zaczyna
mnie boleć głowa.

- No to poczekamy tu sobie spokojnie
na Szczura

- powiedziałem.

Nie było innego wyjścia.

Ona robiła w kuchni kawę, a ja obszedłem
dookoła pokój
i zajrzałem we wszystkie kąty. Pośrodku ściany
znajdował się
prawdziwy kominek. Nie nosił śladów
niedawnego używa-
nia, ale był sprzątnięty i można byłoby w nim
zapalić. Przez
komin dostało się do wnętrza parę liści. W
pokoju znajdował
się też duży piecyk olejowy, którego pewnie
używa się, gdy
nie jest wystarczająco zimno, by palić w
kominku. Wskazów-
ka poziomego oleju pokazywała, że zbiornik
jest pełny.

Obok kominka była wbudowana w ścianę
oszkłona
półka na książki, pełna ściśle
upakowanych starych

tomów. Wziąłem kilka z nich do ręki i przekartkowałem, ale były to przedwojenne książki, pozbawione większej wartości, wiele z nich dotyczyło geografii, fizyki, historii, filozofii i polityki. Mogły być chyba przydatne tylko przeciętnemu inteligentowi czterdzieści lat temu do zdobycia wiedzy ogólnej. Znalazłem też trochę książek wydanych po wojnie, ale ich wartość była mniej więcej podobna. Tylko *Żywoty Plutarcha*, *Wybór tragedii greckich* i kilka powieści nie zwiędziało i oparło się upływowi czasu. Być może jednak nawet takie książki bardzo się przydawały, kiedy trzeba było spędzać tu długą zimę. W każdym razie nigdy jeszcze nie widziałem kolekcji równie bezwartościowych książek.

Obok półki z książkami znajdowała się druga wbudowana w ścianę półka, na której stały głośniki, wzmacniacz i adapter z rodzaju tych, jakie modne były w połowie lat sześćdziesiątych. Wszystkie z dwustu płyt były stare i porysowane, ale przynajmniej nie bezwartościowe. Muzyka nie wietrzeje tak jak filozofia. Włączyłem wzmacniacz, wziąłem pierwszą z brzegu płytę i nastawiłem. Nat King Cole śpiewał *South of the Border*. Wydawało mi się, że pokój wypełnił się atmosferą lat pięćdziesiątych.

Na przeciwległej ścianie znajdowały się cztery staroświeckie zasuwane okna, wysokie na jakieś sto osiemdziesiąt centymetrów i umieszczone w równych od-

stepach. Z okien widać było szarą łąkę
pograżoną w desz-
czu. Deszcz się nasilił i pasmo gór na
horyzoncie stało się
niewyraźne i zamglone.

Podłoga była wyłożona deskami, a środek pokoju pokrywał dywan o wymiarach mniej więcej trzy na cztery metry. Na nim stały kanapy, fotele oraz lampa.

Solidny stół i krzesła zostały zepchnięte w róg i pokryły się warstewką białego kurzu.

Pokój był duży i wydawał się pusty.

Na jednej ze ścian znajdowały się niepokazne drzwi. Gdy

je otworzyłem, ukazał się za nimi mniej więcej dwunastometrowy składzik. W pomieszczeniu tym poustawiano

jedne na drugich niepotrzebne meble, dywany, naczynia,

był tu zestaw do gry w golfa, bibeloty, gitara, materac,

jesionki, buty do wspinaczki górskiej, stare czasopisma

i temu podobne przedmioty. Znajdowały się tam nawet

szkolne podręczniki i zdalnie sterowany samolot. Większość

tych przedmiotów były to produkty dekady od połowy lat

pięćdziesiątych do połowy lat sześćdziesiątych.

Dziwnie płynął czas w tym domu. Tak samo jak na

stojącym w pokoju starym zegarze. Ktoś przychodzi i dla

kaprysu podnosi ciężarki. Tak długo jak ciężarki są

w górze, czas płynie sobie spokojnie, tykając. Ale kiedy

człowiek zniknie i ciężarki opuszczą się w dół, zatrzymuje

się. I ten zatrzymany czas tworzy na podłodze warstewkę

bezbarwnego życia.

Wybrałem kilka starych tygodników filmowych i przy-

niosłem do pokoju. Otworzyłem jeden z nich i znalazłem

reklamę filmu *Alamo*. Pisali, że jest to pierwszy film

w reżyserii Johna Wayne'a i że John Ford
bardzo go lan-
suje. John Wayne powiedział, że chciał
zrobić wspaniały

film, który przemówi do serc Amerykanów.
Ale w bobrowej
czapce było mu zupełnie nie do twarzy.

Dziewczyna pojawiła się, niosąc kawę.
Wypiliśmy
ją, siedząc naprzeciw siebie. Krople deszczu
nieustannie
uderzały o szyby. Czas powoli nabierał
ciężaru i wy-
pełniał pokój, mieszając się z lekkim,
chłodnym zmro-
kiem. Żółte światło lampy unosiło się w
powietrzu
jak pyłek kwiatowy.

- Jesteś zmęczony? - zapytała.

- Pewnie tak - powiedziałem, bezmyślnie
przyglądając
się widokowi za oknem. - Ciągłe szukaliśmy i
szukaliśmy
i nagle się zatrzymaliśmy. Pewnie nie mogę
się do tego
przyzwyczaić. Poza tym z takim trudem
znaleźliśmy
krajobraz ze zdjęcia, a nie ma ani Szczura,
ani owcy.

- Prześpij się. Ja w tym czasie zrobię coś
do jedzenia.

Przyniosła z góry koc i przykryła mnie.

Zapaliła piecyk
olejowy, wetknęła mi do ust papierosa i
zapaliła.

- Nie martw się. Na pewno wszystko
będzie dobrze.

- Dziękuję - powiedziałem.

Potem zniknęła w kuchni.

Kiedy zostałem sam, nagle poczułem się
ocięzały.

Zaciągnąłem się dwa razy, zgasilem
papierosa, podcią-

nąłem koc pod brodę i zamknąłem oczy.

Zasnąłem

w ciągu kilku sekund.

5. Dziewczyna odchodzi z gór. Uczucie
straszego
głodu

Obudziłem się, gdy zegar wybił szóstą.
Leżałem na ka-
napie. Światło się nie paliło i pokój pogrążony
był w ciemno-
ści. Calutkie ciało miałem ścierpnięte.
Wydawało mi się, że
ta atramentowa ciemność przeniknęła mnie
na wskroś.

Deszcz przestał już najwyraźniej padać i
zza okna
dobiegały głosy ptaków. Na białej ścianie
tańczyły ciemne
wydłużone cienie rzucane przez płomień
piecyka olejowe-
go. Wstałem z kanapy, zapaliłem stojącą
lampę, poszed-
łem do kuchni i wypilem dwie szklanki
zimnej wody. Na
kuchence znalazłem garnek z gulaszem w
sosie śmietano-
wym. Garnek był jeszcze lekko ciepły. W
popielniczce
stały na sztorc dwa niedopałki mentolowych
papierosów
dziewczyny, w tej samej pozycji, w jakiej je
zdusiła.

Instynktownie poczułem, że już jej w tym
domu nie ma.

Oparłem dłonie o kuchenkę i starałem się
zebrać myśli.

Już jej tu nie ma. To pewne. To nie są tylko
przypusz-
czenia ani dedukcja, jest to fakt. Powiedziało
mi o tym
puste powietrze wypełniające dom. To
powietrze, którego
dość się nawdychałem przez dwa miesiące
po odejściu
żony, zanim spotkałem dziewczynę.

Na wszelki wypadek poszedłem jednak na
górną,
sprawdziłem po kolei w trzech pokojach,
otwierając
nawet drzwi szaf. Nie było jej. Zniknęła

też torba
i puchowa kurtka. Sprzed drzwi zniknęły
buty. Nie było

wątpliwości, że odeszła. Przeszukałem wszystkie miejsca, w których mogła zostawić mi kartkę, ale żadnej kartki nie było. Biorąc pod uwagę, która jest godzina, dziewczyna już pewnie zeszła z gór.

Nie mogłem jakoś zrozumieć tego, że odeszła. Dopiero co się obudziłem i jeszcze nie rozjaśniło mi się w głowie, ale nawet gdy nie byłem zaspany, już od pewnego czasu nadawanie odpowiedniego znaczenia wszystkim rzeczom, które się wokół mnie zdarzały, zaczęło przekraczać moje możliwości. Dlatego mogłem jedynie poddać się biegowi wypadków.

Usiadłem na kanapie i gdy tak beczynnie siedziałem, nagle zdałem sobie sprawę, że jestem straszliwie głodny. Byłem tak głodny, że aż mnie to zdziwiło.

Zszedłem po schodach z kuchni do piwnicy, która służyła jako spiżarnia, wybrałem na chybił trafił butelkę czerwonego wina, odkorkowałem i spróbowałem. Było trochę za zimne, ale bardzo łagodne. Wróciłem do kuchni, pokroiłem leżący na stole chleb i obrałem jabłko. W czasie gdy gulasz się podgrzewał, wypilem trzy kieliszki wina.

Kiedy gulasz był ciepły, zabrałem jedzenie i wino do pokoju i zjadłem kolację, słuchając orkiestry Percy'ego Faitha grającej *Perfidie*. Po kolacji wypilem resztkę kawy z rondelka i postawiłem pasjansa kartami, które leżały na kominku. Był to pasjans wymyślony w Anglii w dziewiętnastym wieku. Przez pewien czas cieszył się popular-

nością, ale potem wyszedł z mody, gdyż był zbyt skomplikowany. Pewien matematyk obliczył, że pasjans ów

338

wychodzi tylko raz na dwieście pięćdziesiąt tysięcy razy.

Postawiłem trzy razy, ale oczywiście nie wyszedł. Sprzątałem naczynia i karty, a potem wypilem resztę wina z butelki.

Za oknem wszystko spowijała ciemność. Zamknąłem okiennice, położyłem się na kanapie i słuchałem skrzypiących płyt.

Czy Szczur wróci?

Chyba wróci. Zgromadził tu sobie jedzenie i opał na całą zimę. Ale to było tylko „chyba”. Może miał już dosyć i wrócił do „miasta”. Możliwe też, że postanowił zamieszkać z jakąś dziewczyną na dole. To nie było wykluczone.

Jeśli tak, to jestem w nie najlepszym położeniu. Upłynie miesiąc, minie wyznaczony termin, a ja nie znajdę ani Szczura, ani owcy. A wtedy mężczyzna w czarnym garniturze na pewno wciągnie mnie w ten jego - że tak powiem - „zmiersch Bogów”. Nawet wiedząc, że wciągnięcie mnie nic nie da, na pewno to zrobi. To tego typu człowiek.

Właśnie mijala połowa mojego miesiąca. Drugi tydzień października, pora roku, kiedy miasta wyglądają najbarziej miejsko. Gdyby nic specjalnego się nie zdarzyło, pewnie siedziałbym teraz w jakimś barze i jadł omlet, popijając whisky. Przyjemna pora dnia o przyjemnej porze roku. Wieczór po deszczu. Pokruszony lód. Solidny, drewniany bar. Czas płynący spokojnie jak rzeka.

Kiedy się tak zamyśliłem, zaczęło mi się wydawać, że

na świecie jest jeszcze jeden ja, który teraz
siedzi właśnie
w jakimś barze i zadowolony popija sobie
whisky. Im

dłużej o tym myślałem, tym tamten ja
wydawał mi się
bardziej rzeczywisty od tego mnie. Gdzieś coś
się przesu-
nęło i prawdziwy ja przestałem być
rzeczywistym ja.

Potrząsnąłem głową i odpędziłem te
wyobrażenia.

Za oknem cicho śpiewały nocne ptaki.

Poszedłem na górę i posłałem łóżko w
jednym z mniej-
szych pokoiów, tych nieużywanych przez
Szczura. Mate-
rac, pościel i koce znalazłem starannie
poskładane w sza-
fie obok schodów.

Meble były takie same jak w pokoju
Szczura. Nocny
stolik, biurko, komoda i lampka. Kształt
miały staro-
świecki, ale pochodziły z czasów, kiedy
przykładano
dużą wagę do funkcjonalności i
produkowano rzeczy
solidne. Nie było w nich nic
niepotrzebnego.

Z okna za łóżkiem widać było łąkę.
Deszcz zupełnie
już ustał i w grubej warstwie chmur
gdzieniegdzie
pojawily się prześwity. Niekiedy spośród
nich wyglądał
piękny łuk księżyca i wyraźnie oświetlał łąkę.
Wyglądała
jak dno głębin morskiej oświetlone przez
satelitę.

W ubraniu wślizgnąłem się do łóżka i
wpatrywałem
się w ten krajobraz, który to się pojawiał, to
znikał.

Na chwilę na ten obraz nałożył się obraz
dziewczyny
samotnie schodzącej z gór i mijającej
feralny zakręt.
Kiedy ten obraz zniknął, ujrzałem z kolei
stado owiec
i Szczura robiącego im zdjęcie. Ale księżyc

skrył się za
chmurą i gdy ponownie się wyłonił, wszystkie
obrazy znikły.

340

W świetle nocnej lampki zacząłem czytać
Przygody
Sherlocka Holmesa.

6. O tym, co znalazłem w garażu i o czym
myślałem
na łące

Stado ptaków jakiegoś nieznanego mi
gatunku ob-
siadło dąb przed drzwiami, gęsto jak bombki
na choince,
i ćwierkało. W porannym świetle wszystko
lśniło wilgocią.

Na śniadanie zrobiłem sobie grzanki w
staroświeckim
tosterze; rozpuściwszy masło na patelni,
usmażyłem dwa
jajka sadzone i wypilem dwie szklaneczki soku
z winogron,
który znalazłem w lodówce. Czułem się bez
niej samotny,
ale cieszyło mnie to, że przynajmniej umiem
jeszcze
odczuwać osamotnienie. Osamotnienie nie
było wcale
złym uczuciem. Jak cichy dąb, z którego
odleciały ptaszki.

Pozmywałem naczynia, potem poszedłem
do łazienki,
zmyłem kawałek żółtka, który przykleił mi
się w kącie
ust, i przez pięć minut myłem zęby. Po
długim wahaniu
postanowiłem się ogolić. Obok umywalki
znajdował się
prawie nowy krem do golenia i żyletka. Była
też szczotka
do zębów, pasta, mydło, płyn po goleniu,
nawet woda
kolońska. Na półce leżało dziesięć porządnie
poskłada-
nych kolorowych ręczników. Ta
metodyczność była bar-
dzo charakterystyczna dla Szczura. Lustro i
umywalka
nie miały najmniejszej plamki.

Toaleta i łazienka wyglądały mniej więcej tak samo.

Przestrzenie między kafelkami były wyszorowane do białości starą szczoteczką do zębów i proszkiem do prania.

To nie byle co! Z pudełka zapachowego w toalecie unosiła

się woń przypominająca dzin z sokiem cytrynowym, jaki

pije się w eleganckich barach.

Po wyjściu z umywalni zszedłem na dół, siadłem na

kanapie i zapaliłem porannego papierosa. W plecaku

miałem jeszcze trzy pudełka larków i na tym koniec.

Kiedy to wypalę, będę musiał wprowadzić zakaz palenia.

Myśląc o tym, zapaliłem jeszcze jednego. Poranne światło

było przyjemne i kanapa dostosowywała się do kształtu

ciała. W ten sposób zanim się obejrzałem, minęła godzina.

Zegar spokojnie wydzwonił dziewiątą.

Wydawało mi się, że rozumiałem przyczynę, dla której

Szczur uporządkował sprzęty w całym domu, wyszorował

do białości fugi między kafelkami, prasował koszule i golił

się, mimo że i tak z nikim się nie widywał. Gdyby człowiek

siedział tu bez ruchu, straciłby realne poczucie czasu.

Wstałem z kanapy, założyłem ręce i obszedłem pokój

dookoła, ale nie przychodziło mi do głowy, czym mógł-

bym się zająć. Tam, gdzie dało się posprzątać, Szczur już

sprzątnął. Zmiótł nawet sadzę z wysokiego sufitu.

Znajdę sobie w końcu jakieś zajęcie.

Postanowiłem na razie przejść się naokoło domu.

Pogoda była piękna. Niebo pokrywały smugi białych

chmurek, jakby pozostałe po zamieceniu, i
zewszađ
dobiegały głosa ptaków.

342

Za domem znajdował się obszerny garaż. Przed starymi, dwuskrzydłowymi drzwiami leżał niedopałek. Seven star. Niedopałek był dosyć stary, z rozdartej bibułki wystawał filtr. Przypomniałem sobie, że w domu była tylko jedna popielniczka. I w dodatku wyglądała, jakby od dawna nie była używana. To znaczy, że Szczur nie pali. Obróciłem na dłoni filtr i odrzuciłem na ziemię.

Otworzyłem ciężki skobel i drzwi do garażu. Wnętrze było przestronne, światło słoneczne przedostające się przez szpary między deskami pokrywało czarne klepisko równoległymi liniami. Pachniało benzyną i ziemią.

W garażu stała stara toyota landcruiser. Ani na samochodzie, ani na oponach nie było śladu błota. Bak był prawie pełny. Sprawdziłem w miejscu, gdzie Szczur zawsze chował kluczyki. Tak jak się spodziewałem, były tam. Włożyłem kluczyk w stacyjkę i przekręciłem. Silnik od razu zapalił i zaczął wydawać przyjemny szum. Szczur był zawsze naprawdę świetny w ustawianiu gaźnika. Zgasilem silnik i siedząc na miejscu kierowcy, rozejrzałem się wokoło. W samochodzie nie było nic interesującego. Tylko mapa drogowa, ręcznik i pół tabliczki czekolady. Na tylnym siedzeniu zwój drutu i duże obcęgi. Jak na samochód Szczura z tyłu było bardzo brudno. Otworzyłem tylne drzwi, podniosłem z siedzenia coś, co tam leżało, i przytrzymałem w smudze światła słonecznego, dostającego się do środka

przez dziurę po
sęku. Wyglądało jak wata, którą wypycha się
poduszki. Albo
jak owcza wełna. Wyjąłem z kieszeni
chusteczkę jednorazo-
wą, zawinałem to w nią i schowałem do
kieszeni na piersi.

Nie mogłem zrozumieć, dlaczego Szczur nie pojechał samochodem. Skoro samochód jest w garażu, Szczur albo zszedł piechotą na dół, albo w ogóle nie zszedł.

Jedno i drugie było możliwe, żadne nie miało sensu.

Jeszcze trzy dni temu droga wzdłuż skał była przejezdna,

a trudno uwierzyć, że Szczur wyszedł z domu i biwakuje

gdzieś tu w okolicy na dworze.

Zrezygnowałem z dalszych rozważań, zamknąłem

garaż i wyszedłem na łąkę. Choćbym nie wiem jak długo

myślał, nie uda mi się wyciągnąć sensownych wniosków

z bezsensownej sytuacji.

Słońce pięło się coraz wyżej, a wraz z nim znad łąki

unosila się mgła. Przez mgłę niewyraźnie majaczyły na

horyzoncie góry. Wszędzie pachniało trawą.

Po wilgotnej trawie doszedłem do środka łąki. Do-

kładnie na środku leżała stara opona. Guma zupełnie

zbielała i kruszyła się. Usiadłem na oponie i rozejrzałem

się dookoła. Dom wyglądał jak biała skała wystająca

z morza.

Siedząc tak samotnie na oponie w środku łąki, przy-

pomniałem sobie zawody pływackie na długie dystanse,

w jakich brałem udział w dzieciństwie. Pływaliśmy

z jednej wyspy na drugą i ja często zatrzymywałem się

w połowie i rozglądałem dookoła. I zawsze miałem to

dziwne, szczególne wrażenie. Po pierwsze dziwne było

znajdowanie się między dwoma punktami położonymi

w równej odległości, a poza tym dziwne

było, że gdzieś
tam daleko, na łądzie, ludzie zajmują się
swymi codzien-

344

nymi sprawami. Najdziwniejsze zaś było to, że świat żyje sobie zupełnie normalnie beze mnie. Siedziałem tak bez ruchu przez piętnaście minut, potem wróciłem do domu, usiadłem na kanapie w pokoju na dole i zacząłem czytać dalszy ciąg *Przygód Sherlocka Holmesa*. O drugiej przyszedł Człowiek-Owca.

7. Nadchodzi Człowiek-Owca

Kiedy zegar wybił drugą, rozległo się pukanie do drzwi. Najpierw dwukrotnie, a po chwili jeszcze trzy razy.

Dopiero po pewnym czasie uświadomiłem sobie, że słysząc pukanie. Nawet nie przyszło mi do głowy, że ktoś mógłby tu zapukać. Szczur otworzyłby sobie, nie pukając - przecież to w końcu był jego własny dom. Jeśli byłby to kierownik owczarni, pewnie zapukałby raz i wszedł, nie czekając na odpowiedź. A jeśli to byłaby ona - nie, to przecież nie może być ona. Ona weszłaby cicho przez kuchenne drzwi i siedziałaby tam sama, pijąc kawę. Nie należy do ludzi, którzy pukają do drzwi wejściowych.

Otworzyłem drzwi. Przed drzwiami stał Człowiek-Owca. Człowiek-Owca nie wydawał się szczególnie zainteresowany ani drzwiami, ani mną, który je otworzyłem. Wpatrywał się uparcie w stojącą o dwa metry dalej skrzynkę pocztową, jakby to było coś bardzo ciekawego. Był niewiele wyższy od skrzynki pocztowej.

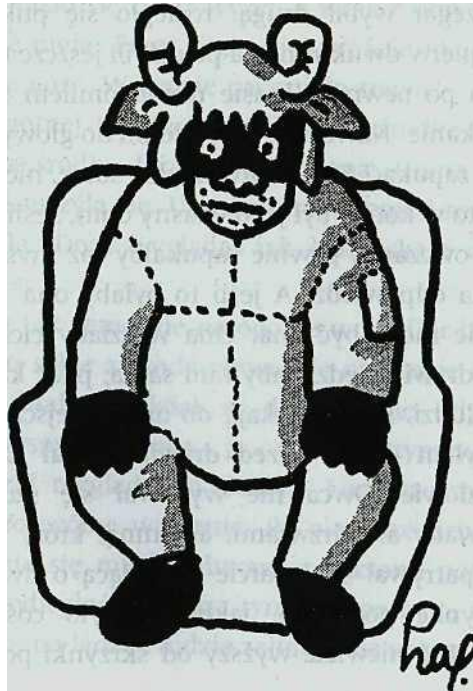
Pewnie miał jakieś metr pięćdziesiąt wzrostu. Do tego był przygarbiony i miał kabłąkowate nogi.

A poza tym, ponieważ stałem, około półtora metra nad ziemią, czułem się, jakbym patrzył na niego z okna autobusu.

Człowiek-Owca, starając się ignorować tę wyraźną różnicę poziomów, stał zwrócony w bok i usilnie wpatrywał się ciągle w skrzynkę pocztową. Skrzynka była oczywiście pusta.

- Czy mogę wejść? - spytał szybko Człowiek-Owca nadal zwrócony w bok. Mówił tak, jakby był czymś zdenerwowany.

- Proszę - powiedziałem.

Pochylił się i energicznymi ruchami rozwiązał sznurowadła ciężkich butów. Buty oblepione były wyschniętym błotem jak ciastko lukrem. Człowiek-Owca zdjął buty, podniósł i z wprawą otrzepał jeden o drugi. Gruba warstwa błota poddała się i spadła na ziemię. Potem, tak jakby był dobrze z tym domem obeznany, wszedł do środka, nałożył kaptcie, szybko podszedł do kanapy, usiadł i wydał westchnienie ulgi.

Człowiek-Owca był całkowicie pokryty owczą skórą. Jego krępa sylwetka bardzo pasowała do takiego stroju. Rękawy i nogawki były doszyte do skóry pokrywającej tułów. Kaptur też był doszyty, ale ozdabiała go para prawdziwych, zakręconych rogów. Z dwóch stron kaptura odstawały poziomo uszy, które musiały być usztywnione drutem. Zakrywająca górną połowę twarzy maska, rękawiczki i skarpetki były czarne. Od szyi do wysokości bioder biegł długi zamek błyskawiczny, tak aby łatwo można było się ubrać i rozebrać.

Na piersi znajdowała się kieszeń, także zapinana na suwak, a w niej papierosy i zapałki. Człowiek-Owca włożył do ust papierosa seven star, zapalił zapałką i głośno westchnął. Poszedłem do kuchni i przyniosłem umytą popielniczkę.

- Napiłbym się - powiedział Człowiek-Owca.

Znowu poszedłem do kuchni i znalazłem do połowy opróżnioną butelkę Four Roses. Przyniosłem też dwie szklaneczki i lód.

Każdy z nas nalał sobie szklaneczkę whisky z lodem

i wypiliśmy, nie wznosząc żadnych toastów.
Człowiek-Owca
do końca pierwszej szklaneczki przez cały czas
mruczał coś
do siebie. Miał stosunkowo duży nos i
kiedy nabierał

powietrza, nozdrza rozdymały mu się jak skrzydełka.

Widoczna w otworach maski para oczu niespokojnie błądziła wokół mojej osoby.

Gdy skończył pierwszą szklaneczkę, jakby się trochę uspokoił. Zgasił papierosa i włożywszy palec pod maskę, potarł powieki.

- Wełna wchodzi mi do oczu - powiedział.

Nie wiedziałem, co powiedzieć, więc milczałem.

- Przyszedłeś tu wczoraj przed południem, prawda?

- powiedział Człowiek-Owca, nadal trąc oczy. - Ciągle cię obserwowałem.

Wlał trochę whisky na w połowie roztopiony lód i wypił łyk, nie mieszając.

- A po południu ona odeszła.

- To też widziałeś?

- Nie tylko widziałem, to ja ją wygoniłem.

- Wygoniłeś?

- Tak, wsadziłem głowę przez kuchenne drzwi i po-

wiedziałem jej, żeby lepiej sobie poszła.

- Dlaczego?

Człowiek-Owca jakby się obraził i milczał.

Pewnie nie

należy go pytać dlaczego. W czasie gdy myślałem, jak

inaczej sformułować pytanie, jego oczy stopniowo zalśniły

innym blaskiem.

- Wróciła do hotelu Pod Delfinem - powiedział.

- Ona tak powiedziała?

- Nic nie powiedziała. Po prostu wróciła do hotelu

Pod Delfinem.

- Skąd wiesz?

Człowiek-Owca milczał. Oparł ręce na kolanach i wpa-trywał się w szklaneczkę na stole.

- Ale wróciła do hotelu Pod Delfinem, tak? - zapytałem.

- Hotel Pod Delfinem to bardzo dobry hotel. Pachnie tam owcami - powiedział Człowiek-Owca.

Znowu zamilkliśmy. Po bliższym przyjrzeniu się było widać, że wełna na jego ubraniu jest strasznie brudna i skołtuniona.

- Czy nie kazała mi nic przekazać, kiedy odchodziła?

- Nie. - Człowiek-Owca potrząsnął głową przecząco.

- Nic nie mówiła i ja o nic nie pytałem.

- Powiedziałeś jej, że lepiej, żeby sobie poszła i ona poszła, nic nie mówiąc?

- Tak. Chciała odejść i dlatego jej powiedziałem, że lepiej, żeby sobie poszła.

- Przyszła tu, bo sama chciała.

- Nie! - krzyknął Człowiek-Owca. - Ona chciała stąd odejść. Ale czuła się dezorientowana.

Dlatego ją wygoniłem. To ty ją do tego doprowadziłeś - mówiąc to, zerwał

się z kanapy i uderzył prawą dłońią o stół. Szklaneczka

whisky przesunęła się o jakieś pięć centymetrów.

Człowiek-Owca stał tak przez pewien czas, ale wkrótce

złość znikła z jego oczu i opadł na kanapę, tak jakby siły go opuściły.

- To ty ją do tego doprowadziłeś - powiedział tym

razem spokojnie. - Tak nie wolno. Ty nic nie rozumiesz.

Myślisz tylko o sobie.

- Czyli mówisz, że nie powinna była tu przyjeżdżać?

- Właśnie. Dziewczyna nie powinna była tu przyjeżdżać. Myślisz tylko o sobie.

Napiłem się whisky, zagłębiwszy się w kanapę.

- Ale to nie ma znaczenia. Tak czy siak, to już skończona sprawa - powiedział Człowiek-Owca.

- Skończona?

- Już się z nią nie zobaczysz.

- Dlatego że myślałem tylko o sobie?

- Właśnie. Dlatego, że myślałeś tylko o sobie. Za karę.

Człowiek-Owca wstał, podszedł do okna, jedną ręką

podniósł ciężkie okno i nabrał w płuca powietrza z zewnątrz. Musiał być bardzo silny.

- W takie pogodne dni powinienes mieć otwarte okno - powiedział.

Potem obszedł pół pokoju dookoła, zatrzymał się przed półką z książkami i z założonymi rękami zaczął przypatrywać się grzbietom książek. Jego kombinezon miał nawet mały ogonek. Od tyłu wyglądał zupełnie jak prawdziwa owca stojąca na dwóch nogach.

- Szukam przyjaciela - powiedziałem.

- Tak? - odparł Człowiek-Owca bez większego zainteresowania, ciągle stojąc do mnie plecami.

- Myślę, że mieszkał tu przez pewien czas. Jeszcze tydzień temu.

- Nie wiem.

Człowiek-Owca podszedł do kominka i przetasował leżące na nim karty.

- Szukam też owcy z łatą w kształcie gwiazdy na grzbiecie - powiedziałem.

- Nigdy takiej nie widziałem - odparł.

Jednak było jasne, że Człowiek-Owca wiedział coś i o Szczurze, i o owcy. Za bardzo udawał obojętność. Za szybko odpowiadał i ton jego głosu nie był naturalny.

Zmieniłem taktykę. Udając, że zupełnie straciłem dla niego zainteresowanie, ziewnąłem, podniosłem ze stołu książkę, przerzuciłem kartki. Człowiek-Owca podszedł do kanapy, jakby lekko niespokojny. Przez chwilę przyglądał się, jak czytam książkę.

- Czy czytanie książek jest ciekawe? - zapytał.

- Uhm - mruknąłem.

Człowiek-Owca wahał się. Czytałem, nie zwracając na niego uwagi.

- Przepraszam, że przed chwilą podniosłem głos - powiedział cicho. - Czasami zderza się we mnie część ludzka z owczą i wtedy taki się robię. Nie miałem nic złego na myśli. A poza tym ty mówiłeś tak, jakbyś miał pretensję.

- Nie szkodzi - powiedziałem.

- Mnie jest bardzo przykro, że już się nie zobaczysz z tą dziewczyną, ale to nie moja wina.

- Uhm.

Wyjąłem z kieszeni plecaka trzy paczki papierosów i wręczyłem Człowiekowi-Owcy. Wyglądał na trochę zdziwionego.

- Dziękuję. Jeszcze nigdy tych nie paliłem. Ale ty ich nie potrzebujesz?

- Rzuciłem palenie - powiedziałem.
- To dobrze - rzekł poważnie Człowiek-Owca. - Pa-
pierosy są naprawdę niezdrowe.
Bardzo ostrożnie schował papierosy do kieszeni na rękawie. Uformowało się na nim prostokątne wybrzuszenie.
- Muszę się koniecznie zobaczyć z przyjacielem. Po to przyjechałem z bardzo, bardzo daleka.
Człowiek-Owca skinął głową.
- To samo dotyczy owcy.
Człowiek-Owca znowu przytaknął.
- Ale ty nic o nich nie wiesz?
Człowiek-Owca przecząco pokręcił głową.
Owce uszy zatrzęsły się. Teraz zaprzeczał ze znacznie mniejszym przekonaniem niż poprzednio.
- To bardzo dobre miejsce - Człowiek-Owca zmienił temat. - Widoki są ładne i powietrze czyste. Myślę, że i tobie się tu spodoba.
- Tak, to dobre miejsce - powiedziałem.
- Zimą jest jeszcze lepiej. Wokół jest tylko śnieg.
Wszystko zamarza. Zwierzęta zapadają w sen zimowy i ludzie nie przychodzą.
- Ty tu mieszkasz na stałe?
- Uhm.
Postanowiłem nie pytać go o nic więcej.
Człowiek-Owca był jak zwierzę. Jak człowiek się do niego zbliża, ucieka. A gdy człowiek się oddala, podchodzi bliżej. Jeśli on tu mieszka, nie ma się co spieszyć. Mogę się powoli, stopniowo wszystkiego dowiedzieć.

Człowiek-Owca zaczął wolno ściągać rękawiczkę z prawej ręki, poczynając od kciuka, ze wszystkich palców po kolei. Pociągnął kilka razy i rękawiczka zesła. Ukazały się suche lekko brązowe dłonie. Niewielkie, ale mięsiste. Od nasady kciuka do środka grzbietu dłoni ciągnęła się blizna, jakby po oparzeniu.

Człowiek-Owca wpatrywał się przez chwilę w swoje dłonie, potem odwrócił je i zaczął przyglądać się ich wnętrzom. Był to gest, którym często posługiwał się Szczur. Ale Szczur nie może być Człowiekiem-Owcą. Jest ponad dwadzieścia centymetrów wyższy.

- Masz zamiar na długo się tu zatrzymać?
- zapytał Człowiek-Owca.

- Odejdę, jak tylko znajdę przyjaciela albo owcę. Po to tu przyjechałem.

- Zimą jest bardzo przyjemnie - powtórzył Człowiek-Owca. - Jest biało i lśniaco. I wszystko zamarza.

Człowiek-Owca zachichotał i rozděły mu się nozdrza. Gdy otworzył usta, ukazały się pożółkłe zęby. Z przodu dwóch brakowało. Rytm jego myśli był jakiś nierówny i wydawało się, że to rozrzedza, to zagęszcza powietrze w pokoju.

- Muszę już iść - powiedział nagle. -
Dziękuję za papierosy.

W milczeniu skinął głową.

- Mam nadzieję, że uda ci się znaleźć przyjaciela i tę owcę.

- Uhm. A jak będziesz coś wiedział na ten temat, powiesz mi, prawda?

Człowiek-Owca przez chwilę kręcił się z niezadowolaniem.

- Dobra. Powiem ci.

Z trudem powstrzymałem uśmiech. Człowiek-Owca najwyraźniej nie umiał kłamać.

Nałożył rękawiczki i wstał.

- Przyjdę znowu. Nie wiem za ile dni, ale przyjdę.

- Jego spojrzenie stało się chmurne. - Nie masz nic przeciwko temu?

- Ależ skąd! - pospiesznie pokręciłem głową. - Przyjdź koniecznie.

- To przyjdę - powiedział i z hukiem zamknął za sobą drzwi.

Wyglądało na to, że przytnie sobie ogon, ale udało mu się.

Obserwowałem go przez szparę w okiennicach. Tak jak wtedy, kiedy przyszedł, stał przed skrzynką pocztową i wpatrywał się w odpadającą białą farbę. Potem poruszył lekko ciałem, dopasowując się do owczego ubrania, i szybkim krokiem ruszył na przełaj przez łąkę w kierunku lasu po wschodniej stronie. Odstające poziomo uszy drgały jak dwie trampolinki. Oddalał się, aż stał się tylko białym punkcikiem i w końcu rozpląnął się wśród białych pni brzoź. Im dłużej patrzyłem za nim, tym bardziej traciłem pewność, że jeszcze przed chwilą był w tym pokoju.

Ale na stole została butelka whisky i niedopałek seven star, a do kanapy przyczepionych było kilka

Maczków owczej wełny. Porównałem je z tymi, które znalazłem na tylnym siedzeniu samochodu. Były identyczne.

Po odejściu Człowieka-Owcy, pragnąc uporządkować myśli, zacząłem przyrządzać mielone kotlety. Posiekałem drobno cebulę i podsmażyłem na patelni. Kiedy się smażyła, rozmroziłem wyjętą z zamrażarki wołowinę i zmieliłem w maszynie do mięsa, używając sitka o średnich otworach.

Kuchnia była raczej skromna, ale znajdowało się tu więcej urządzeń i przypraw, niż potrzeba. Gdyby tylko naprawić drogę, można by tu stworzyć restaurację w stylu schroniska górskiego. Otworzyłyby się okna i ludzie jedliby, patrząc na stado owiec i niebieskie niebo. Powinno być zupełnie nieźle. Rodziny mogłyby bawić się z owcami na łące, a zakochani spacerowaliby po brzozowym lesie. Taka restauracja na pewno cieszyłaby się popularnością.

Szczur zajmowałby się sprawami administracyjnymi, a ja bym gotował. Znalazłoby się też coś dla Człowieka-Owcy. W takiej schroniskowej restauracji jego niezwykle ubranie byłoby przyjęte zupełnie naturalnie. Moglibyśmy też zatrudnić tego kierownika realistę jako pasterza. Przydałby nam się jeden realista. Psy także byłyby potrzebne. Owczy Profesor na pewno przyjechałby nas

odwiedzić.

Myślałem sobie o takich rzeczach,
odruchowo mie-
szając cebulę drewnianą łyżką.

Gdy pomyślałem, że być może na zawsze
utraciłem
dziewczynę o wspaniałych uszach, nagle
ogarnęło mnie
przygnębienie. Może Człowiek-Owca miał
rację. Praw-
dopodobnie powinienem był tu przyjechać
sam. Prawdo-
podobnie... Potrząsnąłem głową. Potem
postanowiłem
dalej myśleć o restauracji.

Jay. Gdyby on przyjechał, na pewno
wszystko by
dobrze poszło. Tak, całe przedsięwzięcie
powinno być
oparte na nim. A także na wybaczeniu,
współczuciu
i akceptacji.

Czekając, aż wystygnie cebula, usiadłem
przy oknie
i dalej patrzyłem na łąkę.

8. Niezwykły wiatr

Przez kolejne trzy dni nic nie robiłem. Nic
się też nie
wydarzyło. Człowiek-Owca się nie
pokazywał. Przyrzą-
dzałem posiłki, zjadałem je, czytałem
książki, po zmroku
piłem whisky i szedłem spać. Wstawałem o
szóstej,
przebiegałem się po łące, zakreślając wielkie
półkole,
potem brałem prysznic i się goliłem.

Poranne powietrze bardzo szybko stawało
się coraz
zimniejsze. Z dnia na dzień ubywało
jaskrawożółtych
liści brzoź i pierwsze zimowe wiatry wiały
spomiędzy

gałęzi, kierując się na południowy wschód. Kiedy tak podczas biegu zatrzymywałem się pośrodku łąki, wyraźnie słyszałem ich świst. Wydawało się, że wołają „już nie ma powrotu!”. Krótka jesień dobiegała końca.

Z powodu braku ruchu i rzucenia palenia przez pierwsze trzy dni pobytu przybyły mi dwa kilogramy, ale dzięki bieganiu udało mi się pozbyć jednego z nich. Trochę dokuczało mi niepalenie, ale ponieważ w promieniu trzydziestu kilometrów nie można było kupić papierosów, nie miałem innego wyjścia i musiałem wytrzymać.

Za każdym razem, gdy chciało mi się palić, myślałem o niej i o jej uszach. W porównaniu ze wszystkim, co dotąd utraciłem, utrata papierosów wydawała mi się drobnostką. I naprawdę tak było.

Ponieważ miałem dużo czasu, przyrządzałem różne potrawy. Upiekłem nawet rostbef w piekarniku. Rozmroziłem łososia i zamarynowałem go. Nie było żadnych świeżych jarzyn, znalazłem więc na łące jakieś rośliny, które wyglądały na jadalne, dodałem do nich suszonej ryby i razem ugotowałem. Spróbowałem też ukusić kapuszę. Przygotowałem kilka rodzajów zakąsek, na wypadek gdyby pojawił się Człowiek-Owca. Ale się nie zjawił.

Popołudnia spędzałem, przyglądając się łące. Kiedy tak się wpatrywałem przed siebie, czasami miałem złudzenia, że oto ktoś wyłania się z brzoźowego lasu, przecina łąkę i zbliża ku domowi. Zazwyczaj

był to
Człowiek-Owca, ale raz przywidział mi się
Szczer, raz
dziewczyna, a raz nawet owca z gwiazdą na
grzbiecie.

Jednak nikt się nie zjawiał. Tylko wiatry przetaczały się przez łąkę. Zupełnie jakby była specjalną trasą obroną przez wiatry. Miały jakąś ważną misję do spełnienia i spieszyły przez łąkę, nie oglądając się za siebie.

Siódmego dnia po moim przyjeździe spadł pierwszy śnieg. O dziwo nie było wiatru, tylko nisko wiszące, ciężkie, ołowiane chmury. Wróciłem do domu po porannym biegu, wziąłem prysznic i kiedy popijając kawę, słuchałem płyt, zaczął padać śnieg. Twarde płatki o nieregularnych kształtach. Za każdym razem, kiedy płatek uderzał w okno, słychać było lekkie stuknięcie. Zaczął wiać niewielki wiatr i płatki śniegu spadały szybko na ziemię nieco ukośnie, pod kątem jakichś trzydziestu stopni. Na początku, kiedy śnieg nie był jeszcze bardzo gęsty, te ukośne linie wyglądały jak wzór na papierze, którego używają w domach towarowych, ale wkrótce śnieg zgęstniał, na dworze zrobiło się białe i nie było już widać ani gór, ani lasu. To nie był taki mizerny śnieg, jaki czasami pada w Tokio, ale porządny śnieg z prawdziwego zdarzenia, z tych, które padają w krajach północy. Śnieg, który wszystko dokładnie przykrywa i zamraża ziemię aż do głębi.

Od długiego wpatrywania się w śnieg rozboleły mnie oczy. Zasłoniłem okno i zacząłem czytać książkę, siedząc przy piecyku olejowym. Płyta się skończyła, igła wróciła

na swoje miejsce i wokół zrobiło się straszliwie cicho.
Taka cisza, jaka zapada, gdy umrą wszystkie żywe stworzenia. Odłożyłem książkę i bez specjalnego powodu

obszedłem dom dookoła. Z pokoju do kuchni, potem sprawdziłem składzik, toaletę, łazienkę i piwnicę, pootwierałem też drzwi do pokoi na górze. Nie było nikogo. Tylko cisza zalała i wypełniła pokoje od ściany do ściany, jak olej. Zależnie od wielkości pokoju cisza brzmiała trochę inaczej.

Byłem sam i wydawało mi się, że jeszcze nigdy nie byłem tak samotny. Po dwóch dniach po raz pierwszy strasznie zachciało mi się palić, ale oczywiście nie miałem papierosów.

Zamiast papierosa napiłem się czystej whisky. Jeżeli spędziłbym tak całą zimę, może zostałbym alkoholiczkiem. Lecz w tym domu nie było wystarczającej ilości alkoholu na to, by zostać alkoholiczkiem. Trzy butelki whisky, butelka brandy i dwanaście zgrzewek puszkowanego piwa. To wszystko. Pewnie Szczur myślał tak samo jak ja.

Ciekawe, czy mój partner dalej pije? Czy udało mu się uporządkować firmę i powrócić, tak jak chciał, do dawnego, małego biura tłumaczeń? Pewnie tak zrobi.

I pewnie nawet beze mnie dobrze mu pójdzie. Tak czy inaczej nasze rozstanie i tak zbliżało się nieuchronnie. Po sześciu latach wróciliśmy do punktu wyjścia.

Po południu śnieg przestał padać. Przestał tak samo niespodziewanie, jak zaczął. Grube chmury popękały tu i tam jak glina, a wyglądające spoza nich słońce utworzyło

wielką kolumnę światła, która przesuwała
się po łące.
Był to wspaniały widok. «

Wyszedłem na dwór. Ziemia pokryta była
twardymi
płatkami śniegu, przypominającymi miętowe
pastylki.
Wyglądały tak, jakby się uparły i
postanowiły, że za
nic w świecie nie stopnieją. Ale kiedy
zegar wybił
trzecią, śnieg już prawie zupełnie zniknął.
Ziemia była
wilgotna i popołudniowe słońce spowiło
łąkę ciepłym
blaskiem. Ptaki zaczęły śpiewać, jakby je
ktoś wypuścił
na wolność.

Po kolacji wypożyczyłem sobie z pokoju
Szczura
książkę pod tytułem *Pieczenie chleba* i
powieść Conrada.
Usiadłem na kanapie w pokoju na dole i
zabrałem się do
czytania. Przeczytałem mniej więcej jedną
trzecią, kiedy
natrafiłem na kwadratowy, około
dziesięciocentymetrowy
wycinek z gazety, którego Szczur użył jako
zakładki. Nie
było daty, ale sądząc po kolorze papieru,
gazeta musiała
być stosunkowo nowa. Artykuł dotyczył
wydarzeń lokal-
nych. W jakimś hotelu w Sapporo odbędzie
się sympo-
zjum dotyczące starzenia się społeczeństwa.
W pobliżu
Asahikawy urządzono zawody sztafetowe.
Odbył się też
wykład na temat kryzysu
bliskowschodniego. Nie było
tam nic, co mogłoby zainteresować Szczura
czy mnie. Po
drugiej stronie znajdowały się ogłoszenia.
Ziewnąłem,
zamknąłem książkę, podgrzałem w kuchni
resztkę kawy
i wypięm.

Od dawna nie czytałem gazety i teraz po

raz pierwszy
uświadomiłem sobie, że od tygodnia
jestem zupełnie

360

odcięty od świata. Nic miałem radia,
telewizora, gazet
ani czasopism. Może Tokio zostaje w tej
chwili zburzone
pociskiem nuklearnym albo może na dole
zapanowała
zaraza. Może Marsjanie okupują Australię.
Jeśli nawet
tak było, nie miałem jak się tego
dowiedzieć. Mógłbym
co prawda pójść do garażu i posłuchać radia
w samo-
chodzie, ale wcale nie miałem na to ochoty.
Jeżeli coś już
i tak zdarzyło się bez mojej wiedzy, nie było
potrzeby się
o tym dowiadywać, a poza tym i bez tego
miałem dość
powodów do zmartwienia.

Coś nie dawało mi jednak spokoju. Tak
jak wtedy,
kiedy coś przemknie nam przed oczami, ale
nie zauważa-
my tego, ponieważ jesteśmy zamyśleni. Moje
oczy miały
to podświadome uczucie, że coś przed nimi
przemknęło...
Włożyłem filiżankę po kawie do zlewu,
wróciłem do
pokoju i jeszcze raz przyjrzałem się
wycinkowi z gazety.
To, czego szukałem, było na odwrocie.

*Szczur! Odezwij się!
Bardzo pilne!!!
Hotel Pod Delfinem, pokój 406*

Włożyłem wycinek z powrotem do książki i
zagłębiłem
się w kanapę.
Więc Szczur wiedział, że go szukam.
Pytanie, skąd
wziął ten wycinek? Pewnie trafił na niego
przypadkiem,
kiedy akurat był na dole. A może szukał
czegoś i czytał
wszystkie gazety z kilku tygodni?

W każdym razie nie skontaktował się ze mną. (Możliwe też, że kiedy *znalazł* ogłoszenie, mnie już nie było w hotelu Pod Delfinem. Albo chciał się skontaktować, tylko jego telefon już nie działał).

Nie, tak nie było. Szczur mógł się ze mną skontaktować, ale nie chciał. Ponieważ wiedział, że jestem w hotelu Pod Delfinem, mógł się spodziewać, że w końcu tu dotrę. I jeśli chciałby się ze mną zobaczyć, poczekałby na mnie albo przynajmniej zostawiłby mi jakąś wiadomość.

Czyli z jakiejś przyczyny nie chciał się ze mną spotkać. Ale i nie odpychał mnie. Jeśli nie chciałby, żebym się tu zatrzymał, mógłby znaleźć wiele sposobów, żeby się mnie pozbyć. Przecież ten dom to jego dom.

Myśląc o tych dwóch teoriach, przypatrywałem się, jak duża wskazówka powoli obraca się wokół tarczy zegara. Nawet kiedy zrobiła pełny obrót, jeszcze ciągle nie udało mi się dotrzeć do sedna sprawy.

Człowiek-Owca coś wie. Nie ma co do tego wątpliwości. Niemożliwe, żeby on, który tak szybko zauważył moje przybycie tutaj, nie znał Szczura. Szczur spędził tu przecież prawie pół roku.

Im dłużej o tym myślałem, tym bardziej wydawało mi się, że zachowanie Człowieka-Owcy jest odzwierciedleniem życzeń Szczura. Człowiek-Owca wygonił z gór dziewczynę i zostawił mnie tu samego. Jego pojawienie się jest niewątpliwie zapowiedzią czegoś innego. Na

pewno coś się tu wokół mnie rozgrywało.
Scena została
opróżniona i coś miało się na niej wydarzyć.

362

Zgasilem swiatlo, wszedlem na gore i
lezac w lozku,
przygladalem sie księżycowi i łace.
Spomiędzy chmur
przezierał zimny blask gwiazd. Otworzyłem
okno i ode-
tchnąłem zapachem nocy. Oprócz szumu
liści słycać
było w oddali głos jakiegoś stworzenia.
Dziwny głos, nie
brzmiał ani jak ptak, ani jak zwierzę.
W ten sposób dobiegał końca mój
siódmy dzień
w górach.

Obudziłem się, przebiegłem się po łace,
wziąłem
prysznic i zjadłem śniadanie. Ranek był
zwyczajny. Niebo
tak jak wczoraj zachmurzone, ale
temperatura nieco
wyższa. Chyba nie będzie dzisiaj śniegu.

Nałożyłem dzinsy, sweter, kurtkę i lekkie
adidasy.
Przeszedłem na przełaj przez łakę. Wszedłem
w las po
wschodniej stronie, mniej więcej tam gdzie
zniknął Czło-
wiek-Owca, i zacząłem chodzić wokoło. Nie
było żadnej
drogi ani śladów stóp. Gdzieniedzie leżały
przewrócone
pnie starych brzoź. Teren był równy, tylko co
pewien czas
trafiałem na szerokie na metr rozpadliny,
jakby wyschnięte
koryta strumieni albo pozostałości
wykopanych rowów.
Wiły się one wśród drzew i ciągnęły przez
kilka kilomet-
rów. Były raz głębsze, raz płytsze i mniej
więcej do
wysokości kostek wypełnione suchymi
liśćmi. Poszedłem
wzdłuż rowu i dotarłem do nasypu,
wznoszącego się ku
górze jak koński grzbiet. Obie strony nasypu
łagodnie

opadały, tworząc wyschnięte zagłębienia.
Ciężki ptak,

o piórach w kolorze suchych liści, z szelestem przeszedł przez nasyp i zniknął w gąszczu obok. Czerwień krzaków tarniny tworzyła płomienny ornament wśród pni drzew.

Chodziłem tak około godziny, aż straciłem poczucie kierunku. Nie uda mi się znaleźć Człowieka-Owcy. Szedłem wyschniętym rowem wzdłuż nasypu, aż usłyszałem szum wody. Dotarłem do strumienia i posuwałem się w dół, z nurtem. Jeśli dobrze pamiętałem, to powinienem teraz dojść do wodospadu, a obok powinna być droga, którą dotarliśmy na górę.

Po jakichś dziesięciu minutach usłyszałem szum wodospadu. Strumień jakby odpychany przez wielkie kamienie gdzieniegdzie zmieniał nurt i tworzył małe, zimne jak lód jeziora. Nie było widać ryb i na powierzchni unosiiy się tylko opadłe liście, powoli rysując na wodzie kółka. Przeskakując z kamienia na kamień, zszedłem w dół wodospadu i wdrapałem się po stromym, śliskim zboczu, aż znalazłem się na drodze, którą pamiętałem.

Przy moście siedział Człowiek-Owca i przyglądał mi się. Na ramieniu miał duży płócienny worek pełen drzewa.

- Jak będziesz za bardzo tu łąził, to się spotkasz z niedźwiedziem - powiedział. - Zdaje się, że jeden się tu zapuścił. Wczoraj po południu widziałem ślady. Jeśli koniecznie chcesz łązić, to przyczep sobie do

pasa dzwo-
nek, tak jak ja.

364

*%

Zadzwoił dzwoneczkiem, który miał
przypięty agraf-
ką w pasie.

- Szukałem ciebie - powiedziałem, kiedy
złapałem
oddech.

- Wiem - powiedział. - Widać było, że
szukasz.

- To dlaczego się nie odezwałeś?

- Pomyślałem, że może chcesz sam
znaleźć. Dlatego
milczałem.

Wyjął z kieszeni na rękawie papierosa i
zapalił ze
smakiem. Usiadłem obok niego.

- Mieszkasz tu?

- Uhm - powiedział. - Ale nie mów
nikomu. Nikt

o tym nie wie.

- Ale mój przyjaciel cię zna?

Milczenie.

- To jest bardzo ważne.

Milczenie.

- Jeśli jesteś przyjacielem mojego
przyjaciela, to jesteś

1 moim przyjacielem, prawda?

- To prawda - powiedział ostrożnie

Człowiek-Owca.

- Zdaje się, że na to wychodzi.

- Jeśli jesteś moim przyjacielem, nie
będziesz mnie

okłamywał. Prawda?

- Uhm - powiedział Człowiek-Owca z
zakłopotaniem.

- No to nie odpowiesz mi? Jak przyjaciel?

Człowiek-Owca polizał spierzchnięte
wargi.

- Nie mogę powiedzieć. Bardzo mi
przykro, ale nie
mogę. Nie wolno mi powiedzieć.

- Kto ci zabronił mówić?
Człowiek-Owca zamilkł na dobre. Wiatr zaszumiał pomiędzy suchymi gałęziami.
- Nikt nie usłyszy - powiedziałem cicho.
Człowiek-Owca spojrzał mi prosto w oczy.
- Ty nic nie wiesz o tym miejscu, prawda?
- Nie wiem.

- Słuchaj, to nie jest zwyczajne miejsce.
Musisz o tym pamiętać.
- Ale ostatnim razem powiedziałeś, że to bardzo dobre miejsce.
- Dla mnie tak - powiedział Człowiek-Owca. - Ja mogę mieszkać tylko tutaj. Jakby mnie stąd wygoniono, to nie miałbym gdzie się podziać.
Umilkł. Wyglądało na to, że nic więcej nie da się z niego wyciągnąć. Spojrzałem na worek z drewnem.
- Tym sposobem ogrzewasz się zimą?
Człowiek-Owca w milczeniu skinął głową.
- Ale nigdy nie widziałem dymu.
- Jeszcze nie palę ognia. Do czasu aż śnieg zacznie padać. Ale nawet gdy napada śniegu i rozpalę ogień, nie zobaczysz dymu. Jest taki specjalny sposób palenia.
Mówiąc to, uśmiechnął się z wyższością.
- Kiedy zacznie się gromadzić śnieg?
Człowiek-Owca spojrzał na niebo, a potem na mnie.
- W tym roku śnieg będzie wcześniej niż zwykle.
Pewnie za jakieś dziesięć dni.
- Za dziesięć dni zamarznie droga?

- Pewnie tak. Nikt się tu nie dostanie i nie będzie można zejść w dół. Bardzo dobra pora roku.

- Mieszkasz tu od dawna?

- Od dawna - powiedział. - Od bardzo dawna.

- A czym się żywisz?

- Korzonkami, paprociami, orzeszkami, ptakami, da się też złapać rybki i kraby.

- Nie jest za zimno?

- Zima jest zawsze zimna.

- Jeśli czegoś ci brak, mogę się z tobą podzielić.

- Dziękuję, ale teraz niczego mi specjalnie nie brakuje.

Człowiek-Owca nagle wstał i ruszył w kierunku łąki.

Podniosłem się i poszedłem za nim.

- Jak doszło do tego, że się tu ukrywasz?

- Na pewno będziesz się śmiał -

powiedział Człowiek-Owca.

- Myślę, że nie będę się śmiał -

odrzekłem. Nie

wiedziałem, z czego miałbym się śmiać.

- Nie powiesz nikomu?

- Nie powiem nikomu.

- Dlatego, że nie chciałem iść na wojnę.

Przez pewien czas szliśmy w milczeniu.

Kiedy tak

szliśmy obok siebie, głowa Człowieka-Owcy znajdowała

się na wysokości mojego ramienia.

- Wojnę z jakim krajem? - zapytałem.

- Nie wiem - powiedział Człowiek-Owca i zakaszłał

sucho. - Ale nie chciałem iść na wojnę.

Dlatego zostałem

owcą. Jako owca nie mogę stąd odejść.

- Urodziłeś się w Dwunastu Wodospadach?
- Uhm. Ale nie mów nikomu.
- Nie powiem - powtórzyłem. - Nie lubisz miasta?
- Tego na dole?
- Uhm.
- Nie lubię. Tam jest pełno żołnierzy. - Człowiek-Owca jeszcze raz zakaszłał. - A ty skąd przyjechałeś?
- Z Tokio.
- Słyszałeś coś o wojnie?
- Nie.

Wyglądało na to, że przestałem być dla Człowieka-

-Owcy interesujący. Nie rozmawialiśmy, aż doszliśmy do brzegu łąki.

- Nie zajdziesz do domu? - zapytałem.
- Muszę się przygotować do zimy. Jestem bardzo zajęty - odrzekł. - Następnym razem.
- Chcę się zobaczyć z przyjacielem - powiedziałem.
- Z pewnego powodu muszę się z nim zobaczyć w ciągu tygodnia.

Człowiek-Owca niechętnie pokręcił głową.

Zatrzęsły

mu się uszka.

- Przykro mi, ale jak ci mówiłem, nic nie mogę zrobić.
- Jeśli możesz, to mu to przekaż.
- Uhm - powiedział Człowiek-Owca.
- Dziękuję.

Potem rozstaliśmy się.

- Jeśli będziesz chodził po okolicy, nie zapomnij o dzwonku - powiedział Człowiek-Owca przed samym odejściem.

Potem ja skierowałem się prosto do domu,
a on, tak
samo jak przedtem, zniknął w lesie po
wschodniej stronie.
Rozdzieliła nas milcząca zieleń łąki,
przyoblekającej się
w zamglone, zimowe barwy.

Tego popołudnia upiekłem chleb. Książka
pod tytułem
Pieczenie chleba, którą znalazłem w pokoju
Szczura, była
bardzo życzliwa dla czytelnika. Napisano w
niej: „Jeśli tylko
umiesz czytać, nawet ty potrafisz bez trudu
upiec chleb”,
i rzeczywiście tak było. Postępując zgodnie ze
wskazówka-
mi z książki, bez trudu upiekłem chleb. Po
całym domu
rozszedł się smakowity zapach i wypełnił
pokoje ciepłą
atmosferą. Smak też, jak na początkującego,
był całkiem
niezły. W kuchni był duży zapas mąki i
drożdży, więc nawet
jeśli przyszłoby mi spędzić tu zimę,
przynajmniej o chleb nie
musiałbym się martwić. Ryżu i makaronu też
było wbród.

Wieczorem zjadłem chleb, sałatę i jajka na
szynce.

Potem na deser brzoskwinie z puszki.

Następnego ranka ugotowałem ryż i
zrobiłem pilaw
z łososiem z puszki, wodorostami i
grzybami.

W południe zjadłem sernik, który był w
zamrażalniku,
i napiłem się mocnej herbaty z mlekiem.

O trzeciej zjadłem lody orzechowe polaną
Cointreau.

Wieczorem upiekłem kurczaka i popiłem
zupą Camp-
beUa.

Znowu tyję.

Dziewiątego dnia koło południa, przyglądając się książkom na półce, zauważyłem, że jeden ze starych tomów musiał być niedawno czytany. Nie był pokryty kurzem tak jak inne i jego grzbiet lekko wystawał z szeregu.

Wyjąłem książkę z półki, usiadłem na kanapie i przewróciłem kartki. Było to *Pochodzenie azjanizmu* wydane w czasie wojny. Papier był bardzo złej jakości i przy przewracaniu kartek rozchodził się zapach pleśni. Pewnie dlatego, że została wydana w czasie wojny, książka była jednostronna i nonsensowna. Ziewałem co dwie, trzy strony. Niektóre słowa były wykreślone i nie było nawet jednej linijki o incydencie 26 lutego*.

Przestałem czytać i tylko przewracałem strony. Przy końcu zauważyłem kartkę białego papieru. Po długim patrzeniu na pozółkłe stronicie białosc tej kartki wydawała się niezwykła. Na górze napisane było „Informacje dodatkowe”, a pod spodem lista nazwisk, dat i miejsc urodzeń wszystkich znanych i nieznanymi azjanistów. Przeleciałem je wzrokiem i w środku znalazłem nazwisko Szefa. Tego „zaowczonego” Szefa, przez którego tu się znalazłem. Miejsce urodzenia: Hokkaido, Dwanaście Wodospadów.

Odłożyłem książkę na kolana i siedziałem przez chwilę oszołomiony. Dłuższa chwila minęła, zanim myśli ułożyły mi się w słowa. Czuję się tak, jakby nagle ktoś uderzył mnie w tył głowy.

* Zamach stanu zorganizowany przez
oficerów frakcji procesarskiej 26 lutego 1936
roku

370

Powinienem się był wcześniej zorientować. Kiedy pierwszy raz usłyszałem, że SzeF pochodził z biednej rodziny z Hokkaido, powinienem był to sprawdzić. Choćby nie wiem, jak skutecznie starał się wymazać swoją przeszłość, na pewno jakoś można było to sprawdzić. Ten sekretarz w czarnym garniturze pewnie od razu by się dla mnie tego dowiedział.

Nie, to nie tak.

Potrząsnąłem głową.

Niemożliwe, żeby on tego nie sprawdził. Nie jest taki nieuważny. Na pewno sprawdził wszystkie możliwości, nawet najdrobniejsze szczegóły.

Tak samo jak sprawdził wszystkie możliwości dotyczące moich reakcji i mojego zachowania.

On od początku to wszystko wiedział.

Nie mogło być inaczej. Mimo to specjalnie zadał sobie trud, by mnie przekonać, czy też raczej zastraszyć, i sprwadzić tutaj. Dlaczego? Przecież on mógłby o wiele lepiej wszystko rozegrać niż ja. A jeśli z jakiejś przyczyny musiał mnie do tego wykorzystać, przecież mógł mi od razu powiedzieć, gdzie jest to miejsce.

Powoli zaczynałem trochę rozumieć i ogarnęła mnie złość. Wszystko wydało mi się groteskowe i bezsensowne.

Szczur coś wie. Mężczyzna w czarnym garniturze też coś wie. Tylko ja, niewiedzący prawie nic, znalazłem się w samym środku. W wielu sprawach się myliłem i zrobiłem wiele fałszywych kroków. Oczywiście można by to samo powiedzieć o całym moim życiu. W tym sensie nie

mogłem mieć do nikogo pretensji. Ale w każdym razie nie powinni byli tak mnie wykorzystywać. Wykorzystali mnie, wycisnęli, pokonali i dla mnie nie zostało już prawie nic.

Miałem ochotę rzucić to wszystko i od razu zejść z gór na dół, lecz to było niemożliwe. Za bardzo byłem w całą sprawę wplątany. Najprościej byłoby głośno się rozpłakać, ale nie mogłem też płakać. Wydawało mi się, że czeka mnie jeszcze coś, nad czym naprawdę będę musiał zapłakać.

Poszedłem do kuchni, przyniosłem butelkę whisky i szklaneczkę. Wypiłem pięć centymetrów. Napić się whisky - to jedyne, co przyszło mi do głowy.

»9. Rzeczy, które odbijają się w lustrze, i rzeczy, które nie odbijają się w lustrze

Dziesiątego dnia rano postanowiłem o wszystkim zapomnieć. To, co miałem utracić, już utraciłem.

Podczas mojego porannego biegu po raz drugi spadł śnieg. Najpierw marznący deszcz zmienił się w deszcz ze śniegiem, a potem w nieprzezroczysty śnieg. Nie taki lekki jak poprzednio, ale nieprzyjemny, oblepiający ciało śnieg. Przerwałem bieg w połowie, wróciłem do domu i nagrzałem wody na kąpiel. Czekając na wodę, usiadłem przed piecykiem, lecz nie udało mi się rozgrzać. Zimno przeniknęło mnie do szpiku kości. Zdjąłem rękawiczki,

ale nie mogłem zgiąć palców, a uszy
strasznie mnie

372

piekły, tak jakby za chwilę miały odpaść.
Skórę miałem
chropowatą jak złej jakości papier.

Rozgrzało mnie dopiero pół godziny w
gorącej wodzie
i herbata z brandy, ale jeszcze przez dwie
godziny co pewien
czas wstrząsał mną dreszcz. To taka jest
zima w górach.

Śnieg sypał aż do wieczora i pokrył białą
całą łąkę.
Kiedy nocna ciemność spowiała okolice,
śnieg przestał
padać i nastąpiła gęsta jak mgła cisza.
Nastawiłem adapter,
tak by ciągle powtarzał tę samą piosenkę, i
dwadzieścia
sześć razy wysłuchałem *White Christmas* w
wykonaniu
Binga Crosby'ego.

Oczywiście śnieg nie gromadził się na
dobrze. Tak jak
przepowiedział Człowiek-Owca, do pory,
kiedy zamarza
ziemia, było jeszcze trochę czasu.
Następnego dnia
wypogodziło się i dawno niewidziane słońce
zaczęło
niespiesznie stapiać śnieg. Na łące pozostały
już tylko
nieliczne białe plamy i lśniły oślepiająco,
odbijając światło.
Śnieg, który leżał na mansardowym dachu,
zlepił się
w jedną całość, ześlizgnął po pochyłości,
głośno uderzył
o ziemię i rozpadł się na kawałeczki. Za
oknem z okapów
spadały krople topniejącego śniegu.
Wszystko lśniło. Na
każdym liściu dębu błyszczały kropelki
wody.

Z rękami w kieszeniach stałem w oknie i
przyglądałem
się temu. Wszystko rozwijało się bez żadnego
związku ze
mną. Bez związku z moim istnieniem,
bez związku

z czymkolwiek istnieniem, życie płynie
dalej. Śnieg
pada, potem topnieje.

Słuchając topniejącego i rozpadającego się śniegu, sprzątałem dom. Z powodu śniegu czułem się rozleniwiony, a ponieważ formalnie biorąc, sam się wprosiłem do tego domu, powinienem przynajmniej sprzątać. Poza tym dosyć lubię gotowanie i sprzątanie.

Ale sprzątnięcie dużego domu okazało się trudniejsze, niż przypuszczałem. Łatwiej było nawet przebiec dziesięć kilometrów. Omiotłem wszystkie kąty, odkurzyłem wielkim odkurzaczem, przetrąłem drewnianą podłogę wilgotną szmatką, a potem wypastowałem. W połowie zabrakło mi tchu. Jednak ponieważ przestałem palić, ten brak tchu nie był nieprzyjemny. Nie taki, jakby coś utkwiło w gardle. Napilem się w kuchni zimnego soku z winogron i kiedy oddech mi się uspokoił, skończyłem podłogę, zanim minęło południe. Otworzyłem wszystkie okiennice, a wtedy dzięki wywoskowanej podłodze cały pokój zabłysnął. Dawno zapomniany zapach wilgotnej ziemi i pasty tworzyły bardzo przyjemną mieszankę.

Uprałem sześć szmatek, których używałem do pastowania, i wywiesiłem, by wyschły. Potem ugotowałem spaghetti. Dodałem do niego ikrę dorsza, dużo masła, białe wino i sos sojowy. Od dawna nie jadłem takiego przyjemnego, spokojnego południowego posiłku. Z pobliskiego lasu dobiegło stukanie dziecięcia.

Uporałem się ze spaghetti, zmyłem naczynia i zabrałem się do dalszego sprzątania.

Wyszorowałem wannę,
umywalkę, muszlę klozetową i
wypolerowałem meble.
Ponieważ Szczur o nie dbał, nie były
bardzo brudne

374

i udało mi się ładnie je wypolerować przy
użyciu jakiegoś
środka w aerozolu. Potem wyciągnąłem na
dwór długi
gumowy wąż i umyłem od zewnątrz szyby i
okiennice.
Wróciłem do domu, umyłem okna od środka
i na tym
zakończyłem sprzątanie. Pozostałe dwie
godziny do
wieczora spędziłem, słuchając płyt.

Wieczorem postanowiłem pójść do pokoju
Szczura po
jakąś nową książkę i zauważyłem, że stojące
u podnóża
schodów wielkie lustro jest strasznie brudne.
Przetarłem je
szmatką zamoczoną w płynie do czyszczenia
szkła. Wycie-
rałem i wycierałem, lecz brud nie schodził.
Nie wiedzia-
łem, dlaczego Szczur doprowadził lustro do
takiego stanu.
Nalałem do wiadra ciepłej wody i
wyszorowałem lustro
plastikowym zmywakiem. Starłem w ten
sposób tłusty
brud i potem wytarłem do sucha szmatką.
Lustro było tak
brudne, że woda w wiadrze zrobiła się
zupełnie czarna.

Wyglądało na stare, otaczała je ozdobna
drewniana
rama. Musiało być wysokiej jakości, bo po
wytarciu nie
pozostała na nim nawet plamka. Nie było
żadnych nierów-
ności ani rys i cała moja postać od stóp do
głowy odbijała się
wyraźnie. Przez chwilę stałem przed lustrem i
przyglądałem
się swojemu odbiciu. Nie zobaczyłem nic
niezwykłego. Ja,
jak to ja, miałem swoją zwykłą, niewyraźną
minę. Tylko to
odbicie jakoś nadmiernie wyraźne. Brakowało
mu zwykłej
płaskości lustrzanego odbicia. Nie wydawało
się, że oglą-

dam swoje odbicie w lustrze, tylko że ja jestem
lustrzanym
odbiciem, i ja - płaskie lustrzane odbicie -
patrzę na
prawdziwego mnie. Podniosłem prawą rękę i
otarłem usta

wierzchem dłoni. Ten drugi w lustrze zrobił
dokładnie to samo. Ale może to ten w lustrze to zrobił, a
ja tylko po nim powtórzyłem. Nie miałem pewności,
czy naprawdę otarłem usta z własnej wolnej woli, czy nie.
Pamiętając o słowach „wolna wola”,
złapałem się za ucho kciukiem i palcem wskazującym lewej
ręki. Ten drugi ja w lustrze zrobił dokładnie to samo. On też
wyglądał tak, jakby próbował pamiętać o słowach „wolna
wola”.
Zrezygnowałem i odszedłem od lustra. On
też, tak jak się spodziewałem, oddalił się.

Dwunastego dnia po raz trzeci spadł śnieg.
Kiedy się obudziłem, już sypało. To był strasznie cichy
śnieg. Ani twardy, ani mokry. Wirując w powietrzu,
spadał wolno z nieba i topniał, zanim zdążył się
nagromadzić. Taki cichy śnieg, który powoduje, że człowiek
przymyka oczy.

Wyciągnąłem ze schowka starą gitarę, z
trudem nastroiłem i spróbowałem zagrać pewną
melodię z dawnych czasów. Ćwiczyłem tak, słuchając *Air
Mail Special* Benny Goodmana, i zanim się
zorientowałem, już było południe. Pomiędzy kromki domowego
chleba, który już nieco szczerstwiało, włożyłem gruby plaster
szynki i popiłem to piwem.

Ćwiczyłem grę na gitarze przez kolejne
pół godziny, gdy zjawiał się Człowiek-Owca. Śnieg ciągle
cicho sypało.

- Jeśli przeszkadzam, to przyjdę kiedy
indziej - po-

wiedział, stając w otwartych drzwiach.

376

- Nie, nie. Nudzę się - odparłem,
odkładając -gitare
na podłogę.

Tak jak poprzednio Człowiek-Owca zdjął
buty, otrzepał
z nich błoto i wszedł do domu. W śniegu
wydawało się,
że owczy kostium bardzo dobrze na nim
leży. Usiadł na
kanapie naprzeciw mnie, oparł się o poręcz i
parę razy
poruszył się niespokojnie.

- Jeszcze tym razem się nie zgromadzi? -
zapytałem.

- Jeszcze się nie zgromadzi -
odpowiedział. - Jest
taki śnieg, co się gromadzi, i taki, co się nie
gromadzi.

Ten jest z tych, co się nie gromadzi.

- Aha.

- Taki, co się gromadzi, będzie w
przyszłym tygodniu.

- Napijesz się piwa?

- Dziękuję, ale jeśli można, wolałbym
brandy.

Poszedłem do kuchni, przygotowałem
butelkę brandy

dla niego, piwo dla siebie i zaniósłem do
pokoju razem
z kanapkami z serem.

- Grałeś na gitarze, co? - zapytał, jakby to
go intereso-
wało. - Ja też lubię muzykę. Ale na
instrumentach nie gram.

- Ja też nie. Już z dziesięć lat nie grałem.

- Nie szkodzi, zagraj coś, dobrze?

Aby nie popsuć humoru Człowiekowi-
Owcy, zagrałem
melodię *Air Mail Special*, potem zaśpiewałem
refren, coś tam
zaimprovizowałem, ale pomyliły mi się progi
i przestałem.

- Bardzo dobrze - pochwalił całkiem
poważnie Czło-
wiek-Owca. - Pewnie przyjemnie jest
umieć grać na
instrumencie?

- Jak ktoś umie dobrze grać. Ale żeby dobrze grać, trzeba mieć słuch.

- Naprawdę? - powiedział Człowiek-Owca. - Nalał sobie brandy do szklaneczki i powoli popijał, a ja otworzyłem puszkę piwa i napiłem się prosto z niej. - Nie udało mi się przekazać twojej wiadomości - oznajmił.

W milczeniu skinąłem głową.

- Przyszedłem ci to powiedzieć.

Spojrzałem na kalendarz na ścianie. Do terminu, który oznaczyłem czerwonym flamastrem, zostały już tylko trzy dni. Ale praktycznie mogłoby też to być dzisiaj.

- Sytuacja się zmieniła - powiedziałem.

- Jestem wściekły. Nigdy jeszcze nie byłem taki wściekły.

Człowiek-Owca milczał ze szklaneczką brandy w ręce.

Chwyciłem gitarę i zdecydowanie uderzyłem nią o obmurowanie kominka. Rozległ się nieharmonijny dźwięk i tył gitary rozleciał się na drobne kawałki. Człowiek-Owca poderwał się z kanapy. Jego uszka drżały.

- Ja też mam prawo się zezłościć - powiedziałem.

Miałem wrażenie, że mówię to sam do siebie. Ja też mam prawo się zezłościć.

- Przykro mi, że nie mogę nic dla ciebie zrobić. Ale chciałbym, żebyś wiedział, że cię lubię.

Przez chwilę obaj wpatrywaliśmy się w padający śnieg.

Był tak miękki, że wyglądał jak strzępy chmur spadających z nieba.

Poszedłem do kuchni przynieść więcej piwa. Kiedy przechodziłem obok schodów, spojrzałem w

lustr. Ten

378

drugi ja też był w drodze po piwo.
Spojrzeliśmy na siebie
i westchnęliśmy. Mieszkamy w różnych
światach, ale
myślimy o tych samych rzeczach. Zupełnie
jak Groucho
i Harpo Mara w filmie *Kacza zupa*.

Z tyłu za mną odbijał się pokój. Albo z tyłu
za nim był
pokój. Pokój za mną i pokój za nim były
takie same.

Kanapa, dywan, zegar, obrazy, półka z
książkami, wszyst-
ko było identyczne. Może nie w bardzo
dobrym guście,
ale przytulny, miły pokój. Jednak coś się nie
zgadzało.

Albo wydawało mi się, że coś się nie
zgadza.

Wyjąłem z lodówki nową, niebieską
puszkę loewen-
brau i wracając, jeszcze raz spojrzałem na
pokój w lustrze,
a potem na prawdziwy pokój. Człowiek-
Owca dalej
siedział na kanapie i gapił się na śnieg.

Poszukałem w lustrze Człowieka-Owcy,
lecz w lustrze
go nie było. W pustym pokoju stała kanapa.
W świetle
po drugiej stronie lustra byłem sam. Po
plecach przeszło
mi mrowie.

- Błady jesteś - powiedział Człowiek-
Owca.

Usiadłem na kanapie, nic nie mówiąc,
otworzyłem
puszkę i wypłem łyk piwa.

- Pewnie się przeziębiesz. Jak ktoś
nieprzyzwyczajony,
to tutejsza zima jest bardzo zimna. I
powietrze jest
wilgotne. Lepiej połóż się wcześniej spać.

- Nie - powiedziałem. - Dzisiaj nie będę
się kładł.

Będę tu czekał na przyjaciela.

- Wiesz, że dzisiaj przyjdzie?
- Wiem - odparłem. - Przyjdzie tu dziś wieczorem

Odziesiątej.

Człowiek-Owca przyglądał mi się w milczeniu. Jego oczy widoczne w otworach maski nic nie wyrażały.

- Dziś wieczorem się spakuję, a jutro odejdę. Jeśli go zobaczysz, powiedz mu to. Choć myślę, że pewnie nie ma takiej potrzeby.

Człowiek-Owca przytaknął, tak jakby się zgadzał.

- Smutno mi będzie, jak stąd odejdiesz, ale pewnie nie ma innej rady. A czy mogę sobie wziąć kanapkę z serem?

- Proszę.

Zawinał kanapkę w serwetkę, wsunął do kieszeni

I nałożył rękawiczki.

- Mam nadzieję, że uda ci się z nim spotkać - powiedział, odchodząc.

- Uda mi się - odparłem.

Człowiek-Owca odszedł ku wschodniemu krańcowi łąki. Wkrótce spowiła go biała szata śniegu. Zrobiło się bardzo cicho.

Wlałem do jego szklaneczki dwa centymetry brandy i wypilem jednym haustem. Zapiekło mnie w gardle, a po chwili w żołądku. Po jakichś trzydziestu sekundach przestałem się trząść. Tykanie zegara spotęgowało się i dudniło mi w głowie.

Pewnie powinienem się przespać.

Przyniosłem sobie z góry koc i położyłem się na kanapie. Byłem zmęczony jak dziecko po trzydniowym

błądzeniu po lesie. Usnąłem natychmiast po zamknięciu
oczu.

Miałem nieprzyjemny sen. Bardzo nieprzyjemny, tak nieprzyjemny, że nawet nie mogłem go sobie przypomnieć.

10. I tak mija czas

Ciemność jak oliwa wlewała mi się do uszu. Ktoś próbował rozbić młotkiem zmarzniętą skorupę ziemi. Młotek uderzył o ziemię dokładnie osiem razy. Ziemia nie pękła. Tylko gdzieniegdzie powstały rysy.

Ósma, ósma wieczorem.

Potrząsałem głową, próbując się obudzić. Cały ścierpłem i rozboleła mnie głowa. Czuję się tak, jakby ktoś wrzucił mnie razem z kostkami lodu do shakera i gwałtownie potrząsał. Nie ma nic bardziej nieprzyjemnego od obudzenia się w ciemności. Wydaje się wtedy, że trzeba wszystko robić od początku. Zaraz po obudzeniu ma człowiek wrażenie, że żyje życiem kogoś innego. Mija dłuższa chwila, zanim życie to nałoży się na własne życie. To bardzo dziwne uczucie patrzeć na swoje własne życie jak na życie kogoś innego. Wydaje się nawet niemożliwe, że ktoś taki w ogóle istnieje.

Polałem głowę wodą z kranu w kuchni i przy okazji wypilem dwie szklanki wody. Woda była zimna jak lód,

ale twarz nadal mnie paliła. Znowu usiadłem,
na kanapie
i siedząc pośród ciemności i ciszy, po trochu
zbierałem
kawałki swojego życia. Nic specjalnego nie
udało mi się
zebrać, ale przynajmniej było to moje własne
życie. Powoli
przychodziłem do siebie. Nie umiem dobrze
wyjaśnić, że
ja to ja, a przy tym to pewnie i tak nikogo nie
interesuje.

Wydawało mi się, że ktoś mi się
przygląda, ale
specjalnie mi to nie przeszkadzało. Jak
człowiek siedzi
sam w dużym pokoju, to często ma takie
wrażenie.

Zacząłem myśleć o komórkach. Tak jak
powiedziała
moja żona, w końcu wszystko się traci. Traci
się nawet
samego siebie. Przycisnąłem dłonią policzek.
Twarz, którą
w ciemności wyczuwała moja ręka, nie
wydawała się
moją twarzą. Raczej twarzą kogoś obcego,
kto nosi moją
twarz. Nawet wspomnienia stały się
niepewne. Nazwy
wszystkich rzeczy stopniały i rozplływały się
w ciemności.

Zegar wybił pół do dziewiątej. Śnieg
przestał padać,
ale niebo ciągle pokrywała gruba warstwa
chmur. Było
zupełnie ciemno. Przez długi czas siedziałem
na kanapie,
obgryzając paznokieć kciuka. Nie widziałem
nawet wyraź-
nie własnej ręki. Ponieważ przedtem
wyłączyłem piecyk,
w pokoju było bardzo zimno. Zawinąłem
się w koc
i wpatrywałem się w ciemność. Wydawało
mi się, że
siedzę skulony na dnie głębokiej studni.

Czas płynął. Ziarenka ciemności rysowały
przedziwne

wzory na mojej siatkówce. Po chwili
bezszelestnie się
rozpadały i zastępowały je nowe wzory. W tej
przestrzeni
nieruchomej jak rtęć poruszała się jedynie
ciemność.

Przestałem myśleć i poddałem się
upływowi czasu.
Czas opływał mnie dookoła. Nowa ciemność
narysowała
nowe wzory.

Zegar wybił dziewiątą. Kiedy ciemność
pochłonęła
ostatnie uderzenie, milczenie wcisnęło się
za nim przez
tę samą szparę.

- Czy mogę teraz mówić? - zapytał

Szczur.

- Możesz - odpowiedziałem.

11. Mieszkańcy ciemności

- Możesz - powiedziałem.

- Przyszedłem godzinę wcześniej, niż
byliśmy umó-

wieni - powiedział Szczur przepraszająco.

- Nie szkodzi. Jak widzisz, nie mam nic
do roboty.

Szczur zaśmiał się cicho. Znajdował się z
tyłu za mną.

Miałem wrażenie, jakbyśmy siedzieli
plecami do siebie.

- Zupełnie jak dawniej - powiedział
Szczur.

- Pewnie możemy szczerze rozmawiać,
tylko kiedy

obaj mamy za dużo czasu - powiedziałem
ja.

- Na to wygląda.

Szczur uśmiechnął się. Nawet w zupełnej
ciemności,
siedząc do niego plecami, wiedziałem, że się
uśmiecha.

Można poznać wiele rzeczy tylko po lekkiej
zmianie

powietrza i nastroju. Kiedyś byliśmy
przyjaciółmi. To

było tak dawno, że już prawie nie
pamiętam.

- Ale ktoś powiedział, że przyjaciele, z którymi zabijamy czas, to właśnie prawdziwi przyjaciele - odezwał się Szczur.

- To przecież ty powiedziałeś.
- Jak zawsze szybko się orientujesz.
Zgadza się.

Westchnąłem.

- Jednak w tym całym zamieszaniu orientowałem się wyjątkowo powoli. Tak wolno, że myślałem, iż mnie szlag trafi. Mimo że dałeś mi tyle wskazówek.

- Nie ma rady. I tak nieźle sobie poradziłeś.

Umilkliśmy. Wydawało mi się, że Szczur przygląda się swoim dłoniom.

- Narobiłem ci dużo kłopotu - powiedział.

- Naprawdę bardzo mi przykro. Ale nie było innego sposobu. Nie było nikogo innego, komu mógłbym zaufać. Tak jak napisałem w liście.

- Chciałbym cię o to zapytać. Inaczej nic z tego nie zrozumie.

- Oczywiście - powiedział Szczur. - Oczywiście, że ci wszystko powiem. Ale przedtem napijmy się piwa.

Chciałem wstać, lecz Szczur mnie powstrzymał.

- Ja przyniosę - powiedział. - Przecież to w końcu mój dom.

Skierował się do kuchni, pewnie stawiając kroki w zupełnej ciemności. Słuchając, jak wyciąga z lodówki zgrzewkę piw, zamknąłem i znowu otworzyłem oczy.

Kolor ciemności w pokoju był trochę inny niż kolor ciemności po zamknięciu oczu.

Szczur wrócił i postawił na stole kilka puszek piwa.

Po omacku sięgnąłem po jedną, otworzyłem i wypilem do połowy.

- Jak nic nie widać, to nie smakuje jak piwo - powiedziałem.

- Przepraszam cię, ale musi być ciemno.

Milczeliśmy przez chwilę, pijąc.

- A więc - powiedział Szczur i odchrząknął.

Odstawiłem pustą puszkę na stół, zawiąłem się

w koc i czekałem, aż zacznie mówić. Lecz nie odzywał

się. Słyszałem tylko, jak potrząsa puszką, starając się

sprawdzić, czy na pewno jest już pusta.

Zawsze miał

taki nawyk.

- A więc - powtórzył Szczur. Potem dopił jednym

haustem resztkę piwa i z lekkim stuknięciem odstawił

puszkę na stół. - Zacznę od tego, dlaczego tu przyjecha-

łem. Dobrze?

Nie odpowiedziałem. Upewniwszy się, że nie mam

zamiaru odpowiedzieć, Szczur ciągnął dalej.

- Mój ojciec kupił ten teren w pięćdziesiątym trzecim

roku. Miałem wtedy pięć lat. Nie wiem, dlaczego kupił

ziemię w takim miejscu. Myślę, że pewnie udało mu się

tanio odkupić dzięki kontaktom z armią amerykańską.

Jak sam wiesz, tu jest bardzo ciężko z transportem, i o ile

latem jeszcze można sobie jakoś poradzić, gdy spadnie

śnieg, praktycznie nie da się tu mieszkać. Armia okupacyj-

na miała zamiar naprawić drogę i wykorzystać to miejsce

na stację radarową czy coś takiego, ale kiedy oszacowali

związane z tym kłopoty i koszty,
zrezygnowali. A mias-
teczko też jest biedne, więc na pewno nie
zabierze się do
budowy drogi. Poza tym przebudowanie
drogi na nic by
się im nie zdało. Dlatego ten teren został
porzucony
i zapomniany.

- A Owczy Profesor nie chciał tu wrócić?

- On mieszka w swych wspomnieniach.

Nie chce
donikąd wracać.

- Może i tak - powiedziałem.

- Napij się więcej piwa - rzekł Szczur.

Powiedziałem, że nie mam ochoty.

Ponieważ piecyk

był wyłączony, byłem przemarznięty do
szpiku kości.

Szczur otworzył sobie kolejną puszkę i
napił się.

- Ojcu się tu bardzo podobało. Sam
trochę naprawił
drogę i doprowadził dom do porządku.

Myślę, że sporo

go to kosztowało. Ale dzięki temu

przynajmniej latem,

jeśli tylko miało się samochód, można tu

było zupełnie

nieźle żyć. Ogrzewanie, splukiwana

toaleta, prysznic,

telefon, awaryjny generator. Zupełnie sobie

nie wyob-

rażam, jak Owczy Profesor mógł tu

mieszkać.

Szczur wydał jakiś dźwięk pomiędzy
czkawką a wes-
tchnieniem.

- Od pięćdziesiątego piątego do około
sześćdziesiątego

trzeciego przyjeżdżaliśmy tu każdego lata.

Rodzice, starsza

siostra, ja i dziewczyna do pomocy. Jak się

zastanowić,

to były najnormalniejsze lata w moim życiu.

Wtedy, tak

jak zresztą i teraz, wynajmowaliśmy

pastwisko miejskiej

owczarni i latem było tu pełno owiec.

Wszędzie owce.

386

Dlatego moje wspomnienia z letnich wakacji zawsze łączą się z owcami.

Nie wiedziałem, jak to jest, kiedy się ma dom letniskowy. Pewnie nigdy się nie dowiem.

- Ale mniej więcej od połowy lat sześćdziesiątych nasza rodzina przestała tu przyjeżdżać. Kupiliśmy drugi dom letniskowy bliżej domu, siostra wyszła za męża, moje stosunki z rodzicami nie były najlepsze, firma ojca miała przejściowe trudności, różne były przyczyny. I w ten sposób ten teren został porzucony po raz drugi. Ostatni raz przyjechałem tu w sześćdziesiątym siódmym. Wtedy przyjechałem sam. I sam spędziłem tu miesiąc.

Szczur umilkł na chwilę, jakby coś sobie przypomniał.

- Nie czułeś się samotny? - zapytałem.

- Wcale nie. Gdybym mógł, zostałbym tu na stałe.

No, ale to było niemożliwe. Przecież to był dom mojego ojca. Nie chciałem mu nic zawdzięczać.

- Teraz przecież nadal tak jest.

- Tak - powiedział Szczur. - Dlatego miałem zamiar nigdy tu nie przyjeżdżać. Ale kiedy w hotelu Pod Delfinem w Sapporo zobaczyłem zdjęcie tej łąki, nagle zachciało mi się choć rzucić na nią okiem. Ze względów sentymentalnych. Tobie na pewno też się to zdarza.

- Uhm - powiedziałem i przypomniałem sobie zasypane morze.

- Wtedy usłyszałem też opowieść Owczego Profesora.

Opowieść o owcy ze snu, która miała na grzbiecie łąkę w kształcie gwiazdy. Wiesz o tym, prawda?

- Wiem.
- Resztę opowiem ci w skrócie -
powiedział Szczur.
- Po usłyszeniu tej opowieści nagłe
zachciało mi się
spędzić tu zimę. Nie mogłem się pozbyć tej
myśli. Nie
przejmowałem się już ojcem i tak dalej.
Zrobiłem więc
odpowiednie przygotowania i przyjechałem
tutaj. Tak
jakby mnie coś tu ściągnęło.
- I potem spotkałeś tę owcę?
- Zgadza się - powiedział Szczur. - Bardzo
ciężko mi
mówić o tym, co było później. Myślę, że
choćbym nie
wiedział ci tłumaczył, nie zrozumiesz, jak
mi ciężko.
Ścisnął w palcach drugą, pustą już puszkę
po piwie.
- Czy mógłbyś raczej zadawać mi pytania?
Już chyba
mniej więcej wiesz, o co chodzi.
W milczeniu skinałem głową.
- Będę pytał nie po kolei. Nie masz nic
przeciwko
temu?
- Nie.
- Ty już nie żyjesz, prawda?
Szczur nie odpowiadał straszliwie długo.
Może było to
tylko kilka sekund, ale mnie wydawało się
straszliwie
długą ciszą. Poczulem suchość w gardle.
- Tak - powiedział cicho Szczur. -
Umarłem.

12. Szczur nakręca zegar

- Powiesiłem się na belce w kuchni - powiedział Szczur.
- Człowiek-Owca pochował mnie obok garażu.

Umieranie

nie było takie straszne. Mówię to, bo może cię to martwi.

Ale to naprawdę nie jest takie ważne.

- Kiedy?
- Tydzień przed twoim przybyciem tutaj.
- Wtedy nakręciłeś zegar?

Szczur się roześmiał.

- To bardzo dziwne, prawda? Ostatnia, najostatniejsza rzecz, jaką człowiek robi po trzydziestoletnim życiu, to nakręcanie zegara. Dlaczego ktoś, kto ma zaraz umrzeć, nakręca zegar? Bardzo dziwne.

Kiedy umilkł, w pokoju zrobiło się bardzo cicho.

Słyszeć było jedynie tykanie zegara. Śnieg pochłaniał

wszystkie inne dźwięki. Czuję się tak, jakbyśmy tylko

my dwaj pozostali w całym wszechświecie.

- Gdyby...

- Przestań - przerwał mi Szczur. - Nie ma już żadnego

„gdyby”. Ty też powinieneś już to wiedzieć, prawda?

Pokręciłem głową. Nie wiedziałem.

^ Nawet gdybyś przyjechał tu tydzień wcześniej, i tak

musiałbym umrzeć. Może spotkalibyśmy się w jaśniejszym i cieplejszym miejscu. Ale i tak nic

by to nie zmieniło. Nie zmieniłoby tego, że musiałem umrzeć.

Byłoby tylko ciężiej. I ja pewnie nie mógłbym tego znieść.

- Dlaczego musiałeś umrzeć?
W ciemności usłyszałem dźwięk pocieranych o siebie dłoni.

- Wolałbym o tym nie mówić. Zacząłbym się wtedy usprawiedliwiać. Nie uważasz, że nie ma nic bardziej żalosnego niż nieboszczyk, który się usprawiedliwia?

- Ale jeśli ty mi nie powiesz, to się nie dowiem.

- Napij się więcej piwa.

- Zimno mi - powiedziałem.

- Już nie jest tak zimno.

Drżącymi rękami otworzyłem puszkę i wypłem łyk.

Gdy zacząłem pić, okazało się, że rzeczywiście nie było już tak zimno.

- Powiem ci krótko. Ale musisz mi obiecać, że nikomu nie powiesz.

- Nawet jeśli bym powiedział, to kto mianowicie miałby mi uwierzyć?

- Też prawda - zaśmiał się Szczur. - Na pewno nikt by ci nie uwierzył. To taka szalona historia.

- Zegar wybił pół do dziesiątej.

- Czy mogę zatrzymać zegar? - zapytał Szczur. - Strasznie hałasuje.

- Oczywiście. To twój zegar.

Szczur wstał, otworzył drzwiczki zegara i zatrzymał wahadło. Wszystkie dźwięki i czas zniknęły z powierzchni ziemi.

- Krótko mówiąc, umarłem z owcą wewnątrz - powiedział Szczur. - Poczekaj, aż głęboko zaśnie, zawią-

załem linę wokół belki w kuchni i powiesiłem się. Nie miała kiedy uciec.

- Naprawdę musiałeś to zrobić?

- Naprawdę musiałem. Jeśli jeszcze trochę bym poczekał, owca zawładnęłaby mną całkowicie. To była moja ostatnia szansa.

Szczur ponownie potarł dłonie o siebie.

- Chciałem się z tobą spotkać jako prawdziwy ja. Ja z moimi wspomnieniami i słabościami. I dlatego też wysłałem ci to zaszyfrowane zdjęcie. Myślałem, że jeżeli uda mi się jakimś przypadkiem cię tu ściągnąć, będę w końcu uratowany.

- No i zostałeś uratowany?

- Tak - powiedział Szczur cicho.

- Punktem wyjścia jest słabość. Od niej wszystko się zaczyna. Ty na pewno tej słabości nie rozumiesz.

- Wszyscy ludzie są słabi.

- To jest teoria ogólna - powiedział Szczur i kilka razy strzelił palcami. - Z takimi ogólnymi teoriami do niczego się nie dojdzie. Ja mówię teraz o sprawach bardzo osobistych.

Milczałem.

- Słabość to coś, co gnije w nas w środku jak gangrena. Czuję to ciągle, od czasu gdy miałem mniej więcej piętnaście lat. Dlatego zawsze byłem zirytowany. Czy wiesz, jakie to uczucie, gdy w środku coś nieuchronnie gnije i człowiek sam to czuje?

Milczałem, owijając się kocem.

- Pewnie nie wiesz - ciągnął Szczur. - Nie masz tego w sobie. No, w każdym razie na tym właśnie polega słabość. Zupełnie jak dziedziczna choroba, nawet jeśli o niej wiemy, nie możemy sami się wyleczyć. Nie mija sama, tylko ciągle się pogarsza. -

- Jakiego rodzaju to słabość?

- Każdego rodzaju. Słabość moralna, słabość sumienia, słabość samego istnienia.

Zaśmiałem się. Tym razem mi się udało.

- Ale jeśli tak na to patrzysz, to każdy człowiek jest słaby.

- Mówiłem ci już, nie bawmy się w ogólne teorie! Oczywiście, że każdy człowiek ma jakąś słabość, jednak prawdziwa słabość jest równie rzadka co prawdziwa siła. Nie znasz słabości, która nieustannie wciąga człowieka w ciemność. I nie wiesz, że coś takiego na świecie istnieje. Nie da się wszystkiego wytłumaczyć ogólnymi teoriami.

Milczałem.

- Dlatego właśnie wyjechałem wtedy z miasta. Nie chciałem, by ludzie byli świadkami mojego dalszego upadku. Mówię też o tobie. A jeśli samemu się wędruje po nieznanych stronach, to przynajmniej nie sprawia się nikomu kłopotu. I w końcu... - powiedział Szczur i na chwilę zatonął w ponurym milczeniu. - I w końcu także z powodu tej słabości nie udało mi się uciec od widma owcy. Nie mogłem nic na to poradzić. Nawet jeśli od razu wtedy byś przyjechał, pewnie i tak nic bym na to nie poradził. Nawet jeżeli zdecydowałbym

się i zszedł

392

z gór, byłoby tak samo. Pewnie znowu bym tu wrócił. Na tym'właśnie polega słabość.

- Czego chciała od ciebie owca?

- Wszystkiego. Wszystkiego od początku do końca.

Mojego ciała, moich wspomnień, mojej słabości, moich sprzeczności... Ona bardzo lubi takie rzeczy.

Ma mnóstwo

czułek. Wprowadzała je do moich uszu, dziurek od

nosa i jak przez słomkę wszystko ze mnie wysysała.

Pewnie sama myśl o tym cię przeraża?

- A w zamian za to? "

- Coś zbyt wspaniałego dla mnie. Co prawda owca mi

tego w pełnej formie nie pokazała.

Widziałem jedynie

małeńki fragment. Ale i tak...

Umilkł.

- Ale i tak zostałem pokonany. Tak, że nie umiałem

się z tego wyplątać. Trudno mi to opisać słowami. To

jakby taki tygiel, który wszystko

pochłania. Jest tak

piękny, że tracisz głowę, i tak pełen zła, że włosy stają

dęba. Jeśli się w nim zanurzysz, wszystko inne znika.

Świadomość, system wartości, uczucia, troski, wszystko

znika. Przypomina to dynamizm tamtej chwili, kiedy

z pewnego punktu we wszechświecie

wyłoniło się źródło

wszelkiego życia.

' - Ale ty to odrzuciłeś?

- Tak. Wszystko zostało pogrzebane razem z moim

ciałem. I trzeba zrobić jeszcze tylko jedną rzecz, by

zostało pogrzebane na wieki.

- Jedną rzecz?

- Tak, jedną rzecz. Potem cię o to poproszę. Ale na razie zostawmy to.

Napiliśmy się piwa. Powoli się rozgrzewałem.

- Ten krwiałak działa tak jak bat, prawda? - zapytałem.

- By owca mogła kierować człowiekiem, w którym zamieszkała.

- Zgadza się. Jak się uformuje, nie można już uciec od owcy.

- Co właściwie chciał osiągnąć Szef?

- On był szalony. Na pewno nie wytrzymał widoku owego tygla. Posługując się nim, owca stworzyła olbrzymi system władzy. Po to w nim zamieszkała. Po wykorzystaniu był do wyrzucenia, jak produkt jednorazowego użytku. Pod względem umysłowym ten człowiek jest zerem.

- A po śmierci Szefa miała zamiar wykorzystać ciebie do przejęcia władzy nad tą organizacją, tak?

- Tak.

- A co miało być potem?

- Królestwo, w którym panowałyby całkowita anarchia pojęciowa. Wszystkie przeciwieństwa by się tam ujednoliciły. A w centrum bylibyśmy ja i owca.

- Dlaczego to odrzuciłeś?

Czas się zatrzymał. A na ten nieruchomy czas bezszelestnie opadał śnieg.

- Lubię swoją słabość. Lubię też cierpienie i ból. Letnie światło, zapach wiatru, głosy cykad, lubię to wszystko. Strasznie lubię. Piwo, które piję razem z tobą...

- Szczur nie dokończył. - Och, nie wiem.

Szukałem odpowiednich słów, ale bez skutku. Owi-
nięty w koc wpatrywałem się w ciemność.

- Wygląda na to, że zrobiliśmy zupełnie
różne rzeczy

z dokładnie tych samych materiałów -
powiedział Szczur.

- Czy ty wierzysz, że świat będzie lepszy?

- A czy ty wiesz, co jest dobre, a co złe?

Szczur się roześmiał.

- Gdyby istniało królestwo teorii
ogólnych, na pewno
zostałbyś jego władcą.

- Jako człowiek bezowczy.

- Tak, jako bezowczy - Szczur
dokończył trzecią

puszkę piwa i z brzękiem postawił ją na
podłodze.

- Powinieneś jak najszybciej zejść na
dół, zanim

śnieg odetnie ci drogę. Chyba nie chcesz
spędzić zimy

w takim miejscu? Pewnie za jakieś
cztery, pięć dni

zacznie się gromadzić śnieg, a zamarznęta
górska droga

to też nie przelewki.

- A ty co potem zrobisz?

Szczur zaśmiał się wesoło w ciemności.

- Dla mnie już nie ma żadnego „potem”.

Ja po prostu

zniknę po zimie. Nie wiem, jak długa będzie
ta zima, no

ale zima to zima. Cieszę się, że mogłem
się z tobą

spotkać. Wołałbym się co prawda spotkać
w jakimś

jaśniejszym i cieplejszym miejscu.

- Jay kazał cię pozdrowić.

- Pozdrów go ode mnie, dobrze?

- Z nią też się widziałem.

- Co u niej słyhać?

- W porządku. Ciągłe pracuje w tej samej firmie.

- To znaczy, że jeszcze nie wyszła za mąż?

- Nie - odparłem. - Chce cię zapytać, czy to już koniec, czy nie?

- Koniec - powiedział Szczur. - Mimo że sam nie umiałem tego skończyć, już koniec. Moje życie nie miało żadnego sensu. Choć gdyby posłużyć się jedną z twoich ulubionych teorii ogólnych, można powiedzieć, że niczyje życie nie ma sensu, prawda?

- Tak - powiedziałem. - Mam na koniec jeszcze dwa pytania.

- Słucham.

- Pierwsze dotyczy Człowieka-Owcy.

- Człowiek-Owca to porządny facet.

- Ale kiedy tu przychodził, to ty nim byłeś, prawda?

Szczur pokręcił głową, aż zatrzeszczało mu coś w szyi.

- Tak. Pożyczyłem jego ciało. Wiedziałeś, prawda?

- Zorientowałem się w trakcie - powiedziałem. - Na początku nie wiedziałem.

- Szczerze mówiąc, przestraszyłem się, kiedy roztrzaska-
łeś gitarę. Pierwszy raz widziałem cię tak wściekłego, a poza tym to była moja pierwsza gitara. Nie była co prawda droga.

- Przepraszam - powiedziałem. - Chciałem cię tylko przestraszyć i wyciągnąć ze skorupy.

- Nie szkodzi. Jutro i tak wszystko zniknie - powiedział Szczur lekko. - A drugie pytanie pewnie dotyczy twojej dziewczyny?

- Tak.

Szczur długo milczał. Potarł dłonie o siebie i westchnął.

- Nie chciałem o niej mówić. Była zewnętrznym czynnikiem, którego nie przewidziałem.

- Zewnętrznym czynnikiem?

- Tak. Chciałem, żeby to była impreza dla samych

swoich. No a ona się tu pojawiła. Nie powinniśmy byli jej

do tego mieszać. Jak sam wiesz, ma niezwykle umiejęt-

ności. Umiejętności przyciągania różnych rzeczy. Ale nie

powinna była tu przyjeżdżać. To miejsce znacznie prze-

kracza jej umiejętności.

- Co się z nią stało?

- Nic jej nie jest. Jest zdrowa - powiedział Szczur.

- Ale ciebie już chyba nie przyciągnie.

Bardzo mi z tego

powodu przykro.

- Dlaczego?

- Coś zniknęło. Coś w niej zniknęło.

Milczałem.

- Rozumiem, jak się czujesz - ciągnął Szczur. - Ale to

by i tak wcześniej czy później zniknęło. Tak jak zniknęło

w tobie, we mnie i w wielu różnych dziewczynach.

Przytaknąłem.

- Muszę iść - powiedział Szczur. - Nie mogę długo

zostać. Na pewno jeszcze kiedyś się spotkamy.

- Tak.

- Najlepiej w jakimś jaśniejszym miejscu, latem - po-

wiedział Szczur. - I jeszcze jedno na koniec. Chciałbym,

żebyś jutro rano o dziewiątej nastawił zegar i połączył

przewody, które znajdziesz z tyłu.

Zielony przewód

z zielonym, a czerwony z czerwonym. Potem
o pół do
dziesiątej wyjdź stąd i zejdź z gór. O
dwunastej będę miał
tu małe przyjęcie. Dobrze?

- Zrobię tak, jak mówisz.
- Cieszę się, że się z tobą widziałem.
Na chwilę spowiło nas milczenie.
- Do widzenia - powiedział Szczur.
- Do zobaczenia - odpowiedziałem.

Siedząc owinięty w koc, zamknąłem oczy i
nastawiłem
uszu. Słyszałem kroki Szczura
przechodzącego przez pokój
i otwierającego drzwi. Do środka napłynęło
lodowate
powietrze. Nie było wiatru, tylko ciężkie,
przenikające do
szpiku kości zimne powietrze.

Szczur stał chwilę w otwartych drzwiach.
Wydawało mi
się, że nie patrzy ani na dwór, ani na
pokój, ani na
mnie, tylko na coś zupełnie innego. Jak
gdyby przyglą-
dał się klamce albo czubkom własnych
butów. Po chwili
z lekkim trzaskiem zamknął drzwi, jakby
zamykał bramę
czasu.

Potem była już tylko cisza. Nie zostało
nic innego.

> 13. Zielone i czerwone przewody.
Zamarznięta mewa

W pewien czas po odejściu Szczura
dostałem strasz-
liwych dreszczy. Kilka razy próbowałem
zwymiotować

do umywalki, ale udało mi się wydobyć
tylko jakieś
chrapliwe odgłosy.

Poszedłem na górę, zdjąłem sweter i
zakopałem się
w pościeli. Robiło mi się na zmianę zimno i
gorąco. Za
każdym razem pokój się kurczył lub
rozszerzał. Koc
i bielizna były mokre od potu, który gdy
ostygł, stał się
potwornie zimny.

- Nakręć zegar o dziewiątej - wyszeptał
mi ktoś do
ucha. - Zielony przewód z zielonym...
czerwony z czer-
wonym... wyjdź stąd o pół do dziesiątej...

- Nie martw się - powiedział
Człowiek-Owca.

- Wszystko się uda.

- Komórki się odradzają - mówiła żona.
W prawej
ręce trzymała białą koronkową halkę.

Nieświadomie potrząsnąłem głową w lewo
i w prawo.

Czerwony przewód z czerwonym... zielony z
zielonym...

- Zupełnie nic nie rozumiesz -
powiedziała dziew-
czyna. Słusznie, zupełnie nic nie
rozumiałem.

Usłyszałem dźwięk fal. Ciężkich,
zimowych fal. Morze
koloru ołowiu i fale z grzebieniami jak
koronkowe koł-
nierzyki. Zamarznęta mewa.

Siedzę w hermetycznie zamkniętej sali
wystawowej
akwarium. Przede mną rząd członków
wieloryba, jest
strasznie gorąco i trudno oddychać. Ktoś
powinien
otworzyć okno.

- Nie można - powiedział kierowca. - Jeśli
się otwo-
rzy, potem nie będzie można zamknąć. A
wtedy wszyscy
umrzemy.

Ktoś otwiera okno. Jest strasznie zimno. Słysząc mewy. Ich ostry jak brzytwa krzyk przecina mi skórę.

- Pamiętasz imię kota?
- Szprot - odpowiadam.
- Nie, nie Szprot - mówi kierowca. -

Imię się już zmieniło. Imiona bardzo szybko się zmieniają. Przecież nie znasz nawet swojego imienia.

Jest strasznie zimno. I do tego o wiele za dużo mew.

- Przeciętność zachodzi bardzo daleko - mówi mąż-
czyzna w czarnym garniturze. - Czerwony przewód jest zielony, a zielony przewód jest czerwony.

- Słyszałeś coś o wojnie? - spytał Człowiek-Owca.

Orkiestra Benny Goodmana zaczęła grać *Air Mail*

Special. Charlie Christian gra długą solówkę. Ma miękki, kremowy kapelusz. To ostatni obraz, jaki zapamiętałem.

14. Po raz drugi na pechowym zakręcie

Śpiewają ptaki.

Światło słoneczne wlewa się przez szpary w okiennicach i pokrywa łóżko jasnymi paseczkami. Mój zegarek, który spadł na podłogę, wskazuje siódmą trzydzieści pięć. Koc i koszula są tak mokre, jakby ktoś wylał na nie wiadro wody.

Moje myśli nie były jeszcze zupełnie jasne, ale gorączka spadła. Za oknem rozciągał się śnieżny krajobraz. W no-

wym, porannym świetle łąka błyszczała srebrem. Poczulem na skórze przyjemne, zimne powietrze.

Zszedłem na dół i wziąłem gorący prysznic. Twarz miałem nienaturalnie bladą i wyglądało na to, że przez jedną noc wychudły mi policzki. Używając trzy razy więcej kremu do golenia niż zwykle, starannie zgoiłem zarost. A potem nieprawdopodobnie długo siusiałem.

Kiedy skończyłem siusiać, poczułem się strasznie słaby i przez piętnaście minut leżałem w szlafroku na kanapie. Ptaki dalej śpiewały. Śnieg zaczął topnieć i z okapu spadały krople. Czasami z oddali dochodził jakiś ostry odgłos.

O ósmej wypłem dwie szklanki soku z winogron i zjadłem jabłko. Potem się spakowałem. Postanowiłem wziąć z piwnicy butelkę białego wina, dużą tabliczkę czekolady Hershey i dwa jabłka.

Kiedy skończyłem pakowanie, pokój wypełnił się smutkiem. Wszystko dobiegało końca.

Upewniwszy się, że mój zegarek wskazuje dziewiątą, podciągnąłem trzy ciężarki zegara i nastawiłem go na dziewiątą. Potem z trudem odsunąłem zegar nieco od ściany i połączyłem ze sobą cztery przewody. Zielony przewód... z zielonym. Czerwony z czerwonym.

Przewody wystawały z czterech dziurek wywierconych w tylnej ścianie zegara. Jedna para na górze, druga na dole. Były mocno przytwierdzone do zegara takim samym drutem, jak ten, który znalazłem na tylnym

siedzeniu
samochodu. Przysunąłem zegar z powrotem
do ściany,
podszedłem do lustra i pożegnałem się sam
ze sobą.

- Mam nadzieję, że wszystko się uda - powiedziałem.
- Mam nadzieję, że wszystko się uda - powiedział on.

Przeszedłem na przełaj przez łąkę, tak jak pierwszego dnia. Śnieg skrzypiał pod moimi butami. Nieskażona śladami stóp łąka wyglądała jak srebrna tafla jeziora w kraterze wulkanu. Kiedy się obejrzałem, zobaczyłem linię moich śladów ciągnących się aż do domu. Linia była zaskakująco nierówna. Czyli wcale nie jest łatwo iść prosto.

Kiedy już znacznie się oddaliłem, dom zaczął wyglądać jak jakieś żywe stworzenie. Gdy ciężar śniegu mu doskwiera, otrząsa go ze swego spadzistego dachu. Wielka bryła ześlizgnęła się po pochyłości dachu na ziemię i rozpadła w kawałki.

Szedłem dalej, aż dotarłem do krańca łąki. Potem przez długi, długi brzozowy zagajnik, przez most, wokół podnóża stożkowatej góry, aż doszedłem do tego nieprzyjemnego zakrętu. Śnieg, który się tam zebrał, na szczęście nie zamarzł. Mimo to jednak, choć starałem się pewnie stawiać kroki, nie mogłem pozbyć się nieprzyjemnego uczucia, że zaraz zostanę ściągnięty na dno przepaści. Przeszedłem zakręt, nieomal przyklejając się do kruszącej się skały. Ubranie pod pachami miałem zupełnie mokre od potu. Tak samo się czułem w dzieciństwie, gdy budziłem się ze złego snu.

Po prawej stronie rozciągała się równina.
Ona też
pokryta była śniegiem. Środkiem płynęła,
błyszcząc ośle-

402

piająco, rzeka Dwunastu Wodospadów.
Wydawało mi się, że gdzieś z oddali dobiegł gwizd pociągu. Pogoda była wspaniała.

Odpocząłem chwilę, potem znowu zarzuciłem plecak i zacząłem schodzić po łagodnym zboczu. Za następnym rogiem ujrzałem jakiegoś nieznanego mi jeepa. Przed nim zaś stał ów sekretarz w czarnym garniturze.

15. Przyjęcie o dwunastej w południe

- Czekałem na ciebie - powiedział mężczyzna w czarnym garniturze. - Co prawda tylko dwadzieścia minut.

- Skąd pan wiedział?

- O miejscu? Czy o czasie?

- O czasie - powiedziałem, zdejmując plecak.

- A jak myślisz, dlaczego zostałem sekretarzem Szefa?

Za starania? Iloraz inteligencji? Za maniery?

Nic z tych

rzeczy. Przyczyną były moje specjalne umiejętności.

Wyczucie, jak wy to nazywacie.

Mężczyzna miał na sobie beżową kurtkę puchową,

spodnie narciarskie i zielone okulary przeciwsłoneczne

Ray Ban.

- Szef i ja mieliśmy ze sobą wiele wspólnego, jeśli

chodziło o rzeczy przekraczające zwykłe rozumienie, logikę czy etykę.

- Mieliśmy?

- Szef umarł tydzień temu. Pogrzeb był wspaniały.

W Tokio jest teraz zamieszanie w związku z tym, kto będzie następcą. Zbiegają się sami przeciętniacy.

Głupcy.

Westchnąłem. Mężczyzna wyjął z kieszeni kurtki srebrną papierośnicę, a z niej papierosa bez filtra, którego następnie zapalił.

- Zapalisz?

- Nie - powiedziałem.

- Bardzo dobrze się spisałeś. Lepiej, niż myślałem.

Szczerze mówiąc, zaskoczyłeś mnie. Na początku miałem zamiar dawać ci po trochu wskazówki, gdy utkniesz w ślepej uliczce. A spotkanie z Owczym Profesorem to było naprawdę coś. Prawie mam ochotę cię zatrudnić.

- Pan od początku wiedział o tym miejscu, prawda?

- Oczywiście! Za kogo ty mnie masz?!

- Czy mogę o coś zapytać?

- Proszę - powiedział mężczyzna wesoło. - Tylko krótko.

- Dlaczego nie powiedział mi pan od razu o tym miejscu?

- Bo chciałem, żebyś tu sam przyjechał, z własnej woli. I żebyś go wyciągnął z jamy.

- Z jamy?

- Z psychicznej jamy. Kiedy owca w kogoś wejdzie, człowiek na pewien czas traci świadomość.

To tak jak

uraz psychiczny w następstwie

bombardowania. Twoim

zadaniem było wyciągnięcie go z tego stanu.

Ale po to,

żeby on ci zaufał, nie mogłeś o niczym wiedzieć. No jak?

Proste, prawda?

- Tak.

- Jak się wytłumaczy, to wszystko jest proste. Najtrudniej jest napisać program. Komputer nie jest w stanie przewidzieć wahań ludzkich uczuć, więc trzeba wszystko robić ręcznie. Ale nic nie da się porównać z radością, gdy sprawdzi się program napisany z takim wysiłkiem.

Wzruszyłem ramionami.

- A więc - ciągnął mężczyzna - przygoda z owcą zbliża się do końca. Dzięki moim obliczeniom i twojej naiwności. Dostanę go, prawda?

- Na to wygląda - powiedziałem. - On tam czeka.

O dwunastej podobno ma być przyjęcie.

Obaj jednocześnie spojrzeliśmy na zegarki. Była dziesiąta czterdzieści.

- Ja już pójdę - powiedział mężczyzna. - Nie chcę,

żeby na mnie czekał. Możesz kazać się odwieźć jeepem na dół. Aha, a to jest twoja wypłata.

Wyjął z kieszeni na piersiach czek i podał mi. Wsuną-

łem go do kieszeni, nie patrząc na sumę.

- Nie chcesz sprawdzić?

- Chyba nie ma potrzeby?

Mężczyzna roześmiał się wesoło.

- Przyjemnie było z tobą pracować. A twój partner rozwiązał firmę. Szkoda. Miała przyszłość. Przemysł reklamowy będzie się coraz bardziej rozwijał. Mógłbyś sam założyć firmę.

- Pan jest szalony - powiedziałem.
- Spotkajmy się jeszcze kiedyś -
powiedział.
Skręcił za róg i ruszył piechotą ku łące.

- Szprot ma się dobrze - powiedział
kierowca, pro-
wadząc jeepa. - Przytył i się zaokrąglił.
Siedziałem obok kierowcy. Wyglądał na
zupełnie innego
człowieka niż wtedy, gdy prowadził ten
wielki jak widmo
samochód. Opowiedział mi różne rzeczy o
pogrzebie Szefa
i zajmowaniu się kotem, ale ja prawie nie
słuchałem.

Jeep dotarł na dworzec o pół do
dwunastej. Miasto
było ciche, jak wymarłe. Jakiś staruszek
odgarniał łopata
śnieg z placyku przed dworcem. Obok chudy
pies machał
ogonem.

- Dziękuję bardzo - powiedziałem do
kierowcy.

- Nie ma za co - odparł. - A czy
wypróbował pan ten
numer telefonu do pana Boga?

- Nie, nie miałem czasu.

- Od śmierci Szefa telefon nie
odpowiada. Co też
mogło się stać?

- Na pewno jest bardzo zajęty -
powiedziałem.

- Możliwe - powiedział kierowca. - No to
wszystkiego
dobrego.

- Do widzenia - powiedziałem.

Pociąg odjeżdżał punktualnie o dwunastej.
Na peronie
nie było żywej duszy, w pociągu
zaledwie czterech

pasażerów ze mną włącznie, ale i tak
poczułem ulgę na
widok dawno niewidzianych ludzi. Tak czy
inaczej
wróciłem do świata żywych. Nawet jeśli to
jest nudny,
pełen przeciętności świat, to jest mój świat.

Chrupiąc czekoladę, usłyszałem gwizd na
znak odjaz-
du. Gwizd umilkł i pociąg zaskrzypiał. W
tym samym
momencie z oddali dobiegł odgłos wybuchu.
Zdecydowa-
nym ruchem otworzyłem okno i wystawiłem
głowę na
zewnątrz. Po dziesięciu sekundach ponownie
rozległ się
odgłos wybuchu. Pociąg już jechał. Po trzech
minutach
gdzieś niedaleko stożkowatej góry ukazało
się pasemko
czarnego dymu.

Przez następne pół godziny, do czasu aż
pociąg skręcił
w prawo, wpatrywałem się w ten dym.

Epilog

- To znaczy, że wszystko się skończyło -
powiedział
Owczy Profesor. - Wszystko się skończyło.
- Tak, skończyło się - odparłem.
- Pewnie powinienem ci za to
podziękować.
- Wiele rzeczy utraciłem.
- Nie - potrząsnął głową Owczy Profesor.
- Przecież
dopiero zaczynasz żyć.
- To prawda - powiedziałem.

Kiedy wychodziłem z pokoju, Owczy
Profesor płakał
bezglównie z głową na stole. Odebrałem mu
jego stracony
czas. Do końca nie wiedziałem, czy
postąpiłem słusznie,
czy nie.

- Odeszła stąd - powiedział ze smutkiem
właściciel
hotelu Pod Delfinem. - Nie powiedziała
dokąd. I do tego
nie najlepiej się chyba czuła.

- Niech się pan nie przejmuje -
powiedziałem.

Odebrałem bagaż i zatrzymałem się w
tym samym
pokoju. Z okna widać było tę samą
bezsensowną firmę.
Nie zauważyłem kobiety z dużym biustem.
Dwóch mło-
dych urzędników pracowało przy biurkach,
pałac papiero-
sy. Jeden z nich odczytywał liczby, a drugi
rysował przy
linijce łamane linie jakiegoś wykresu.
Ponieważ nie było
kobiety z dużym biustem, firma wydawała
się zupełnie
inna niż przedtem. Nie zmieniło się tylko to,
że nadal nie
miałem pojęcia, co to za firma. O szóstej
pracownicy
poszli do domu i w budynku zrobiło się
ciemno.

Włączyłem telewizor i obejrzałem
wiadomości. Nie
było nic na temat wybuchu w górach. Ach
prawda, ten
wybuch był wczoraj. Gdzie ja byłem, co ja
robiłem przez
cały dzień? Kiedy próbowałem sobie
przypomnieć, roz-
bolała mnie głowa.

W każdym razie minął jeden dzień.

W ten sposób dzień po dniu oddalam się
od „wspo-
mnień”, aż pewnego dnia znowu usłyszę
daleki głos

w zupełnej ciemności.

408

Wyłączyłem telewizor i nie zdejmując butów, położyłem się na łóżku. Leżąc tak samotnie, przyglądałem się plamom na suficie. Plamy przypomniały mi o ludziach, którzy umarli dawno temu zapomnieni przez wszystkich.

Barwny neon zmienił kolor światła w pokoju. Przy uchu słyszałem tykanie zegarka. Odpiąłem go i rzuciłem na podłogę. Ciepłe dźwięki klaksonów samochodowych nakładały się na siebie. Próbowałem usnąć, ale bez skutku. Nie można spać, gdy człowiek pełen jest uczuć, których nie da się wypowiedzieć słowami.

Włożyłem sweter, wyszedłem na ulicę i wszedłem do pierwszej z brzegu dyskoteki. Słuchając grającej bez przerwy muzyki soulowej, wypłem trzy whisky z wodą. Poczulem się trochę normalniej. Musiałem być normalny. Wszyscy tego ode mnie oczekiwali.

Kiedy wróciłem do hotelu Pod Delfinem, trójpalczasty właściciel siedział na kanapie i oglądał ostatnie wydanie wiadomości.

- Wyjeżdżam jutro o dziewiątej - powiedziałem.
- Wraca pan do Tokio?
- Nie - powiedziałem. - Muszę jeszcze po drodze gdzieś wstąpić. Proszę mnie obudzić o ósmej.
- Dobrze - odpowiedział.
- Dziękuję panu za wszystko.
- Nie ma za co - powiedział właściciel i westchnął.
- Ojciec nic nie je. Jak tak dalej pójdzie, to umrze.
- Zdarzyło mu się coś bardzo nieprzyjemnego.

- Wiem - powiedział właściciel ze smutkiem. - Ale mnie ojciec nic nie mówi.
- Na pewno niedługo wszystko się ułoży - odparłem.
- Musi tylko minąć trochę czasu.

Następnego dnia zjadłem obiad w samolocie. Samolot zatrzymał się na lotnisku Haneda i potem poleciał dalej. Po lewej stronie ciągle widać było lśniące morze.

Jay jak zwykle obierał kartofle. Młoda dziewczyna dorabiająca w barze zmieniała kwiaty w wazonach i przecierała stoliki. Kiedy wróciłem z Hokkaido do mojego miasta, okazało się, że tu jeszcze była jesień. Góry widoczne z okna Jay's Bar pokryte były pięknym szkarłatem. Usiadłem przy barze i piłem piwo. Bar był jeszcze nieczynny. Rozłupywałem skorupki orzeszków ziemnych i rozlegał się przyjemny dźwięk.

- Trudno jest zdobyć orzeszki, które się tak przyjemnie

łupią - powiedział Jay.

- Tak? - powiedziałem, pogryzając owe orzeszki.

- Ciągle jeszcze masz urlop?

- Zrezygnowałem z pracy.

- Zrezygnowałeś?

- To długa historia.

Jay skończył obieranie ziemniaków, opłukał je na dużym durszlaku i odcedził.

- No i co będziesz teraz robił?

- Nie wiem. Dostanę trochę odprawy i trochę ze sprzedaży mojego udziału w firmie. Chociaż to nie będzie dużo. No i mam jeszcze to.

Wyciągnąłem z kieszeni czek i nie patrząc na kwotę, podałem Jayowi.

- To kupa pieniędzy, ale coś mi tu nieładnie pachnie.

- Jak najbardziej masz rację.

- Ale to długa historia?

Zaśmiałem się.

- Chciałbym ci to dać na przechowanie.

Wsadź do sejf, dobrze?

- A niby gdzie ja tu mam sejf?

- To może być do kasy.

- Włożę ci do skrytki w banku -

powiedział Jay

zmartwionym głosem. - Ale co masz zamiar z tym zrobić?

- Słuchaj Jay, przeniesienie baru tutaj musiało cię nieźle kosztować?

- Kosztowało.

- Masz długi?

- Pewnie, że mam.

- Czy dzięki tej sumie mógłbyś spłacić długi?

- Jeszcze nawet by zostało, ale...

- No to czy mógłbyś za te pieniądze

zrobić mnie

i Szczura współwłaścicielami? Niepotrzebne nam udziały

ani procenty. Wystarczy tylko zrobić to nominalnie.

- Ależ ja nie mogę się na to zgodzić!

- Możesz. W zamian za to, jak któryś z nas będzie

miał kłopoty, to nas tutaj przyjmiesz.

- Przecież do tej pory zawsze tak robiłem. Trzymając w ręku szklanekę piwa, przez chwilę wpatrywałem się w Jaya.
- Wiem. Ale chcę tak zrobić.
- Jay roześmiał się i włożył czek do kieszeni fartucha.
- Pamiętam jeszcze, jak się pierwszy raz upiłeś. Ile to było lat temu?
- Trzydzieści.
  - Już tak dawno?
- O dziwo Jay zaczął mówić o dawnych czasach i mówił przez całe pół godziny. Wstałem, kiedy bar wypełnił się gośćmi.
- Przecież dopiero co przyszedłeś - powiedział Jay.
  - Dobrze wychowane dziecko nie siedzi za długo
- odparłem.
- Widziałeś się ze Szczurem, prawda?
- Oparłem dłonie na barze i wziąłem głęboki oddech.
- Widziałem się.
  - To też jest długa historia?
  - Nigdy jeszcze nie słyszałeś równie długiej.
  - Nie da się opowiedzieć w skrócie?
  - Jak się opowie w skrócie, straci sens.
  - Wszystko u niego w porządku?
  - W porządku. Chciał się z tobą zobaczyć.
  - Ciekawe, czy kiedyś się spotkamy.
  - Na pewno tak. Przecież jesteśmy współwłaścicielami. Te pieniądze zarobiłem razem ze Szczurem.
- Bardzo się cieszę.

Wstałem i odetchnąłem powietrzem baru,
za którym
się stęskniłem.

- Aha, jako współwłaściciel chciałbym
mieć tu ma-
szynę bilardową i szafę grającą.

- Będą, kiedy następnym razem
przyjedziesz - po-
wiedział Jay.

Poszedłem wzdłuż rzeki aż do ujścia i
usiadłszy na
ostatnich ocalałych pięćdziesięciu metrach
plaży, płaka-
łem przez dwie godziny. Płakałem tak po
raz pierwszy
w życiu. Po dwóch godzinach wreszcie
udało mi się
przestać i wstać. Nie wiedziałem, dokąd iść,
ale wstałem
i otrzepałem ze spodni drobny piasek.

Słońce już zupełnie zaszło i kiedy
zacząłem iść, z tyłu
dobięł mnie cichy odgłos fal.

Koniec